اووه ګامه مزل

(یُونلیک)

دَ سیاحتي هر اړخېزه سېل او دَ پښتون سېلاني دَ ادراکي مشاهدو په رڼا کې...
(دَ ملائیشیا ، سنګاپور ، تهائي لېنډ ، ایران ، ترکي ، سري لنکا او دَ انډونیشیا سفري حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اړخه دَ

سکام ادبي اکېډمۍ کوئټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق محفوظ

کتاب	اووه ګامه مزل
ليکوال	افضل شوق
کمپيوټر آپرېټر	محمد طارق فيروز
لاسي عکسونه	ميرا جان (ژوب)
ټائيټل	ډاکټر باقي دُرانی
دَ مصنف لاسي عکس	مارسېلا ډيخا (بارسلونا - سپېن)
دَ چاپ کال	جولائي ۱۹۹۲ع
دَ چاپ شمېر	۵۰۰
خپرونکې اداره	سکام ادبي اکېډمي کوئټه
بيه	۲۰۰ کالداري

سمسور ويب پاڼې پينځم کليزې په وياړ

Downloaded from: The Digital Library

انتساب دَ کتاب (دَ کتابي برخې)

زړه ته راتېر ملګري او جدید پښتو شاعر ښاغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب دَ کتاب (دَ برېښنائي برخې)

دَ هر هغه پښتون په نوم ، چې نه یوازې ځان دَ پښتو په تول درنوَي ، بلکې دَ پښتون قام دَ سرلوړی په نېک نیت ځانته په انساني نړۍ کې ځانګړې بڼه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل دَ علاقایت ، مقامیت او مکانیت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه دَ لا محدود انساني نړئیز آفاقیت په لور ساتل خپل پښتني ننګ ، پت او اصل مرام ګڼي –

افضل شوق

Downloaded from: The Digital Library

مننه ...

- دَ خپل محترم اُستاد رب نواز مایل ، چې دَ هغه دَ راهنمائي په سوب زه نن شاعر او ادیب یم -
- دَ ابراهیم عطائي ، چې دَ ځینو تاریخي حقائقو وضاحتونه یې راته وړاندي کړو -
- دَ ډاکټر خدائیداد خان ، چې نه یوازې یې په سُوچه پښتو لیکلو وَ پارَولم بلکې کومک یې هم راسره وکړو -
- دَ طاهر آفریدي ، چې ماته یې نه یوازې دَ سفرنامې لیکلو مشوره راکړه بلکې دَ چاپ کولو وعده یې هم راڅخه واخیسته -
- دَ سعید ګوهر ، چې ګټورې مشورې یې راکړې -
- دَ سهېل جعفر ، چې په ګټورو مشورو باندې یې زه نن دَ دې کتاب خالق کړم -
- دَمحمود ایاز ، چې دَ کتاب په پروف ریډنګ او چپائي کې یې کومک راسره وکړو
- دَ محمد طارق خان فیروز ، چې په ډېره مینه او اخلاص یې دَ دې کتاب کتابت په کمپیوټر وکړو -
- دَ میرا جان ، چې په ډېره مینه یې دَ دې کتاب دَپاره لاسي عکسونه جوړ کړو -
- دَ ډاکټر باقي دُراني ، چې دَ کتاب دَ ټائیټل په جوړَولو یې زما دَ دغه یُون لیک مسوده درنه کړه -
- دَ رامبلاس سټریټ بارسلونا سپېن نامتو مصورې مارسېلاډیخا ،چې دَ کتاب دَبیک ټائیټل دَپاره یې زما عکس په لاس جوړ کړو-
- دَ سید محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنیکي کومک یې راسره وکړو -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

- څو خبرې ...
- دَ سهېلي لمر ختيځې اېشيا په زړه کې
- دَ مونکي ګاډ په جنت کې
- دَ تهائيانو په کرانګ تهيپ کې
- هلته... چرته چې سترګې ژغېږي
- دَ جمال په دُرشل کې
- دَ جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر دَ شپې راخېژي
- خوب مې ليدو ... خو ، ويده نه وم
- له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
- دَ سبلاني په خير... خپل ځاني سفري تاثر

Downloaded from: The Digital Library

ستا خدائي نه شوه بربنډه

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو ، لاسونه مې وزَر شي
او په بڼه دَ مارغه شم
دَ هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بيا چې ځو په ما کې وَس وي
الوځمه
الوځمه
هن تر دې ... چې ستړی شمه
او وزَر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترګو تياره راشي
هر څه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم...
په دې خيال ، چې
لويه ربَه !
ځونې پورته دی ،
دا عرش ستا
دَ انسان له خاورين فرشه ،
چې مزل کې دَ پېړيانو
فاصله نه شوه رالنډه
ستا خدائي نه شوه بربنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو خبرې ...

دَ نقشې له رُویه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوې دغه نړۍ چې په وړو او غټو ټاپُوګانو باندې اړه لري ، که یوې خواته په یوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنګونو او موسمونو په اړه ځای ځای بدله او ځانګړې هم ښکاري - دا توپیر څله تر منځ راغلی دی؟ ... ولې دَ یوه ټاپُو انسانان دَ بل ټاپو دَ انسانانو څخه ، نه یوازې په ښکاره کړو وړو اه په ګوُنو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوُی او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته... چرته په ازل کې دَ ژوند ونډې وېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه یُو غولول شوي ؟ که هو.. نو بیا دَ پرون په مقابله کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه یوازې خپل غوره حېثیتونه بائیلو بلکې دَ پرمختګ تعمیري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتي سیالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که یَه... دا سې خبره هم نه ده ، ګوا انسان په فطرت یو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي.. نو بیا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بیا زموږ دَ هوارو او ډبَرینو سیمو خلګ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سر هیڅ ګټل کېږي ؟

هو .... دا هغه سوچونه دي ، چې زه یې په شاعر ځان سپلاني کړم – اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتني هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی یم ، چې دَ څلورنیمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وَس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په یو بل باندې څکه نه شوې راخلاسي چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لساني توپیر منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کرَ کې ... لارې تر منځ جوړې دي ، خو دَ خورو ازغو او ځیژو کاڼو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ ګامونو لاره به مزل لنډَولو کې نیم عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوُري – کرَکه ځله .... محبت ځله نه ...؟ کېدلی شي ، دَ دې خبرې ځواب هم هغه وخت وَمومم چې کله زه دَ نړۍ په ورستني ټاپُو باندې ګامونه کښېږدم ... منم چې کار ګران دی او دَ دې خارمړي ژوند هم هیڅ نه ده معلومه ، چې کله رسۍ وَشلوي – خو بیا مې هم په خپل سر دَ زړه سره داقول دی ، چې وَس به تر آخري ساه پورې نه ورځخه ګرانوَم - او خدائی پاک دي وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بریالۍ شم –

په " اووه ګامه مزل " نامي سفرنامې کې چې ما دَ لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه دَ یو عام سېلاني دَ طرزِبیان ځخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعر یم - او شاعر دَ ژوَر نظره سترګو لرلو پرته که دَ مصلحت ځخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - ګوا حقائق هم په افسانوي او ډرامائي انداز ځېړي - نو ځکه ما هم وَس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مګر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندې راغلې دي - زما په فکر، که لوستونکی وَغواړي نو دَ سېل دَ حال احوال سره سره په ما باندې راغلو پېښو په رڼا کې دَ هغو هېوادونو په حقله خپلې رائیې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما ببخي دَ نېږدې ځخه لیدلي دي –

دعوه نه کوم ، خو دا به وَ وایم چې په دې سفرنامه کې دَ لیدل شوؤ هېوادونو په حقله ما ځینې داسې تاریخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې دَ مخه هیچا کېدلی شي ځکه نه وي ځېړلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملګري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندې خور وور معاشرتي ژوند دَ حقائقو په رڼا کې نه یوازې وَوینم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندې کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې دَ سېل سره سره دَ سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وَساتم-

.... افضل شوق

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ سهېلي لمرختيځې اېشياء په زړه کې

تاثراتي لنډيز ...

" دَ خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، ګوا په جامو مسلمانان او يا دَ شپې او ورځې دَ پرله پسې لمونځونو دَ پاره جوګه په مُوسلو ولاړ مسلمانان .... چې په عملي ژوند کې دَ انسانيت په اړه تول مانده لري - نو وَ به وايم ، چې که دَ سُوچه مسلمانۍ کردار او بې ساري اخلاق خبره منځ ته راځي ، نو دَ ملائيشيا دَ سپېڅلو خلګو (مسلمانانو) مثال نه ورکول دَ حقيقت څخه سترګې اړَول دي - مګر دا بېله خبره ده چې دَ دې ځاى دَ خلګو زړَې رواجي جامې څُوکه څُوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لګيا دي" (شوق)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرونه

دَ خپل رُوح له اضطرابه
راته داسې څرګندېږي
چې هم ته هغه رانۍ یې
چې دَ زړه له سلطنته
دَ خلوص په قافله کې
زما دَ سترګو تر چوکاټه
هره شپه راوړې وَ ماته
په ځولۍ کې ډېره مینه
او دَ سرو ګلو هارونه ،
خو چې ځنګه بیا سهار شي
نو دَ درَستې شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما وَلیکي شعرونه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)

دَ هوټل ګرېنډ کانټینېنټل کوالالمپور په لویه دروازه چې څنګه ور دننه شوم ، وَ دربدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او ښائیسته غوندې لابي کې وَکتلو او بیا خپل ښي لاس ته جوړ دَ استقبالیې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم - لا نه وم ورته رسېدلی چې دَ کاؤنټرونو تر شا په نیمه خلاسه دروازه کې ولاړې انجلۍ ته مې پام شو، چې په ما کې یې سترګې داسې اچوَلي وې لکه ما چې پېژني .... او بس چې څنګه کاؤنټرونو ته وَ رسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي - ځکه خو مې له اوله ګامونه دَ هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ یې نه راباندې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ، خو چې تر څو پورې دَ کاؤنټرونو سره جوخت ولاړ وم نو دې راته کتلو - دلته مې دَ خوُنې دَ پاره کارډ ډکولو ، هلته مې سوچ په دې انجلۍ کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم – خلاس و ښتته ، په تندي باندې ټیکه او په ژیړې هندي جامې کې دا سې ښکاره کېدله ، لکه جوړه چې دَ مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که حېرت وړی وم ، نو دې خبرې ته چې ګیړدۍ غنم رنګې ځېرې یې حال نه وئیلو - ګوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته حېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کړکېچنه شوه - مګر ناشُوده خو یې هغه وخت وکړو، چې زه څنګه له دې ځایه دَ لفټ په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه ګامه مخته راغله - بیا نه یم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائیو سټار هوټل کې څُکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې دَ انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروګرام ICOMP په څورلس ورځني نړیوال ورکشاپ کې ، چې دَ زیاتې آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، دَ پاکستان دَ غړي په توګه مې ګډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنورۍ ۱۹۹۲ع ګوا بل سبا سهار پئیل کېدو - خو دې وخت زه دَ هوټل په ۲۳م پوړ کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ویژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نیمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثریا ابراهیم رشید نامې ښځې په فون خبرتیا راکړه ، چې نن ماځُستن په اتهه نیمي بجې به دَ ټاکل شوي پروګرام په سمه دَ ICOMP په درنه ډوډۍ کې دَ ګډون دَ پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئیل یې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه دَ مخه لاندي لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئیل...ّ هو، حتماً به درځم ّ او بیا په تیاري بوخت شوم–

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت ورسته زه دَ هوټل په لابي کې دَ ډاکټر ثریا او ځینو نورو دَ ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملګرو سره ولاړ دَ سفر حال مې ورته تېرَولو - ګوا داسې دَ کراچۍ څخه تر بنکاک پورې په یَو جهاز کې او بیا له بنکاک څخه تر دې ځایه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، څه وئیلي ، څه اورېدلي ، چې څُوکه څوکه سړي او ښځې ، چې دَ بېلو بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله هلته غونډېدل شروع شول–

اتهه نیمې بجې یوه سړي په موږ باندې ژغ وکړو ...″ ګاډیانې تیارې دي ، راځئ چې ځو ...″

بیا چې څنګه روانېدو ، نو ګورم چې هغه انجلۍ په هغه نیمه خلاسه دروازه کې بیا هغسې ولاړه او په هغه رنګه راته ګوري .... مګر څله ؟ دا سوال مزغو له ځکه راغلو، چې دې وخت خو زه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتیا خبره دا ده ، چې سوچ مې په کې بند شو او بیا درسته لاره نه شوم پوهی چې څنګه او په کومو لارو وېګنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې وَرسېدو - بس چې له وېګنه کښته کېدمه ، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوؤ بورډونو باندې وَلګېدو - په یوه باندې لیک ؤ ″ نېلایان رېسټورېنټ ″ او په بل ″ سلامت دیتانګ ″ ګوا ″ ښه راغلې ″ - دلته داسې ښکاره کېدو ، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لګېدلي وي - په سرو ، ژېړو او شنو بلبونو کې عجیبه غوندې دَ شاعرۍ موسم او دَ مستۍ مُوډ ؤ ، چې څنګه څنګه مخته تلو ، رڼاګانې زیاتېدلې - بیا څه مخته لکه موږ چې کشتۍ ته وَختو –ولې چې اوس دَ لرګي په دَړو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه څرکېدلې –په هر مېز دَ یوه نا یوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې دَ پاکستان تر مېزه وَرسَولو ، چې څنګه په چوکۍ کښېنستمه ، نو یو سړي را باندې ژغ وکړو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"زما نوم نسیم دی ، زه دلته په پاکستانی سفارت خانې کې تهرډ سېکرټري یم" بیا راسره داسې غاړې وتو لکه زه چې دَ ده سکه ورور وم او حالونه مو یو بل ته سره تېرَول شروع کړو - اوس که یوې خواته ما له ده سره خبرې کولې ، نو بلې خواته مې ګېرچاپېره سترګې هم غړَولې – عجیبه غوندې ښائیسته ځای ؤ ، آسمان خو بالا دَ رېستورېنټ په بام راڅخه پټ ؤ ، لاکن نور هر لور خلاسه خلاسي وه –

کله چې ټول مېلمانه کښېنستو ، نو نورمیان نامي ښځه مخامخ دَ واړه ټاپُو په رنګه جوړ ستېج ته وره غله او دَ " سلامت دیتانګ " وئیلو ورسته په ملې (Malay) ژبه کې دَ هرکلی سندره دَ سازونو سره وئیلو ته چمتو شوه - نور خو نه وربانديٍ پوهېدمه، بس چې کله یې دَ نړیوال ورکشاپ دَ غړو یعني دَ مېلمنو نومونه یې اخیستلو ، نو یو ځل مې خپل نوم هم تر غوږه شو – بیا له دې سندرې ورسته په ستېج باندې ډله ډله انجونې او هلکان چې قامي جامې یې اغوستې وې راغلو او خپل رواجي رقص یې پئیل کړو - اوس دلته څُلو خواړه خوړلو او هلته سترګو دید کولو ، چې یو وخت مې یوه ښکلې Malay پېغله ، چې کټ مټ دَ شهزادګۍ په ښه سازه کړل شوې وه دَ سترګو شوه او سوچ مې په کې بند په دې خبره شو ، چې هغه شهزادګۍ له یوه مېزه دویم ته او له دویمه دریم ته او دغه رنګه کرار کرار زموږ په خوا را روانه وه - دا یوازې نه وه ، یو کېمره مېن هم ورسره ؤ ، چې دَ شهزادګۍ تصویرونه یې دَ هر راغلي مېلمه سره اخیستلو- نو څکه چې څنګه څنګه یې زما په لور فاصله رالنډَوله ، هومره هومره مې زړه واکې ورته شلولې - بیا چې زموږ تر مېزه راورسېده ، نو کېمره مېن راته وائی ...

"سر ! تاسو مهرباني وکړئ ... دَیو تصویر دَ پاره له دې انجلۍ سره وَدرېږئ" څنګه انجلۍ زما لاس په لاس کې واخیستو او څنګه یې دَ ځان سره وَدرَولم ... ؟ نه یم خبر ، خو چې بیرته په چوکۍ کښېنستمه ، نو نسیم صاحب راته وائي ...

Downloaded from: The Digital Library

" ستا د غه تصویر به سبا یا بل سبا سفارت خانې ته رالېږل کېږي "
په ما لکه ګوزار چې وَشي ، له څُلې مې یَو دم ورته وَوتو " ولې ؟ " او اوس به مې لا بدن دَ بېلا بېلو امکاني خطراتو له سوبه بَړي نیولو ، چې نسیم زما په حالت وَخندلو .. وئیل یې ...
ه پرېښانه کېږه مه - دا دَ انټرنېشنل پروټوکول یوه لازمي برخه ده - ګوا دَ سرکاري مېلمه یوازي ځانته تصویر دَ ریکارډ دَپاره په داسې موقعو کې اخیستل بې عزتي ګڼل کېږي - ځکه ورسره یو داسې شهزادګۍ له څنګه ته دروَي "
دې خبرو مې نه یوازې له ځایه ښوربدلی زړه بیرته په ځای کړو ، بلکې په خپل حېثیت هم پوهی شوم - بیا تر یولس نیمي بجو پورې دَ شپې رنګارنګ محفلونه وو ، چې دَ ترېو سترګو تنده یې راماتوَله .. او بیا چې له دې ځایه ولاړېدو ، نو نسیم صاحب راته په کلکه وَوَئیل ... چې
" څنګه ورکشاپ په ۲۵مه جنورۍ سرته وَرسېږي ، نو زموږ دَ خوا به ګاډۍ درشي ، او دوې درې ورځې به زموږ په مېلمستیا کې تېرې کړئ "
خدائی شته ، چې دَ ده په دې ستډېر خوشحاله شوم –
*****
دې وخت دَ سهار اتهه نیمې بجې وې او دَ هوټل په رېستورېنټ کې مې خوړل څېښل کولو ، چې یو سړی دَ خپلې خوا راغلو او " ګوډ مارننګ" کولو سم دستي دَ ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېستو ...
" ماته ډاکټر کنول وائي ... زه له انډیا څخه په دې ورکشاپ کې دَ ګډون کولو دَ پاره راغلی یم "
که څه هم ده دا خبره په انګرېزۍ کې وکړه ، خو ما ورته په اُردو ژبه کې په خپله باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه تر ده او دائی تر ما زیات خوشحاله شو او بیا یو خواته خوراک ، بل خواته خبرې ، چې دَ برایه شپې له تاؤده محفله راپئیل شوې او دَ نن دَ ستېي تړوَر په فېصله حتمي شوې –

Downloaded from: The Digital Library

نهه نيمي بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې دَ Bestasy Travel وَ بس ته وَ ختو - په بس کې څه نور سړي او ښځې هم وې ... بس چې څنګه دَ هوټل له ګېټ څخه دَ جالان راجه لاؤت په تور سړک مخته روان شو ، نو دَ ډرائيور شاته سيټ کې ناست ګائيډ خُلې ته مائيک وَنيولو -

" سلامت ديتانګ ... هېواد ملائيشيا ، چې دَ ۱۳ رياستونو Confederation نوم دی ، آبادي يې دې وخت ۳ . ۱۸ مليونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فيصده مسلمانان ، ۳۰ فيصده چينيان ، ۱۰ فيصده هندوان او داسې نور نور مېښته دي - ۹ رياستونه موروثي باچهان لري او دَ دغو نهو باچاهانو په خوښه هر رياستي باچا پنځه کاله په ملائيشيا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت يې موږ په جالان اسماعيل باندې روان يُو ، دَ ملائيشيا دارلحکومت دی "

بيا چې څنګه دَ جالان اسماعيل او جالان امپانګ دَ چوک څخه تېرېدو ، نو ګائيډ وئيل ...

" دا کيڼ لاس ته چې کومه ښائيسته ودانۍ تاسو وينئ .. دا ملائيشيا ټوؤرسټ انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لويه دروازه يې جالان امپانګ ته خلاسېږي "

ګائيډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړَوله ، هلته په جديد طرز جوړې ودانۍ ولاړې وې ، چې دواړو اړخونو ته يې زرغونې ونې او شنه چمنيان ښکاره کېدو - خو ما دَ ګائيډ خبرې هم په ډائرۍ کې نوشته کولې ... وئيل يې ،

" ملائيشيا يو آزاد خياله اسلامي هېواد دی – دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو يو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وَ ګورئ ، چې دلته دَ مسلمانانو دَ اخترونو پرته چائينيز نيو ائير ، کرسمس او ديوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي "

ګائيډ چې څنګه دا خبره سرته وَرسَوله ، نو بس دَ سيګنل په سره لائټ وَدرېدو - دا يو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو - دَ نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائيکلان هم زيات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان ورباندې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لګولی شي ... چې ملائيشيا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مینه په کې جُرم نه او مئین په کې
واکمن ....

چې بس څنګه دَ شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو، نو
ګائیډ دَ اوبو ګلاس په غاړه اړَولو ورسته خبرو ته یو وار بیا ملا وَ تړله ...

" کوالالمپور ته " ګارډن ستي آف لائټس " وئیل کېږي - دې وخت موږ دَ
Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلټن هوټل دی - نو ما خبره کوله ،
چې که په تاسو کې څوک دا دَ رڼاګانو ښار دَ شپې خواته کتل غواړئ ، نو هغه
دي مونږ سره تماس وَنیسي "

دَ دنګو دنګو او ښائیسته ودانیانو په دې ښار کې موږ مخته روان وو، چې یو
وخت ګائیډ وئیل ...

" زموږ ښي لاس ته دا غټ دَ سایه وان په رنګه جوړ ستېډیم نګارا دی - او دا بل
چې مخته په څه فاصله ښکاري ، مرداکا ستېډیم دی - او اوس چې موږ تاسو
کوم ځای ته وړو ، هلته لېک ګارډن، ورسره نېشنل مونامنټ او بیا آسیان
پارک .... درې واړه ځایونه دَ کتو وړ دي "

ښه ډېر وخت ورسته بس دَ نېشنل مونامنټ نامي ځای سره وَدرېدو ، ټول سړي او
ښځې دَ بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مګر ښائیسته غوندې دُنیا کې
یوې بلې خواته وَوېښل شولو – ما او ډاکټر کنول هم یو خواته مخه وکړه - دلته
دَ یو ښائیسته او غټې ودانۍ پرته دَ فوارو په مابېن کې دَ کاڼو په یو غټ بلاک
باندې دَ عسکرانو بُتان دَ اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې وربانديې
دَ بُتانو ګمان لږ او دَ ژوندئیو باور زیات کېدو - دا بُتان په کال ۱۹۶۶ع کې دلته
لګول شوي ؤ - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زیات سره او سپین خلګ چې دَ بېلو
هېوادونو سره یې اړه لرله ګرځېدو - څه تصویرونه مې واخیستو او مخته دَ
Asean Park په لور روان شولو - له دې ځایه ډېره ښائیسته لاره ورَغلې وه – په
آسیان پارک کې هر لور دَ شنو چمنیانو په منځ کې دَ نادره آرټ ځینې چُونړ کړل
شوي نمونې دَ نمائش دَ پاره ایښول شوي وې - دَ ځینو سرونو او ښېرو پرته

Downloaded from: The Digital Library

زیاتره داسې کاږه واږه شیان، چې دَ لرګیانو او له کانو څخه جوړ ؤ ، چې ورته په لومړي کتو یې سترګې کمال ته نه رسېږي – دا ټول شیان دَ آسیان نامې نړیوال تنظیم دَ ملګرو هېوادونو، لکه سنګاپور، تهائی لېنډ، فلپائن، برونائي ، انډونېشیا، او ملائیشیا دَ فنکارانو دَ آرټ نمونې وې -

دَ آسیان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه دَ روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان ؤ، نو دَ یوې انډین ځېرې په کتلو ما ته دَ هوټل دَ لابي هغه انجلۍ چې ځوکه ځوکه یې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خو مې بیا بیا تر شا ورته کتلو - خېر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منځ کې یې ښې ډېرې اوبه ډم ولاړې وې - دا یَو غټ کړوُم وو، په دې کې خلګو وړې وړې کشتیانې چلوَلې - او دَ قدرت له ننداره څخه یې خوندونه اخیستلو - ګوا چا په یوازې ځان او دَ ژوند دَ ملګري سره - فطرت په سُوچه بڼه کې سترګو ته ښکلاګانې ښکاره کولې - دَ دې شنې او ځنګلي سیمې ځینې برخې دَ کتو وړ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ دَ هوسیانو ځای ، دَ رنګارنګ ګلونو او دَ ونو ګڼ باغ ، دَ ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته ښائیسته علاقه – مګر خلګو تر ټولو زیاته دلچسپي دَ تنکو عبدالرزاق ، چې دَ دې هېواد خلګ ورته " دې فادر آف ډویلپمنټ " هم وائي دَ ژوند په هغو نخښو او شیانو کې اخیستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي ؤ ... لکه کور، لائبرېرۍ ، جامې او نور نور - موږ به لا نور هم ګرځېدلي وای ، که وخت راسره وی–

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر دَ یوې ښائیسته غټې ودانۍ مخته وَدرېدو ، ګائیډ وئیل...

" بخښنه غواړم ، دې تکې سپینې ودانۍ ته تاسو بې دَلاس لیک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلی - ولې چې دا پارلیمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړ هسک ټاور هم دَ دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائیشیا کې باچهي نظام دی ، خو دَ انګلېنډ په رنګه .. ګوا دَ ملک وزیراعظم دَ قامي اسمبلۍ یعني Dewan Rakyat په اکثریتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر ریاست کې ریاستي

Downloaded from: The Digital Library

اسمبلياني وجود لري چې ځان ځانته وزير اعلى ټاکي - دَ دې پرته سېنټ ، ګوا Dewan Negarat هم شته ، چې دَ غړو چُونړ يې باچا سلامت خپله کوي˝
بس بيا مخته روان شو ، چې يو وخت موږ په جالان تون باندې جوړ پخواني ټېمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو ګائيډ وئيل...
˝ لکه څنګه چې مخ کې ما تاسو ته وئيلي ؤ ، چې آزاد اسلامي هېواد دی... نو دَ دې مثال دا ښائيسته دَ هندوانو مندر هم دی - چې يَو وخت درست وران شوی ؤ - لاکن ګورنمنټ په خپل خرڅ په کال ۱۹۸۵ع کې بيرته جوړ کړو او څه ۲ - ۱ مليونه ډالرونه يې ورباندې وَلګولو˝
دَ دې ښائيسته تاريخي هندو ټيمپل په بام بې شمېره ښائيسته او رنګ برنګه بُتان داسې جوړ کړل شوې ؤ ، چې دَ لرې څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلې وه چې دا مندر به نه وای... که په موږ کې جوړ وای ... هو ، ځکه خو مې دَ باميان بُت او ځينې نور غېر محفوظه تاريخي ودانيانې او پلارني آثار له خياله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل بدل پرېښېدو - او بيا چې څنګه دا مندر دَ سترګو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر کنول کې په خوب ويده هندو راويښ شو او وئيل يې ...
˝ دې مندر ته چې مې وَکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم هندوان پاته شوي وي˝
ما وئيل ...
˝هو ، ډاکټر صاحب.. ، تاريخ هم داسې واي ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې دَ ملاکه ملې باچهي مخ کې دا سيمه چې ځنګل ؤ دَ هندوانو او بدها منونکو تر واک دلاندې پاته شوي وه - او بيا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال ۱۵۱۱ع کې Dutch ګوا دَ نيدرلېنډ خلک هم راغلي دی – ولې چې دا سيمه دَ لمرختيځ او لوېديځ دواړو خواؤ خلکو دَ پاره مهمه وه - ګوا دَ سېلانيانو او سوداګرانو لاره په دې ولات باندې سپره وه˝

Downloaded from: The Digital Library

موږ خبري کولې ، چې بس دَ جي پي او او سېنټرل مارکيټ څخه تېر شو او چائينا ټاؤن شاپنګ ائيريا نامي خوش رنګه ځاى ته وَرسېدو –
چائينا ټاؤن دَ جالان پټانګ ، جالان سلطان او جالان باندر په مابېن کې دَ چينيانو يوه ګڼه علاقه وه – يو پراخ روډ له يوه سره تر بله سره پورې له رنګا رنګه سايه واني ربړهيانو څخه داسې ډک ؤ، چې لاره په کې نه کېدله - دلته زياتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځاى په ځاى له سرونو سره ، مګر پخې کړل شوې هېليانې او وَچ کړل شوي ماهيان راځړېدلو - او بيا خود لکه چې دې خلګو ملخان او دَ اوبو موريانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو ، چې په هره پنځمه يا شپږمه ربړهۍ کې پاخه پراته ؤ – دلته ښځې دَ سړيانو څخه يو په لسه زياتې وې - ډاکټر کنول چې په عُمر څه راڅخه غټ وو ، ګوره چې زړه يې څله وَتخنېدو ، چې وئيل يې ...
" زړه مې غواړي چې دَ دې ښائيسته او نازکو انجونو دَ لاس يَو شئى وَخورم " ځواب مې ورکړو ...
زما خو زړه ته نه کېږي .... که يې خوري ، نو خوره يې ... زه به درته وَدرېږم "
بيا مې تر لاس وَنيولو او دَ پخو ملخانو وَ ربړهۍ ته مې وَدرَولو ...
" دا وَ خوره "
ده چې دَ چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به يې يَو څه وئيلو ، چې دَ ربړهۍ وَ بل اړخ ته ولاړې چينې انجلۍ ورته وائي ...
" وايه ... ! څومره غواړې ؟ "
په ډاکټر لکه ټک چې وَشي . يو دم يې شاته ټوپ کړو او وائي ...
ياره ! دا دي څه خسمانانو ته وَ درَولم "
او بيا تر برېټو دلاندې تر ډېره پورې موسېدو - چائينا ټاؤن ، يو خو خپله دَ سېل ځاى وو او بل ورسره جوخت دَ کوالالمپور تر ټولو غټ او ښائيسته مارکېټ ، چې سېنټرل مارکېټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زيات خلګ ځانته ورکښَولو –

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې بجې خواته نېشنل آرټ ګېلري ودانۍ ، ماجت نګارا ، انډيا ماجت او دَ ښار ځينې بازارونه راښکاره کولو سره سره موږ پنځه بجې هوټل ته وَرسَول شولو - که څه هم ستړې وم ، خو ماځيګرى مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا دَ ماښام ډوډې خوړَلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترګې وَلګوم - ولې چې سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه تر څه وخته مې ټي وي کتله او بيا دَ ويدېدو په نيت په پلنګ باندې وَ غزېدم – خو چې څنګه مې سترګې سره ورتلې ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي وَ انجلۍ ته مخامخ وَدرَولم ... او له خياله ما ځينې پُوښتنه وکړه ...

" خبرې ولې نه کوې ؟ "

دې راته وئيل ، چې ...

" ګونګۍ يم ... ژبه نه لرم "

او بيا دَ لاس په اشارو راته ګډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، چې زما دَ سترګو څخه خوب وَ تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې تر ډېره وخته پورې خوب نه راتلو –

*****

دَ ټېلي فون په زنګ مې سترګې راخلاسې شوې - ګهړۍ ته چې مې وَکتو ، نو دَ سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا ټېلي فون کېدلى شي ؟ خېر، چې دَ ټېلي فون رسيور مې دَ غوږ و سره وَنيولو ، نو دا هغه ثبت شوى Awaking call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې ژغوَلى وم - مګر پرون چې دا کال څومره خوږ او ښه راباندې لګېدلى ؤ ، نن هومره راباندې وَ غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې بړستن راواړَوله ... خو مجال ؤ، چې خوب راغلى وى - ولې چې خشم مې خوب تېښتولى ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَلاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترګې مې نه سره ورتلې- چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې راپورته کړو او آپرېتره مې په لائن راويستله...

Downloaded from: The Digital Library

" اوس څو بجې دي " ما پُوښتنه وکړه
پنځلس منټه بالا پنځه بجې ... ولې خبر خو دی ؟"
خبر خو نه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما دَ Awaking Call وخت څو بجې وو "
"سر یَو منټ"
او څو لمحې ورسته یې ژغ بیرته زما تر غوږو شو ...
" اووه بجې سر ! "
که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې اېله مې وَس نه په رسېدو ، ګنې تر غاړې به مې نیولې وای –
" ښه ، چې دَ ویښوَلو وخت مې اووه بجې ؤ، نو دا زه دي په پنځه بجې څله راوَژغولم ؟ "ما پُوښتنه وکړه -
دا څه چپ غوندې شوه ... اوس به یې لا څه وئیلو، چې بیا مې وار ورباندې وکړو ...
"عجبه خلګ یاست"
دې په ماته څُله بخښنه وَغوښتله او دَ خپلې ورانۍ دَ پاره یې دَ پښېمانۍ اظهار هم وکړو – لاکن لا زه وم، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...
"ستا په دې سوري سوري خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي"
او په خشم مې ټېلي فون بند کړو او بیرته مې سترګې پټې کړې - زیاته به دَ یوه نا یوه سوچ په نیلي باندې سپرېدمه ، چې بیرته دَ ټېلي فون ګهنټۍ وَ ګړنجېده ...
" سر ! ستا دَ بې وخته ویښوَلو دَ پاره زه یَو ځل بیا بخښنه غواړم "
که څه هم له خشمه ورته خوُځکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته وَوئیل...
"څه خبر دی... بل وار خیال کوه"
او بیا ...." خوب نه درځي ؟" دې په نرمه پُوښتنه وکړه
" یَه "

Downloaded from: The Digital Library

زما دا ˜ یَه ˜ څه وو، چې انجلۍ په وړې او پستې خندا کې راته وَوئیل ...
˜ غم مه کوه ... زه به دي وخت در تېر کړم ˜
ما وئیل ˜ هغه څنګه ؟ ˜
˜ هغه داسې ، چې تر اووه بجو پورې به خبرې درسره کوم ˜
په ما دَ دې دا خبره داسې ښه او خوږه غوندې وَلګېده او دَ نه غوښتلو پرته مې هم ورته څُله ویړه کړه ...
˜ ښه ښه وایه ˜
زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې ، چې دا راته وائي ...
˜ که زه دا وَوایم ، چې دا هر څه ما له کسته وکړو ، نو .... ؟ ˜
˜ له کسته ؟ ˜
دا توری څه وو ، چې اېله مې رسیور دَ لاسه وَنه لوېدو ...
˜ مګر ځله ؟ ˜
دې په وازکې غوندې انداز وئیل ... ˜ هغه ځکه ، چې ... ˜ او بیا یې مخته خبره په خوږه خندا کې داسې سر ته وَرسَوله ....
˜ زړه راته وئیل .. هغسې هم یوازې یم ... راشه چې تا راویښ کړم او څه خبرې درسره وکړم .... او بس دا دی راویښ مې کړې ˜
دَ دې خبرې ورسته ، لکه هغه چې زما دَ ځواب په هیله چپ شوه او دلته زه نه پُوهېدم، چې څه ورته وَوایم ... خو څه وخت ورسته هغې سږه واخیستله او راته وائي ...
˜ یَو منټ ˜
ګوره چې دَ چا فون وو او یې دَ چا Awaking Call آن کولو - په دې چپه چپیا کې ما له تندي څخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په یَو ځای کړو او چې څنګه دا په لائن راغله، نو مې ورته وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

˝ ښه ښه ، که داسې خبره ده ، نو بیا خو دي ډېر ښه وکړو ، چې دي راویښ کړم ...
هووون ښه ، نو په دې خبره سر راخلاس کړه ، چې تا زه لیدلی هم یم که بس
مازې....˝
لا به مې خبره مخته کښوَله ، چې هغې زما خبره ماته کړه...
˝ ولې نه ، ما نه یوازې لیدلی یې ، بلکې ډېر ښه دي پېژنم هم ... هو ، په دې چې دَ
هوټل دَ آپرېټر مخې ته دَ هرې خوُنې چارټ پروت وي – او بیا زه خو کله کله ...
زما مطلب ، چې اول ځل مې وَلیدې، نو دَ یَو ټُرک ځوان ګمان مې درباندې
وَشو، خو بیا چې ستا دَ خوُنې چارټ مې وکتلو، نو هغه ته ټُرک نه بلکې
پاکستانۍ وختې او نوم دي ... دا دی˝
دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُرت مې هلته په لابي کې په
کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله یوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته... او پرته
له داسې سوچونو مې هم دَ دې خوارې ژغ تر شا پټه څېره نه کړه سهي - بیا عجبه
خبره دا هم وه ، چې Awaking Call دَ دې انجلۍ په خوارې ژغ کې ثبت شوی ؤ -
خیر دغه رنګه دَ دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوُشو سوچونو کې دَ سهار
اووه بجې شوې –
*****
دغه ورځ دَ ورکشاپ دَ افتتاحي ناستې او Tea Party ورسته غرمه یولس بجې
خواته دَ ډاکټر ایم - اې - ستار، چې دَ ICOMP ایګزېکټېئیو ډائزېکټر هم ؤ،
په مشرۍ کې دَ ورکشاپ لومړۍ غونډه سم دَ لاسه دَ نېشنل پاپولېشن اېنډ
فېمیلي ډویلپمنټ بورډ LPPKN ملائیشیا چې دَ هوټل ګرېنډ کانټینېنټل څخه
په څه فاصله دَ یوې هسکې پلازې په دویشتم پوړ باندې ؤ ، په حال کې پئیل
شوه - دې وخت دَ ورکشاپ ملګري په یوه غټه دائره کې ناست وو - دَ
پېژندګلوۍ ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې دَ هر ملګري مخته په مېز باندې دَ
هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار، چې په ˝ورلډ پاپولېشن
پالیسي ˝ باندې خپله مقاله وړاندي کوله ، نو په یوه نا یوه اړه به په کې دَ

Downloaded from: The Digital Library

پاکستان ذکر خامخا راتلو ... لکه دا چې " دَ پاکستان دَ آبادۍ دَ زیاتوب شرح دَ حېرت وړ ده " - لنډه دا ، چې څنګه به دَ پاکستان ذکر راغلو ، نو دَ ورکشاپ ښځو او سړیانو به ما ته داسې په حېرانتیا وَ کتلو ... لکه دا هر څه هر څه چې هلته په پاکستان کې زما له وجې کېږي - او بیا دَ مقالې ورسته دَ سوال ځواب سېشن پئیل شو - په دغه توده څېړنه کې دَ الازهر یونیورسټۍ دَ ډاکټر مراد په دې ورکشاپ کې ګډون ، که یوې خوا ته زه حریان کړی وم ، نو بلې خوا ته دې سړي فېمیلي پلاننګ په قرآن ، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتَولو ، لکه دا پروګرام چې پئیل کړی مسلمانانو وي - دغه ورځ دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ دَ چیني ملګري "ین یاؤ زانګ" په پرله پسې چپیا ، دَ بنګله دېش دَ "باقي سرکار" دَ پنډو چشمکو دَ شیشو تر شا په حېرت حېرت یوبل خواته کتلو ، دَ انډین" ډاکټر کنول" په څالاکۍ ، دَ ګانا دَ "کوفي" نامي تور یار په پُوښتنو ، دَ LPPKN ملائیشیا دَ "چوا" په ډېرو ژغېدلو ، دَ نائجېریا دَ "مارګرېټ" دَ هیځ نه منلو ، دَ کینیا دَ "ماریه موسومي" په خندلو راخندلو ، دَ ماؤریشئیس دَ هندوي پېغلې" سوبهراتي" په غور اورېدلو ، او دَ مالدیپ دَ "احمد خلیل" په بې ځایه تنقیدونو کې مائیګر پنځه بجاؤ شوې –

ګوا ، یَو وار بیا زه وم او زما دَ تږو سترګو تنده ، چې دَ هوټل په لابي کې دَ هغې ښکلې څېرې وَ دیدن ته نه یوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم دَ فراق په تراخه اور کې داسې سوځېدو ... لکه ما چې په مودو مودو مینه ورسره کړې وي ....

منم ، چې مئین نه وم ورباندې ، خو زړه مې ځینې صبر کېدو هم نه ....

" دا هر څه ګوره چې څه وو ؟ "

دَ دې سوال ، که به مې هر څو په مزغو زور ورکړو ، خو ځواب یې په ګوتو نه راتلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ زړه په تختۍ مې دا نظم بیا بیا دَ " هما " په نامه داسې نوشته کولو ، لګیا وم ....

" اې په خپل حُسن غاوړې !

Downloaded from: The Digital Library

تا هم کړې دي وزرَې
په مثال دَ هما غوندې
ځکه
نه کړې په ما سیوری
داسې نه
چې زه باچا شم
او زړګی دي کړم تر لاسه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)
*****

ماښام دَ باقي سرکار او ډاکټر کنول سره دباندې دَ ښار په سېل وَوتم - په تنګ تنګ کې دَ هوټل سره په څه فاصله " یوهان پلازه " ته وره غلو - دَ پلازې په هر پوړ کې دوکانونه جوړ ؤ ، چې زیاتره ملې او چینائي انجونو چلولو - دَ دُنیا هر شئی په کې خرڅېدو - دَ رنګا رنګه رڼاګانو ، رقم رقم څېرو سره سره دَ دې مارکېټ دغه له شمېره وَ تې دوکاندارې انجونې په رنګینو جامو کې ، چې سکرټونه او پېنټونه یې اغوستې وو دَ ښکلا دَ سېوا کولو اصل سوب ګڼل کېدې - غرض دا ، چې دَ ګودر دَ ماځیګرې تنده ورباندې ښه ماتېدله - کله یو دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره سترګې اړ باسلې – دغه رنګه تر څلورم پوړه پورې په لفتونو کې وَ ختو - دلته یَو وخت په خیال کې څنګه ما دا لفټونه او " موؤنګ ستېئیرز " دَ خپل هېواد په یو شاپنګ پلازه کې وَ لګولو ، نو سم دستي دَ بجلۍ دَ پټ پُټانې احساس زما دغه دَ ویښو خوب بې تعبیره غوندې کړو او زړه راته وئیل ، چې ...

" کرار کښېنه نادانه .... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته دَ رڼاګانو او مشینې ژوند تصور کول لېونتوب دی

دَ شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، دَ لېونو غوندې به کله په لفټ کې بالا خوُنې ته وره غلم او کله به لاندې لابي کې دَ مطلوبې اندېین انجلۍ دَ کتو په

Downloaded from: The Digital Library

تمه .... بیا دَ وخت دا ظلم لا بېل ؤ ، چې دولس بجو خوا ته ما دَ نا اُمېدۍ ورسته ځنګه په لفټ کې قدم ږدلو ، نو هلته دَ کاؤنټر تر شا هغه انجلۍ راښکاره شوه - خو راغبرګ ځکه نه شوم ، چې یو ګام مې په لفټ کې ایښی ؤ - ما وئیل ... ځه خېر دی بیرته به را کوُز شم ... مګر چې ځنګه بالا خوُنې ته ور دننه شوم ، نو دَ ټېلي فون زنګ ګړنجېدو ... او بیا بیرته لاندې ځکه نه راغلم چې دَ هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې تر نیمې شپې پورې اخته ساتلی وم -

*****

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاریخونه اوښتو - ګوا ورځ په ورکشاپ کې ، ماځیګریان او ماښامونه دَ ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو ، لګیا ؤ - یعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لګېدلی ؤ ، چې ورځخه دَ بیرته تګ احساس به زه په ګنټهو ګنټهو پرېښانه ساتلم - مګر کولی مې هیڅ نه شو ، ولې چې دَ وخت دَ نیلي باګې چې به مې ځومره په خپل ځای باندې درَولو دَ پاره راټینګولې ، نو دا نیلی به په هومره چسپاندۍ مخته په ترپکو روان ؤ - مخ مخ ته ښکلې ننداري وې او شا شا ته سپېرې دُوړې - او دغه خو وجه وه ، چې په ستړیا نه پوهېدم .... بس کله یَو ځای کله بل ځای - ګوا هر وخت په لیدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بیرته خپل ځای ته څله نه راتلو ؟ که څه هم هغه دَ روسلینا نامي پېغلې چې دَ LPPKN سره یې اړه لرله ، خبره ، چې ...

" شوق په طبعیت سېلانی دی ... هر وخت کله په یوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې لیدل کېږي "

دَ ورکشاپ دَ ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې ، چې هر ملګري دَ خپل خپل هېواد په باره کې دَ خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائی ته وَ رسېده . نو عبدالباقي سرکار ته دَ مقالې اورَولو دَ پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې ځنګه مائیک اوچت کړو ، نو دَ مقالې اورَولو دَ مخه یې ماته برګ برګ وَ کتلو او پئیل یې له دې خبرې وکړو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" بنګله دېش چې له پاکستان څخه دَ هندوستان په کومک یَو خپل واکه هېواد جوړ شو ، نو تاسو خبر یاست ، چې موږ ته څه راپاته شوي ؤ.....؟ "
ده به اوس یوه ناواړه خبره کوله، چې ځان مې تر ده لومړی کړو ...
" ولې باقي صاحب ! چرته ستا اشاره خو ستا دَ ملک دَ باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده ؟"
دا خبره څه وه، چې ټولو وَخندلو او باقي سرکار هم غاښونه سپین کړو .... ځواب به یې په نره راکولو ، چې راملي بن عثمان ، چې دَ LPPKN ملائیشیا ډائرېکټر جنرل ؤ ، مېز وَټکولو او خواست یې وکړو .....
" نو پرسنل اټېک پلیز "
بیا که څه هم درسته ورځ په یو بل باندې " پرسنل اټېکونه " وَ نه شو ، باقي سرکار دَ خپلو پنډو عېنکو تر شا ګړې ګړې داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو ، لکه ما چې یې په زخمونو مالګې دُوړَولې وي –
سبا سهار دَ ریاست ترینګانو په دوره دَ دوؤ شپو دَ پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه ، چې هغه دواړې انجونې ، لکه چې خبرې وي .... ځکه خو یوې په لابي کې په دیدنونو موږ کړم او بلې بالا په خوُنې کې دَ ټېلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه ، خو خبره بیا هم هغه رنګه وه - یعنې چا ، چې خبرې راسره کولې .. هغه دَ سترګو وړاندې نه راغله او چا ، چې سترګې په سترګو کې راته بیا بیا اچوَلې .. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېري هلې ځلې وَکړې ، خو بریالی نه شوم -
*****
دَ ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوؤ مرسډیز بسونو کې ، چې سیټونه یې دَ جهاز له سیټونو کم نه وو ، دَ ترینګانو ریاست په لور روان شولو - چې څنګه بسونه دَ کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه ، نو ریاست Pahang ښار Bentong زموږ لومړی منزل وو- دَ ښائیسته پراخ سړک دواړو خواؤ ته ، که څه هغه هواره مځکه وه او غرئیزه علاقه ، ورباندې تر لرې لرې پورې شنېزه او ګڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وړې او غټې آبادیانې هم مخې ته راتلې - دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

کورونو په اړه یې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې یَو ، خو یې کورونه واړه او دَ لرګیانو له دَړو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل، هیچرته مې دَ خوُنو شاوخوا ته دېوالونه تر سترګو نه شو - خونې له ځمکې څخه درې څلور فټه بالا جوړې وې او دَ دغو خوُنو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته یا خو چرګې او یا بُوزې او پُوسونه تړل شوي ؤ - دلته په ښځو کې دَ مخ پُټولو رواج نه ؤ، ټولې لوُڅ مخ ګرځېدلې - ایراني او عربي وزمه وړوکي دُسمالونه یې په سرونو پېچلې ؤ - اوږده پراخ سکرتونه او پنجابي لنګ یا هندي ساړۍ ته نیږدې نیږدې جامې یې په تن وې - سړي زیاتره په تورو خولیانو کې لیدل کېدو -

یَو وخت بسونه دَ Bentong ښار څخه یو څه رادې خوا ، یانې په لنډه لار (بائي پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل یې لنډَولو - دَ Karak ښار شاته پرېښَولو ورسته Maran او بیا Temerloh نامې ښارونه هم شا ته پاته شولو - او دې وخت موږ دَ ریاست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه – دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه اخیستلو سره سره په بس کې دَ ناستو ملګرو ګپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو، یو نیم په سنجیده خبرو چمتو وو او چا به دَ نورو دَ خبرو څخه خوندونه اخیستلو سره سره یوې بلې خواته حریان حریان کتلو- غرض دا ، چې ماښپښین خواته بسونه په Kuantan کې دَ South China Ocean یعنې دَ سهېلي چینائي سمندر په څنډه جوړ Merlin Resort Inn نامې رېسټورېنټ ته وَرسېدو - دا رېسټورېنټ خاص دَ سمندر په غاړه دَ ښائیسته کاڼو او لرګیانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو- او سمندر څخه لږ رادې خواته ، ګوا دَ سمندر دَ غاړې او دَ رېسټورېنټ په منځ کې خلاسه ځمکه یا خو په شنو چمنیانو نیول شوې وه ، یا بیا سوئمنګ پولونه په کې جوړ شوي ؤ – چرته چې سره سپین خلګ ، چې زیاتره په کې ښځې وې لمبېدلو - ځینې ښځې او سړي دَ Sun Bath کولو په نیت په اوږدو سپینو چوکیانو باندې پراته ؤ - موږ ته نیږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځیګرونه یې لوڅ بربنډ وو پرتې وې – نو ځکه دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هوټل په برانډه کې ناستو خلکو بلې خواته لړ لړ او هغو ښځو ته زيات کتلو - خو دَ الازهر يونيورسټۍ ډاکټر مراد خليل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړلو او وئيل يې ...

" دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار .... "

مګر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده وَلګېده ، چې په ځواب کې يې ورته وَوئيل...

" ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، دېر څه خو يې پټ ساتلې دي"

لنډه دا ، چې چا په پټه څُله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رائيې ورکولې - هن تر دې چې ، دَ زموږ دَ ډلې ښځو هم يو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بيا بيا يې ورته کتلو - دَ غرمې ډوډۍ خوړَلو ورسته ټول ملګري په پارکونو يا دَ سمندر په غاړه دانه وانه شول - ښه مې په زړه دي چې دلته يو وخت دَ پېغلې سوبهراتي دَ تندي ټيکې او خلاسو وېښتانو ما ته دَ هوټل ګرېنډ کانټينېنټل دَ لابي هغه انجلۍ رايادە کړه، چې زما په زړه کې يې ځای جوړ کړیؤ –

چې له دې رېسټورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نرۍ نرۍ باران هم ورېدو - يَو خواته باران او بلۍ خواته شنه مځکه او دلته په بس کې دَ ما سره لا دا ظلم ېېل، چې سوبهراتي زما دَ ښی لاس په دوؤ سيټونو کې دَ کهړکۍ دَ خوا په سيټ کې دَ Lous دَ انجلۍ سره داسې کښېنستله، چې دَ خبرو کولو په وخت به يې خلاس وېښته په څېره باندې داسې را ايله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې نرۍ اوريځ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترګې دَ هغې په لور کږې شوي وې او تر ډېره مې ورته کتلو - خو يو وخت چې دَ هغې راته پام شو ، نو مخ يې په يوه جټهکه هغې بلې خواته داسې واړَولو ، لکه زما په سترګو کې چې سور اور وي او دا په ژوندي ځان ستی کوي - او بيا چې به يې په هېره يا له کسته کله مخ راواړَولو، نو لکه ټپي زمری ، چې ايله يې وَس نه رارسېدلو ، ګنې په مخ به يې منګولې رالګولې وی - دَ سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځنګه له ترینګانو څخه راغبرګ شم، نو دَ هغې انډین انجلۍ سره به خبري کوم –
او په داسې سوچونو کې یو وخت دَ ریاست ترینګانو لومړی ښار Kemamen
څخه مخته تېر شولو –

ماځُستن اتهه نیمې بجې خواته بسونه ترینګانو ښار ته ورسېدو – دا یو غټ ،
ښائیسته، دَ وړو او غټو ودانیانو ښار ؤ - ځای په ځای چمنیان او هر لور پراخ
پراخ سړکونه جوړ ؤ - دلته موږ دَ دوؤ شپو دَ پاره دَ ښار په منځنۍ برخه کې په
هوټل ډیسا ، چې په یوه زرغونه غونډې غوُنډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلی
شولو - دَ ماځُستن ډوډۍ خوړَلو ورسته ملګري ډله ډله په لانونو کې کښېنستو
- زموږ ډله چې په کې دَ فېمیلي پلاننګ بورډ کوربنه لیلاوتي دَ خپل
معصومیت سره ، ډاکټر ثریا دَ شوخۍ سره ، ډاکټر کنول یو وار بیا دَ خپلې
ځلاکۍ او رنګینو ټوکو سره ، او زه دَ خپل شوق سره، زما دَ خوُنې په خلاس
کاریډور کې په چوکیانو کښېنستو- او تر یولس نیمو بجو پورې دَ شپې په
خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ –

*****

سهار نهه بجې موږ په بسونو کې وَ "وسیما دارالایمان" ته وره غلو - په دې
نوي ډؤل جوړې غټې ودانۍ کې دَ ترینګانو ریاست دَ انتظامیې دفترونه ؤ .... دَ
وزیراعلی او سټېټ سېکرېټري دفترونه هم هلته ؤ –لومړی ناسته مو دَ سټېټ
سېکرېټري سره په کمېټي روم کې وَشوه –او بیا ورپسې وزیراعلی دفتر ته
ورَغلو- دَ ملاقات ورسته موږ یو ښائیسته هال ته ور وړلی شو - هلته زموږ په
مېلمستیا کې وړوکی لاکن خوندَور تقریب وَشو - دَ تقریب ورسته هر مېلمه ته
وزیراعلی ترینګانو په خپل لاس دَ زېړو یعنې Bross جوړ ځیزونه نخښه کې
ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې ریاستي وزیراعلی دَ خپل ساده او درانه خوُی
او بُود له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بیا دَ دې شاهي ډوډۍ خوړَلو
ورسته دَ اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ور ګډ وم ، دَ ټېلي ویژن ټیم سره دَ
وزیراعلی په مشرۍ کې دَ ورکشاپ دَ اهمیت په حقله مرکه وکړه –

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

په دې مرکه کې دَ ورکشاپ په حقله دَ خبرو او حکومتي انتظاماتو دَ ستائينې سره سره ځينې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په يوه نا يوه اړه دَ دې هېواد خلګ وَ ستائيلی شو - لکه

" دا خلګ ټې ساري مسلمانان دي "

دَ نرانو سره سم يې ښځې هم ژوند کولو ته جوګه دي "

" هر وخت موسکني او خندني ښکاره کېږي "

او وَ به وايم، چې ملائيشيا ته راغلی هر سړی نه يوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې دَ سترګو وړاندې يې ليدلی هم شي -

يوه نيمه بجه موږ يو نرسري هوم ته دَ ستېټ سېکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته دَ څلورو کلونو څخه کم ماشومان دَ روزنې دَ پاره په بېلو بېلو لوبو کې بوخت ساتل شوي ؤ - ځوک مې ښکل کړو، ځوک مې واخيستو او دَ چا سره مې بازۍ وکړې .... دغه رنګه مې دَ خپل وړوکي زُوې قاميار خان تنده پرې ماتوَله- دَ ماشومو فرښتو له دې جنته موږ دَ دستکارۍ يَو اداري ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واړه رومالونه يې په سرونو پېچلي وو کولو - يو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنګېدو او دريم ځای يا خو ټاپې ورباندې لګېدلې يا بيا دَ هرې انجلۍ په لاس کې درې درې بُرشان دَ بېلو رنګونو وو، چې دَ مشين غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې يې نقش نګاري کوله - دَ خندنئيو څېرو له دې ځانګې موږ يوې بټۍ ته يُو وړل شولو - دلته لکه زموږ دَ هېواد دَ سندهي اجرک ، دغه رنګه ټوکران په ايښېدلو اوبو کې رنګول کېدو او بيا يې دَ وړو بلاکونو په کومک ټاپې ورباندې لګولې - دا دَ ملائيشيا بوتيک، دَ ګائيډ له قوله ، په دُنيا کې ډېر زيات خوښَول کېږي - او بيا موږ له دې ځايه دَ ژېړو او سپينو زرو شيان جوړَولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو يې نه کړه راښکاره، خو دَ فلم په ذريعه يې دَ ځينو شيانو دَ جوړَولو عمل راښکاره کړو - او چې له دې ځايه راوتو، نو هر ميلمه ته يې دَ ژېړو څخه جوړې چاړې ورکړې

Downloaded from: The Digital Library

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاړه راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه راته وئیل چې دا خلک دَ ژوند په هر ډګر کې په زړونو منګولې لګوي –
مازیګر چې بسونو دَ هوټل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینګانو دریاب ته ورته جوړ سېنټرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس وَدرَولو ، ماته یې را ژغ کړو ...
" شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا دَ کتو دَ پاره ډېر شیان دي – که غواړې نو کښته شه شاپنګ وکړه "
ما وئیل .... "هو"
او بیا مې ډاکټر کنول دَ لاسه وَنیولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو - موږ چې څنګه کښته شولو ، نو څه ګورم چې لیلاوتي هم راکښته شوه او درې سره ملګري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشئین بوتیک ، دَ ژېړو او سپینو زرو جوړ ځیزونه ، دَ کانئیو جوړې خولیانې ، توَري ، په لاس کشیده شوي رختونه او پړوني دَ کتو وړ ؤ - ډېر په کې وګرځېدو – ما څه شیان واخیستو او چې له دوکانه دباندې راوَتم، نو لیلاوتي هم له مخامخ دوکان څخه راوَته ـ په لاس کې یې ملائیشئین رومال وو ، وئیل یې راته...
" دا واخله زما له خوا ستا کوروداني ته نخښه "
که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې دَ ډاکټر کنول دا خبره (په اُردو کې) ، ګوا " وایې خله ... ګنې دَ خوارکۍ زړه به مات شي" تر غوږه شوه ، نو مې ځینې تر لاسه کړه - اوس مخته خدائی خبر ، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ...
*****
په دې بله ورځ بیا موږ ؤ او هغه زړه لاره ، ګوا بیرته په هغو ښارونو راتېرېدلو – خو دې ځل یَو هم په بس کې چپ نه ؤ - دَ ډاکټر ثریا په کست هر میلمه دَ خپلې علاقې یوه یوه سندره تېره کړه – په عُمر یَو هم هلک نه ؤ ، خو دې وخت هلکوالی ، ګوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی ؤ ...؟ چې له دې چې په Kuantan ښار کې موږ دَ غرمې ډوډۍ دَ Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې وَخوړله – کوم چې هم په خپل ځای غټ او ښائیسته رېسټورېنټ ؤ – بیا یو دوه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځایه بسونه دَ تېلو اچوَلو دَ پاره په پمپونو وَ درېدو .... ګنې روان روان به وو - ځکه خو په اول ماښام هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کوالالمپور ته راوَرسېدلو - دَ سټړيا وساکولو ورسته زه دَ شپې يولس بجې خواته لاندې لابي ته را کښته شوم - مګر دَ بېخي انتظار کولو پرته هم هغه غنم رنګه ښېره ما وَ نه ليده او نه بالا په خوُنې کې ټېلي فون وګړنجېدو - يَو خوا ته ستړی وم او بل دَ انتظار داسې ستړې او زاوال جن ساعتونه ... وايم چې زه يو ځل بيا خړو اوبو دَ مخه کړی وم - اوس به لا دَ مايوسۍ دَ درياب مستو څپو دَ غم وَ سمندر ته ور غورځوَلم، چې دَ پخوا دَ يوې شپې په رنګه ، چې دَ لفټ په خوا ور روان شوم، نو دَ کاؤنټرونو دَ شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بيرته راغبرګېدم، چې هغې انجلۍ په ځان پسې دروازه بيرته پورې کړه ... او زه هم غېرت اخيستی په لفټ کې بالا وَ ختم - اوس چې ښنګه ورځې شپې مخ په وړاندې لنډېدلې ، ما ته خپله ماته هومره هومره باوري کېدله - او په ځان مې خندلې هم نه شو، ولې چې دَ خپله لاسه او ښه په هوش کې مې ځان په دې جنجال کې اچوَلی ؤ - که مې څه هم ډېرې هلې ځلې وکړې ، خو نه ما هغه دَ لابي ګونګۍ انجلۍ وَژغوَله او نه مې دَ خواږه ژغ تر شا پټه ښېره دَ سترګو وړاندې راغله - بيا دَ حېرانتيا خبره دا ، چې ورڅخه صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې يې جادو راباندې کړی وي - خير ، وخت تېرېدو .... ښه يا بد ، تېر شو

سبا دَ ورکشاپ ورستۍ ورځ وه - داسې خو زه له دې ځايه په ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع دَ بنکاک په لور تلم، لاکن دَ سبا ماښام نيت مې سنګاپور ته له ډاکټر کنول سره دَ تلو ؤ- ولې چې تر دغې ورځې پورې دَ پاکستانۍ سفارت خانې له خوا راسره کړي قول په سمه دَ مېلمستيا بلنه لا نه وه راغلې - خيال مې دا ؤ، که سبا تر مازيګره هم ګاډی راغله،نو دَ سنګاپور پروګرام به کېنسل کړم ، ګنې داسې به ولاړ شم او داسې به بيرته راشم - او بيا به مخته ګورم، که مې نورې شپې کولې او که په هغه ۲۷مه نېټه دَ جنورۍ به بنکاک ته ځم - غرض دا ، چې دغه شپه چې ښنګه لابي له ديدنونو څخه راخلاس شوم ، نو هلته په خوُنې کې دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلي فون په تارو کې ایله ما او آپرېټرې یو بل ته وَ نه ژړَلو - ښه مې په یاد دي ، چې هغې په دې شپه بېخي ډېرې خبرې را سره کړي وې –
سهار مې په Awaking Call سترګې را خلاسې شوې – درست کال مې دَ آخري ځل دَپاره ډېر په خوند واورېدو - چې څنګه مې رسیور کښېښولو ، نو تر پرونه پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې- نور خو نور ، دَ برایه شپې قول هم آپرېټرې په ځای نه کړو .... چې وئیل یې سهار دي په خوشحالۍ رخصتَوم– مګر دَ Awaking Call سره هر څه هرڅه داسې پاته شول ، چې زه یې یوازې خپلو مایوسیانو او غمونو ته پرېښَولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم، چې دروازه وَ ټکېده ، ګهړۍ ته مې وَ کتو ، دَ سهار ۱۳ منټه بالا اووه بجې وې - یو دم زړه راته وَوئیل ....
" دا هغه ده "
چې څنګه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه ګورم چې دَ آپرېټرې په ځای دَ هوټل دَ لابي انډین انجلۍ مخامخ راته ولاړه ده .... نه هیلو .... نه هائی .... یَو دم مې دَ خلې څخه ورته وَوتو ....
" ته ؟ "
دې دَ ځواب په ځای په کاریډور کې یوې بلې خواته وکتو او په څرَپي خوُنې ته رادننه شوه ... بیا ساه کېدلې ساه کېدلې دَ چوکۍ په خوا وره غله - بس چې څنګه کښېنسته ، نو یې فقط دومره وَوئیل .....
Shut The Door Please
او په ما خوله ځکه را ایله شوه ، چې دا هغه ژغ ؤ ، چې هره شپه به ما په ټېلي فون باندې اورېدو –

(c) watandar.com - The Digital Library

دَ مونکي ګاډ په جنت کې

تاثراتي لنډيز ...

" دَ انسان عظمت ، دَ قانون احترام او دَ ژوند په اړه دَ پرمختګ ځومره اخلاصمنه جذبه چې دَ سنګاپور په خلګو کې شته ، داسې مثال مې بل هيچرته نه خو وَليدو او نه مې دَ چا څخه واورېدو - نو ځکه دَ دې فائن ستي په باره کې په باو ر سره وايم، چې دَ مځکې په سر دَ داسې جنت جوړونه يا خو دَ مونکي ګاډ کرشمه کېدلی شي او يا دلته مېشته دَ مونکي وزمه انسانانو دَ پرله پسې زيار نتيجه .... ګنې انسانان خو موږ هم يُو ، چې دَ لاسو خيرې لا هم نه شو صفا کولی "
(شوق)

پټ پټانی

چې له ګرومو مې دا زړه بډه وکړي
مځکه آسمان راباندي تنګ شي دُوني
چې دَ مرګ ويره ما په تېښت مجبور کړي،
پرېږدم خپلوان او وَ پرېږدو ته لاړ شم
دَ نړۍ هغو هېوادو ته لاړ شم
چرته، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي دَ خوشحاليانو موسم...
خو ، دربغه دربغه ځان ساتلی نه شم
که هر څو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځای
زه يم دَ مخه او دوئ ټول راپسې
بيا چې مې ساه راولي ځُلې ته ځنګه،
په خپلو پلونوشم راغبرګ وَکور ته

Downloaded from: The Digital Library

او بس په داسې رنګه پټ پُټانې
ټوکې کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

دَ ملائیشیا ائیرلائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول دَ ۲۵ مې جنورۍ ۱۹۹۲ع په مازیګر څلورنیمې بجې دَ ګرینډ کانټینېنټل کوالالمپور په ګاډۍ کې کېنېنستلو ... ګاډۍ چې ځنګه روانه شوه، نو تر شا مې وَ کتو او دَ مینې وَ دې دنګ او هسک مزار ، چې زما ارمانونه په کې ښخ ؤ ، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې ځنګه ځنګه ګاډۍ دَ Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډَولو ، نو زړه مې وار په وار بډه کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته دَ سنګاپور څخه دلته راځم او بیا به یې تږې تنده دَ مُهیش ورې په دیدن ماتوم - لاکن ګوره چې په ده څه ټکه رالوېدلې وه ، چې په ځای دَ هوَسېدو یې ژړَلو –
هسې خو مې دَ سرکاري پروګرام په سمه له دې ځایه په ۲۷مې جنورۍ VIA بنکاک کراچۍ ته دَ تلو نیت ؤ– لاکن وَ سنګاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل ، سهار ته مې دَ سنګاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروګرام مې داسې جوړ کړی ؤ، چې نن شپه او دَ سبا درسته ورځ به په سنګاپور کې تېرَوم او سبا ماځُستن لس بجې به په ټرین کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې دَ بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به دَ تګ له مخه دَ چائینا ټاؤن سره جوخت سېنټرل مارکېټ په مېن ګېټ کې له مُهیش ورې سره دَ ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه–

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ بجې جهاز پورته شو او دَ سنګاپور په لور يې مخه وکړه - يو ه ګنټهه ورسته بيا زه او انډين ملګری ډاکټر کنول دَ سنګاپور په ائيرپورټ کې دَ انټري کولو دَپاره په لائن کې ولاړ ؤ- که يوې خواته دا ائيرپورټ زما سترګو ته په خپل جوړښت او لوړ ښائيست ښه وَيسېدو ، نو بلې خواته په دې ائيرپورټ کې ما ته خپله پېژندګلوي دَ پاکستاني په حېثيت کولو کې خورا ګرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې دَ ايميګرېشن په کاؤنټر ناستې انجلۍ (کلرکې) ماته ګوته وَنيوله او وئيل يې ...

" ته پاکستانی نه يې "

او زما دَ پاسپورټ تصوير ته يې داسې په ژوَر نظر بيا بيا کتلو ، لکه ما چې دَ بل په پاسپورټ کې خپل تصوير لګولی وي - ډېر مې ورته وَ وئيل ، چې ...

" باور وکړه ، زه پاکستانی يم "

مګر دا وه، چې هر ځل يې سر يوې بلې خواته ښورَولو او په تکرار يې راته وئيل ...

" نو ... نو ... يُو آر ناټ پاکي .... پاکي ، بلېک بلېک "

اوس که په يَو بله موقعه داسې چا راته وئيلی وی ، نو ډېر به خوشحاله شوی وم - چې ځه ياره ! شکل دې سپين پوستو ته شوی دی...... مګر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې دَ خپل سېل دَ لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما دَ پاسپورټ پاڼې يې اړوَلو را اړوَلو ورسته دَ ځان سره يو خواته کښېښولو او زما تر شا يې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو دَ انټري ټاپې لګول شروع کړې – دَ څه انتظار ورسته چې بيرته هغې انجلۍ ځان سره نيږدې ولاړ دَ ائيرپورټ يو بل کارنده ته خدائی خبر چې څه وَوَئيلو او دَ سر په اشاره يې دَ هغه ځوان توجه راواړَوله - هغه خوان هم يَو وار سر تر پايه راته وکتلو او بيا يې پوښتنه وکړه – لاکن زما په ځواب يې داسې سترګې په سترګو کې راته واچوَلې ، لکه جوړه چې ، يو غټه ښکنځا مې ورته کړې وي..... سر يې يوې بلې خواته وَ ښورَولو او دَ ځان سره وَبُوښېدو - دوئ ماته

Downloaded from: The Digital Library

او زه دوئ ته حريان وم ...، چې يَو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه ! بس دی... ډېره وَشوه .. ځان ورته پښتون کړه ، ګنې بې ګناه به يې ترلی يې - او سرې سترګې مې دَ دوئ په سترګو کې واچولَې او څه غوندې په کلکه لهجه کې ورته ګډ شوم ...

" زه له اصله Pathan يم Pathan ، خو دَ ډيورېنډ دَ کرښې په لمرختيځې خوا ، ګوا په پاکستان کې مې کور دی "

لا به مې نور څه وئيلو، چې دواړو يو بل ته وکتلو ، څه سره وَ هم بُوڼېدو او بيا انجلۍ راته واي...

" يس پتهان... پتهان "

دواړه وَ موسېدو او دَ بخښنې غوښتلو ورسته يې په پاسپورټ ټاپه وَلګوله ، چې پاسپورټ يې راکولو، نو دَ نوم په ځای يې وئيل راته ....

Ok , Take this Pathan

ماخُستن اتهه بجې خواته په ټېکسي کې کښېنستو، ډاکټر کنول وَ ډرائيور ته وئيل ، سرنګون روډ ته مې وَرسوه ، بيا به مې نو خود په کرايه کمولَو کې څه جنجال هم ورسره کړی وي - ولې چې داسې کول خو هندي او پاکستاني کلتوري خاصه ګرځېدلې ده – هم په دې خو شايد چې دې سنګاپورين ډرائيور خوا بده کړې وه - چې په درسته لاره يې دَ ځان سره ګرېز ختو - نور نه پوهېدم ، خو دَ خُلې څخه يې " بارګېنينګ ... بارګېنينګ " او " لټل انډيا .... لټل انډيا " رنګه تورې په تکرار سره وَ تو - خو ما او ډاکټر خوند ورباندې اخيستو او ورته خندلو مې هم - بس چې يَو وخت سړي په رښتيا راواړَوله او نورنور توُند شو، نو ما په ملا وَ ټکولو او ورته وَمې وئيل ...

" څه برِ برِ دې خبرې ... پيسې درکوؤ ... مُفت مې نه وړې ، ګاډی وَدرَه ... موږ کښته کېږو "

سړي چې دَ کښته کېدو واورېدو ، نو کرار شو ، خود لکه چې وَو برېدو. چرته دا خلګ پوليس ته نه وَواي ... بيا دا نوره پاته لاره مې دَ سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

Downloaded from: The Digital Library

ښائیسته او په رڼاګانو جل بل دنګو دنګو ماڼیانو او ودانیانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مګر زموږ تر ورځې رُوڼه او ډېره زیاته رنګینه هم . څه نیمه ګنټهه ورسته ټېکسي وَدرېدو ، ډرائیور وئیل ...

" دا لټل انډیا ، ګوا سرنګون روډ دی "

ډاکټر کنول یَو ځل مخ کې هم سنګاپور ته راغلی وو - چې دَ ټېکسي ځخه راکښته کېدو ، نو یې مخامخ غټې مار کېټ ته په لاس اشاره کولو په وخت وئیل ...

" خان بهائي .... یه مصطفی مارکیټ هی "

مارکېټ او ورسره ورته جوړ ښائیسته دوکانونو او رش ګش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بیا مې په اوږه راټال درانه بېګ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ورژغ کړو ...

ډاکټره ! اوس ته دَ مخه او زه درپسې ، هوټل راښئیه ، چې له دې بېګونو خلاس شو "

بیا دائی دَ مخه او زه ور پسې ، څو هوټلانو باندې وګرځېدو - مګر هر هوټل دومره ګران وو ، چې وَس مو نه په رسېدو – چې ښه ستړي شولو ، نو ډاکټر کنول دَ یَو لارَوي څخه دَ انډین ګیسټ هاؤسونو تپوس وَکړو- دَ لارَوي په ښول شوې لاره روان شولو ... خدائی حق دی ، چې ښه ډېر ستړي هم وو- مګر دَ ستړیا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسَولو ، ولې چې زموږ له مخه یوه څُورې او چټه غوندې پېغله ، چې ښائیسته خو نه وه ، لاکن په تک تور او تنګ مني سکرټ کې یې ټکې غورځوَلې او زموږ مخ مخ ته روانه وه - یَو دوه ځله خو یې مخ هم راواړَولو - ګوره چې اوس دا موږ ته چُرت وړې وه او که یې څه بل مطلب ؤ ..؟ ډاکټر ته مې څُوکه غوندې وَوئیل ...

" چرته دَ دې انجلۍ وَکور ته خو مې نه وړې ، چې دَ سرنګون روډ څخه دا دَ مخه ده او موږ ورپسې پسې روان یُو؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ډاکټر وَخندل او اوس به يې لا څه وئيل ، چې هغې انجلۍ بيا شاته وَکتلو او وَ موسېده ... نو ځکه دَ ډاکټر ځواب په خلې کې پاته شو او راته وئيل يې ...
"خان ... خيال رکهنا ... يه لړکي مجهې اچهي نهين لګتي"
ما ورته وئيل ...
"فکر مه کوه ، دومره لا هم کمزوره نه يم ، چې هر چا ته به زړه په لاس کې ږدم"
ما چې څنګه دا خبره کوله ، نو هغې انجلۍ دَ يَو دوکان په تړه باندې پرتې چوکۍ کې ناست ځوان ته لاس پورته کړو ، وئيل يې ...
" هائی "
دَ هغې انجلۍ " هائی " څه وو ، چې دَ پښو دلاندې مې مځکه وَخته – ما او ډاکټر يَو بل ته داسې وَکتو ، لکه دواړه چې ښه مزېداره بې وقوفان جوړ کړل شوې ؤ - او په دې خبره کې څه شک هم نه وو پاته شوی ... ولې چې هغه انجلۍ ، انجلۍ نه بلکه Lady Boy يعنې "نرښځئی" ؤ-

*****

دَ دواړو په صلاح دَ يَو تامل کورنۍ دَ بالائي پوړ په يوې خوُنې کې Paying Guest جوړ شولو - خونه څه وه ، بس هسې ساده کوټه وه - نه په کې حاجت ځای او غسل خانه وه او نه بل دَ ضرورت خاص شئی - بس دوه کټونه پراته ؤ ، چې ورباندې نيالياني او څادران پراته ؤ- باک مې ځکه نه کولو ، چې مازې شپه تېرَول ؤ - او بيا ډاکټر دومره خوشحاله ؤ ، لکه جوړه چې خپلو عزيزانو ته راغلي وي - ولې نه ، که يې سکه عزيزان نه هم ؤ ، خو په بهګوانانو خو ورګډ ؤ- له زړه يې منلو که نه، خو زما او دَ هغوئ دَ مخه يې دَ دې کور په تاخچو کې پرتو بهګوانانو ته په وار وار جوړه لاسونه نيولو ضرور - په دې کورنۍ کې دوې سُرتوَرې او په رنګ هم تکې تورې او لغوَړنې ، دوه ځوانان او دَ هغوئ زړو مور او پلار استوګنه کوله - دې ځوانانو او پېغلو زمونږ داسې خدمت کولو ، چې که مې غوښتې وای نو دَ ماما زامن يې جوړېدلی شو – لاکن دَ يوې شپې خبره وه، بس يَو رنګه مې تېرَوله–

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه درې پاوه وخت مې هلته ستړيا وسا کړه او تياري ورسته دباندې راوَوتو ... په سرنګون روډ کې په يَو انډين هوټل کې مې دال او چاول وَخوړَلو او مصطفی مارکېټ ته په سېل شولو - شه خوش رنګه مارکېټ وو - لاکن دَ کوالالمپور دَ مارکېټونو په سر بيا هم نه ؤ – په دې مارکېټ کې په ګرځېدو راګرځېدو مې يَو ځای نابېره شېرينه پښتو تر غوږه شوه ... وَدرېدم او شاته چې ګورم ، نو دوه کچه ځوانان ، چې پښتنې جامې يې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې - دومره خوند يې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...

" پښتانه ياست ؟ "

هغوئ وئيل ..... " هو پښتانه يُو "

" دَ کوم ځاي ... ؟ "

دوئ وئيل .....

" دَ چمن "

دا "چمن" توری يې داسې په خُله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته يَو بېل هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بيا ورځخه پُوښتنه وکړه ...

" دا اليکټرانکس سامان خو دلته ډېر ګران دی - که څه هم زموږ هېواد ته له دې ځايه ورځي "

په هغو دوؤ هلکانو کې يوه وئيل ...

"هو ګران دی ، چې يَو يَو شئی اخلې ... مګر موږ خو دَ کنټېنرانو په حساب له دې ځايه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوَځي "

اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر موږ په عُمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو خبرو يې موږ ورځخه په حېثيت واړه او نابلده وَيسَولو ... او مخته ورځخه تېر شولو - په ګرځلاؤ کې چې ښه ستړي شولو ، نو بيرته دَ تامل کورنۍ په لور روان شولو - چې دې وخت له موږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوی ؤ - نو ځکه تر هغه ځايه رسېدلو پورې موږ ښه ډېر سېل کولی شو -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سرنګون یوه اړخ ته سپین ماجت او ورسره ورته دَ چینیانو وړه غونډې اوپن ا ئیر عبادت ګاه وه - ماجت کې مې دَ ماځُستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چیني عبادت ګاه سره په څنګ کې تېرېدو ، نو څه ګورو ، چې چینائي نران او ښځې لاس په لاس ، په یوه غټه دائره کې په یَو ځیز باندې شاوخوا ګرځېدو راګرځېدو - په مخونو یې سره شنه، تور او ژېړ رنګونه لګولي وو او قسم قسم لفظونه یې په ګډه له خُلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول دَ دې چینائي مېلې کتلو سم دستي راته وَوئیل ...

" یار ه ! دې چینائی عبادت کولو انداز ته چې وګورم ، نو ستاسو دَ دین په ریښتونولۍ مې باور شي"

یَو وار مې لا خبره حلق ته راغله ، چې ورته وَوایم، چې نه یوازې دَ چینایانو څخه ، بلکې .... خو بیا مې زړه ته راغلو، چرته را څخه خفه نه شي - ځکه مې په "هو" کې ورسره "هو" وَتړلو - او یَو وار بیا دَ سنګاپور دَ رُوڼې شپې په خوش رنګیانو کې رنګېدلو دَ ده په خوښه او ملګرتیا جوګه شولو-

*****

دا شپه راباندې دېره په زاوال تېره شوه – یَو خواته غوماشې وې ، چې کرار ته یې نه پرېښوَلم او بلې خواته دَ زړې پنکهې کړَپی - ډاکټر بختَور لا ښه وو ، ژر ویده شو - لاکن زه وم ، چې سترګې مې نه سره ورَتلې - یَو اړخ بل اړخ اوېښتم او زړه مې غوښتو چې په یَو کتاب یا رساله باندې سترګې کرارې کړم - لاکن داسې مې هم ځکه نه شو کولی ، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لړه رڼا ، چې دې وخت دَ کهړکیانو دَ شیشو څخه دننه راتله ، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوُنې بلب مې هم په دې نه بلوَلو ، چې په خوارہ خوب ویده هندو یار مې نه شو راویښَولی – بس دې وخت زه وم او ډؤل ډړل راځرمه شوې سوچونه ، چې یَو وخت یې هغو اژدهاګانو مخامخ وَ درَولم، چې دَ چیني یا منګولي نسل بُدها منونکو خلګو په برخه دَ خوُش بختیۍ، سوکالۍ او نورو ښو علامتونو په ځیر ورَغلې دي ... "چرته دا ځناور خو بُدها نه دی ورته په ګوتو کړی ..؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او بیا مې په خپل سوچ او فکر دَ دې خبرې داسې نفي وکړه ... چې دَ تاریخ له رُویه بُدها په درست ژوند کې

چې دَ مارانو له باچا " ناګا " څخه نور داسې رنګه ځناوران نه دي یاد کړل شوي – نو ، خبره بیرته دې ځای ته وَرسېدله ، چې دغه اژدها خود لکه چې دَ افسانوي علامت په توګه دَ دوئ په پخوانئیو افسانو ، نکلونو، کیسو او متلونو کې غوره کړل شوی دی ... او بیا کرار کرار دغې ځناور دَ بُدها منونکو په مذهب کې ځای موندلی دی - ځکه خو نن دَ دې نسل خلګ چې په کومو هېوادونو کې هم په زیات شمېر مېښته دي ، هلته دَ دې اژدها ښودنې نه یوازې په سرکاري مونوګرامونو کې شوې دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم دَ رنګینو رختونو څخه یې جوړَونې او ښودنې په خصوصیت سره کېږي –

خو دَ پورتنئیو ذکر شوؤ خبرو پرته موږ دغه اژدها نه یوازې دَ تهائي لېنډ ، لاؤس، وېتنام، برما ،کمبوډیا ، او نېپال رنګه ملکونو دَ پاره دَ ابډز په شکل کې دَ تباهۍ علامت ګڼلی شو ، بلکې دَ چین او انډیا دَپاره یې دَ زیاتې آبادۍ هغه بلاهم، چې خلګ به ډېر ژر په وَښو او پاڼو خوړَلو باندې مجبور کړي - او بیا دغه اژدها دَ سنګاپور دَ خلګو دَپاره قانوني ویره، دَ سري لنکا دَپاره دَ خوشحالیانو دُښمن، دَ هانګ کانګ ، کوریا او ملائیشیا دَ پاره دَ صنعتي انقلاب زېری او دَ پاکستان یا برما دَ پاره دَ منشیاتو لعنت او عذاب هم ګڼلی شو - غرض دا ، چې په داسې رنګه ګډ وډ سوچونو کې دَ نیمې شپې خواته خوب په خپله پسته غېږه کې واخیستم -

*****

دَ سهار چائی او ډوډۍ (ناری) مې په ډېرو لږو پیسو په تامل کورنۍ تاوان کړه او دباندې راوَختو - په لومړي نظر دَ دباندې چاپېر دَ لمر په رڼا کې داسې راته ښکاره شو ، لکه موږ چې په انډیا کې ګرځو- سنګاپور او دومره زیات انډین... ؟ سر مې دَ ټېکسي ډرائیور په هغه خبره یو دم خلاس شو ، چې وئیل یې ..." دا لټل انډیا دی " – خېر، دَ دې لټل انډیا دَ مېن روډ ، ګوا سرنګون روډ دَ یَو بس

Downloaded from: The Digital Library

ستهاپ دَ ښائیسته ټکټ کېښن څخه مې ټکټونه تر لاسه کړو او دَ سېنټوزا روټ بس ته وَ ختو - په دې بس کې په شمېر یو څو سیټان وو، چې دَ خوا پاکۍ یو مثالي ماحول په کې زما په رنګه دَ یو کلیوال سړي دَ پاره دَ حیرت خبره نه یوازې سوال کوله بلکې دَ دې بس دننه دَ خلاسې خلاسۍ ماحول دَ روح دَ خوشحاله کولو په څیر ځواب لټولو ته مجوره کولم هم - عجبه خو دا وه، چې په دې بس کې هیڅوک هم دَ بل په اوږه نه وو سپور ... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سیټونه درلودلو –ګوا سړي دَ سړیانو سره نه او نه ښځې دَ ښځو سره ناستې وې ، بلکې دلته ښځې او سړي یو بل سره څنګ په څنګ په ښائیسته او غټو سیټونو باندې پټه خُله ناست وو- هیڅ قسم شور شرابه نه وه - زه دَ یوې زړې آنټي ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه ، په څنګ کې کېنېنستم او ډاکټر زموږ مخته په سیټ له یوې چټې پېغلې سره اوږه په اوږه کېنېنستو .... او په وار وار به یې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه ټُوره وهلې وي –

دغه بس دَ ښائیسته ، څرکېدونکو او دنګو دنګو ودانیانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه ... دَ چا خبره په ما وَمنله، چې سنګاپور ته Fine City نه یوازې دَ ښائیسته ښار له سوبه وئیل کېږي بلکې دلته که څوک دَ ټریفک دَ قوانینو خلاف ورزي کوي او یا هر قسم سخن څېزونه غورځوَي. نو سمدستي یې پولیس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې یَو هم داسې ځای مې په سنګاپور کې تر سترګو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي - هرخواته خوا پاکي او ښائیست وو، چې سترګې یې ګټلې - ما دَ سنګاپور په ښائیست خوند اخیستو او زما مخته ناست ډاکټر کنول دَ څنګ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - یَو وار مې لا په اوږه هم وَ ټُمبلو، لاکن ظالم ګرسره چُرت را په کې نه وَهلو - نو ځکه بیا نو ما هم دائی خپل عشق ته ابله کړو -

سېنټوزا ، دَ سنګاپور سره جوخت یَو وړوکی ټاپُو (جزیره) وو- دلته ډېر پخوا یوه عسکري چهاونۍ وه - لاکن اوس دَ خلګو دَ سېل دَپاره درست ټاپُو او

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوې وې - دې واړه ټاپُو ته دوې لارې تللې وې – یوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، ګوا وړو ، غټو کشتیانو په ذریعه سړی ورتلی شو او بل، دَ سنګاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې منارې څخه دَ سېنټوزا تر ساحلي منارې پورې په چئیر لفټ کې ـــ په دواړو لارو سړی په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو – موږ دَ لفټ چئیر ټکټونه وکړو او منارې ته په ساده لفټ کې وختو- چې کله په چئیرلفټ کې دَ سېنټوزا په خوا روان وو، نو تر لرې لرې پورې دَ سنګاپور غټې ، ښائیسته او ښېخي دنګې ماڼیانې ، ودانیانې او ښائیسته کورونه داسې ښکاره کېدو، لکه هغه چې دَ خوبونو یوه ښاریه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو کې واړه او غټ لانچونه او کشتیانې هم دَ کتلو وړ ننداري وړاندې کولې - موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخیستلو او ځانونه مې دَ دې خوبَولې ماحول برخه کړلو-

په سېنټوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان یا دَ کتو ځایونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې یَو Mini Train ، ګوا وړه رېل ګاډی راګرځېدله - ښه خبره دا وه، چې بیا بیا به دَ ټکټ اخیستلو ضرورت نه پېښېدو – په یوه ټکټ هر سټېشن ته تګ کېدلی شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامي سټېشن په لور وره غلو - چرته چې دَ رنګارنګ ګلونو ، زرغونو بُوټو او چمنیانو دغه ښائیسته پارک هغه وخت لا نور نور هم دَ رُوحاني سکون راکولو پلمه شو، کله زموږ سترګې هغو ښائیسته تمترو ته په کتو شوې ، چې فضا یې ګل ورینه او داسې رنګینه کړې وه ، لکه شمال چې دَ رنګارنګ ګلونو پاڼې یوې بلې خواته الوَځوي - دَ یوې اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زیات دوه نیم زره تمترې خپل مخته آزاد دَ ګلونو شاوخوا الوَځې را الوَځې - داسې خو هر تمتری وَ ځانته په ښائیست کې ځانګړی وو، خوځینې داسې تمترې هم لیدل کېدو، چې دَ یو ماشوم په رنګه مې زړه ورته ټالیِ وهلې او غوښتلو مې چې وَ یې نیسم او بازیِ ورسره وکړم - لاکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

Downloaded from: The Digital Library

تحفظ وربخښلی دی – ځکه خو ، هر څه او هر کس دَ یَو سیستم دلاندې ژوند ته په خوشحالۍ اوړې ورکوي - خیر، له دې ځایه چې ځنګه بیرته موږ په وړې ریل ګاډۍ کې کښېنستلو ، نو په وړه ډبه کې په مخامخ دوؤ سیټونو باندې دوې جاپانۍ انجونې کښېنستې - ګوره، چې ما او ډاکټر کنول ورته دَ بلې دُنیا مخلوق ښکاره شولو ، که بل څه چل وو ، چې یَو دم یې کېمرې آن کړې او راته وائي...

" که تاسو خوا نه بدَوئ ، نو موږ له تاسو سره ګډ تصویرونه اخلو"

وړی څه غواړي.... فقط دوې ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم دَ سر په اشاره وَوئیل ...

" ولې نه .... ولې نه .... یقیناً "

او بیا یَو وار یوه انجلۍ زموژ په مابېن کې کښېنسته ... هغې بلې تصویر واخیستو او بیا دویمه راسره کښېنسته ... دغه رنګه مې په ګډه ډېر زیات تصویرونه واخیستو - یَو وخت دَ لاس په اشارو کې ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" یوازې یاست ، که ځوک نرینه هم درسره دی ؟ "

زما په دې سوالیه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته ګډې شوې...

ډاکټر ته مې وئیل ...

یاره ! دا انجونې څه وائي... سر دې ورباندې خلاسېږي ، که څه ؟ "

هغه په خندا ځواب راکړو ...

دوئ وائي ، چې له موږ سره ملګرې شي او بس "

زه پوهی شوم، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه ، نو ځکه مې دَ خپلې خوا داسې وار ورباندې وکړو ...

" یَه یَه دوئی دا نه وائي ... بلکې دوئی وائي ، چې ستا په رنګه پلار او زما په رنګه ورور لري "

او بیا موږ دواړه په خندا سر شولو - دَ خوند خبره دا وه، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې یوې زما لاس هم داسې وَنیولو، لکه زما په

Downloaded from: The Digital Library

خبره چې یې سر خلاص شوی وي - ډاکټر چې زما لاس دَ جاپانۍ په لاس کې ولیدو ، نو یې وئیل ...
" ما نه وئیل ... چې دَ دوئی څه مطلب دی؟ "
او بیا ګوره ، چې څله نه ما لاس ورڅخه راټول کړو او نه دې په کراره ایله کړم - دَ ډاکټر کنول خبره کېدای شوه ، چې رښتیا شوی هم وی ... بس که موږ دَ Musical Fountain نامې فوارو ، چې تر ورځې دَ شپې خواته په دې خوند کوي چې نه یوازې دَ هرې فوارې دَ اوبو رنګ په بېلو بېلو رڼاګانو ځانګړی وي بلکې خواږه سازونه هم ژغوَي ، څخه مخته په دې بل ستېشن نه وی کوُز شوی - لاکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بیا یې لاسونه داسې راته ښورَولو ، لکه دَ دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... یَو وار لا زړه راته وئیل ... چې بیرته ورشم او ورسره څنګ کې کښېنم ، لاکن چې ډاکټر ته مې پام شو ، نو دَ خواهش په مرۍ مې پښه کښېښوَله –
دلته دَ Under Water Sea World نامې ځای دَ کتو وَړ دی - که وَوایم ، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زیات زړه خوشحالوَنکی او دَ حیرت وړ ځای دغه یَو دی ، نو غلط به نه یم - ولې چې دِ شیشې جوړ یَو غټ ټیوب دَ سمندر په تله کې داسې لګول شوی ؤ ، چې ورڅخه دَ سمندر دَ مخلوق او رنګین ماحول ننداره په آسانه کېدلی شوه - ټکټونه مې واخیستو او په Moving Belt وَ درېدو - دا غټ ګرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو ، دَ سمندر ښائیسته او رنګا رنګ مخلوق ، لکه ماهیان ، کیشوګان ، کومباران او شنه بُوټې (اوبړۍ) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائیسته ښکاره کېدو – ځای په ځای دا ټیوب تر خطرناکو پانړونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ ، چې کله به سړی ورڅخه تېرېدو ، له ډېرې ویرې به یې زړه دَ حلق ژبه ښکلوله او سترګې به یې وازې نیولې وې چې چرته هغه غره هومره پانړ ورباندې را ایله نه شي - غرض دا ، چې دَ ماشومانو سره سره دَ ځوانانو دَ پاره هم ډېرې زړه‌خوښیانې په کې لیدل کېدې

Downloaded from: The Digital Library

په سپنټوزا کې ، يَو بل ځای دَ "مني ټرېن" چې دوئی ورته "مونو ريل" هم وئيلو ، څخه کښته شولو – دا يوه ښائيسته سمندري غاړه وه -- که يوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه دَ سمندر په اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په رېګ باندې پراته هم وو او Sun Bath يې کولو - زه او ډاکټر هم په رېګ باندې وَ غزېدو او ځانونه مې دَ دې رنګين او ښائيسته سمندري غاړې په رنګونو کې وَرنګولو ، ګوا په خپله وَ نه لمبېدو ، خو دَ نورو خلګو لمبېدل مې په هډو واخيستو –

بيا يَو پارک ، بل پارک وګرځېدو او دولس بجو خواته په چئير لفټ کې بيرته دَ سپنټوزا دَ وړې لاکن ښائيسته دُنيا څخه دَ سنګاپور دَ ښار وَ مځکې ته راغلو - ما سره دغه يوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځايونه وَوينم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاريخي ځای ته وره غلو - دا دَ براعظم ايشياء تر ټولو لوی تاريخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته وړې لوې دَ زړې زمانې چينائي طرز ودانيانې دَ ټانګ زمانه اقتدار يادونه تازه کوي - پارکونه او ودانيانې دومره په ترتيب جوړې وې ، لکه ېخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه، دَ مشهورو چينائي شاعرانو کورونه او دَ عدليه ودانۍ دَکتو وَړ ځايونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو دېوالونو يې مورِ له يوه سره تر بله سره چکر وَ وهلو - يَو ځای دَ ببزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام يې مونکي ګاډ هم وئيلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ زړې زمانې چينايانو چې دا ببزوګۍ (توبه نعوذُ باالله) خدائی يا دېوي منلې وي – پرته دَ پُوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لاکن دَ دې باوجود هم دَ دې مجسمې په حقله دَ دې ځای دَ اصل چينائی خلګو عقيدت دا څرګندَولو ، چې دَ دې مونکي ګاډ ځانته يَو تاريخي او مذهبي حېثيت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنګه ، ولې چې مونکي ګاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو دَ منونکو دَ عقيدې له کبله فېض يې ورته رسېدلو- دا عقيده ، چې څومره زړه نه منله ... خو سترګو دغومره

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

باور ورباندې په دې وجه کولو ، چې دَ مونکې ګاڼ جنت دَ سنګاپور په نامه ځانته په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بیا بېله خبره ده ، چې Raffless نامي انسان دَ سنګاپور دغه ښکلې سیمه لومړی ځل دُنیا ته په ګوته کړې وه - دَ ډاکټر کنول دَ دې پُوښتنې ، ګوا....

" دا بُت ، خو زموږ دَ بهګوانانو څخه زوړ نه دی "

په ځواب کې ما ورته وَوئیل...

" بخښنه غواړم ، دا دعوه ته هم نه شې کولی "

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تریو تندي را وَکتل - خود زما خبره ، لکه چې بده ورباندې وَلګېدله ، ځکه خو مې مخته وَ نه ځېړله .... هو ، په زړه کې مې وئیل چې ، چې آیا ، دائی په دې خبر وو هم ، که نه ، چې دَ بُتانو دَ جوړَولو تاریخ دَ انسان دَ وجود هومره پخوانی دی - غلط به نه یم ، که وَوایم ، چې کله حضرت آدم علیه السلام سترګې رُونولَو په وخت دَ خدائی پاک دَ کلیمې سره پېوست دَ حضرت محمد صلی اللهُ علیه واله وسلم نوم په حقله پُوښتنه دَ حضرت جبرائیل علیه السلام څخه وکړه ، نو دَ حسد او رشک سلسله شروع شوه - او بیا ورپسې هابیل او قابیل دَ شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څُوکه څُوکه په دوؤ ډلو کې سره وَوېښل شولو - یوه ډله دَ رحمان په لاره او بله دَ شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره دَ ښه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې دَ دُنیا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق دَ لټولو تجسس پیدا کړو - او هر چا دَ خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدائیان ټاکل شروع کړو - ځینو انسانانو ته سجدې لګول شروع کړې او ځینو په عقلي دلیلونو غرونه ، لمر ، سپوږمۍ ، اور ، اوبه ، هوا او غټ ځناوران خدائیان وګڼلو او دَ هغوئ عبادت کولو دَ پاره یې دَ هغوئ په بڼه دَ ختو او لرګیانو ، یا بیا دَ کاڼو څخه بُتان جوړَولو ته چمتو شول - هم دغه رنګه دَ خدائیانو په جوړَولو دَ مجسمه سازۍ آرټ پئیل شو -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

دريې نيمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول دَ سنګاپور ښار وَ چائينا ټاؤن ته وره غلو – دلته هم هغه رنګه کيسه وه ، لکه دَ کوالالمپور په چائينا ټاؤن کې - ګوا هغسې رنګين سابه واني دوکانونه او رېړهيانې، چې په کې اکثره خوراکي شيان خرڅېدلو، دَ کتو وړ ؤ - هر لور چينائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته موږ له يوې رېړهۍ سره وَدرېدو او په ولاړو مې دَ وريژو غابونه صفا کړو – موږ خو شوم، خو دَ ډوډۍ باړ مې نه شو وربانديې مات... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې دَ دوئ وَ نورو خوراکونو ته مې زړه نه کېدو - خېر، دَ سترګو تنده مې نو ښه په کې سړه کړه او بيا له دې ځايه مختته روان شولو – مرينه سېنټر، رېفلس شاپنګ سېنټر او فېسټيول شاپنګ سنټر ، چې درې واړه دَ سنګاپور غټ او نامي مارکېټونه وو، کتو سره سره مازيګر خواته په آرچرډ روډ کې له يوه سره تر بل سره پورې وګرځېدو راوګرځېدو - دلته دَ کتو وړ خبره دا وه، چې نرينه وو که ښځې... زياتره دَ جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو، لکه دَ دې علاقې خلک چې دَ High Gentry سره اړه لري - ولې چې دَ کبر دَلاسه هر يَو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائيست هم په کې زيات وو، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا، چې په دې آرچرډ روډ کې دَ سترګو خوږَولو پرته ، چې سړی پلازه سنګاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساری نه لري ته وَرشې ، نو زړه په رنګ رنګ ښکلاګانو باندې جارېدو ته په سينه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنګاپورين ځېرې تر نورو ځايونو په شمېر زياتې ليدل کېږي - ګوا زما او دَ هندو ملګري هم څه دغه رنګه حالت وو ، چې دَ سترګو تنده مې ، په ځای دَ ماتولَو ... نوره نوره زياته شوه او آخر پای دباندې را وَوتو - خبره دا چې، ما به سنګاپور نور نور تر پښو ايستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نيولې او وئيل به يې راته ...

" خانه ! تا خو په يوه ورځ کې دَ سنګاپور ټول خوندونه واخيستو "

او خبره وه هم دغه رنګه ، دَ ستړيا احساس راته ځکه نه کېدو ، چې يَو خو هر لور ښکلاګانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په ټرېن کې په

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

خوب تېرَوم - ولې چې هغه دَ چا خبره، چې دَ ټرېن او ځانګو خوب يَو برابر دی ، ښه سترړيا په کې وسا کېږي - خېر، دَ لمر پُڅېدو سره سم زه او ډاکټر کنول سرنګون روډ ته بيرته وَرسېدو -

ماخُستن دَ تياري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځړولو او انډين ملګري په اجازت په ټېکسي کې کښېنستم ... ټېکسي چې څنګه روان شو، نو دَ کنول غوړېدلي څېره په لومړي ځل رانه مړَغونې غوندې ښکاره شوه - داسې يې لاسونه راته وَښورَول، لکه زما وَ بېلتون ته چې يې زړه نه کېږي - خدائې حق دی ، چې زما زړه هم له هغه څخه دَ بېلېدو له سوبه ډېر خفه وو- ځکه خو تر ډېره مې تر شا شا ورته کتلو او خپل خوارډ هندو يار څېره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې دَ ډاکټر سره دَ تېر کړل شوي وخت فلم بيا بيا له سره کولو او په نمناکو سترګو مې هغو خوش رنګه لمحو ته زړه پسخولو ، چې ده به په ټوکوټکالو کې راسره ګډَولې - څنګه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ... په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه ګورم ، چې ټکټ او پاسپورټ مې په لاس کې او زه دَ سنګاپور رېلوې سټېش په غټ حال کې دَ کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړ وم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما دَ هېواد تر غټ او ښائيسته ائيرپورټ څخه يَو په سله ښه او صفا ؤ -

ټرېن په لس نيمې بجې دَ شپې دَ سنګاپور رېلوې سټېشن څخه دَ کوالالمپور ملائيشيا په لور مخه وکړه - دَ دې صفا او ښائيسته ټرېن ډبو له يوه سره تر بله سره پورې تر خپلو په مابېن کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه درست ټرېن چې په يوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې ډبې څخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تلی راتلی شو - او بل ، دَ ډبو ترمنځه جوړې دې لارې داسې څرګندَولو لکه دلته چې مسافران په رېل ګاډيانو کې بې ټکټه سفر نه کوي او نه دَ ټي ټي دَ چېکنګ په وخت له يوې ډبې څخه بلې ډبې ته ځان پُټولو دَپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا ، چې په خپل برت وزمه اوږده سيټ باندې کښېښولو او دَ نېږدې ډائينګ کار په يوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

Downloaded from: The Digital Library

زما شاوخوا ځیني نور خلک هم ناست ؤ – دَ زیاتره خلکو سترګې په ما کې کېدای شي په دې وجه ښخې وې ، چې دَ څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلګو سره هیڅ سمون نه خوړلو - ولې هغوئ ټول پیت پوزې وو او زه په کې دَ کاکاشاهي دَ نسل یوازینی کس وم - یَو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنګ کې یې ګرل فرېنډ ناسته وه ، له ما پُوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بیا یې زما دَ ځواب انتظار لا نه وکړو او خپله یې مخته وئیل ...

Are you Indian?

ما ورته وئیل ...

" یَه .... زه انډین نه یم "

لا به مې نور ورته وئیل ، چې بیا یې پُوښتنه وکړه ...

" ایرانی یې که عرب ؟ "

ورسره ناستې ګرل فرېنډ یې په خندا کې وئیل ...

" نو ... نو انګلېنډ "

او دَ دوئی په خبرو دَ نورو ناستو خلګو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خندا ورځخه پُوښتنه وکړه ...

" زه او انګرېز ... دا خبره تا څنګه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپین خلک دي او زه .... زه خو"

انجلۍ چې لا یې هغه رنګه غاښونه سپین کړي وو ، وَوئیل ...

"All looking same same "

دا خبره چې یې کوله نو لاس یې په خپله پوزه باندې ایښی وو - ګوا ټول دَ جګې پوزې خلک یَو رقم مونبږي - دَ پېژندنې په اړه دا مجلس تر ډېره پورې تود وو ... که څه هم ستړی وم او خوب ته مې ټالۍ وهلې ، خو دَ دې مجلس څخه پورته کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنګه خو ما دَ دې خلګو دَ روئیو

Downloaded from: The Digital Library

او خوی او خصلت صحیح اندازه لګولی شوه – ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما دَ دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ – ټرېن ۳۵ منټه سفر کولو ورسته وَدرېدو ، ما پوُښتنه وکړه چې دا سټېشن دی.. هغه هلک وَ موسېدو او راته وئیل یې...

" یَه ... دې وخت ټرېن دَ سنګاپور او ملائیشیا په باډر ولاړ دی او دَ اِن آؤټ تر مرحله تېرېږي"

او بیا چې ټرېن ځنګه مخته روان شو ، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وَغزېدم - دَ درستې ورځې ستړیا داسې دَ کاره ایستلی وم ، چې ځنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خوب په خپله غېږ کې واخیستم – او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... څو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وَسنجَولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرارکرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

*****

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت ټرېن له کوالالمپور څخه دَ یوې ګنټهې په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، دَ ډبې وَ واش روم ته وره غلم ، مخ لاس مې پرېمنځلو او ږیره پنر تېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائی سمې نه وې کړې ، چې ټرېن دَ خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منټه په ځنډ ، ګوا لس منټه بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې سټېشن ته وَرسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټهه وَلګېده - چې دَ سټېشن څخه دباندې راوَوتم ، نو لمر ښه بالا راغلی ؤ – پیاده مې یوې خواته مخه وکړه – په دې روډ باندې له ما څخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان دَ بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ- نیږدې یَو ریسټورېنټ کې کښېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وَخوړَلو – بیا چې سګرېټ ته مې تلی بلوله ، نو دې وخت زما په ګهړۍ کې دَ دې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وې –ګوا دَ ټاکلي پروګرام په سمه زما او دَ مهُېش وري دَ ديدن تر منځه بس فقط **۵۵** منټه پاته ؤ –

نهه بجو ته لا څو منټه پاته ؤ، چې زه دَ سېنټرل مارکېټ کوالالمپور په غټ ګېټ کې يَو اړخ ته ولاړ وم - شاوخوا مې سترګې غوړَولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... يَه له دې خوا به راځي ... يَه يَه له هغې خوا به راځي... بس چې څنګه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېت ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به يې ماته .... هو، کېداى شي چې په يَو نيږدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بيا به لس نيمې بجې خواته ورڅخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائيرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائى ته سپاري او زه به ډاډګيرنه وَرکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هر کله ليکونه درته رالېږم او هغه ټول تصويرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کې دَ وصال په وخت اخيستي ؤ" - بس دغه رنګه يوې خواته دَ شېخ چلي غوندې په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دَګهړۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې دَ لس بجو خواته رواني وې - زړه ماتی به شوم ، خو دَ مهُېش وري هغه پخوانی جنون چې به راپه زړه شو، نو راتګ به مې يې باوري وګڼلو –مګر ترڅو پورې ؟آخير پاى دا باور هم کرار کرار په مايوسۍ او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اُميده شوى وم ، له هغه ځاى مې بښورېدو ته زړه نه کېدو –ما وئيل کېداى شي ، چې راشي... مګر دا نه راتله، نو نه راغله–

لنډه دا، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... يَو ځل مې دَ مارکېټ وَ ګېټ او شاوخواته سترګې وَ ځغلولې او ډرائيور ته مې وئيل ....

" ائيرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي دَ ائيرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه دَ مهُېش وري په سوچونو کې غرک ... کله وايم ، چې کېداى شي ، ډيوټي يې بدله شوې وي ... کله وايم چې کېداى شي، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راڅخه بېزاره شوې وي - بيا له

Downloaded from: The Digital Library

ځان سره وایم ، یَه داسې کیسه که وای ، نو په لومړي ملاقات کې به یې دَ نن دَ ملاقات دَپاره ضد نه کولو - په دغه رنګه ګډو وډو سوچونو کې زه یولس بجې خواته ائیرپورټ ته وَرسېدم - هلته مې هم تر یَو څه وخته پورې هیله وه چې کېدای شي دَ آخیري سلام دَ پاره راشي – ولې چې خبره خو وه چې زه نن دَ فلاني وخت په فلائټ کې دَ دې له هېواده وَځم – قسمتونه مو سره نه وو شوي، نو ځکه دا نه راغله - او ښه مې په یاد دي چې کله دَ تهائي ائیر ویز انټرنېشنل کاؤنټرونه دَ بورډنګ کارډونه وَرکولو دَپاره پرانستل شول ، نو دَ مایوسۍ او محرومۍ داسې څپه راباندې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وَکړم او بیا مې کولی هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو څخه وتی ؤ –

****

دَ عجیبه غوندې کېفیت سره مخامخ وم .... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سرؤ او کرارېدو نه ، خو په ځان پورې خندا هم راتله - ولې چې دَ تعلق په اړه دغه دَ یَو څو ورځو پېښه ، محض یَو اتفاق وو ، نور هیڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دویم ګام سړي سره پېښېږي – هرڅه هرڅه ، خو زړه مې په دې ګرَم نه ګڼلو ، چې زړه خو بس زړه دی ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سینه کې ورته ټوپونه وهي – منم چې وِیرجن کېفیت عارضي ؤ- لاکن دَ یَو شاعر دپاره ... که نور نه ، دَ شاعرۍ کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې دَ نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بیا بیا راورېدو –که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په یَو بله موقعه ما په ښنین کې په کال ۱۹۹۰ع کې لیکلی وو- خو دې وخت زما دَ کېفیت ، حالت او خټه شوؤ خیالاتو ترجماني یې کوله – نوځکه زه غواړم، چې هغه نظم دلته نوشته کړم .... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده یم ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

" خوبَولی تعبیر "

ستا په لیدو راته زړه وَوئیل
هېر زړیه شوقه !
په فریبي نظر دَ سترګو
غُولېدلیه شوقه !
دا ملاقات هم دَ خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا خېره ... هغه خېره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وَژغوئ
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یَه ، ته وائې ...
چې دا خوب نه ؤ
تعبیر ؤ دَ خوب ،
نو دا ښائیست دَ جنیۍ نه
دَ یَو پریۍ کېدی شي
او په دې ته هم ښه خبر یې لېونیه شوقه !
چې ښاپېریانې خو اکثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library

دَ تهائیانو په کرانګ تهیپ کې

تاثراتي لنډیز...

"که څوک انسان تر ځناوره هم په بد او لړلي حال کې لیدل غواړي، نو هغه دې په خپل ژوند کې یَو ځل خامخا تهائي لېنډ ته په چکر شي ... خپله به یې په سترګو وَویني ، چې دغه دَ عظمت په جامه کې پټ انسان چې کله خپلې مخې ته ایله کړلی شي ، نو څومره په اخلاقي توګه وَلو یږي.....؟ خبره دا نه ده، چې ګوندې دَ دې هېواد خلګ په ښو او بدو نه پوهېږي - بلکې زه فکر کوم چې هرڅه دلته له کسته کېږي - څوک یې کوي ؟... ځله یې کوي ؟ او دَ چا په ضد یې کوي ؟ دَ دې خبرو ځوابونه به هغه وخت مخې ته راشي ، چې کله دغه تهائي هېواد دَ نیمې نړۍ دَ خلګو دَ پاره دَ مرګ دَ فرښتې پرته دَ اول یا دویم بادارحېثیت وَمومي"
(شوق)

؟

پتایا او تر بنکاکه
تر آئي لېنډه دَ کورال ما
کومه پېغله
تهائي پېغله
په ښو کې وَ پئیله
خو ، خبر نه یم چې ځله ؟
چې یې ځله ځُلې له راوړله
ما به شاته ځینې ټوپ کړو
په ځلورو به وَځغاستم

Downloaded from: The Digital Library

دا به هم وَ روژد ېدله
راپسې به ګرځېدله....
پټ پُټانی به شروع شو،
زه دَ مخه، دا تر شا شا
لکه روګې، رُوح مې اخلي
پُټېدمه .... وبرېدمه
کله یَو " بار "
کله بل " بار "
خو، نه زه ترې ورنه پټ شوم
اړونه دا ترې شوه پاته

(شوق / پتایا بیچ - تهائي لېنډ / ۱۹۹۲ع)

دَ جنورۍ په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې ، څنګه په سبانګ ائیرپورټ کوالالمپور کې دَ تهائي ائیر وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته تلونکو مسافرانو دپاره خلاس شو، زه هم په لائن کې تر ټولو ورسته وَدرېدم - یوې خواته که زه دَ لائن سره سره مخته روان وم، نو بلې خواته دَ سهېلي لمرختیځې ایشیاء له زړه څخه کرار کرار وتمه هم، او شاته پرېښې یادونه وار په وار راباندې غمېدو هم –نو ځکه مې دَ شاوخوا چاپېر په ورستي ځل په مزغو کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژوَر نظر کتلو او بیا هغه وخت هم راغلو، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائیشیا څخه دَ وتو دپاره په کاؤنټر ناستې " ملې " پېغلې ته وړاندې کړو - انجلۍ یَو ځل ماته وَکتو او بیا یې په پاسپورټ باندې دَ خروج ټاپه وَلګوله او بورډنګ کارډ یې سره دَ ټکټه زما په پاسپورټ رېدلو په وخت وَ وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

˜ ته دَ څه د پاره روان يې ؟˜
˜ په چکر باندې ځم˜
ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لکه چې ډېر وو او يا زه آخيري مسافر وم ، چې را سره په ټوکو شوه ...
˜زړه دې لکه چې دلته نه ولګېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ...˜
او بيا يې ځان سره نيږدې دې بلې کاؤنټر وَ انجلۍ ته په خندا خندا کې وَوئيل ...
˜ په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی ؟˜
هغې بلې هم وَخندلو او وئيل يې ...
˜ په بنکاک کې نو... نور څه دي.... بې دَ لېډي... لېډي˜
او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وَخندلو ... لازمې خبره ده، چې ما به هم ورسره غاښونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غوندې په اړامه انداز کې ژغ ورباندې وکړو ...
˜ يَه داسې خبره نه ده ، دا لېډي.... لېډي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېډي مخامخ ناستې انجلۍ خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې وَوئيل، نو دَ نېږدې کاؤنټر هغې انجلۍ زما دَ خبرې په ځواب کې داسې په شرارت وَوئيل ...
˜ ستا دا لېډي که خوښېږي ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي˜
او کټ کټ يې وَ خندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غوندې مې په لغازي موسکا کې ورته وَ وئيل ....
˜ دَ زامنو پلار يم ... وايه څه دې خوښه ده؟˜ او په خندا ورڅخه تېر شوم–زما په دې شرارت دواړو وَخندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..
˜ اېډز .... بنکاک ... اېډز ˜
*****
اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به مې سوچونه يوې بلې خواته اړَولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره بلا راننه وته ، چا ، چې دَ نړۍ زياتره خلګ.. يا خو وَخوړل او يا يې له ډېرې ويرې

Downloaded from: The Digital Library

څخه دَ یو بل له ملاقاته څخه وګرځولو - زه ملامت نه وم، دَ دې ځای دَ ابېز په باب مې دومره لوستلې او اورېدلې وو ، چې اوس راته تهائې لېښه دَ انسانانو نه ، بلکې دَ اژدهاګانو، لېوانو، مارانو او سږي خورو ځنګل محسوسېدو - نور خو نور ... وایم ، چې دَ تهائې جهاز ائیر هوسټسه له څنګه څخه تېرېده ، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو .... هو، ما ګڼل ، چې چرته دَ هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - ګوره چې دا ویره مې څنګه یَو دم زړه ته راننوتې وه؟ ګنې له ملائیشیا څخه چې راتلم ، نو داسې هیڅ خبره نه وه - کېدلی شي ، چې دَ ائیرپورټ دَ هغو مستو انجونو ټوکې مې په رښتیا را اړولې وي - بس په داسې رنګه ګډو وډو وسوسو او واهمونو کې دَ بنکاک په ائیرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په یاد دي ، چې دَ ختّه شوي طبعیت له سوبه مې داسې وَسنجَوله ، لکه زه چې دې وخت په مځکه نه، بلکې دَ یوَ لوی اژدها په خُله کې راکښته شوی وم–

دَ بنکاک ائیرپورټ په هره معنا غټ، ښائیسته او خوش رنګه وو – حال دا وو ، چې پنځه یا لس منټه ورسته یا خو یَو جهاز الوتو یا کښېنستو - قسم قسم مخلوق دَ خدائی په کې ګرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خیال مې کولو ، چې داسې کیسه به نه وي ، لکه چې خلګ په دې هېواد پسې ژغبږي - ګنې په دومره زیات شمېر به دا خلګ دَ لرې لرې څخه ورته نه راتلو- او په تېره هغه سره سپین خلګ ، چې دَ ښه صحت له سوبه یې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زیات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه یوازې خلاس بلکې ځان ژغوري هم - خیر، چې له ائیر پورټ څخه څنګه دباندې را وَ وتم، نو یَو دوه درځنه ټېکسي ډرائیوران داسې راباندې مات شولو، لکه زه چې دې وخت هغه یوازېنی مسافر وم په دې ائیرپورټ کې ... ایله یې جامې راباندې نه کړې څیرې –ولې چې هر چا دَ ځان په لور کښَولم – خو زه له هیڅ یَو چا سره هم نه شوم ست او دَ ائیرپورټ ټېکسي سټېنډ آفس ته مې ځان وَرسَولو- یَو ټېکسي مې کرایه کړو او دَ بنکاک دَ بازار په خوا مې مخه وکړه -

Downloaded from: The Digital Library

دلته په سړکونو ډېر زيات ټريفک وو ... دومره زيات ، چې ګاډی به هر پنځلس يا شل منټه ورسته درېدله – ډرائيورتر ډېره په پټه خُله خپله ګاډی چلوَله ... خو ، يَو وخت يې راباندې ژغ وکړو ...

" سر ! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... ګران او که ارزان "

ما ورته وئيل ...

" يَه ډېر ګران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه "

ما به لا اوس نور څه ورته وئيلو چې ده يَو البم رامخته کړو ... په البم کې دَ ډؤل ډؤل انجونو تصويرونه لګېدلي وو - بدن مې بڑَې وَنيولو او البم مې بيرته ورکړو - زما په داسې بې رُخی، که څه هم هغه پوهې شوی وو خو دَ هرڅه پرته يې هم لا بيا بيا لېږي لېږي ، مساج مساج رنګه خبرې راته تکرارَولې – ما ورسره هيڅ نه منلو او نه زه لېوني سپي خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائيور مايوسه شو ، نو يې په ډېر هنر خبره په بله واړَوله او راته وائي ...

" که ته سبا ستهې ټوؤر کول غواړې. نو دَ درستې ورځې په کرايه راسره جوړ شه "

ما وئيل ...

" دا دې نو اوس دَ کار خبره وکړه ... وايه څو به اخلې ؟ "

" دولس سوه بهاته "

ده وئيل ... او بيا دَ څه بارګېننګ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوې ګنټهې ورسته ، ګوا ماځيګري خواته يې په هوټل ليپرټي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته يې راته خوُنه وَنيوله – او بيا دَ سهار دَ نهو بجو دَ راتګ په قول رُخصت شو –

خوُنه مې دَ هوټل په دريم پوړ باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې يوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بيا چې به مې بلا دَ مزغو دروازه راوَټکوله ، نو غوړو ته به مې لاسونه يوړو او کليمې به مې په ځان چُوف کړې - په سړو اوبو وَ لمبېدم او په ټېلي فون مې دَ چائی آرډر ورکړو – دَ تنهائی غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې يوې بلې خواته ګرځېدم او چې يَو وخت مې دَ

Downloaded from: The Digital Library

کهړکۍ پرده لرې کړه ، نو څه ګورم، لاندې سوئمنګ پول دی او تر نيم درځن زيات نرينه او ښځې يا خو په کې لمبېدلې او يا په اوږدو سپينو پټه دارو چوکيانو پرتې وې- يَو وار مې دې زړه لا راته وَوئيلو، چې ورکښته شم ، څه دَ لمبېدو شوق په ځای کړم- مګر بيا راته خپله ايکړې دَ شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا دَ کهړکۍ له شيشو دباندې کتلو، چې دَ خونې دروازه خلاسه شوه ... يَو تهائي ځوان چائی راخيستې وې ، دَ چائی لوښي يې په مېز کښېښوَلو ، شاوخواته يې په خونې کې وکتلو او بيا يې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...

"ايکړ يې .... دوست نه لرې ...؟ "

ما وئيل ...

" يَه ... ولې ، خېر خو دی چې پوښتنه دې وکړه ؟ "

اوس ګوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ايکړې يې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان يَو دم له خونې څخه وَوتو –

دَ چائی څيښلو ورسته مې دَ بې ريموټه غټې ټي وي په چېنلانو باندې ګوتې وهلې ، چې دَ چائی لوښي وړلو دپاره خلاف توقع يوه ښکلې او ډېره خوُرې شان تهائي پېغله په کوټې رادننه شوه - يَو ځل مې زړه ته دا خبره راغله چې دَ دې خلګو لکه چې په ما دا ايکړې نه پيرزۀ کېږي - خېر ، هغې انجلۍ يوې خواته دَ چائی لوښی ټولوَلو ، نو بل خوا يې ما ته په وار وار داسې په مينه او معنې خېزه يعنې په موسکنې شرارت راته کتلو لکه زه چې يې له ورکو غوښتم او دغه يم چې پيدا يې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوُښتنه وکړه ...

" په دې هوټل کې کار کوې ؟ "

هغه يو وار وَموسېده او بيا په ما ته ګوډه انګلسۍ کې راته وَوئيل ...

"هو ، په دې هوټل کې کار کوم، لاکن دَ روم سروس کار نه ... "

دَ دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلی شک په يقين بدل شو - او پُوهی شوم چې هغه څه غواړي ، خو دَ هغې دَ داسې اشارتې سَت باوجود مې هم خپلو خوائشاتو مخته ماته نه وَمنله ... ولې چې دا انجلۍ که څه هم دَ سترګو وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

راته ډېره ښه او ښائيسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا تر منځه دَ مرګ او ژوند راغلې وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې دَ اېډز بلا وَ خوُري - ځکه چې څنګه څنګه دې تلکې راته درَولې، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آحير پائی چې ويرې راباندې بېخي زور وَ کړو، نو لاسونه مې ورته جوړه وَنيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بخښنه غوښته، چې هغې هم زما په رنګه خپل لاسونه جوړه ونيوَلو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه، لکه ما چې دَ بخښنې په ځای ورته بلنه وَرکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...

˝ Kop Khum Krap ˝

چې مطلب يې شايد دَ ˝ مننې وئيلو˝ وَ تو- ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو باندې ما دَ تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائيرهوستېسانوله خلو څخه دَ سوارليانو وَ جهاز ته دَ ورختلو او کوُزېدلو په دواړو موقعو کې دَ ˝ Sawatdee ˝ يانې ˝ هيلو˝ او ˝ ښه راغلې˝ رنګه تهائي توري سره ګنډلې اورېدلي ؤ - نو ځکه راته دَ خپلې تېروتنې احساس وَشو او ژر مې لاسونه لاندې وَځنوَلو او له خُلې مې دَ ˝سوري... سوري˝ تکرار څه شروع شو ، چې دَ هغې تهائي پېغلې له څېرې څخه موسکا يَو دم وَ تښتېده - او په تندي کې يې دَ کرکې دَ تروؤ نرئيو ګوُنځو سره دَ زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړې کولو سم دستي زما له خونې په غټو ګامونو دباندې وَوته - اوس که يوې خواته مې دَ خدائی شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

*****

دا لومړۍ شپه مې دَ خوب څخه پرته په ټېلي ويژن کې دَ تهائي ژبو او يو نيم انګلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا دَ تهائي ائير وېز دَ يوې معلوماتي کتابچې ˝ اې ګائيډ فار ټۆرسټ˝ لوستلو او څه څه په ګډو وډو خوبونو ليدلو کې تېره کړه - تهائي لېنډ ، دَ سهېلي ايشياء په ۷۲ صوبو باندې اړه لرونکی يَو داسې هېواد دی چې په کې دَ کال ۱۹۹۲ع دَ سرکاري شمېرې له رُويه ۵۰ مليونه خلګ مېښته

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دي - په کوم کې چې ۹۵ فیصده دَ بُدها منونکې، ۳.۹ فیصده مسلمانان ،۵.
فیصده کرسچن او ۲. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت
سرکال له C˚ ۱۹ څخه C˚ ۳۸ پورې وي - مطلب دا ، چې هلته خو نه دَ جېکب آباد
غوندې ګرمي راځي او نه دَ ګلکت او دَ کوئټه غوندې یخ ... دَ براعظم دغه هېواد
دَ چیني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندې پاته شوی دی - دَ تهائي ژواک ښوؤنه
که یوې خواته دَ تهائي طرز کلاسیکل پېنټنګز ، لرغوني آثار، دَ بُدها او
ډربګون په خپل خپل غوره ډؤل جوړو بُتانو کې کېږي ، نو بلې خواته یې
رواجونه ، بېل بېل اړخیزه تړون ، کشت کرونده ، خوراک څېښاک ، څُوئیونو او
ناسته پاسته هم دَ ژواک ښوؤنه په ښه ډؤل کوي -
تهائي ژبه دَ دُنیا دَ نورو ژبو څخه په دې خبره ځانګړې ګڼلی شي ... چې دَ دې ژبې
هر توری یَو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یَو توری که په پنځه
آوازونو کې وَ وئیلی شي - نو دَ هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې
معناګانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ژغ کې ˝Suea˝ وَ وئیلی شي ،
نو مطلب یې دَ زمري وَ ګرځي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ژغ کې له
خُلې څخه وَ ایستلی شي ، نو معنا یې دَ ټپرۍ یا غالۍ شي او بیا هم دغه
پورتنی توری په ښخي ځوکه او پُس پُسي کې له خُلې راوَځي، نو معنا یې دَ
جامې خبرې -

*****

دَ سهار چائی څېښلو (ناری کولو) او دَ ضروري تیاري ورسته مې بېګ په اوږه
راوَځښولو او په پروني نیول شوي ټېکسي کې دَ بنکاک ښار ، چې ورته په تهائي
ژبه کې Krungthep یعنې ˝دَ فرښتو ښار˝ هم وئیل کېږي ، دَ سېل کولو په نیت
روان شوم - ټېکسي په بېلابېلو لارو یَو ګنټهه ورسته ˝ګولډن بُدها ټېمپل˝
نامي ځای ته وَ رسېدو - دلته هرې خواته ژېړې ګومبتې ولاړې وې او بې
شمېره لوی واړه او دَ پخوانۍ زمانې جوړ دَ بُدها بُتان نه یوازې دَ نمائیش دپاره
، بلکې دَ هغوئ په وړاندې دَ عبادت دپاره هم ایښول شوي ؤ - دَ ډرائیور Noi

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

له خلې پته راته ولګېده ،چې ژېړ رنګ دَ هغوئ مذهبي رنګ دی - خاص خبره مې په دې غټ ټېمپل کې دا وَلیدله ، چې تهائیان دَ نورو خاورو یا کاڼو څخه جوړو بُتانو په مقابله کې دَ سرو زرو څخه جوړ بُدها مجسمې ته په دومره ګڼ شمېر او داسې په احترام درېدو، چې زړه ته یَو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... دَ هغوئ په عبادت کې چې دَ ژېړو زرو دخل وي - دَ غېر ملکیانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخریلي دَ بُدها دَ لارې طالبان یوې بلې خواته ګرځېدو- دَ شرافت او دَ ښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیڅا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سېل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - دَ ټېمپل دننه دَ تصویر اخیستلو او له څپلئیو یا چوَټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې دَ بُدها له ټېمپل څخه دباندې راوَوتم، نو راسره مل ډرائیور "نوي" څخه مې پُوښتنه وکړه ، چې ...
"دَ بُدها په حقله دې څه خیال دی ؟"
ده یَو وار ماته په معني خېزه نظر وکتلو ، نو یې راته وئیل ، چې ...
"بُدها زموږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه موږ ته رزق راکوي او دا دَنیا یې جوړه کړې ده"
بیا یې مخته وئیل ، چې ...
" ما هم یولس میاشتې دَ بُدها په یَو ټېمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده"
بس دومره وئیلو ورسته داسې چپ پاته شو ، لکه له دې پرته ورسره دَ خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره څېړله - ولې چې دَ تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوښته کړل شوې ده ، چې ...
" دَ بُدها، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني، عملي ګستاخي نه یوازې لوی جُرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتَوي ..."
نو ځکه ما نه غوښتلو ، چې دَ بُدها په باب له چا څخه ښه یا بده پُوښتنه وکړم ....

Downloaded from: The Digital Library

خېر ، ټېکسي يَو ځل بيا دَ بنکاک په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائيور ˝ نوي˝ زما دَ دې پوښتنې په ځواب کې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زيات شمېر څله ګرځي ؟) ... نو ده وئيل چې...

˝ دَ تهائي لېنډ ښځې تر نرانو زيات کار کوي او ډېرې پيسې ګټي - ګوا دَ ښار درست سپک کارونه لکه دوکانونه چلوَل او په سېل ځائيونو کې خلګو ته تفريح ورکولو کې دوئی ډېر لاس لري˝

مطلب دا ، چې که څه هم مسټر نوي په ښکاره خبره نه کوله، خو زما مزغو ته دا خبره بيا بيا راتله ، چې دَ ګټې کولو پرته دَ تهائي ښځې دَ سېلانيانو زړونه ټکورَولو دپاره دَ هغوئ سره په هوټلانو کې اوسېده هم په خوښه او په نره کوي- دغه خبره مې په دې په زړه کې رادننه شوه، چې دلته په دې ښار کې مې مسافران بې دَ تهائي چاکلېټي انجونو دَ ملګرتيا چرته هم وَ نه ليدو ... او بيا دَ تهائي هېواد قانون هم وائي ، چې

˝ تهائي ښځې ته بې دَ هغې دَ خوښې لاس وَر وړل نه يوازې اخلاقي بلکه قانوني جُرم هم دی˝

ګوا دَ دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هرڅه جائز دي –

هو، دا او داسې نورې خبرې زما او دَ ډرائيور تر منځه کېدلې لګيا وې او سوچونو وهلو، کې يَو وخت مسټر نوي ګاډی دَ Vimanmek Mansion نامي ځای سره وَدروله - دا ښائيسته ژېړه ماڼۍ چې په چيني طرز جوړه وه او دَ بام نرۍ څوکو يې له آسمان سره خبرې کولې - دَ ډرائيور نوي په قول دا دَ خپل طرز جوړه عالي شانه تاريخي ماڼۍ په کال ۱۹۰۱ع کې باچا Chulatong Korn جوړه کړې وه او په کې له خپلې شاهي کورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ دَ پخوانۍ نخښې په توګه نمائش دپاره خلاسه ساتل شوې ده - دَ دې ماڼۍ عکس په اوبو کې ځکه ښکاره کېدو، چې مخنۍ اوږده او لويه برانډه يې په شنو ډم اوبو کې ولاړه وه -

Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته ګاډی د Wat Chetuphon نامي ټېمپل سره ودرېده - زه او مسټر نوي دواړه په لوڅو پښو ور دننه ورغلو – دلته هم هر لور دَ بُدها رقم رقم جوړ بُتان پراته ؤ - حريان په دې خبره شوم چې دَ بُدها دَ څېرې کړه وړه او په خاص توګه سترګې او پوزه يې څه څه تهائي نسل ته مونېدلي ؤ - او داسې برېښېدو لکه بُدها چې په تهائي لېنډ کې پيدا شوی وي ... که څه هم تاريخ وائي چې دَ شهزاده سُدهارتا ، ګوا ماتما بُت (بُدها) زوکړه دَ نېپال په لومبيني نامي ځای کې شوې وه – دلته يَو ځای په تختۍ باندې نوشته ؤ، چې بُدها له حضرت عيسی عليه السلام څخه ۵۴۳ کاله دَ مخه تېر شوی ؤ - دائی چې دَ ۳۵ کالو شو ، نو دَ ولايت مرتبه يې پيدا کړه او له ځنګل څخه يې دَ انساني آباديانو په لورې مخه وکړه - او بيا يې ۴۵ کاله دَ خپل دين تبليغ وکړو - ګوا په اتيايم کال ده دَ خپل عُمر او ژوند رسۍ وَشلوَله -

يَو بل ځای په دې ټېمپل کې دَ بُدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته يې دَ بالا وَ شاته دَ مارانو څو سرونه هم جوړ کړي ؤ ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بُدها په قبضه کې اخيستی وي او يا يې دُښمنان وي او دَ چيچلو دَ پاره ورباندې حمله آور وي - لاکن داسې خبره نه وه، بلکې دَ تهائيانو له قوله دا سرونه دَ مارانو دَ باچا " ناګا " سرونه دي ، کوم چې يَو وخت بُدها په پټه چيچلی هم ؤ او بيا داسې هم وئيل کېږي چې دَ ناګا دَ دې وراني پېښې ورسته په بُدها باندې ايمان راوړی ؤ - نو ځکه خو ناګا خپل پاته ژوندون دَ بُدها دَ سر ساتنې په چوپړ کې تېر کړی ؤ - چې څنګه له دې ټېمبل څخه دباندې راوَوتم، نو په مزغو کې مې دا خبره وه، ګوا دلته دَ بُدها بُتان شته ... نو دَ هغه منونکې هم - څه وجه ده، چې دَ افغانستان په باميان نامي زرغونې درې او يا ورسره ورته هزارَجات کې دَ دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ ميټره غټ بُدها کم او زيات څه يَو نيم سله کاله وړاندې دَ يَو غره له پاڼ څخه تراشل شوی دی ، وجود لري –

له دې بُدها ټېمپل څخه چې ګاډی مخته تېره شوه ، نو مې له مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه چې ،

Downloaded from: The Digital Library

" ته اوس مهرباني وکړه، دَ بُډها له بُتانو څخه پرته هم څه راته ښکاره کړه، چې دَ کتو وړ وي "
که مې څه هم نه ورته نه وئيل غوښتلو ، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ايمان کې فرق نه شي را .... خو بيا هم دَ هغه يې کور ودان چې راته وَموسېدو او وئيل يې...
" دې وخت مورږ دَ روز ګارډن په خوا روان يُو - دا دَ خپل نوعيت نه يوازې ښائيسته او دَ سېل ځای دی بلکې دې ځای ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانيان هم ډېر به شوق راځي "
خبر ، څه وخت ورسته مورږ دَ روز ګارډن نامي پارک يا ځای ته دَ ننوَتلو دپاره ټکټونه اخيستو ... دا زرغونه او ښائيسته علاقه په ۲۰ ابکړه مځکه باندې جوړه، ځو اړخيزه سېل ځای ؤ - دلته دَ تهائي طرز کليوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشې نه يوازې دَ کتو وړ دي بلکې سترګې هم ورباندې خوږې کېدلی شي - دَ تهائي پېغلوله خوا دَ تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې دَ ښځو او نرينه آرټستانو دَ رنګينو جامو څخه ها غه دَ برايه دَ لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله ، چې دلته ګونډې دَ چيني او انډين ژوند ژواک زيات اثرات دي - دَ واده دَ رواجونو دَ ډرامه ګۍ (تمثيلي لوبه) ښکاره کولو په وخت په سټېج باندې يَو تهائي ځوان وئيلو، چې ...
" په تهائي واده کې دَ ۱۰۸ خواړو اهتمام دَ هلک دَ کورنۍ دَ خوا دَ ناوکۍ او ورابانو ته دومره ضروري خبره ده ... چې که دَ ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي ، نو دا خبره ممکن کېدلی شي چې واده سر ته نه ورَسېږي "
نو دې خبرې دا څرګنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او يا ۱۰۸ خوراکي شيانو غوښتنه .... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا دَ کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار ليکه وي ... دَ تهائي ژواک ښوؤنې پرته دلته مې دَ فيلانو فُټبال لوبه هم څه وکتله -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بیا چې مخته تلو ، نو ډرائیور راته وئیلو ، چې ...

˝ اوس دي کروکوډائل ته بوځم ˝

ده به لا نوره خبره مخته وړله ، چې ما ورته وئیلو ...

˝ مسټر نوي .. ! ایله کوه یې ، ماشوم خو نه یم ... بل داسې زړه راکښونکې ځایونو ته مې بوځه پلیز ˝

ده شاته راوکتل او وئیل یې ...

˝ نو بیا دې (Floating Market) ته یُو سم ، هلته هم سېلانیان ډېر ځي ˝

ورسره مې دا خبره خوښه کړه او ګاډی دَ سمندر په لور مخه وکړه .... یَو وخت ګاډی دَ سمندر له غاړې څخه رادې خواته وَدرېده -

نوي وئیلو ....

˝هغه دَ سمندر په مابېن کې دَ وړو وړو نرئییو کشتیانو ، چې دَ یوې غټې کشتۍ په مثال دَ سبزیانو ، غوښو او رقم رقم شیانو مارکېټ ښکاري ... فلوټنګ مارګېټ بلل کېږي ... که تاسو وَغواړئ ، نو ورته په چکر تلئ شئ ˝

او ما هم هغسې وکړه ، څنګه چې ده راته وئیلي ؤ - فلوټنګ مارکېټ (لامبوزن مارکېټ) یوه وړه شان دُنیا وه ، چې کشتیانې په سلګونو شمېر دَ رقم رقم سوداګانو دَ خرڅوَلو راخرڅوَلو ذریعه دَ زړخوښیانو تر هانده ګرځېدلې وې او دَ کشتیانو دَ چپوګانو وهلو سره سره په زیات شمېر ښځینه دوکاندارانو خپلې خپلې سوداګانې دَ خوږو موسکاګانو سره تړلې خرڅوَلې - ما هم په کې ځان دَ هغې چاپېریال برخه کړو او دَ روحاني تسکین تر هانده مې خوندونه لُوټلو دپاره لستونې پورته کړي وه - نو ځکه خو یَو ځای راته یوې چټې تهائي پېغلې په ماته ګوډه تهائي وزمه انګلسۍ کې وئیلو ...

˝ که تا ته دَ ګائیډ ضرورت وي ، نو زه به درسره ملګري وکړم ؟ ټول بنکاک به درته ښکاره کړم ˝

لومړی خو مې ورته یَه کړو ، لاکن دې چې راته دَ خواست تر هانده بیا بیا خواست وکړو ، نو په پنځه سوه بهات کې مې خبره خلاسه کړه ... انجلۍ ګائیډ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وه ، ببخې ژر بيا لاس په لاس راسره روانه وه او دَ سترګو تر ګُونجويې لا جلا ټکې راباندې غورځوَلې ... دا ښه راباندي لګېده او که بده، خبر نه يم، لاکن وېرېدمه نه ورڅخه، ګوره، چې څله ؟

اوس په ټېکسي کې زما او دَ ډرائيور څخه پرته Lek (ليک) نامي تهائي پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدله ، لکه مور چې دَ ډېري مودې راهسې يَو بل پېژنو ، يَو ځای دغه پېغله وائي ...

" دا سخو وت روڼ دی"

" ته سخووت ايله کوه ... بس دا راته وَوايه ، چې تهائي نران څه کوي، چې هر لورې ته ښځې ښکاري او ټول کارونه يې لاس ته کړي دي؟"

ګوره چې په ګائيډ پېغلې ليک باندې دا خبره ولې بده وَلګېده .. که څه هم هر لور انجونې او ښځې پرېښېدې او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترګو کې سترګې په ډېرې سنجيدګۍ را واچوَلې او دَ ځواب راکولو په ځای يې راڅخه پوښتنه بيا کړه ...

" ولې ستاسو په هېواد کې ښځې کارونه ده کوي؟"

ما به لا ځواب ورکولو، چې هغې پېغلې ليک دَ خپلو نرانو په باب خُله خلاسه کړه ...

" نشيان ... جواريان ... ظالمان ... ځناوران دي دا زمور نران ... نور هيڅ نه"

غرض دا ، چې بيا يې څه په خُلې ورتلو ... نېغ په نېغه يې وئيلو ، مګر زه حريان په دې وم، چې مستر نوي ډرائيور چې نر ؤ، دَ هغې خبرې اورېدلې او په خُله يې لاس اينبی ؤ - هو، داسې برېښېدو، لکه هغه انجلۍ چې رښتيا وايي - زه هم نر وم، خو په دې غلی وم، چې دَ هغې انجلۍ په پُرهارونو باندې مې مالګې دوړَولې وې - هغې انجلۍ چې ځان ښه ستړی کړو، نو داسې په ماته خُله باندې پُوښتنه ورڅخه وکړو ...

" دې مور په کومه روان يُو ؟ "

Downloaded from: The Digital Library

هغه لکه چې زما په دیغیت پوهی شوه ، چې دَ ځواب راکولو دَ مخه ډرائیور نوي ته په خپله تهائي ژبه کې ګډه شوه ... دَ ښه ډېر (((مین مین مین ... میاؤن میاؤن میاؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کې راته وئیل ...

" هې مېن Weekend Market دَ کتلو ځای دی ... بس په یَو څو منټو کې به ورته وَرسېږو "

*****

رښتیا خبره دا وه ، چې دغه Weekend Market نه یوازې دَ بنکاک په غټو مارکیټونو کې یَو مارکیټ ؤ بلکې له لاندېني پوړ څخه تر آخیري پورتني پوړه پورې دَ ښائیسته دوکانونو او رقم رقم زړخوښیانو په اړه ځانګړی هم ؤ - دَ نورو مارکیټونو په ډؤل دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو کې اخیستی ؤ- په پوړ تر سلو څه زیات دوکانونه داسې جوړ ؤ ، چې نه یې دېوالونه درلودلو ، نه یې دروازې وې او نه ځان ځانته ښېل بامونه ... بس هر پوړ په یوه ستر هال باندې اړه درلوله او په دې غټ هال کې دَ هر یَو دوکان ځای ټاکنه دَ لرګیانو په ښائیستو دړو یا دَ سپینو اوسپنو په سلاخونو ، دَ فائیبر په رنګینو شیشو او دَ ایلومینئیم په ښائیسته شیټونو شوې وه - له یَو لوړ ځای څخه په دغو غټو پوړونو کې په سلګونو جوړ واړه واړه دوکانونه په یوه نظر کې په آسانه ممکن کېدو - دَ هر یوه دوکان ځان ځانته دَ کارکونکو انجونو دپاره ښائسته یونیفارم ؤ - دلته دَ ژوند هر څه هرڅه خرڅېدلو - ګائیډ پېغلې لیک زه دَ ماشوم غوندې تر لاس نیولی وم او دَ دې بې مثاله مارکیټ په هر پوړ کې او کونې کونې کې دَ ګرځولو ورسته زه دَ یَو ګارمینټس په دوکان تم کړم او ځانته یې یو سوئمنګ کاسټیوم خوښ کړو او بِل یې رامخته کولو سره سم راته په ډېره بېباکه اندازوائي ...

" ورکړه پیسې "

Downloaded from: The Digital Library

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې دَ هغې په داسې سپین سترګی باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کښېښوَلو او ورته وَ مې وئیلو ...

" درځه لیک ... چې ځو "

بیا چې څنګه زه او هغه " لیک " له مارکېټ څخه دباندې راوَوتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... " داسې نه چې راباندې تاوان شي " ... او دغسې خبره هم وه – ولې چې زه څنګه یو بل مارکېټ چې دَ اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه ګیسټ هاؤس کې دَ خونې نیولو دپاره له ګاډی راکوزېدمه ، نو دا راسره سمه کښته شوله - ګوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنګ کې دَ ماما دَ لور په شان ننښتې څه وَ درېده ، چې ورته مې وَ وئیلو ...

" ته درځه په ټېکسي کې کښېنه... زه داسې ولاړم او داسې راغلم "

هغه په مات زړه په ټېکسي کې کښېنسته او څنګه دَ هغه ګیسټ هاؤس دننه لاړم، څنګه مې کوټه َنیوله او څنګه بیرته تر ټېکسي پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم، نو دَ هغې تورې بلا دَ نابښکاره موسکنې وحشته او دَ ښائیت په سیورې کې پټ له غلچکې او قهرناکه دهشته ، چې دَ یوې تهائې سپین چکې پېغلې په ښه دې وخت دَ یَو ټوؤرسټ ګائیډ په توګه راخرمه شوې وه -

*****

اوس دَ ماځستن اته نیمې بجې وې او موږ لا هغسې په شمېر درې ملګري ... ډوډی مو سره یَو ځای وَخوړَله - مګر دَ ډوډی څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مسټر نوي راته دَ خپل ټېکسي دروازه خلاسَولو په وخت وئیلو ...

" اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوښه چرته کوز کړم او خوشی سم "

بیا یې دَ لږ سوچ ورسته وئیلو ...

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" که دَ خپل دې فربنډ سره "لائيو شو" ته تله غواړئ ، نو به مو ورته وَرسَوم .. بيا به زه لاړ شم خپل کور ته"
زما له خوا ورته ځواب ورکولو دَ مخه هغې پېغلې ليک لاسونه زما په اوږو را واچولو ، او په ډېره با مطلبه ناز نخره کې راته وائي ...
" هو ، هو ډئير ... موږ به" لائيو شو" ته ځو"
دَ انجلۍ دې له ورخه اوينبتې سپن سترګې خولې راباندې ايله کړې او ځان مې ورڅخه را ټولوَلو په وخت مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه ، چې ...
" دا لائيو شو څه وي ؟"
هغه دَ ځواب راکولو په ځاى وَموسېدو او هغې مستې انجلۍ (ګائيډ) ته په خپله ژبه کې ګډ شو .. او بيا څو ساعته ورسته هغې ګائيډ دَ " لائيو شو" په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناورتوب لا هم اوينبتې معلومات داسې په خوند خوند راکړو ، چې ايله مې په زړه دوره نه راغله - خدائی حق دی چې دَ دغې شو څخه څه، وايم ... چې دَ دې انجلۍ دَ بې حيائۍ څخه مې کرکه وَشوه ... او يَو دم مې ژبه په خُلې کې ورته په ښوربدو شوه ...
" ليک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مسټر نوي به هم دَ دې وَکور يا چرته دا تله غواړي وَرسوي"
لا به مې نورڅه ورته وئيل چې انجلۍ داسې حريانه غوندې شوه ، لکه ما چې دَ هغې تر"لائيو شو" دَ بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئيلې وي - نو ځکه خو يې په ډېر سواليه انداز تپوس وکړو ...
" ولې ... زه به له تا سره نه اوسېږم ؟"
دا خبره څه وه، لکه ټک چې يې راباندې وکړو او دَ نن نيمې ورځې او دې ماخُستن په ببلا ببلو موقعو دَ هغې له ببباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غُصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم دَ تهائي اژدها په جامه کې راڅرګند شوی وم او دَ سره تړکېدونکې اور لمبې او خرُوڅکې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورباندې وروَلې - نور به مې څه او څه نه وي ورته وئيلې ، خو په آخيره کې مې ورته وئيل چې ...

" مائينډ يُور اون لېنګويج او کې ... ته يَوه ګائيډ يې او بس ګائيډ اوسه "

هغې به لا اوس معذرت کولو ، چې ما ورته له بټوې پيسې را ايستلو سم دستي وَوئيل ...

" دا واخله خپلې پيسې او خپله لار وهه ښه "

او بيا چې په هوش کې راتلم ، نو دې وخت دَ ټېکسي دَ شا په سيټ کې ناستې هغې پېغلې ګائيډ ليک زما په لور داسې په سرو سترګو کتلو ، چې څنګه مې سترګې ورسره ځلور شوې ، نو په څېره يې دَ مايوسۍ يو رنګ تلو او بل راتلو –

*****

دَ سېل کولو په ځلورم سهار ، ګوا په ۳۱ مه نيټه دَ جنورۍ ۱۹۹۲ع دَ " نوري ټرېولز کمپنۍ " په " پتايا سائټ ټريپ " کې دَ اوؤ سرو انګرېزانو او يَو پاکستاني ملګري سره په وېګن کې ناست دَ " پتايا بيچ " په لور روان وم - کم او زيات څه ۱۴۵ کلوميټره لرې دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ کې کتل دومره ضروري ده لکه په پاکستان کې لاهور کتل ، چې پنجابيانو ورسره دَ پاکستاني کېدو شرط ايښې دی - دَ پتايا بيچ په لور تلونکې لارې ځای ځای په وړو او غټو آباديانو باندې په مابېن يا يو څنګ بل څنګ تېرې شوې دي - عجيبه خبره دا وه ، چې ښارې سيمې وې او که کليوالې ، دَ سړيانو په مقابله کې ښځې په بېخي زيات شمېر تر سترګو کېدې -

اختر قزلباش چې دَ کراچۍ اوسېدونکی ؤ زما په څنګ کې دَ خپلې تهائي ګرل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوږی ، درونډ او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځای يې راته وئيل ...

" داسې خو زه جرمني ته تلم ، لاکن تر هلته ورتګ له مخه مې بنکاک په لمبو کې ځان سوځېدو ته زړه وَشو ، نو ځکه دلته راغلم او دا زما ګرل فرېنډ ګرېني ده ، چې راخرمه ده "

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه ګرل فرېنډ ؟ دَ مغربي اصطلاح په سمون او که هسې دَ تهائي دَ ننني کلتور دَ یَو یا دوؤ شپو ګرل فرېنډ - ما ورځخه پوښتنه نه وَکړه ... او خپله مې دا خبره وَسنجوله چې هغه دَ یوې یا دوؤ شپو ناوې وه - اختر او ما په اُردو کې دَ یو بل وَ زړونو ته لارې جوړَولې او نور مې دَ ورورئ احساس ته وده ورکوله - په دې وېګن کې مې دې بل اړخ ته ناست یَو ښکلی او دنګ دَ نیوزي لېنډ ځوان چې نوم یې تهامس ؤ هم په خوُی او بوُد او دَ ګپو په اړه بد نه ؤ – یَو وخت دَ اېډز په باب یې خپله رائیې له داسې دلیل سره وړاندې کوله ...

" دَ اېډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې دُنیا یې دَ تهائي هېواد په زد کوي .. ګني دَ اېډز مریضان چې څومره په مخته وتو مغربي هېوادونو کې شته .. دومره هیچرته نه شته "

په دغه رنګه ګپو او کتو راکتو کې یولس بجو خواته موږ دَ پتایا په واړه لاکن ښائیسته ښار کې په ګولډن بیچ نامي هوټل کې خپلو خپلو خوُنو ته وَ رسَول شولو - هو ، مازې دَ پنځلس یا شل منټه دَ آرام په نیت –

دولس بجې یې موږ ټول ملګري نیږدې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت دَ سمندر دغه مشهوره غاړه چې دَ لرګیانو او کانیانو جوړ سایه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنګه ښکاره کېده – تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې وَ رسول شولو او لانچ دَ کورال آئي لېنډ په خوا روان شو – کورال آئي لېنډ ، چې فقط **۴۵** منټه فاصله باندې یوه ډېره وړه مګر بیخي زرغونه جزیره (ټاپو) وه ... دې وخت دَ سلګونو سرو سپینو او نرانو ځخه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه ؤ خبر - که څه هم ټول له جامو ځخه تر ډېره هانده خلاس ؤ ، خو دلته دَ یوه سړي هم په ځان دَ سړي ګمان ګوره چې ځله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره یوه ښځه په یوه نا یوه مستۍ کې بوخت ښکاره کېده ... بلکې زیاترې خو په تکو شنو اوبو کې چړَپېدې هم - نور خو نور یو ځای زما سترګو لا درې داسې روسۍ ببغلې هم وَ لېدې چې په ښکاره سینو یې سن بات کولو ... حریان ځکه شوم ورته ، چې زموږ دَ ټریپ دَ ګائیډ له رُویه ... په تهائي لېنډ کې دَ سمندر په

Downloaded from: The Digital Library

غاړو باندې دَ سن بات کولو په وخت دَ بدن خاص برخې پټوَل لازي دي .. او دلته چې مې دا حال وَ لیدو ، نو دَ تهائي لېنډ قانون راته څه غوندې کمزوره ښکاره شو – او چې دلته خال خال دَ حکومت سړي او ژوند ساتونکې هم ګرځېدو –

دَ واړه ټاپو په غاړه باندې دَ نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سایه وانونه (په آسمان کې دَ الوتلونکو چهتریانې) واټرسکوټران او خاې ځاې دَ ګېند لوبې هم دَ کتو وَړ او خوندَورې وې - که یو خواته زما په خیال چې زه یوازې هغه سړی هم وم ... چې جامې مې په تن وې – هم ځکه خو به ځینو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې دَ دُنیا دَ داسې رنګه مغربې چارو څخه بې خبره ورته برېښېدم - که څه هم هغوئ په خپل سوچ کې صحیح ؤ ، خو کمزورۍ مې بیا هم چاته په لاس شاید چې په دې وجه نه ور کوله چې پښتون وم - مطلب، چې زه یو ځل یوې خواته په رېګ باندې ناست وم، چې دوې تهائي پېغلې راوَرسېدې او په څنګ کې راسره کښېنستې او وائي...

" مساج مساج ؟ "

که مې څه هم ورسره دا خبره نه وَ منله ، خو خبرې مې ډېرې ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلې وې او وئیل یې ...

" دَ مساج کار په تهائي لېنډ کې زیاتره مسلمانې پېغلې کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دی "

ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ، چې ...

" نران مو څه کوي ... چرته مې په ستاسو دَ شمېر په سمه نه وَلیدو "

هغوئ وئیلو ...

" زموږ زیاتره نران په ښار کې خواري کوي او یا دې خوا ها خوا لانچونه چلوَي "

له دې ځایه ماځیګر خواته بیرته پټایا ستې ته راوړل شولو –

دَ شپې نهه بجې یې Alcazar show ته بوتلو - په دې غټ نندارتون کې دَ تهائي ژوند ژواک ښوونې په نوې او خوندور ډؤل وړاندې کېدلې - دَ حېرت

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

خبره دلته دا وه، چې په لوی سټېج باندې نندارې دَ هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې ، چې دَ سړي به ورباندې دَ جادوئي عمل ګمان وَشو - ګوا دَ سټېج درست ماحول به دَ هرې لوبې دَ موډ په سمون داسې په تادۍ بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه .. دَ یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو دَ کټلو ورسته موږ ټول ملګري دَ شپې یولس بجې خواته دَ پټایا په فرسټ روډ کښته کړل شؤ ... یو عجیبه غوندې حال ؤ په دې روډ - هر لور رڼاګانې ، بارونه ، سازونه ، دمامې ، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او دَ دُنیا جهان ټوؤرسټانو زړونه یې غولوَلو - داسې برېښېدو لکه مځکه چې څنګېږي ، خو عجبه بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې دَ دې روډ لا هم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنګینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې وَ خلګو یعنې ټوؤرسټانو ته دَ هغوئ دَ خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسۍ داسې په آزادۍ دَ شیطاني وحشت په نیت شلولې ... چې زما په رنګه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا ، بلکې دَ روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل ، لائیو شو ... لائیو شو ، چا وئیل ، دا ډسکو ... ها ډسکو ، اې ګوګو ، داسې بار هاسې بار او تر دې هانده چې ځینو دَ لېډي هوم ... لېډي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې -

غرض دا ، چې دلته ایمان ساتل وَ سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي دَ مختصرې مودې دَ رښتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځي لکه هغوئ چې دَ جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یَو زه وم، چې نه تش مې دَ ګلانو دَ ښکولو څخه ځان ژغورَلو بلکې دَ پټایا بیچ دَ دغې شپې دَ مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورښو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو، داسې نه ، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم ، خو خبره هغه دَ هوشیارانو، چې زړه ؤ لاکن همت نه - نو ځکه دَ بېلابېلو ناښکاره ویرو سره

Downloaded from: The Digital Library

ملګری يوې بلې خواته په چکر وم - يعنې شايد چې زه هغه واحد سړی وم، چې چرته هم يوه بار کې نه کښېنستم او نه مې دَ پتايا بيچ په رنګونو کې ځان رنګ کړو -
دَ پتايا بيچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته دَ دُنيا جهان خلګ يا ټوؤرستان (په خاص توګه نرينه) ځکه په زيات شمېر راځي ، چې ورځ په خوب او شپه تر سهاره په ويښه تېرولو عادت دَ رواج ځای نيولی دی - او بيا دَ ښار دَ سمندر دَ غاړې آمدني په يوه ورځ کې لکه يو لکهه ډالره پورې وي - او په دې کې دَ ګټې زياته برخه دې هېواد ته دَ تهائي پېغلو دَ موسکاګانو او رقم رقم روا کړل شوؤ ناروا اداګانو په بنسټ دَ ټوؤرستانو دَ زړونو دَ غولوَلو له سوبه لاس ته ورځي - وئيل کېږي ، چې دَ دې هېواد په خوشحاليانو ساتلو کې دَ دغو پېغلو لويه برخه وي - ولې چې هغوئ په خوږو خنداګانو ، ناروا نازونو او اداګانو باندې دَ سېلانيانو جېبونه داسې صفا کوي ، چې دَ يو څو ورځو ورسته دغه سېلانيان خپلو هېوادونو ته ستنېږي ، نو چې دَ جهاز له ټکټه يې بل هيڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلې دَ نريناؤ دَ کمزورۍ رګ نيولو په هنر کې خورا غښتلې ګڼل کېږي - هم شايد دغه وجه وه، چې دغو ماربچئيو تهائيانو ته زما ايکړې بده ښکاره کېدله او هڅې يې کولې چې دغه با ايمانه پښتون هم په يوه نا يوه طريقه ورګېر کړي - خو، ما له هيڅا سره هيڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوئ هم شکست نه منلو او ما ته يې په رقم رقم نومونو تلکې دروَلې ... خو زه په کې نه شومه ورګېر - هن ، تر دې هانده، چې زه کله دَ خپل هوټل په لابي کې وردننه شوم، نو يَو تهائي ځوان، چې ورسره څنګ کې يوه چټه پېغله هم ولاړه وه دَ ښې ډېري نشې په حالت کې راته وَوئيل ...
" لبډي ... لبډي ؟ " ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو، خو هغه بې غېرته ځوان يوه نه منله او انجلۍ ، چې خور يې ښکاره کېدله تر لاس نيولې زما تر شا شا

Downloaded from: The Digital Library

راروان ؤ - او زه دَ مرګ وام نیولی دَ خپلې خونې په لورې په غټو ګامونو روان ....

*****

په دې بل سهار دَ ناری کولو ورسته په وبګن کې Jomthien Beach ، چې دَ پټایا ستې څخه دَ نیمې ګنټهې واټن باندې ؤ ته یوړل شولو - دَ پټایا بیچ په مقابله کې دا بیچ نه یوازې غټ ؤ ، بلکې دَ ځوانیانو ، مستیانو او ښائیستونو په اړه ځانګړی هم - دَ ژېړبخون رېګ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وَسپارَلو او دولس بجو خواته مې دَ ملګرو سره په وبګن کې دَ بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو دَ تهائیانو دَ کرانګ تهیپ (یعنې دَ خُورو ښار) ته یو ځل بیا روان ؤ - دا ټریپ دَ سبل دَ اهمیت څخه پرته په دې وجه راته په ګټه تمام شو ، چې دَ اختر قزلباش غوندې غښتلی او خواخوږی دوست مې په برخه شوی ؤ –

*****

بیرته هغه زه وم او کهرانه ګیسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ؤ ، او هم دَ ښائیسته او خوش رنګه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ څه ؤ ، دَ کلې دَ ګودر تنده ورباندې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش ، چې زما دَ هوټل څخه په څه فاصله باندې په مېټرو پېلس کې استوګن ؤ ، هر ماځیګر به موږ په سبل وتو - اختر قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخیانې کولې – یَو ماځیګر ، چې موږ دواړه په اندرا مارکېټ کې ګرځېدو ، نو اختر قزلباش دَ یوې تهائی سره په شوخۍ کې څه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئیلو ، چې ...

" انګرېزي مه وایه ... تهائي وایه تهائي وایه "

" زه پښې نه یم چې په میاون میان به درسره ژغېږم "

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان څه بده وګڼله او وار یې داسې په تادۍ وَلاس ته کړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زه بیا سپی نه یم ، چې ستاسو په رنګه به باؤ باؤ کوم "
دا باؤ باؤ یې داسې په خوند او په طریقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې
خندا په سر شولو ، چې دَ هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -
*****
دَ سېل اتم سهار ؤ ، چې دَ کهرانه ګیسټ هاؤس څخه دباندې دَ مېټرو پېلس
هوټل خوا ته دَ اختر قزلباش سره دَ لیدلو په نیت روان وم - بس چې څنګه دَ خپل
هوټل له روډه دَ ښي لاس په کوڅه وګرځېدم ، نو یَو تور بانجنې کلر موټر کار چې
ټولې شیشې یې هم تورې وې ... زما دَ څنګه وَدرېدو ، شیشه کښته شوه او یوه
ټین ایجره تهائي پېغله ، چې تور نرم وېښته یې په مخ ځنګېدلو .. په کې ناسته
وه ... راباندې ژغ وکړو ...
" مېن ... چرته روان یې ؟ "
ما ورته وئیل ...
" مېټرو پېلس هوټل ته "
دې لاس شاته وَغزَولو او دَ شا دروازه یې څه غوندې خلاصه کړه ...
" راځه ... زه به دې ډراپ کړم "
یَو وار لا زړه راته وَ وئیل ، چې ورسره کښېنم ، خو بیا چې مې دې پټ چارې
انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا ښکاره شوه ... نو ځکه مې لاس
ورته دَ شکریه دپاره پورته کړو او وئیل مې ورته ، چې ...
" نو تهېنک یُو "
او مخته روان شوم - هغې بیا راپسې ناره کړه او ګاډۍ یې زما سره سره روانه
کړه او پرله پسې راته ګډه وه ...
" Man … Hey Man … No Problem … come come … join me "
لاکن زه وم، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندۍ لنډَوله ، لکه جوړه چې تهائي
اژدها دَ هغې چاکلېټې انجلۍ په ښه کې راپسې وي او له خُلې څخه مې ورته "
No..No " وتلو – لاکن هغه تهائي پېغله هم دومره رډه وه، چې زما په خبره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

سر نه خلاصَولو - زړه مې حلق ته راغلی ؤ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې منډه مې کړې وی او بیا غم دا هم ؤ ، چې یو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم کم کم لیدل کېدو او څوک چې ؤ هم، هغوئ خپله خپله لاره وهله .. نه یې په ما او هغې کې باک کولو اونه یې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بیا بیا هغې ته سوري وئیل او معافي مې ورڅخه اخیستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نیولی ځکه نه شو، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئیل دي - خو دَ هرڅه پرته مې غوږونه په بیا بیا ورته وَنیولو ... ځکه چې دَ هغې په دې تکراري ضد ماته خپل مرګ یقیني شوی ؤ - خو دا وه چې ما ته به یې په ماته ګوډه انګلسۍ کې بیا بیا وئیل، چې...

" Come …. Come Join Me …. My Friend … don’t worry "

یَو وخت چې زه دَ مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وګرځېدم، نو ګاډی هم څه شاته پاته شوه - ما وئیل ، چې اوس به ورڅخه خلاص شم - ولې چې هوټل اوس بس په یَو څه فاصله باندې ؤ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډی هم راپسې بیا راوَرسېدله - دې ځل خو دومره راسره نیږدې روانه وه ... وایم چې هغې ایله لاس نه راواچولو ... ګنې که یې غوښې وه، نو یې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت ؤ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم دَ حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم عجیبه هېواد دی ، چې ښځې یې نرانو ته په ګاډیانو کې لفټونه ورکوي ... که څه هم دَ دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خو زه په نره ځان دومره عاجزه شوی وم، چې شاپېرۍ راپسې وه او زه لکه چغال په منډه – یَو دوه ځله یې زما توجه دَ ځان په خوا اړَولو دپاره په هارن لاس هم کښېښولو... چې به مې ورته وکتلو، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او یوه سترګه به یې داسې پټه کړه لکه جوړه چې یې اوړه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښه خو هغه وخت وَشوه ، چې زه دَ هوټل په ګېټ څنګه دننه کېدم، نو دَ خدائی په اماني دپاره مې لاس څه ورته پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وَ چیچلې او له ځان سره په ترئیو

Downloaded from: The Digital Library

تندي وَبُونېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې په ايکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې ګاډی ايله وانه لوته -
دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته دَ هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او شوق ډېر سر وَښورَولو او وئيل يې ...
" څه ګولډن چانس دې دَلاسه ورکړی دی "
او بيا يې راته وئيل ، چې ...
" داسې پېښې دلته اکثره دَ خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعني دَ غټو کورنيانو انجونې داسې دَ دوئی دَ راګېرَولو په چکر کې ګرځي راګرځي - ولې چې دغه دَ لوئيو کورنيانو انجونې هرڅه هر څه دلته په خپلو سترګو ويني ، خو دَ خپلو خواهشاتو تسکين دَ عامو انجونو غوندې نه شي کولی – نو ځکه يَو نا يَو غېر ملکي ځوان په تلکه کمې راګېر کړي او څوڅو انجونې ...."
دَ ملګري اختر دا خبرې په ما هم ښې وَلګېدې – مګر دې وخت مې کولی هم څه شو ، چې موقعه مې دَلاسه وتې وه -
دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې دَ بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته وړاندې کړي – ولې چې دائی نن ماښګر جرمنی ته روان ؤ - که څه هم ما نه ورسره منله، خو ده راباندې په زوره وَمنله ... هو، دَ يَو ښېخې ښه دوست په حېثيت - په ټېکسي کې يې کښېنولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له ځانګو راشلېدلي ګلونه دَ خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوګه برېښېدلو - هو ، هم دغه ګلونه خو دي ، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه ، خو حريان په دې خبره وم، چې دَ ملګري اختر دَ اخلاس مخې ته زما په خُله کې دَ انکار توري څله اقراري شوي ؤ ؟
*****
دَ فروری څلورمه وه، چې زه دَ بُدها له ښاره په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا داسې مړَغونی روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې وَ نه ژړَلو ، ګنې نور خو مې طبعيت ښه خټه شوی ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

دلته دَ راتګ په وخت چې زه څومره له وسوسو او ویرو سره ملګری راغلی وم... اوس دَ تلو په وخت دغومره زړَور او دَ خلګو خبرې راته ایله هوائي خبرې محسوسېدلې - ولې چې، که لاره هر څومره ازغنه وي، نو دَ ګلونو طلب ګار تر ګلونو پورې نه یوازې ځان رسَولی شي، بلکې دَ ازغنو ځانګو څخه جامې هم په خپل هوش او هوشیارۍ ژغورلی شي - او بیا پام خو، زموږ په خړې پړې مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه، چې ولاتونه او هېوادونه که هر څومره بدل بدل دي، خو انسانان او انساني روئیې دَ خپل خوی او بُود او جبلتي جوړښت له سوبه یَو رقم..... که داسې نه وای، نو هر انسان به ځان ته مکمل وای او دَ بل سره دَ ملاقات حاجت به یې نه درلودلو –

Downloaded from: The Digital Library

هلته ... چرته چې سترګې ژغيږي

تاثراتي لنډيز

" په ايران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن ګوره چې خلک ورڅخه دَ فرار لارې څله غواړي ؟ چرته دَ تاريخي سېکولر ايران دَ منځه تګ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟او يا کېدلی شي چې خلګ يې لا تر اوسه په ذهني توګه دې نظام منلو او قبلوَلو ته تيار نه دي.... هرڅه هرڅه ، خو دَ سېلاني دپاره دَ سترګو وړاندې ښکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په ښکاره دَ ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره دا ده، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توګه دَ مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان بريښي " (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم دَ ژوند په ګودر باندې
کومه پېغله ژغوَلې ستا په باب ده
هغې ماته سر تر پايه دې کتلي
بيا يې دومره دي فقط راته وئيلې
چې "دَ خيال په نيلي سپور
اې لېونيه !
دا جنۍ زمونږ په کلي کې نه اوسي
شاپېرۍ زمونږ په کلي کې نه اوسي"

Downloaded from: The Digital Library

تر یورپ پورې دَ وچې لارې دَ مزل کولو په نیت ما او ملګري جمعه خان کاکړ بېګونه په اوږو باندې راوَځړولو او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې دَ پاکستان دَ سهېلي لوېديځې څنډې ورستني ښار تفتان څخه وَ ايران ته ورننوَتو - لمر هغه ؤ ، دَ لمر وړانګې هغه ، موسم هغه ... هن چې دَ وختي ژوند کېفيتونه هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ دَ دې ځای انسانان او دَ دَ هغوئ انساني خصلتونه - ګوا يَو دم دَ علم په رڼا باندې هر يَو کس راته منور غوندې ښکاره کېدو - په مخونو باندې يې کوُنډۍ ږيرې درلودلو او په پټلونو او شرټونو کې پټ ايراني نرينه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زيات خواږه او دَ سپين رنګت او جګ والي له سوبه سترګو ته دَ يَو مهذبه قام غړي بربښېدو - که څه هم دَ دواړو هېوادونو تر منځه راکښل شوې دَ پُولې کرښه دَ ولانګلو دپاره دَ ګامونو په کچ دَ يَو منټ يا نيم منټ لاره وه - خو زموږ او دَ هغوئ تر منځه دَ دومره زيات توپير مخې ته راتلل څه وړه خبره نه وه - او بيا چې څنګه موږ دَ ايران په مځکې باندې قدمونه ږدلو ، نو وخت يوه نيمه ګنټهه شاته ټوپ کړو - ګوا دَ پاکستان درې نيمې بجې يَو دم دَ ايران دَ ماثپښين په دوؤ بجو بدلې شوې -

ايران ، چې دَ پاکستان وَ سهېلي لوبديځ اړخ ته په ۱۲۴۸۰۰۰ مربع کلوميټرانو باندې محيط يَو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۲۰۳۱۰۰۰ مېښته خلګو باندې اړه لري - تاريخ وائي ، چې دَ آريائي نسل وګړي، چې کله دَ روس دَ سهېلي برخو څخه دَ نوي مسکن په لټون وَ وتو ، نو ځينو وګړو دَ پارس يعنې دَ نَنني ايران دَ سيمې په خوا مخه راوکړه او په هغوئ کې ځينې دلته مېښته شولو او پاته نور وګړې برصغير ته وَرسېدو - بيا دَ وخت سره سره دغه پخواني آرين وګړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وګړو يا ټبرَونو کې په لساني بنيادونو وَوېښل شول - دَ نن په دې ايران کې دَ فارسۍ سره سره چې کومې نورې ژبې وئيل کېږي ، په هغو کې کرُدي، عربي ، بلوڅي او ترُکي ژبې دي - او ښکاره خبره ده، چې هم دغه ټولې ژبې دَ پخواني آريائي نسل څخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

رازبړېدلو ټبَرونو یا وګړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل یې تر ننه پورې په بېل بېل تشخیصي توپیر رارسَولی دی – او اوس ځان ځانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ایران دَ نړۍ په هغې نوموړې سیمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې یې نه یوازې سلمان فارسي، عمُر خیام، فردوسي، حافظ شیرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظیري رنګه ستر او بې سارې انسانان زېږېدلي یا پاته شوي دي ... بلکې دَ رستم غوندې تکړه او زورَورو پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې دَ خبرې دا ، چې دَ پرون په رڼا کې دَ نن ایران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو میدانونو کې ځانګړې حېثیت لري ... چې دَ روښان سباؤن په لورې نه یوازې تلو ته جوګه دی بلکې دَ دُښمنانو او حاسدانو په سترګو کې کوُټېږي هم –

*****

کله چې موږ په ټېکسي کې دَ زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو دَ مخامخ راتلونکې هرې ګاډۍ څځه وېرېدم او ځان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته زموږ په دې ټېکسي باندې نه راوَخېږي - ګوا دَ مخالف سمت ګاډۍ چې به څومره څومره رانیږدې کېدله ، نو زړه به مې له ویرې حلق ته راغلو .. خو بیا چې به زموږ کیڼ لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ایله په ځای شو - خبره ناشُوده نه وه ، موږ نابلده ؤ - ولې، چې دلته ټرېفک په ښي لاس چلېدو - بس به دغه رنګه حال کې چې څنګه څنګه ټېکسي مخته لاره لنډَوله ، نو دَ تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غوُندیانې ، لږ ډېرې سمې مځکې او یا دَ غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلې او کورونه آباد ؤ ، خو سترګو ته یې سکون بخښلو - څه مخته دَ ټېکسي ډرائیور ، چې وړه کوُنډۍ توره ږیره یې په مخ درلودله زما او دَ جمعه خان کاکړ دَ بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه ګوته کړو ، چې موږ دَ ایراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه دَ هغوئ دَ قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن دَ هغه ډرائیور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې ګڼې...

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" پام کوئ پام ... داسې نه ، چې په یوه وړه غونډې ورانۍ مو سرونه قلم شي " مور هم ملامت نه ؤ ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره ګنډلې ویرې مو هغه وخته لا په زړونو او ذهنونو کې ځای نیولی ؤ ، چې دَ ایران په بارډر راننوَتلو په وخت په لومړي نظر دَ ستر امام خمیني دَ عکسونو سره په دېوالونو نوښته شوې نارې لوستلې وې - ګوا دَ سترو مذهبي هیروګانو دَ زنده باد له سلوګنانو سره (مرګ بر امریکه ، مرګ بر اسرائیل) رنګه دَ نفرت دَ انتها ښودنه ... نه یوازې دا بلکې دَ دغسې نارو پرته دَ اسلام دَ سر لوړۍ، دَ اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل قومي جهادي نظر او دَ کُفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لګېدلې بېنر باندې لیکل شوې وې - خو بیا چې دَ ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورګډې شوې ، نو زه او زما ملګری لا نور هم وارخطا شولو او یَو بل ته مو داسې په بیا ورکتلو لکه مور چې به ډېر ژر له یَو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته وئیل، چې...

" وروره !!ما و تا خو دَ آزادې فضا مارغان یُو ... لاکن خیال به کوؤ ... ډېر په سوچ او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو "

" هو ... دَ دې خلګو هیڅ پته نه لګي - دوئی تر اوسه لا په حالتٍ جنګ غونډې کېفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې دَ ماضي تراخه وختونه نه دي وتي – داسې نه چې سرونه وَ بائیلو "

او دغه وجه وه ، چې مور دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې – هڅه مې دا کوله ، چې یَوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له خُلې ورته نه راوَخېږي چې لاسونه یې زمور تر غاړو راوَرسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره دَ دې هېواد دَ انقلابي او اسلامي نظام په زد راته ګډ ؤ او دَ پاکستان تر ټاک اوینښتې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائیله - لکه دا خبره ، چې به یې په مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...

" په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو دَ خلګو دغه ځانته په خپله خوښه ژوند کول یې غټه معنا لري او بس "

Downloaded from: The Digital Library

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسولَې ، چې يوه ګټهه تېره شوه او موږ زاهدان نامې ايراني ښار ته وَرسېدلو او په نه ساعت کې بيا دَ ګېراج نامې ځای ، چې ورڅخه دَ تهران دپاره بسونه تلو کې له ټېکسي څخه کوز شولو - دا دَ ښار يوه خوش رنګه برخه وه – بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انګرېزي جامو کې پټ ؤ، نو بلې خواته يې ښځو تور غټ پړونې په ځان داسې راپېچلي ؤ ، چې بې دَ سپينو او غوُنډو څېرو يې دَ بدن بله يوه برخه هم نه ښکاره کېده - دلته دَ بسانو درې غټې کمپنۍ وې.. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکتٍ تعاوني ... او دَ هرې کمپنۍ دفتر مخته ښائيسته او نوي جوړ مرسډيز بسونه ولاړ ؤ - په ايران پېما دفتر کې مې دَ تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته دَ ډوډۍ خوړلو په نيت ننوَتو –

دَ دې ځای دَ وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس دَ تهران په لور مخه وکړه - بس څه ؤ، تيار جهاز ؤ، پاسته او غټ سيټان يې درلودلو، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې دَ ښائيسته ناستو انسانانو همسفري دَ اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو څخه نه يوازې وَ ايستلې ، بلکې په بس کې دَ ناستو ايراني خلکودَ خواپاکۍ او دَ خوش اخلاقۍ مظاهرو موږ ته هم دَ هغوئ په انسانيت وزمه ماحول کې دَ برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملګرى راپه برخه کړو - نه يوازې په بس کې دا خبره رامخې ته شوه بلکې ما او جمعه خان دَ بس اډې دَ خواپاکې پرته دَ هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې ؤ ، هم په ښو ټکو ستائيلې ؤ - ګوا ما او زما ملګرى دَ دې هېواد له باډري ښار زاهدان څخه لا دَ دې خلکو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلک دَ دې حديثٍ نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلي ؤ ، ً چې دَ شاته پاته شوې اډې په هر دفتر، انتظار ګاه او هن چې په دې بس کې هم يَو ځاى کې ليکلې شوى ؤ - دا خو ؤ دَ ايران او ايرانيانو دَ صفائي حال ... سړکونه او په سړکونو روان ټرېفک يې داسې تاثر

Downloaded from: The Digital Library

راکولو ، چې دَ ایران خلگ چې زموږ له (دَ بودګانو سره دَ مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلګو څخه یوه پېږۍ مخته وتې وي - دلته دَ منظمه انساني ژوند پرته داسې څرګندېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنګونه یا خوني انقلابونه راغلی نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پُل تر سترګو شو او نه مات دېوالونه - نو له دې څخه دا څرګندېدله ، چې انقلاب تش دَ شاه او شاهي نظام په زد نه ؤ راغلی ، بلکې دغه انقلاب دَ اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم ؤ - ګنې یَو هېواد هم دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو دَ مرستې بغېر دغه رنګه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه دَ ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته دَ ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یَو وار بیا په خپل سر دَ زغمنې او مړانې ، هغه رنګه ښوؤنه کولو ته جوګه شوی دی ، کومه چې دېر پخوا زمانې کې دَ پارس یا فارس (دَ نن ایران) وګړو دَ چنګېز خان او هلاکو خان دَ ظلم او بربریت په زد کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې دَ ایرانیانو دې همت دَ فرهاد دَ جنون یادَونه هم تازه کوي ، چا چې دَ خپلو متو په زور دَ شېرینۍ ، چې دَ باچا خسرو پروېز (۵۹۰- ۶۲۸) رانۍ وه ، دَ مینې په نشه کې دَ بېستون نامې غره څخه دَ شوُدو ویاله دَ هغې تر مانۍ پورې وړې وه –

ماځُستن وَ خواته بس ، چې دَ ایران خلګ ورته اوتوبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند ؤ ، خو خال خال هوټل او یَو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ ؤ ، دَ مسافرانو دپاره خلاس ؤ - بس دَ یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې دَ ډوډۍ خوړلو او نور حاجت سر ته رسَولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامې ښار ؤ - دلته مو په هوټل کې جوجا کباب، چې دَ ایران په خاصو خوراکونو کې یَو خوراک دی وَخوړلو ... او سلېماني چائی مو له نخودو سره وَڅیښلې - او بیا دَ ماځُستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري ګڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندَور ؤ ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو دَ پاسبانانِ انقلاب دَ عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تلاشیانو له سوبه مو ساه ځلې ته راغلې وه - دَ لوې لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې یا ورڅخه وتلو په وخت په یوې نا یوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا اوتوبوس شل یا پنځویښت منټه دپاره درېدو او سوارلیانې به دَ تلاشۍ او تپوسونو دَ زړه ازاروَنکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بیا یې هم کور ودان، چې موږ یې نه تنګولو ... بس فقط پوښتنې به یې راڅخه کولې او تش زموږ پاسپورټونه به یې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بیا ځوانان خو یې دَ سر له ویښتانو بیا دَ پښو تر نُوکانو پورې تلاشي کولو اوچپه راسته پوښتنې به یې ورڅخه ډېر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملګرې وئیل ، چې ...

"دا خو عسکري چوکیانې نه ، بلکې تیار امتحاني سېنټران دي"

او خبره وه هم دغه رنګه - ولې چې دَ مخ او دَ شا دَ تلاشي کولو پسته دَ دغو ځوانانو دَ خشم ، بې زارۍ او کرکې کېفیتونه دَ هغوئ په څېرو له ورایه ښکاره کېدو ، خو هیچا ځُله نه شوه څېړلی او نه یې اظهار په تورو کې کولی شو – بس یَو بل ته به یې ګاهی ګاهی وَ کتلو او سرونه به یې یوې بلې خواته وَښوروَلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ هغو ځوانانو دَ تندیانو ګوُنځو به یې دَ زړه حالونه وئیلو - رښتیا خبره دا وه، چې دَ انقلاب دَ ساتنې دا شکي او ازاري انداز یې زما نه شو خوښ ... خبر، یَو وخت مې سترګې سره ورَغلې وې – که یې دَ یامان نامي ښار په اوله چوکۍ نه وای بس دروَلی، نو ممکنه وه، چې تر سهاره به په خوارۀ خوب ویده وم -

سهار شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ لارې په یَو غټ او ښائیسته غوندې هوټل باندې تم شو ... دا دَ لوې لارې هوټل دَ صفائي او ښائیسته والې او انتظام له جوره زموږ دَ غټو ښارونو دَ لوړ ستهېبنډرډ له ریستورېنټونو څخه هم یَو په لسه ښه ؤ - دَ خوراک څیښاک دَ اوچت معیار او خواپاکۍ دَ بې ساري کېدو پرته دَ دې هوټل واش رومان دَ ستائینې وړ ؤ – خو دلته هم په یوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنګینه قلمونو باندې لیکل شوې فقره ، ګوا " لعنت بر

Downloaded from: The Digital Library

رژيم آخوند ~ داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې ګڼې اوسنی انقلاب يې په خطره کې دی - ولې، چې په واش رومونو يا حاجت ځايونو کې دَ خلګو دَ کنځلو تحريري اظهار دَ کرکې او بې زارۍ انتها ګڼل کېږي - دغه رنګه سوچ يوازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملګرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې دَ چائی په مېز راته وئيل، چې...

~ دَ دې هېواد دَ خلګو دَ سپينوالې وجه چرته دا خو نه ده، چې دَ بې ځايه حکومتي بندېځونو له سوبه وينې په کې وچې شوې دي ؟ ~

دائی په خپله خبره کې که صحيح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر يَو سړی يا کس دَ دې هېواد ساموَلی ښکاره کېدو - هوټل دَ خلګو څخه ډک ؤ ، لاکن ژغژغه يې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په يَوه مېز باندې آزاده ګپه تر غوږه شوه - ګڼې دا خلګ دَ جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توګه خوشحاله هم ښکاره کېدو –

*****

لمر ښه بالا په سر راغلی ؤ ، چې موږ دَ رفسان جان او بم نامې ښائيسته ښاري علاقو څخه ښه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بيا څه وخت ورسته خم نامې ښار هم په يَو اړخ شاته پاته شو - اوس موږ دَ اصفهان په لور مخه کړې وه - دَ خوند خبره مې دا وليدله ، چې رک له باډره تر دې ځايه او بيا مخ مخته هم درست روډ په يوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوَتو ، چې دلته لر او بر ته په يوه سترګه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په يوه وټه کې تلل کېږي - ګوا دَ باچا نوشېروان عادل (۵۳۱- ۵۷۹) دَ عدل و انصاف تاريخي خاصيتونه دَ پلارني ميراث په څيرلا څه څه دَ نن په دې ايراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته دَ سړک دواړه اړخه مځکې دَ زمينداری دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترګو نه شوه، شايد چې دا يې موسم دَ کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په ګڼ شمېر چرته وَليدې - که څه هم دَ ټېلي فون

Downloaded from: The Digital Library

او دَ بجلۍ ټولې تمبې یې له نرئیو او سمو سکو ونو له ډَډونو څخه جوړې ، ولاړې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله، که په دې سیمې یا لاره کې ونې نه شته هم، نو ایران به خامخا ځینې ځنګلي سیمې لري ، چې دا ستنئیانې یې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم یَو خواته پاته کېږي لګیا دی – دَ خپل نامه په شان ښائیسته او ډېر په ترتیب جوړ دغه خور وور ښار مې دننه ځکه نه وَلیدو ، چې موږ په یَو اړخ ګوا بائی پاس باندې ورڅخه تېر شولو - او چې څنګه څه مخته لاړو ، نو اوتوبوس دَ یَو هوټل مخې ته وَدرېدو او دَ چائیو څیښلو او دَ غرمې دَ ډوډۍ خوړَلو په نیت سوارلیان ورڅخه کوُز شولو- دلته دا خبره هم کوم، چې دَ ایران خلګ، دَ جوجا او چلو کباب پرته دَ هندوانې او ختکي یا کدو بیجان هم ډېر په خوند خوُري - او پیسته ځکه دومره زیاته نه خوري، چې دَ بېخي زیات پېداوار له سوبه یې ها غه " دَ کور دَ چرګې او دال برابر " خبره یې لکه چې منځ ته راغلې وه – ما او جمعه خان کاکړ بیا پیسته په دې زیاته خوړَله، چې یَو خو ارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -

دَ قم نامي غټ ښار څخه بیا رک تر تهران پورې نه یوازې علاقه دَ کتو وړ وه، بلکې اوتوبوس هم دَ رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ –ولې چې ، درې هوار او تک تور سړکونه له یَو بل سره څنګه په څنګ داسې جوړ کړل شوي ؤ، چې په یَو سړک له دې خوا ټرېفک تلو ، او په بل ، له هغې خوا راتلو ... او دریم سړک دَ غټو او درنو ټرکانو او ټرالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - دَ مځکې په سر هر څه ، که څه هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانیانې او یا دَ کشت کروندې دپاره سمې شوې مځکې او پټیان ... یَو دم بدل بدل ؤ او سترګو ته ډېر ښه ښائیسته برېښېدو – ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو، چې اوتوبوس دَ ایران زړه ، ګوا تهران ښار، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې ته منډه وهله - هو، څنګه چې بس دَ تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره لنډَوله، نو چاپېریال نور نور ښائیسته کېدو لګیا ؤ - لاکن دَ سړک ښي لاس ته جوړه تکه ژېړه بېخي غټ ماجت وزمه ودانۍ، چې میناري یې تر لرې لرې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ښکاره کېدې ، دَ سترګو وړاندې ښه ښکاره کېدو - دا دراصل دَ ستر امام خميني زيارت ؤ، چې ورسره جوخته دَ اکبړمی دپاره ودانۍ هم زیرِتعمیر وه –
دَ ايران دَ وخت په سمه ماځيګر څلور بجې اوتوبوس دَ تهران وَ مشهوره بس ترمينال ته وَرسېدو - دغه بس ترمينال څه ؤ، يَو غټ پوخ مېدانی ؤ ، چې په منځ کې يې دوه منزله ګېرډۍ ودانۍ دَ بسانو دَ دفترونو دپاره جوړه وه ، او دَ هرې کمپنۍ بسان خپل خپل دفترونو مخته په لائنونو کې ولاړ ؤ - که څه هم موږ ډېر ستړي شوي ؤ، خو دَ ستړيا دَ وساکولو دَ مخه مو غوښتلو، چې دَ ټُرکي دَ استنبول دپاره دَ سبا ټکټان تر لاسه کړو- دَ پوښتنې کولو ورسته راته پته وَلګېده، چې دَ ټُرکي دپاره بسونه دَ آزادۍ ترمينال څخه ځي - نو ځکه بېګونه په اوږو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر ياد شوې بس اډې پورې ځانونه وَ رسَولو او هلته مو دَ سبا نه بلکې دَ بل سبا ، ګوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دپاره وَ استنبول ته دَ تلو په نيت دَ شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بيا نېغ دَ اسکوائر ائيريا په هوټل وصال ، چې زوړ نوم يې دَ منېجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوُنه وَ نيوله او دَ ۲۴ ګنټهو دَ ستړيا دَ وساکولو په نيت دواړه ملګرې په خپل خپل پلنګ وَغزېدو –
دَ آرام کولو ورسته ماخُستن اتهه بجې له هوټل څخه دباندې راوَوتو .... رښتيا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پېدا شو، چې موږ چرته غلط ځي ته خو نه يُو راغلې او يا بيا خود لکه چې خوب مې ليدو- لاکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا دَ ايران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې ښځې په دومره زيات شمېر په روډونو باندې ښکاره کېدلې ، چې په کې نرينه دَ نه برابر ؤ - شاوخوا ته ښائيست او ځواني وه، او دلته په سينه کې دَ شاعر يَو حُسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه –نو ځکه په سر باندې راټال دَ جلاد دَ ساتول دَ احساس پرته هم، سترګو په مځکه باندې راکښته شوؤ دې شاپېريانو ته کتلو راکتلو ... دَ سترګو په جنګ کې دا ښځې هم څه کمې نه وې – داسې يې سترګې په سترګو کې اچوَلې ، لکه له عُمرو عُمرو

Downloaded from: The Digital Library

چې تږې وي – لاکن دَ دې هر څه پرته يې کولی څکه هيڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې يې بند پڅونه ورته لګولي ؤ - بس فقط يې په کتلو راکتلو او دَ ښائيسته سترګو دَ ښو په غښنو باندې دَ زړونو په ويښتلو ګزاره کوله – او بله ناشُوده خبره خو دا وه، چې زما او زما دَ ملګري جمعه خان په پرته ، تر لرې لرې پورې بل غېر ملکي هم نه ښکاره کېدو – هم دغه وجه وه، چې موږ دواړه په خپلو حېثيتونو کې لکه دَ لارې کاڼې ... يوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راوهل کېدو ... خو، رغړېدو څکه نه ، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو دَ پېغلو وَ پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسيانو کې پټې وې..دا ښکاره کولو، لکه دَ اوږدو تورو تورو پړونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - يوې خواته دا حال ؤ، او بلې خواته په دې ښار دَ ماجتانو کمبوت زما وَ زړه ته دا شک دَ يقين په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج دَ اسلامي مملکت نه وي - دَ دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې دَ ايران دَ نور حال احوال په پرته ، ما دَ ډائرۍ په يوه پاڼه نيمې شپې خواته دا سې وَليکلو ...

" شک نه شته، چې ايران دَ سرو زرو يَو قفس دی ، چې په کې ښائيسته ميناګانې او طوطيان بنديوان کړل شوي دي"

او خبر نه يم، چې دا خبره ما دَ خپل واکه انسان په توګه نوښته کړه او که دَ آزاد فکره شاعر په حېث ؟

*****

سهار نهه بجې دَ آزادۍ پارک په لور دواړه ملګرې پياده روان شولو... دَ روډ دواړو څئيو ته دَ خپل نوعيت جوړ ښائيسته دوکانونو پرته دَ زړه ټکورَونکې خوش رنګۍ له سوبه دَ يوې ګنټهې په مزل ګرسره پوهی نه شولو او دَ آزادۍ پارک وَ ښکلاګانو ته مو څانونه وَ رسولو – دا پارک دراصله يَو بېخې غټ راؤنډ اباؤټ ؤ- دَ وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بُوټو پرته دَ آزادۍ دَ ياد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې دَ منځنۍ يادګاري نخښې ، چې دَ سنګِ مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا دَ فوارو څنګ څنګ ته په

Downloaded from: The Digital Library

چمنیانو کې ناست ډله ډله یا په سېل کې بوخت ګرځنده خلګ دَ سېلانیانو سترګو دَ خوږَولو سوب ګرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاوئیو باندې عکسونه اخیستلو ورسته دَ یَو ښائیسته غټې بُوټې سره په چمني کې کښېنستلو - اوس چې به مې څنګه څوک له څنګه تېرېدو، نو داسې په عجیبه نظر به یې موږ ته راوَکتلو، لکه موږ چې په غلط ځاي ناست ؤ - بیا چې به مو نورو ناستو خلګو ته پام شو، نو زړونه به مو په ځای شو - ګوره چې اصل معامله څه وه؟ موږ خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوئ په هر غېر ملکي باندې دَ شک نظر ساتلو ؟ څه وخت ورسته ما وَ ملګري ته وئیل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لاړ شو - داسې نه چې دَ شک په بنیاد وَنیول شو – ده هم راسره خوښه کړه ، خو چې څنګه ولاړ بدو، نو نېږدې تېرېدونکې یَو ځوان ، چې تور سوټ یې په تن ؤ راباندې ژغ وکړو ...

" پاکستانیان یاست ؟"

موږ وئیل ...

" هو، یُو خو ...."

دی راوګرځېدو، که موسېدلی نه وای ، نو کېدلی شو، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای – خو زموږ له ښه بخته هغه ځوان په اخلاق دومره ښائیسته او په خوُیه داسې مهذبه ؤ ، چې هره ویره مې له زړه څخه وَوَته ...

"زه پاکستان ته څو کاله دَ مخه تللی وم"

دَ هغه ایراني ځوان دَ دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه دَ پوښتنې همت وکړو ...

" څنګه دې وَ سنجوَلو زموږ هېواد ؟"

ده یَو وار شاوخواته وَکتل ، بیا ووړ غوندې داسې وَ موسېدو، لکه دَ یَو شي نفي چې کوي ... خو ده چې څو لمحې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو، نو شکر مې وَیستو ... ولې چې ده دَ پاکستان په حقله ډېره ښه رائیې درلودله ... په خاص توګه دَ انتظامیې څخه یې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم ، چې دَ دې ځوان دَ خوا دَ پاکستان ستائینه فقط دَ خپل هېواد یعنې ایران دَ اسلامي انقلابي عسکریت

Downloaded from: The Digital Library

غندل ؤ - که څه هم هغه ځوان یوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب یې کټ مټ دَ خپل ساه تنګې چاپېریال ښکاره ؤ - ده ډېره څه وئیل، لاکن مور دَ ده په فارسي سم پوهېدو هم نه - مور چې څنګه مخته ګامونه اوچت کړو ، نو هغه هم راسره په دې سوب ملګری شو ، چې دَ هغه له قوله دَ ده کور هم زمور دَ هوټل شاوخوا چرته دی - په لاره کې دَ یوې پوښتنې په ځواب کې دې ځوان راته وئیل ، چې...

" دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وینئ... دا دَ شاه رضا شاه پهلوي کال ۱۹۶۰ع دَ دولس نکاتي پروګرام ، چې هغه وخت یې وائټ ریوالوشن یعنې سپین انقلاب هم ورته وئیلو... پاته شوې نخښه ده"

او بیا یې مخته که څه هم هیڅ نه وئیل، خو دَ ده دَ خاموشۍ څخه دا مطلب څرګندېدو ، لکه دَ پخوا په سر چې نن هومره تعمیري کارونه وي شوي –

*****

ماځیګر خواته، مور پیسې بدلولو په نیت مېدانِ خمیني چې ورسره دَ ټېلې فون ایکسچېنج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امریکن ډالرونه مې په ایراني تومن کې مات کړو - دَ یوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو ... دلته خلک ډېر زیات ؤ ، چې یوې بلې خواته ګرځنده ښکاره کېدو- دَ دې پارک وزمه مېدانِ خمیني په حقله دا خبره مشهوره ده، چې دَ دې مېدان ماځیګری دومره په بېلًا بېلو مشغولاګانو کې دَ سېلانیانو دَ دلچسپۍ سوب ګرځي - چې تهران ته راغلی هر کس خامخا ورته یَو ځل راځي - او وئیل کېږي ، چې دا پارک دَ انسانانو دَ رش ګش له سوبه دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائی شته ، چې دَ دې پارک په لیدو باندې مې دَ "آخیر څله ؟" رنګه سوال وَ ځواب ته مازغه راستړی کړو ، خو تر پایه مطمئین ځکه نه ... چې دلته داسې هیڅ راته نه شو تر سترګو ، چې سترګې پرې خوږې شوې وای- او بل ګوره چې دا دَ نن ماځیګری دَ دې مېدان څله دَ رش په حواله سور غوندې هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولی – ولې چې خبره بیا دَ شک منځ ته راغلې وه ... لاکن زما خو ، په بدن کې هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

زلزله راغله، چې کله مې دَ يَو سړي ، چې زموږ دَ څنګه تېرېدو ، دَ ځُلې څخه دا خبره تر غوږه شوه ....

" مادام.... مادام"

او يَو يې بل رنګه توری هم له ځُلې په هم دغسې تکرار بيا بيا وتو، خو دومره څوکه ګډ ؤ، چې په ګرانه اوربدل کېدو- خود يې "دارُو... دارُو" يا "پوډر.. پوډر" دَ وئيلو مطلب ؤ - ولې چې داسې مې له ځينو ملګرو څخه اوربدلې ؤ، چې دلته دارُو هم خرڅول کېږي - بس بيا نه يوه شوه او نه بله... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو ، لکه چا ، چې لرګی راپسې اخيستی وي - حريان وم، چې دا اوس څه چکر دی ؟ يَو خوا ته په خلګو باندې روا کړل شوې داسې ويرې ، چې پخپله خوښه خندلی هم نه شي او بلې خواته دومره زړَورتيا .... او هغه هم دَ اسلامي انقلاب دَ باني ستر امام خميني په نوم منسوب مېدان کې – او بيا دَ جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه وَمنله... ګوا " کېدلی شي دَ هغه سړي دَ بُوڼ بُوڼې مطلب هم دَ متعه يعنې دَ لنډې مودې له واده څخه وي " مګر بيا مې وئيل، چې که څه هم په ښار کې دَ دې غرض دپاره دفترونه خلاص دی ، نو دلته داسې په پټه او په ويره باندې څله ؟ اوس مخته خدائی خبر، چې اصل حقيقت څه ؤ ؟ هر څومره چې به مې په مزغو زور ورکړو- نو خبره به بيرته په دې فکر تمامه شوه، چې دَ حوا يوه لوُر ، که دَ لنډې مودې په شرعي واده دَ چا سره وَتړل شي او يا که خپل سر ته آزاده پرېښَول شي – نو تو پير به په کې دَ حق ناحقه څنګه کوؤ ؟ ... ولې چې په دواړو اړخونو کې دَ دغې تور سرې په برخه دَ يوه کور غولی نه ورځي –

ماځُستن چې څنګه له بازار څخه دَ هوټل وَ خوُنې ته راغلو، نو يَو دوه منټه ورسته دروازه وَ ټکېدله - دروازه چې مې څنګه خلاسه کړه ، نو ګورم، چې يوه اناګو له يوې چټې پېغلې سره، چې عمر يې له شپاړس کلونو څخه زيات نه ؤ... دَ دروازې مخې ته ولاړه وه - زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو –اوس به لا ما ځان .. سره دَ خپل ملګري دَ جلاد دَ ساتوُل په سرپرېکړو شهيدانو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شمېرَلو ، چې هغې اناګو دَ خپلې کوټې دَ خطاکولو دپاره بخښنه وَغوښتله او زمورِ دَ خوُنې سره جوُختې دې بلې خوُنې دروازې ته وَدرېده - چې څنګه يې هغه دروازه وَټکوله ... نو زه په خپل حال کې راغلم -

لاکن دا زړه مې ګوره چې څله تر ډېره پورې بيا هم درَزېدو ؟ چرته چې انسانان استوګنه کوي ، هلته به دغه په غم او خوشحالۍ کې راګېر ژوند تېرَولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ايران کې دَ نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوندکونکي انسانان دَ حق او رښتيا سره مخامخ محسوسَول کېږي - ګوا دلته قامې کلتور له مذهب سره که يوې خواته ګنډلی برېښي ، نو ځينې داسې رسمونه او روئيې يې هم دي، چې ورسره متصادم دي - دَ هرې خبرې ذکر زما په خيال ، چې وخت ضائع کول دي - دا ځينې رسمونه يې دَ فعاشت په لارې کې خنډ او دَ حق ملګري ګڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي ، چې نر په قرآن او قسم او ښځه دَخپل پېغلتوب Virginity دَ واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - ګوا دَ ښارونو انجونې به دَ خپل واده له مخه دَ پېغلتوب مېډيکل سرټيفيکېټ دَ هلک وَ پلار ته ضرور لېږي ، چې ګوندې هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نيږدې شوې - لاکن اکثره پېغلې دَ واده په شپه دَ خپل مېړه وَ پلار ته دَ وينو لړلې ټوُکر ورته لېږي - که داسې وَنه کړي او يا خپل پېغلتوب نه کړي څرګند ، نو واده په دې دويمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه دَ بوريوالو په اصطلاح .... دلته پېغلې او ځوانان دَ "وَچ مجلس" څخه پرته په مينه کولو کې مخته ګامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې دَ انجلۍ له خوا دَ هغې پېغلتوب يقينې کولو رسم يا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږ ډېر مروج دی ، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راؤړلو کې هر کله ناکامه کېږي ... هغه دا ، چې دلته دَ پېغلتوب ثبوت دَ هلک وَ پلار ته څله ... دَ هلک وَ مور ته څله نه ؟ او تر څو پورې چې دَ متعه تعلق دی ، هغه دَ سخت قانون له نيوکو څخه دَ ځان ساتنې دپاره ښه رول ادا کوي - ګوا سړي ته نه دي په کار، چې دَ داسې روا شوؤ يا په قانوني توګه جائز کړل شوؤ رسمونو رواجونو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

پرته دي هم دَ ناروا جنون حدونه وَولانګي - دا ښيله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقوکې دَ متعه په حقله ښيلي آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا ښيلابيلې پېمانې ورته دَ رواکېدو دپاره ټاکي –
دا نه، چې ، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرښتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرښته وزمو انسانانو سره په څنګ څنګ کې شېطانان دَ سړي په مزغو کې دغسې ښېرغونه دَ خپل بريتوب درَوي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دي حقيقت څخه سترګې اړَول زما په خيال چې سترګې پټَول وي - هو ، که څه هم، زيات خلګ دلته دَ سر دَ خطرې له سوبه خوائشات سر ته نه شي رسَولی ... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه ، بلکې دَ جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا دَ ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی ، چې دَ مسلمانانو سره سره دَ هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي –
*****
دَ سهار ناری کولو په وخت ملګري کاکړ دَ ښې ډېرې خندا ورسته سترګې وَموږَلې او راته وائي ...
" ښه ، نو بيا مخته څه وَشو ؟ "
ما بيرته کيسه شروع کړه ...
" نو لاس تړلی يې يَو مېدان ته راويستم - په مېدان کې ښېځي زيات خلګ په تورو جامو کې ناست ؤ او ټولو ماته کتلو - زړه ته يَو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پهانسۍ ته خېږَوي "
خبره چې تر دې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه ديغ شوی چې وي ، راته وائي ...
" او بيا يې پهانسۍ ته وَ خېږَولې... هان... دغسې دي که يَه ؟ "
ما وئيل ...
" يه َ... هلته په سټېج باندې نه خو دَ پهانسۍ انتظام ؤ ، او نه دَ سر قلم کولو دپاره تخته او ساتوُل - بلکې په سټېج باندې درَولو سم دستي يې زما لاسونه

Downloaded from: The Digital Library

را خلاس کړو .... دومره خوشحاله وم، چې پوښتنه مه کوه - مګر دا خوشحالي مې سرته نه وَرسېده، ولې چې....˝

ما به خبره مخته کوله ، چې جمعه خان را باندې ژغ وَ کړو ...

˝ ښه ښه وایه !˝

ما په ځواب کې ورته وئیل...

˝مخته به څه خامخا ؤ ... بس که تا نه وای راژغولَی˝

او مورِ بیا دواړو په یوه صلاح وَخندلو ، او تر دېره پورې زما په دې نیمګړي خوب وَژغېدو ... ټولې خبرې په خپل خپل ځای ، مګر دَ ملګري کاکړ دا خبره مې نه یوازې خوښه شوه، بلکې تر اوسه مې په یاد هم ده، چې وئیل یې ...

˝ دا لا ښه خبره ده، چې په خوبونو باندې بندېځ نه شته ، ګنې زما او ستا رنګه خلګو خو به لا دېر پخوا سرونه خوړلي وای˝

ښېشکه، چرته چې دَ سترګو په دید پابندي وي ، ژبه ژغېدلی نه شي ، سوچونه عملي کېږي نه او دَ شپې او ورځې په لانجو او ګروم سترې مازغه خپله ستړیا وسا کولی نه شي ، هلته ژوند دَ خوړلو ، څښلو او سملاستلو پرته نور څه دی ؟ هو ، که دی هم، نو بیا فقط دَ مرګي په لورې ورځې شپې لنډول دي او بس...

*****

دَ پروګرام په سمه دَ ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دَ ورځې په یوه بجه زه او کاکړ صاحب دَ ۴۸ ګنټهو په اوږده مزل ، په اوتوبوس کې کښېنستو او مخته روان شولو - په اوتوبوس کې چې زیاتره ایراني نرینه ځوانان او پېغلې انجونې او څه ښځې ،سره له یوې پاکستانۍ جوړې، چې تازه تازه یې واده کړی ؤ هم ناستې وې - بس چې څنګه روان شو ، نو هغو دواړو چې زمورِ مخته سیټ کې ناست ؤ او په هني مون باندې استنبول ته روان ؤ ، راته کتلو ورسته ژغ وکړو ...

˝ آپ دونون بھي پاکستاني هین کیا ؟ یعنې (تاسو دواړه هم پاکستانیان یاست ؟)˝

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

او مورِ چې ورته سرونه په اثبات کې ښنګه وَښورَولو ، نو څلور واړو دَ اُردو ژبې دَلارې په خبرو کې دومره ژر بیا سره نیږدې شولو ، لکه مورِ چې پخپلو کې له ډېره وخته راهسې پېژنو - ځوان نوید او ښځه پروین نومېده - خېر، چې ښنګه ښنګه سفر مخ په وړاندې لنډېدو ... په موسم کې سړوالی راتلو - چې اووه بجې یعنې قضائي ماښام خواته رنجان نامي ښار ته وَرسېدو، نو په شړک باران ورېدو - لاکن عجیبه خبره دا وه، چې دَ دومره باران پرته هم دَ درست رنجان ښار بجلۍ بلېدله .. ګنې هاغه دَ نوید خبره ، چې ...

" که داسې باران زمورِ په هېواد کې کله اوري ،نو بجلۍ بنده کړلی شي "

ما او جمعه خان هم ورسره " هو " ځکه وکړو، چې په پاکستان کې که بل ځای داسې کېږي او که نه ... خو په کوئټه او شاوخوا علاقو کې تېز باران او بجلي ، ګوره چې تر خپلو څله نه سره مني ؟ ... یَو خواته شپه وه او باران او بلې خواته نری یخ او زړه ټکورَونکی دَ بس دننه ماحول ... زما خو زړه کېدو، چې ژر مې ډوډۍ خوړَلې وای او کرار په سیټ باندې دَ خوب کولو په نیت غزېدلی وای – لس بجو خواته دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته ، لا بس کې ځینې سوارلیانې دَ یَو بل سره په خبرو کې اخته وې، چې ډرائیور دَ شا دَ سیټونو ټولې بتۍ مړې کړې او بیا داسې چپه چُپیا شوه، چې که چا ته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سیټونو باندې وَ غزېدلو – زه هم په هغو کې یَو وم ... کله ویښ، کله ویده - دغه رنګه دَ سهار تر نهو بجو پورې دَ ګهړۍ ستنې وَرسېدې - دَ سهار دَ چائیو غوړَپلو ورسته بیا بس داسې مخته په تېزۍ روان شو، چې چرته په وړو ښارونو باندې وَ نه درېدو ... نو ځکه دَ سفر کولو دَ ستړیا سره سم دَ سفر خوند هم کرار کرار په دې وجه زیاتېدو، چې دَ ایران دَ ورستۍ پُولې ښار چې بازرګان نومېدو رانیږدې کېدو لګیا ؤ - او بل دا سیمه زرغونه هم وه او ځای ځای شینګشتي هم بربښېدله –نه یوازې دا ، بلکې دَ دې علاقې دَ خلګو جامې ، دَ ژوند کړه وړه او کلي کورونه هم یَو دم دَ ایران او پاکستاني اړخ دَ څنډې دَ خلګو څخه ښه بېل او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي ښکاره کېدو- دوې بچې خواته، نوید ، چې بیا بیا په دې لاره تللی راغلی ؤ .. په مور ږغ وَکړو ...

" دا مخته ، چې کومه آبادي ښکاري ... دا بازرگان نامي ځای دی - بس به په پنځلس یا شل منټه کې ورته وَرسېږي "

متل دی، چې " هر څرکېدونکی شئی سره زر نه وي " ... هو، په دې باډر باندې چې مې څه تر سترگو شولو او یا مې وَسنجَولو، نو نه یوازې یې دا پورتنی متل ربنتیا کولو ، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله ، چې گوندې انسان ، او په تېره بیا دَ نن انسان ، چې څومره هم په یوه نظریه یا ماحول کې وَ روزَلی شي ، نو هم دائی دَ انسانیت په تول پوره نه وَځي اوهر کله مانده وي - گوا که هرڅومره اغیارو ته په ظاهري بڼه ځان مهذبه (دَ جامو او گفتار په اړه) ښکاره کړي .... نو ځای په ځای ورڅخه نابېره دَ خپل غوره شوي جبلتي خوُی او بُود او خمیر په سمون داسې کارونه یا روئیه سرزده شي ، چې دَ هغه دَ پېژندگلوی برعکس به وي - دلته زما مطلب دَ ځینو نورو شیانو پرته دَ لالچ او زړه ازارَولو څخه دی - کوم چې په ایران / تُرک باړډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زیات له مسافرانو سره روا کړل کېږي - او گوره چې دلته څله ښو او بدو ته په یوه سترگه کتل کېږي ؟ که څه هم تُرکیان په ظاهري کړو وړو باندې تر ایرانیانو زیات یورپئین وزمه برېښي ، خو په دې باړډر باندې دَ ایرانیانو مخې ته په هره معنا کې مانده او هیڅ ښکاري-

غرض دا ، چې څه وخت مونږ بېگونه په اوږو راوَځَنډولو او دَ تُرکي په مځکه چې موقدمونه څنگه ږدلو ، نو دَ زړه له سوخته مې یوه سړه شان اوږده ساه را ایستلو پس مې له ملگري نوید څخه پوښتنه وکړه ...

" دَ مخ په باډرانو باندې به هم دغسې زړه چاؤدې حال وي... که څنگه ؟ "

خبره مې لا سمه سرته نه وه رسَولې ، چې نوید وَوَئیل...

" نه بابا ... چې له دې باړډره بل داسې باړډر نه شته مخته "

او بیا یې مختهوئیل...

Downloaded from: The Digital Library

" خبر نه یم، چې دلته دا خلک څله مسافران زیات تنګوي ؟"
دَ نوید له دې خبرې څخه مې یَو دم زړه کې راغلو او ورته وَمې وئیل ...
" زما په خیال چې دلته له کسته دا سې کېږي "
" نو څله .... ؟ "
دَ جمعه خان دَ دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته ګډ شوم ... ما ورته وئیل ، چې ...
" هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په ټُرکي کې ښځي زیاتې آزادۍ له سوبه ژوند بې لګامه دی .. او بلې خواته ایران ، چې یَو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي چې انسانیت دې په حېوانیت کې ورګډ شي - په دې وجه خو .... یَو خواته اورونه دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران خواران په تکلیف کې ورګېر شي "
اوس ګوره چې زه په خپله وینا کې څومره صحیح وم ... په دې نه وم خبر ... مګر دَ ټُرکي په مځکه لومړی قدم مې دَ بې باکې آزادۍ په لورې پېښه وَګڼلو -

دَ جمال په درشل کې

تاثراتي لنډیز

" چې تاریخ او غوره تاریخي آثارو ته وکتلی شي ، نو ټُرک دَ یَو مارشل قام په حیثیت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مګر دَ دې قام دَ نن معاشي بدحالۍ او دَ پیسو سره دَ بې کچه مینه دَ دوئی تاریخي حېثیت ګوره چې څله شکمن غوندې کړي ؟ ولې ، چې دَ ټُرکیانو دولت پرستي سړی په دې وئیلو مجبوره کړي چې " دَ دې هېواد خلک دَ اتا ټُرک سره مینه په دې وجه زیاته کوي ، چې په کرنسي نوټ (لیرا) باندې یې تصویر چاپ دی " دَ پاکستان او مسلمانانو سره یې مینه په خپل ځای لاکن دلته دَ اتا ټُرک دَ غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل داسې مثالي اسلامي خاصیتونه مې تر سترګو نه شو ... چې دَ نوښته کولو وَړ

Downloaded from: The Digital Library

مې ګڼلې واى - هو، که څه هم دَ دُنيا په سر دلته ماجتان ښېخي زيات دي "
(شوق)

که ته ئَو يې ؟

وايه ! ستا څونې څېرې دي ؟
چې په هر څه کې وَماته
محسوسېږې
ښکاره کېږې
ته موسم خو چرته نه يې ؟
چې بدلېږې رابدلېږې
لا خو وخت يې
بل څه نه يې
دَ ورِو ورِو لمحو ته
که يَه ....
ته وائې ، چې يَو يم
يکې يَو . په يوه ښه
نو بيا زه يمه پخپله
کړيچې کړيچې يَو هنداره

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library

آزادي څه ته وائي ؟ دَ دې خبرې ځواب هغه وخت ما وَ موندلو، چې کله مې ایراني همسفره ځوانان دَ هغوئ له خپل هېواد څخه دَ وَ تلو سم دستي دَ ټُرکي په څنډه وَلیدو - که څه هم شین یخ ؤ او واؤره وربدله ، خو دا ځوانان دَ ډیوټي فري شاپ دَ شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو.. لکه دَ مودو مودو تږي چې دَ اوبو په چینه باندې ورچپ شي - اوس یې نه یوازې بوتلان په غاړو اړَولو، بلکې له تهران څخه دَ ایران تر ورستني بارډر پورې تړلې ژبې یې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام ښکنځلو او چا خپل باداران ... وایم، چې ورته په کتو مې سترګو باور نه کولو ... او سوچ مې کولو، چې دا هم هغه پټ څُولي خلګ دي چې تېرې شوې څلیرویښت ګنټهې یې له موږ سره ګډ په یوه بس کې تر دې ځایه سفر کړی ؤ او که یَه ؟ او بیا ګوره چې تر څه میانه بیا پېغلو څادرونه غورځولي ؤ ، چې هره یوه یا خو په جینز پېنټ کې ښکاره کېدله او یا بیا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه څیښلو، خو ځوانې او بدمستې جذبې یې دَ سترګو په ککو کې له ورایه برېښېدلې – موږ څلور واړه پاکستانیان ، یعنې زه، ملګری جمعه، نوید او پروین چې دَ تهران څخه تر بازرګان پورې دَ خبرو او خنداګانو په اړه په درسته لاره کې دَ ژوند علامتونه ګڼل کېدو ... اوس زموږ حرکتونو معناؤې ځکه بائیللې وې ، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې ؤ – منم ... چې نوي هېواد ته په راتګ موږ هم خوشحاله ؤ - لاکن بدمست او بې حاله بیا هم نه-

*****

بس هغه ؤ، مسافران هغه ... مګر که بدل ؤ ، نو دَ طبعیتونو موسم ... ګوا، چا سندرې وئیلې ، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې یو بل اړخ ته غورځېدو کم ، خو له یوه سیټه دَ بل سیټ په لور دَ سرور په ټالونو کې ځنګېدو راځنګېدو زیات - او موږ که څه هم دَ هغوئ سره په مستۍ او بدحالۍ کې نه ؤ ورګډ ، خو دَ هغو ځوانانو تود محفل او دَ ناستو ولاړو پېغلو شوخیانې او خنداګانې مو په هډونو اخیستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - دَ کال ۱۹۹۳ع دَ

Downloaded from: The Digital Library

لومړي نومبر دَ میاشتې دا مابښام دَ زړخوښو هنګامو څخه را په دې خوا ، ما ته دَ قدر وړ ځکه ؤ، چې دَ یورپ دَ دروازې په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې دَ استنبول په لاره یورپ ته پېښنه وکړم او ښه له نیږدې څخه دَ دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه وَوینم - دې وخت دباندې هیڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تیاره وه – بس یوازې دَ مخ تور روډ ، چې څه څه واؤره ورباندې پرته وه، دَ اوتوبوس په بتیانو کې ښکاره کېدو –

دَ پاکستان دَ وخت په سمه دَ شپې دولس بجې او دَ ترکې دَ نهو بجو خوا ته بس دَ آګرې نامې ښار په یو هوټل دَ ډوډۍ دپاره وَدرېدو – دې هوټل هم دَ ایران دَ لوې لارې دَ هوټلانو په رنګه په یَو غټ او ښائیسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتیب لګول شوي ؤ - دلته مو ږ دَ ملګري نوید ، چې څو کاله یې په ترکې کې روزګار هم کړی ؤ ، په خوښه "کرومنولیا" ګوا دَ واړه دال خوندَوره شوروا مو له ډبل روټیانو سره وَخوړله او یَو یَو کپ سلېماني چائی مې دَ نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې دَ غالب چاچا غوندې سره خولۍ یې په سر ایښې وه ، بِل را وړاندې کړو- نو دې بِل ته په کتو ایله بې هوشه نه شوم ، ولې چې بِل باندې یَو لکهه پنځه څلوېښت زره لیرا رقم نوښته ؤ – لیرا خو نه وې راسره، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې ...

"دا لیرا دې په امریکن ډالرو کې راته واړوه ... که یَه نو پاکستانۍ روپۍ هم لرم" دائی راته وائي ...

"یولس ډالره راکړه –"

بِل ادا کولو ورسته مې دَ نوید څخه پوښتنه وکړه ، چې ...

"په یوه ډالر کې څو لیرا کېږي ؟"

دَ څه سوچ کولو ورسته ده وئیل ...

" زما په خیال چې نن سبا ۱۳۵۰۰۰ لیرا په یوه ډالر کې ماتېږي ، او دائی په خپله اندازه صحیح ؤ –

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ترکيِ له آګرې نامي ښار څخه چې زموږ اوتوبوس يعنې بس مخته روانېدو ، نو يَو ځل بيا نرۍ نرۍ واؤره ورېدله ... او څنګه څنګه چې مخ مخته تلو ، واؤوره نوره نوره تېزېدله لګيا وه - اوس که څه هم په اوتوبوس کې دننه دَ ايرانيانو دَ ټيښلو سلسله ختمه شوې وه ، خو يَو ښائيسته غوندې ځوان دَ ګوګوش سندرې داسې په خوند خوند وئيلې ، چې ټولو سوارليانو خوند ورباندې اخيستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه ، نو دَ سندرو خوند يې هم بې خونده کېدو لګيا ؤ ، نو ځکه موږ هم سيټونه شاته ديکه کړو او په خپلو سيټونو باندې دَ خوب کولو په نيت وَغزېدو - دَ هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو ، نو مې په پټو سترګو باندې سوچونه وهلو ته لستونې وَغړل ، او ډېر ژر بيا ما هيلې لوبوَلې ، چې...

"کشکې چې زه ټول عُمر هم دغه رنګه روان او بس روان واى"

خو بيا چې به مې کور او ماشومان تر سترګو شولو ، نو دَ اولاد مينه او کورنۍ چارې به دَ شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو ، په داسې رنګه ګډو وډو سوچونو کې مې سترګې ايله سره ورَغلې وې ، چې بس په جټکه وَدرېدو - يَو دم مې سترګې راخلاسې شوې - څه ګورم ، چې دَ بس مخته څو سړي دَ توپکانو سره ولاړ دي... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...

" غله دي ... هله کښېنه"

جمعه هم په نه ساعت کې له ويرې په سيټ کې جګ کښېنستو او وائي ...

" کوم دي ؟"

نه يوازې موږ ، بلکې دَ اوتوبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې ، دَ هيچا له خُلې څخه ژغ نه وَتو – خود لکه چې هر يَو پرېښانه ؤ - ما په کليمې برسېره کليمه په ځان او په بس باندې چُوف کوله لګيا وم ، چې دَ بس دروازه خلاسه شوه او يَو عسکر چې شنه وردۍ يې په تن وه او په غوږونو يې مفلر پېچلې ؤ بس ته راوَختو او ډرائيور سره په خبرو اخته شو - ما دَ خپل سيټ مخته ناست ، دَ نويد په اوږو لاس کښېښوَلو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"څه کیسه ده نو یده ؟"

هغه وئیل ...

"کیسه خبره ده ، دا عسکر وائي ، چې مخته دَ کُردانو او مامورینو تر منځه جنګ روان دی - تر څو چې دَ لارې دَ کلئیرینس حتمي آرډر دَ مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تلی"

شکر مې وَ ایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واؤره په هم هغه شان ورېدله - که څه هم اوتوبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه، چې بیرته دَ خوب وَ هغو ټاپوګانو ته ورشم، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لاکن ګوره چې خوب ځله نه راتلو - راسره څنګ کې ناست ملګری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې خرکی شو ،نو نیت به مې وربانديې بد شو ... دلته اوتوبوس درې ګنټهې ستارټ ولاړ ؤ ... یَو وخت چې دَ کلئیرینس سګنل راکړلی شو ، نو بس دَ روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه یم خبر شوی -

*****

سهار په لمر ختو اوتوبوس دَ ترکي Kotak نامي ځای په هوټل وَدرېدو - دَ مخ لاس پرېمنځلو او چائیو څیښلو ورسته چې څنګه بس مخته روان شو ، نو دَ ژمې په دې ټمک یخ کې دَ شنېزې څادر په مځکه باندې خور وور ډېر عجیبه او ښائیسته ښکاره کېدو - ټوله غرئیزه سیمه وه ، داسې ښکاره کېدو لکه موږ چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا شا ته پاته کېدو ، ځای ځای دَ غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر ښائیسته او په ترتیب باندې جوړ شوې برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه ، چې دَ دوئی په دې وړو کلو کې فقط یَو یَو ماجت چې سپینه میناره به یې تر لرې لرې پورې ښکاره کېده - او بله خبره دا ، چې دَ ایران په رنګه دلته هم دَ روډ وَ یوې څۍ ته ولاړې بجلۍ او ټېلي فون تمبې دَ لرګیانو له ستنئیو څخه جوړې وې – مګر عجیبه په دې نه ښکاره کېدې ، چې شاوخواته ځنګلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ دَ بلوچستان او پښتني سيمو په رنګه دلته هم کلي او آباديانې له لوې لارې سره مېښته ښکاري - دَ ښځو دَ مخ دَ پټولو رواج دلته هم نه ؤ- که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پتلونان اغوستلو ؤ، نو دَ ښځو يې لانګ سکرټ وز مه قميصونه په تن ؤ او دَ ګونډو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرونو يې ګلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنګې دنګې وې ، خو په سُرت باندې زموږ تر ښځو تندرسې برېښېدې – دَ دې تندرسۍ راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنګ سپينې دغه ترکۍ ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزګار کوي - دَ غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامي ځای کې وَخوړله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واړه کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لنډوَلو -

ارضِ روم دَ تُرکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس موږ په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن دَ ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم وَ نه ليدو او دَ کولۍ غوندې ورڅخه تېر شولو - موږ کولی هم څه شو، زموږ دَ کاروان باګې دَ اوتوبوس دَ ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه دَ برايه شپې دَ درو ګنټهو ځنډ اوس په دې ورځ برابرَولو - خېر ، دَ درو بجو وَ خواته بس په يَو غټ هوټل باندې برېک وَلګولو ، ډرائيور وئيل...

"اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی وَ څيښئ او لمونځونه وَ کړئ ... زه به بس دې هوټل سره نيږدې مېکنيک ته ښکاره کړم"

دلته دَ اوتوبوس دَ درو ګنټهو ستړاپ په مزغو راته بار ځکه شو، چې دَ استنبول او انقره دَ ټوُرستانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړ ؤ او دَ رش ګش پرته دَ قسم قسم خلګو موجودګي مې دَ شاعر زړه دَ سکون سوب ګرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو، ګنې ځينو مې دَ زړه دَ رباب تارونه څېړلو هڅه کړې وه - خو نغمه ځکه نه وربانديې څېړل کېده ، چې دَ اظهار ژبه ګونګې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

وه - دا درست ټُرکیان ؤ خو تیار انګرېزان، هو ... که په ژبه نه، نو په ښکاره کړو وړو ضرور –

ماښام شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ انقره په خوا مخه وکړه ... خوشحاله وم، ما وئیل ، که مې هلته Botanic Garden ، چې دَ تفریح په اړه زړه ته سکون سپارونکی مشهوره دی ، نه هم وَلیدو ، نو دَ خپل تاریخي حېثیت له سوبه یې دَ ښائیسته ښار څه برخې هم وَوینم ، نو ځان به خوش قسمته وَ ګڼم - ولې چې تاریخ وائي ، چې دَ دویم جنګ عظیم ورسته په ترکي کې استنبول او ازمېر په پرته انقره ښار هم دَ تمامې دُنیا دَ توجه مرکز ګرځېدلی دی - او بیا عجیبه خبره دا وه، چې بس دَ انقره سره په څنګ څنګ کې تېرېدو ، دَ دې ښار وړو ، غټو او ښائیسته په ډېر ترتیب جوړو بلډنګانو داسې ښکاره کوله لکه دا ښار چې دَ تاریخي اهمیت پرته دَ دې دور تقاضې هم په پوره ډؤل پوره کوي - دَ سپینو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقره تر لرې پورې خور وور ښکاره کېدو - خبره دلته بیا هغه وه، چې زړه مې په دې ځکه باندې قدم ږدلو ته کېدو ، خو زما خوښه دَ منلو څکه نه وه، چې دَ بل په بس کې ناست وم - دَ رڼاګانو له دې ښار څخه چې زمونږ اوتوبوس دَ استنبول په خوا روان ؤ ، نو روډ له اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوی ؤ او سترګو ته دَ شاوخوا دَ جل بل رڼاګانو له وجې سفر ډېر خونده ور محسوسېدو –

دَ شپې یولس بجې خواته اوتوبوس استنبول ښار ته دننه کېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پُل Bosphorus Bridge باندې تېر شو – دا پُل دَ خپل جوړښت او ښېخې اوږدوالي له سوبه دَ دُنیا په ځېنو نوموړو پُلونو کې یَو او ځانګړی دی - او له دې ورسته بیا دَ استنبول جل بل ښار ؤ ، چې مونږ ته یې دَ ستړیاګانو دَ وساکولو په صله کې دَ خاموشۍ په ژبه هرکلی وئیلو او زمونږ اوتوبوس په کې په یَو روډ بل روډ مخ مختته روان ؤ - چې څنګه ګهړۍ دَدې هېواد دَ وخت په سمه دولس بجو ته ستنې وَرسَولې ،نو اوتوبوس دَ استنبول په مشهوره برخه Laleli نامې کې تم شو - ورڅخه راکوُز شولو - دې وخت دَ ˜

(c) ketabton.com: The Digital Library / Downloaded from: The Digital Library

بلیک سي ˝ او دَ ˝ مېډیټېرینئین سي ˝ په سنګم باندې جوړ په تاریخي ښار استنبول، چې ورته دَ ˝ یورپ دروازهٔ هم وئیل کېږي باندې چپه چپیا خوره وه- دَ ټېکسیانو او دَ یَو نیم سړي پرته هیڅ قسم رونق نه ښکاره کېدو ... نری نری باران ورېدو او سړه یخه هوا هم ګلېدله... نوید ته مې وئیل ، چې ...

˝ اوس ته پوهی شوې او ستا کار... ته له مخه او موږ درپسې ... وایه ! چرته به اوسېږو ؟ ˝

ده وئیل ...

˝ سرکې جي ته به ځو ... هلته هوټلان ارزانه دي ˝

او بیا په ټېکسي کې دَ سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډیانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په ˝ سرکې جي ˝ کې ˝ هوټل هالي ډې ˝ مخته وَدرېدو - دوې خونې ، چې دَ یوې خونې کرایه دوه نیم لکهه لیرا وه مې وَنیولې - زه او جمعه خان په یوې خونې کې او نوید دَ خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې دَ ستړیا وساکولو دپاره لاړو –

*****

دَ ترکي دَ وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملګري دباندې راوَوتو- چې څنګه مې شاوخواته لومړی نظر وَځغلوَلو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا ګوندې دَ مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې یَو اړخ بل اړخ جوړو ودانیانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې دَ جنت له ټوټو یوه ټوټه وي او بیا ترکۍ پېغلې خو هم دَ حُورو څخه کمې نه وي... چې یا خو یې پېنټونو سره جېکټونه په تن ؤ، یا بیا په دې یخ کې لانګ او منې سکرټونه ... په قد جګې، نرۍ سپین مخې او په ژېړېخونو ویښتانو کې دَ مځکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مینه باندې لکه دلته چې هیڅ بندېځ نه وي، ځکه خو لاس په لاس ځوانې جوړې یوې بلې خواته لیدل کېدې – دا نه، چې موږ وَ ترکۍ پېغلو او نریناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مګر زموږ په لور یې زیات راکتلو

Downloaded from: The Digital Library

شاید په دې ، چې مونږ درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه ځکه ښکاره کېده - هو ، دَ هغې دَ پنجابي وزمه ښائیست او ځوانی په وجه نه ، بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که زما او دَ جمعه خان رنګه کلیوالو په مزاج دَ کټو ورو وې، نو دلته ترکی پېغلو ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس یې هم ورباندې پاسَولو – ځکه خو چې به یې دَ هغې په لور سترګې ورته واړَولې، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلګ راپسې نه شولو رامات – ګنې په سترګو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه، چې نوید ورته وئیل ...

" پروین !! ته هوټل ته درځه.. داسې نه چې دَ ترکیانو جلوس راپسې وَلګېږي "

او پروین هم خبره مائینډ ځکه نه کړه، چې نوید ورته په خندا وئیلې ؤ او بیا دا خبره دَ هغې په حق کې بهتره هم وه – ځکه خو یې وئیل ...

" هو ، زما هم دغه خوښه ده ... په سر مې درد دی ... زه به څه آرام وکړم "

او بیا مونږ درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ، چې پروین دَ هوټل په ګېټ ننوته ...

"هان څه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاس شولو "

دَ دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره داسې وَتړله ...

" ښه نو اوس به په کومه ځو ؟ "

ما ورته وئیل ...

"یاره نویده ! تا خو هم ناشُوده وکړه ... مونږ نو اوس څه خبر یُو "

دائی وَموسېدو او وئیل یې ...

" نو بیا درځئ چې سېل درباندې وکړم او دَ استنبول څه پټ او ښکاره ژوند او شیان درته وَښیم "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او بیا ده موږ دواړه له ځان سره ښې لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته دَ روډ په منځ کې دَ رېل ګاډۍ پټړۍ هم تېره شوې وه -

" دلته په یوه وخت باندې رېل ګاډۍ او نورې ګاډیانې په دې روډ باندې چلېږي "

نوید چې دا خبره کوله ، نو یَو عجیبه غوندې هارن مې تر غوږه شو او په دوؤ غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل ګاډۍ دَ چوک له خوا راښکاره شوه ... که څه هم تله څوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتو راته عجیبه غوندې ښکاره شوه – په دې کې شک ګرسره نه شته، چې استنبول دَ ماجتانو ښار دی – ولې چې هر لور دلته په دې ښار کې تاریخي او غټې غټې ماجتان او دَ هغو هسکې هسکې مینارې تر لرې لرې پورې ښکاره کېږي - خو، په قول دَ نوید ...

" په دې ښار استنبول کې دَ دې دومره زیاتو ماجتانو پرته هم، دَ دې ماجتانو ملایان په لاؤډ سپیکرانو دَ آذان په چپه تقریرونه څه ، چې دَ جمعې خُطبه هم نه شي ورکولی او یا یې نه ورکوي - ولې چې هغوئ او حکومتي قانون پالونکې دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش دَ عبادت کولو دپاره په کارَولی شو ... او جلسه ګاه به ورځخه جوړَوؤ ... لکه زموږ دَ هېواد ملایانو چې دَ خدائی او دَ رسول دَ لارې تر تعلیماتو زیات دَ سیاست مدارانو په حق او یا خلاف کې له ماجتانو جلسه ګاؤې جوړې کړې دي او هر رنګه روا ناروا خبرې په کې کوي "

او بیا یې مخته وئیل ، چې ...

" او بل دلته دَ ماجتونو په شمېر دَ لمانځیانو تعداد ببخي کم هم دی "

نوید دا خبرې داسې په سنجیدګۍ وکړې لکه هغه چې دَ خپل هېواد " مملکتٍ خداداد " دَ حق په لاره مامور شوي وظیفه خواره دَ ناحقۍ په تور نیول شوي په ظاهره مجرمان دراصل دَ حق صحیح پاسداران ګڼلو –

موږ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روان ؤ، په تنګو او خوش رنګو بازارونو کې یوې بلې خواته ګرځېدو ، چې یَو وخت مو دَ استنبول لویه ډاک خانه ، چې له دباندې دَ عدلیه دفتر ښکاره کېدو تر سترګو شوه - درې واړه په یوه صلاح ور

Downloaded from: The Digital Library

دننه شولو... په دې نيت چې خپلو خوارو ته په خبريت دَ رارسېدو ليکونه وَ لېږو- دَ دې ضرورت راته ځکه پېښ شو ، چې موږ له کورونو څخه دَ يوه نيمې مياشتې دپاره راوتلې ؤ - نو ځکه دَ کور دَ غړو پرته مو خپلو نيږدو يارانو لکه سهېل جعفر او قدوس ترين ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوسټ کړو- اوس دا بېله خبره ده، چې دَ خطونو دَ مخه موږ پخپله کورونو ته وَرسېدو او دَ دې سفرنامې تر چاپَولو پورې خو لا نه دي رسېدلې –

دَ " سرکې جي" او " کراکوي " دَ علاقو تر منځه په سمندر باندې جوړ پُل ، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو ، خو دَ بېخي زيات رش ګش له سوبه دا ځاى دَ وخت تېرَولو دپاره ښه او په زړه پورې ؤ - له دې خوا دَ " سرکې جي" سمندري غاړه او دَ هغې بلې خوا دَ "کراکوي" سمندری غاړه دَ وړو او غټو کشتيانو څخه دومره ډکه وه، چې دَ چلاؤ لاره يې ګوره چې څنګه پېدا کوله ؟ په دې پُل باندې مخته تېر شولو او دَ "کراکوي " تنګو تنګو بازارونو ته مو ځان وَ رسَولو – دَ استنبول دا برخه بېخي زړَه او روائتي ترک علاقه ده ... دلته زياتره زاړه خلګ هم هغسې دَ زړې زمانې دَ ترُکيانو په رنګه پې کېپ په سر او آزاد پردوګ وزمه پتلونونو کې دَ دوکانونو مخته يا په رېستورينټونو کې ناست چُولمان چې دوئ ورته شيشه وائي څکوَلو او سلېماني چائيو څېښلو کې بوخت ښکاري –

دَ " سرکې جي " دا زړَه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نويد پنجابي په يوې تنګې کوڅې باندې ورسم کړو او وئيل يې ...

" درځئ... چې کارخانه درته ښکاره کړم "

ما ورڅخه وښتنه وکړه ...

" دَ چيشې کارخانه او څه په کې جوړيږي ؟ "

دائی وَ موسېدو او په خپل شرارتي انداز کې يې وئيل ...

" خبر ... خپله به يې وَ وينې ... "

او بيا دَ کارخانې په لوى ګېټ وردننه شو ... موږ هم ورپسې پسې -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

کارخانه څه وه ؟ یَو تود بازار ؤ ، چې دَ تنګ روږ دواړو خواؤ دوکانونو مختته غټې غټې له شیشو جوړ شوکېسونه لګېدلې ؤ - په اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه دَ پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وې – لاکن چې ښه مې ورته وَکتلو ، نو څه ګورم ، چې دا خو مجسمې نه بلکې دَ ترکي نسل حُورې وې ، چې په بېلا بېلو پوزُونو او اداګانو یې دَ کتونکو توجه نه یوازې ځانته اړَولو هڅې کولې ، بلکې دَ کتونکو هر خوائش یې ور پوره کولو دپاره خپل خدمات هم شاید چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ایله شوه او جمعه خان مې له لاسه نیولې بیرته غبرګېدو دپاره دَ شا په لور کش څه کړو ، چې نوید هم راسره سم دباندې وَختو او په موسکني انداز کې راته وائي ...

" خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده ، نو درځئ چې بله تر دې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم "

موږ دلته لا په ځان ټُوکلې ؤ ، چې دائی راته لا دَ بلې کارخانې دَ کتلو ست کوي ... نو ځکه مې په سنجېدګۍ لاسونه ورته جوړه وَنیولو ، چې ...

" یاره ... یَو بل داسې ځای راښکاره کړه ، چې دَ کتو وړ وي ، مګر داسې هم نه ، لکه دا اوس چې دې دهوکه کړو..... پلیز "

ده وئیل ، ښه دی او بیا دَ ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island ، ګوا دَ شهزادګیانو په وړې تاریخي جزیرې (ټاپو) باندې دَ لانچ له واړه سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم دَ دې ټاپو په غاړه ورته ایښی نه ؤ ، چې مې دَ ځُلې څخه نا ببره وَوتو ...

" واه نویده ! دا خو نو اوس ځای دی "

ولې چې دَ دې ځای دَ شاوخوا سمندري غاړې خوش رنګیانو پرته ، دَ شهزادګیانو دَ اوسېدلو او دَ سېل ځایونه ، که په تارخي اړَو دَ کتو وړ ؤ ، نو واړه غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زیاتره غېرملکیان ، چې دَ بلغاریه، رومانیه ، یونان او روسي ریاستونو سره یې اړه درلودله سېل کولو ته راغلې ؤ - وائي ، چې دا ټاپو څه یَو زر یا یولس سوه کاله دَ مخه دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګیانو او مینځو دَ استوګنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان یَو ځای وائي ...

" کشکې ، چې دا جزیره مې خپله وائی ، نو ... "

ده به لا نور څه وئیلو ، چې ما یې خبره داسې سرته وَ رسَوله ...

" ..... هو ، نو بې ټکته به دي بیا څوک ورته نه پرېښَولو .... که څنګه "

دا خبره څه وه ، چې زما دَ ډېر ضد په پرته یې هم دَ دې ټاپو په حقله خپله خبره پورا نه کړه - موږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې ګرځېدلو ، که نوید دَ بیرته ستنېدو خبره نه وای ټینګه کړې ... وئیل یې ...

" درځئ چې ځو ، پروین به دیغه شوې وي او زما لاره به ګوري "

نو ځکه بیرته په لانچ کې کښېنستو او دَ خپل زاړه وتاک په لور ور روان شولو -

*****

ماښام شپږ بجې چې څنګه له خوبه راکښېنستم ، نو دَ دې هوټل په کاؤنټر ناستې پېغلې ته مې زړه وَتخنېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زیاته ښائیسته او نازکه جوړه وه - په قد جګه ، سپینه ګېړدۍ څېره ، ژېړبخونې سترګې او خلاس ژېړ ویښتانو یې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه، چې انګرېزي یې هم زده وه- نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو – دَ سلام کولو ورسته مې دَ بلغاریه دَ سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه، ورڅخه وَپوښتله ... هغې وئیل ...

" نه یم خبره "

که یې خبره په دې ځای ختمه کړې وای ، نو ما به په ټېلي فون ایښې وای ... لاکن دې چې بلغاریه ته زما دَ تګ دَ اصل وجې تپوس وکړو، نو په ځواب کې مې مزاقاً ورته وئیل ...

" دلته څه دي ... ځکه خو ورڅخه بلې خواته وځم"

" څه غواړې ؟"

دَ دې داسې پوښتنه بې معنا نه وه ، یَو وار لا زړه راته وئیل ، چې نېغ په نېغه ورته وَوایه ... لاکن بده خبره وه، ځکه مې خبره بلې خواته واړَوله....

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" نوم دي څه دی ؟ "
" ساسیلا " دې وئیل
" ښه نوم دی ... مسلمانه یې ؟ "
دې وئیل ...
" هو ، الحمدالله "
" واده دي کړی دی ، که یَه ؟"
په ډېره عاجزۍ مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یَو وار چپ غوندې شوه او بیا وائي ...
" یَه ... مګر زه بوائی فرېنډ لرم "
دا خبره یې داسې وکړه، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرېند کې انجونې توپیر نه کوي – ما به اوس اجازه غوښتله، چې دا دَ خپلې خوا راته ګډه شوه ...
" په تُرکي کې دَ استنبول دَ تاریخي ځایونو پرته ډېر څه دَ کتلو دي "
" مثلاً ، لکه .... ؟"
زما دَ مثلاً په ځواب کې هغې وئیل...
" لکه دَ انقره میوزیم، چې په کې دَ حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله دَ مخه دَ Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا دَ دې پخواني طرز تهذیب ببخي زیات او دَ بېلو بېلو زمانو لرغونې آثار لکه Antique City of Perge او داسې نور نور دَ کتلو وړ دي - نه یوازې دا، بلکې دَ Catholic عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې دَ ژوند آخري ورځې شپې تېرې کړې وې، هغه زوړ طرز جوړه شوې ودانۍ دَ Selcuk نامې ځای څخه فقط او وه کلومیټره لرې ده - دا انجلۍ باخبره وه، نو ځکه مې نه غوښتلو، چې ما نور په امتحان کې واچوي... په دې خومې ورته وَوئیل ...
" زه به هڅه کوم، چې ستاسو دَ ټوُرزم دَ څانګې څخه یا خو ټوُر واخلم یا بیا پخپل انتظام دا هر څه وَوینم "
دا خبره چې مې څنګه وکړه، نو انجلۍ دَ خپل اصل مطلب په خوا راواوېښته ...

Downloaded from: The Digital Library

" ته خپله هيڅ تکليف مه کوه ... که غواړې،نو موږ دَ ټوؤرستانو دَ ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو "
داسې کښېوتم، چې انکار راته کول ګران شو ... ما څه ګټلو او دا څه وَوته ؟ او دغه خو وجه وه، چې دَ بيا خبرو کولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخيسته – ما چې دَ ټېلی فون رسيور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې کښېنستو او سترګې موږَلو ورسته يې پوښتنه يې وَکړو ...
" دَ چا ټېلي فون ؤ "
ما ورته وئيل ...
" دَ دې هوټل دَ لابي ساسيلا ټېلي فون "
ده وئيل ...
" ښه ښه په نامه يې بيا خبر هم شوې ؟ "
موږ به لا خبره مخته کښَوله، چې نويد او پروين راورسېدو - نويد هغه نويد ؤ ، خو پروين هغه پروين ځکه نه وه، چې جينز پېنټ يې اغوستی ؤ –زما دَ پوښتنې له مخه بيا نويد راته وائي...
" دا پېنټ مې پروين ته لاندې په دوکان کې واخيستو "
او بيا خپله وائي ...
" زما په خيال چې بد ورسره نه ښکاري "
موږ نو څه وئيلی شوی ، چې ده له خپلې خوا سرټيفيکېټ ورکړو - دَ ښو ډېرو ګپو کولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول دَ بلغاريه سفارت خانې ته دَ ويزې لګولو دپاره ځو ، بيا به په لالېلي نامي علاقې کې هوټل نيسو -
****
په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملګري دَ بلغاريه دَ سفارت خانې وَکهړکۍ ته ولاړ ؤ –که مو هرڅو زاری ورته کولې ، خو دَ کهړکۍ شاته ناستو دواړو ښځو کې يوې هم زموږ خبره نه منله او وئيل به يې ...

Downloaded from: The Digital Library

" تاسو بلغاریه کې له چا سره ملاقات کولو ته ځئ او دعوت نامې کومې دي ؟ "
او مور ورته وئیلو ، چې ...
" هلته ستاسو په هېواد کې نه څوک لرو او نه مو له چا سره دَ ملاوېده مطلب دی .. مور مازې دَ یَو څو ورځو په سېل ورته دَ تلو اراده لرو او بس ... "
غرض دا چې مور ورته په خواست کولو ستړي شولو ، نو نوید ورته دَ سلو ډالرو نوټ له جېبه راویستو ... هغوئ نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لاکن سرونه یې هغه رنګه یوې بلې خواته وَښورَولو - چې ورځخه مایوسه شولو ، نو په خپله لاره بیرته را روان شولو - په نورو ملګرو نه یم خبر ... زما خو طبعیت ډېر پرې خراب شو ، نوید ته مې وئیل ...
" درځه چې یَو ټرېول ایجنټ سره خبره خلاسه کړو "
ګوره ، چې یورپ ته ننَوتل مې په قسمت کې نه وُ شوي ... چې ایجنټانو هم یوه خوا نه کوله - که څه هم مور داسې لا ورته وَوئیل ، چې...
" دَ ټوؤر دَ پیسو پرته به مور خپل ټکټونه پخپله وَکړو ، خو دَ بلغاره یا یَو بل یورپي هېواد ټوؤر راته کنفرم کړی بس "
لاکن هیڅ یوه ایجنټ راسره زمور خوښه نه وه منله - له دې ځایه هم دَ ماتې خوړَلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئیل ...
" درځه وروره ! چې نن نن له دې ځایه وَځو "
ده وئیل ...
" هو ، ټکټان به نن واخلو ، مګر ځو به بل سبا ... سبا به دَ استنبول ستي ټوؤر وکړو - لا خو مې هیڅ نه دي لیدلي "
که څه هم زما نه وه خوښه ، خو دَ ده دپاره مې ورسره هو کړو –
یوه بجه ماځپښین بېګونه په اوړو راټال دَ " سرکې جي " ځخه " لالېلي " نامي پُررونقه علاقې ته په ټېکسي کې وَرسېدو - دَ لالېلي په مېن بازار کې په یَو هوټل کې مې دوې خونې وَنیولې – بېګونه مو په خونو کې وَغورځول او دباندې دَ ډوډۍ خوړلو دپاره راوَتو - او په نه ساعت کې یَو بلې پُر رونقه علاقې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورګډ شولو - دا علاقه یعني دَ "لالېلي" سره جوخته دَ "تقسیم" نامي علاقه وه – دومره دَ غېرملکیانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - دَ نوید په قول ...

" دَ استنبول دغه سیمه چې غېر ملکیان ورته راځي ، دَ خلکو دَ توجه مرکز ځکه هم ده، چې یَو غټه شاپنګ سېنټر ائیریا ده او بل په دې ائیریا کې دَ بلغاریه ، رومانیه ، یونان او روسي ریاستونو په ځُورو باندې نه یوازې دَ سترګو تنده ماتېږي ... بلکې دَ خوائشاتو بار هم پرې ماتېدلی شي"

دَ نوید خبره مې په دې زړه وَ منله ، چې دلته سړي کم او غېرملکي ښځې ، چې زیاتره په کې پېغلې وي ... ګرځېدلې - او بیا چې څه وخت مونږ دَ ټي – بي – ټي ایراني بسونو دفتر ، چې زمونږ له هوټل څخه په څه واټن باندې ؤ ته دَ ټکټانو دپاره تلو ، نو تر مونږ څه شاته پاته شوي ملګري کاکړ صاحب ته یوې پېغلې ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه، سترګه وهلې وه او دَ لاس په اشارو یې دَ لسو ډالرانو غوښتنه هم ورڅخه کړې وه- ده چې بیا راته ځنګه دا خبره وکړه ، نو که څه هم کیسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئیل ، کېدای شي هاغه دَ نوید خبره رښتیا وي دَ دې علاقې په باب - خبر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لاکن دَ دریمې ورځې یعني دَ ۷م نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا دَ دوئی دَ کمپنیۍ دَ بسونو وار وَ ایران ته دَ تللو نه ؤ - نو نن په چپه دوې ورځې له مونږ سره نورې هم دَ سېل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات ؤ، خو حتمي هڅه مې دا کوله ، چې وخت ښه په خوشحالۍ تېر کړم، چې ملګری مې دیغ نه شي - هم دغه وجه وه، چې دَ ډوډۍ خوړلو ورسته سم دستي مونږ دَ Poli Tour له دفتر څخه دَ ننۍ شپې دَ "اورینټ هاؤس هوټل کلب" او دَ سبا دَ ورځې دَ استنبول ستې ټوؤر دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بیا مې درست ماځیګری دَ لالېلي او تقسیم ائیریا دَ روډونو په فُټ پاتهونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنګو څېرو له خوش ذائقه طبعیتونو او موسکاګانو او موسمي خوش ګواره رنګونو سره سترګو ته ښکلاګانې او زړونو ته دَ سکون بېلابېل خوندونه سپارَلو - یَو شاعر

Downloaded from: The Digital Library

نور څه غواړي ؟ بس چې ښکلاګانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بيا خو يې دَ خپتې غم لا هم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه ، ولې چې ملګری جمعه خو هم ورځرمه شوی ؤ -نو ځکه دَ نه غوښتلو پرته هم يَو دوه ځله مې سلېماني چائی له هغه سره نوش کړې - دلته يَو کوپ چائی په لس زره ليرا باندې خرڅېدو - دَ دې علاقې رنګين ماځيګری په خپل ځای... خو دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه ګڼم ، چې دَ دې مسلمان ملک مغرب وزمه آزادي وَلوستونکو ته ور په کوته کړم - ګوا دلته په دوکانونو کې که شراب په آزادۍ خرڅېږي ، نو هم دغسې شراب خانې يا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده، چې قضائي ماځيګر خواته يَو نيم سړی دَ سړک څنډې ته يَو بل اړخ ځنګېږي هم - لازمي خبره ده، چې زياتره ښځې به يې هم ځيښي، خو تر سترګو مې يوه هم داسې ښځه تر دې ساعته نه شوه، چې ځيښلو يې ، يا دې بې خوده غوندې په فُټ پاتهونو ګرځي - لاکن دلته ښځې سګرېټونه ډېر په شوق او خامخا څکوي - دلته خلګ چې له خپلې ژبې ، دَ بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي... يَو څو ماتې ګوډې خبرې لکه "کش برا" يعنې (څومره يا په څو باندې) ، "اوُچ دانه سوخ سُو" يعنې (درې ګلاسه سړې اوبه) ، "آفندم" او "آفندي" او داسې ځينې نورې خبرې يا توري موږ هم ورباندې چسپَولو - ګوا خبره دا، چې څوک هم تُرکي ته ځي ، نو به دَ لاس په اشارو ژغېږي يا به څه خاص خبرې دَ ډوډۍ پېدا کولو او شاپنګ کولو دپاره حتماً زده کوي ... ګڼې حال به يې زما او دَ جمعه خان په رنګه وي - دا خو لا دَ نويد پنجابي يې کور ودان، چې څو کاله يې په تُرکي کې تېر کړي ؤ او تُرکي يې په رواني سره وئيله - که دائی نه وای ،نو زه او زما ملګری به په هر دويم ګام له يوه نا يوه غم او ناکړده پېښې سره مخامخ کېدو - دا منم، چې موږ به هم څه نا څه يا ډوډۍ په اشارو پېدا کړي وه، خو غم دا دی ، چې دغه باډي لېنګويج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه بدلوي -

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ماخُستن اتهه بجې دَ پولي ټوؤر وېګن موږ له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نیمي بجې یې دَ " اورینټ هاؤس کلب" چې دَ استنبول په یَو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانګړی نوم لري ته وَرسَولو - دلته لومړی او دَ خوند خبره دا کوم، چې دَ دې کلب په لویه درازه کې یوه ټُرکۍ پېغله خپلې ټُرکي روائتي جامې په تن.. سره له اوږدې ترکۍ سرې خولۍ په سر باندې ایښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته یې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئیلو ... زه او زما ملګری چې یې له څنګه تېرېدو، نو ملګری ورته وَدرېدو او په پښتو کې ورته ګډه څه شو، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نیت وَدرَولو، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملګري په درخته اوږده وه او بیا یې خندل هم ... ګوره چې دَ هغې دَ خندا تر شا څه ؤ ؟ خو زما ملګري په ټوکو کې راته وئیل، څنګه مې درته پښتنه کړه ؟ او بیا دَ ده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې دَ ځینو نورو پُوچوخبرو سره ګنډلې خورا انجوای کړه او بیا یَو غټ عالي شان هال، چې په منځ کې یې دَ ډیسکو او ډانس کولو دپاره ګېرډۍ دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورندې رنګېنې رڼاګانی له یوه نري او خواږه ساز سره دَ باران غوندې راورېدې او دَ دې دوکانچې شاوخواته مېزونه او کرسیانې پرتې وې - په دې هال کې په خپلو چوکیانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنګه موسترګې وَموږلې، نو څه ګورو، چې په هال کې یَو بل ځای ترکۍ انجونې، مختصرې جامې په تن ... په بېلې ډانس کولو کې اخته وَلیدلې، چې په هال کې ناست غېرملکیانو دَ سفر سترِیاګانې یې په خوږو موسکاګانو او ډېر په مینه یې په بازاري خلوص وساکولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده ګلاسونه په لاس کې په ناستو ځنګېدلو او له څنګ ملګرو سره یې خپلې خوشحالیانې ګډَولې لګیا ؤ، خو ما او جمعه خان دلته هم دَ کوک واړه بوتلان تر نرئیو غاړو نیولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه، چې دلته رقصېدونکې ببلی ډانسرې هم موږ ته کمې رانیږدې کېدلې – خو دَ خپل بازاري طبعیت

Downloaded from: The Digital Library

درلودلو له سوبه په موږ باندې هم په خپل خپل وار چې به له ستېجه راکوزي شوې .. نو به يې موږ ته هم دَ خپل عادت په سمه حاضري راکړه ... هغوئ دَ ډانس په چپه څه نور هم وئيلو ، خو موږ ورسره هيڅ نه منلو ... البته يَو نيم تصوير مو ورسره په دې واخيستلو ، چې دا موقعه سهار راته دَ ژوندي ياد په توګه بيا بيا دَ استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن موږ دَ هغوئ له نور نيزد بکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه ... لکه نور ټوؤرستانو چې به کولو – لنډه دا ، چې ډوډۍ مو هم دلته وَخوړَله او تر دولس بجو پورې مو دَ ترکو پېغلو ببلي او ماډرن ډانسونه داسې په رنګارنګ رېښمينو جامو کې کتلو ، چې په عامه ژبه کې جامې په هيڅ اړه نه شی وئيل کېداى -

دَ شپې دولس بجې چې څنګه له دې کلب څخه دباندې راووَتو ، نو دَ پُولي ټوؤر سړي موږ دواړه تر لاس وَنيولو او ژر تر ژره يې په خوش اخلاقۍ دَ هوټل څخه دَ ايستلو هڅه کولو سره سره راته وئيلو ...

" دې وخت ګنډ کپان جيبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي ... خيال کوئ "

*****

دَ پروګرام په سمه سهار اتهه نيمې بجې دَ پولي ټوؤر ګاډۍ موږ له خپل هوټل څخه پورته کړو او دَ استنبول ښار او تاريخي ځايونو راښکاره کولو باندې يې پئيل وکړو - په دې بس کې زموږ پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې – ګاډۍ چې څنګه مخته روانه شوه ، نو ګائيډ چې نوم يې آصفه ښئيلو ، څُلې ته مائيک وَنيولو او په انګرېزۍ کې دَ هرکلي وئيلو ورسته وائي ...

" تُرکي ، ګوا دغه سيمه دَ حضر ت عيسی عليه السلام څخه هم دوه زره کاله دَ مخه او بيا دَ ده دَ مرګ ورسته تر پنځلس سوه عيسوي پورې دَ نړئيز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې دَ Anatolian Civilization (اناتولوي تهذيب) موجودګي دَ دې سيمې تاريخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانيه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

Downloaded from: The Digital Library

باندې حکمراني کړې ده - او دلته ښاري ژوند لومړی له رومنو او عثمانيه دورِحکومت څخه پېيل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې دَ استنبول پخواني جوړ غټ غټ ماجتان ، ماڼياني ، ودانياني وينئ ګورئ ... دا دَ ټُرکي تاريخي عظمت ثرګندَوي "

دَ څه مزل کولو ورسته ، ګاډی يَو ځای تم شوه او ټول ټوؤرستيان ورڅخه راکوُز شول - او دَ ګائيډ په راهنمائی کې يوې لوړې اوچتې پخوانی ودانی، چې دَ مسلمانانو ماجت ښکاره کېدو په خوا روان شولو او چې څنګه په لويه دروازه وردننه کېدو ، نو آصفه (ګائيډ) وئيلو ...

" دا کرسچن چرچ دَ سېنټ صوفيه په نامه دَ نړۍ په لوړو تاريخي چرچونو کې ځانته يَو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو ببخي پخوا جوړ کړی ؤ "

په دې چرچ کې دَ زړه راکښونکولاسي کار او نقش نګاری پرته دَ ښائيسته جوړو شوؤ ګومبتو، دېوالونو او ګيړدی تمبو (ستنيانو) ځانته دَ ځانګړې جوړښت په اړه دَ پخوا زماني کاري ګرو فن لوړتيا ثرګنده وله- په دې چرچ کې يوې بلې خواته ګرځېدلو په وخت داسې راته ښکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو ګائيډ په دې باب سر نه کړو راخلاس چې آيا زما او يا زما دَ ملګري په مزغو کې دَ دې چرچ په اړه راپورته شوی ګمان صحيح هم ؤ او که غلط - خبر ، دَ دې چرچ کتلو ورسته ګاډی مخته روانه شوه او ګائيډ وئيل ، چې ...

" اوس موږ دَ "بليو ماسک" په لور روان يُو ، کوم چې په درستې نړۍ کې ساری نه لري "

او بيا يې مخته وئيل، چې ...

" استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوګانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوګان نه دي ، بلکې دَ نقشې له رُويه ابشئين استنبول دَ براعظم ابشياء په خوا کې دَ وچې مځکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته دَ دوؤ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

سمندرونو ګوا "بلېک سي" او " مېډیټېرینئین سي " سنګم داسې شوی دی ،
چې دَ دواړو سمندرونو دَ غاړو څخه ټوؤرسټان خوندونه اخیستی شي "
که څه هم ګائیډ مخته څه نه وئیلو، خو دا خبره څرګنده وه، چې دَ استنبول
ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له یَو بل سره تړل شوې وې - دَ څلورو
پخو پلونو ، چې دَ غټو تمبو په کومک ولاړ ؤ څخه پرته دَ ایشیاء او یورپ تر
منځه په سمندر برسېره باسفورس پُل او فتح سلطان پُل دَ کتو او حېرت وړ
ځکه ؤ ، چې دې پُلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له
پورتنئیو اوچتو اوچتو تمبو سره دَ اوسپنو په غټو غټو رسیانو داسې تړل شوي
دي، چې دَ سړي عقل ورته حریان شي - نه یوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځینې
داسې تاریخي جوړ ځایونه په دې ښار کې شته، چې سترګو ګټلو سره سره سړی
په سوچ کولو هم پارَوي -
دې وخت چې موږ په بلیو ماسک کې ګرځېدو ، نو داسې محسوسېدو ، لکه دا
غټ ماجت چې ډېر پخوا یعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په ننني دور کې
جوړ شوی دی - ولې چې دَ ښائیست والې پرته دومره غټ ؤ ، چې په ګرځلاؤ
سړی په کې سترې کېږي او دلته سترګې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په
دې غټ تاریخي ماجت کې له تکو شنوټائیلونو او بې شمېره ستنیانو او
ګومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې مینارې هم لري چې تر لرې لرې پورې
ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې دَ ماجتانو ډېرښت داسې څرګنده وي
، چې بېخي پخوا مسلمانانو دَ اسلام خورَولو پرته بله هیڅ وظیفه نه درلودله -
ځکه خو یې اسلام دَ نړۍ تر ګوټ ګوټ پورې رسَولی ؤ –
له دې ځایه موږ دَ تُرکۍ غټ میوزیم او اسلامک سېنټر ، چې دَ پخواني باچا
ابراهیم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی ؤ ته یُو وړل شولو – دلته ۲۰۰۰ کاله
پخواني شیان دَ ښوؤنې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه دَ کور دَ استعمال له
ختو او اوسپنو څخه جوړ لوښې ، چړې، تُورې او نېزې او دَ دې سیمې جوړې
غالیانې ، خولیانې او دَ رواجي جامو نمونې هم دَ کتو وړ دي –لاکن دلته مې دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه کعبه اوله له لرګي څخه جوړه دروازه ، چې دَ لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدوً مې سترګو او زړه سکون وَموندو – غوښتلو مې چې ښکل یې کړم، لاکن شیشه داسې ورباندې را جارباسلې شوې وه، چې وَس مې نه په رسېدو - دلته ګائیډ دَ اناتولوي تهذیب ځینې شیان هم راښکاره کولو په وخت وئیلو ، چې ...

" دَ دې په پرته دَ دغه زاړه او تاریخي ژواک ځینې آثار نورې نخښې په " اناتولیا " نامې علاقې کې دَ لرغونې آثارو په توګه خوندي کړل شوي دي - لکه دَ Ekhesus " ایفاسیس " غټه مجسمه ، چې دَ دېوي مور ، یعنې Mother goddess " مدر ګاډس " په توګه دَ مځکې اوله خدائینه مور ورته وئیل کېږي - دَ Artinis " اینټینس " په نامه شهرت لري - دَ دې په بدن ښخې زیات لګېدلي تیان دا څرګنده وي ، چې دا خدائینه مور ژوند سپارونکې وه - دَ اناتولیا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار دَ هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - دَ دې " مدر ګاډس " څخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې یولس زره وړې او غټې مجسمې هم دَ دُنیا په ځینو عجائب ګهرونو کې پرتې دي "

دا خبرې چې یې کولې ، نو بس دَ استنبول په تنګو تنګو بازارونو یا لارو باندې یوې بلې خواته روان ؤ، او دلته په بس کې ګائیډ وئیلو ...

" دلته یعنې په تُرکي کې دَ نورو تاریخي آثارو پرته دَ Lymira " لائیمېرا " دَ کاڼو پخوانۍ ګومبته او دَ Aspendos " اسپنډوس " جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده – که تاسو غواړئ، نو موږ درته دَ ټوؤر اهتمام کولی شو "

له دې خبرو سره سم ګائیډ زموږ پام دَ میوزیم سره جوخت آرټ سېنټر ته واړَول شوه ... دلته دَ تُرکي دَ هرې سیمې دَ خلګو دَ جامو او استعمال شیانو نمونې ... په خاص توګه دَ ناستې او په دېوال راځړوَنکې غالیانې نه یوازې دَ نمائش دپاره ایښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... یَو ځای مې جمعه خان ته وئیل ، چې ...

" راشه چې یوه دَ غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو "

ده راباندې وَخندل او وئیل یې ...

Downloaded from: The Digital Library

" ولې ځان په درنوؤ ... اول مو ښګونه لږ درانه دي او بيا داسې ټوپياني خو په پاکستان کې هم پيدا کېږي"

ګوره چې اوس دَ ده اشاره په پاکستان کې دَ کومې سيمې دَ خلګو او دَ چا په لور وه ؟ خېر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې دَ ژېړو جوړه يوه ښائيسته غاړګۍ، چې په ډيوټي ولاړې ښائيسته پېغلې دَ راښکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوَځړولې او بيا يې په وار وار راته وئيل، چې ...

" دا ګوره ، څومره ښائيسته ښکاري"

اوس که غاړګۍ ښائيسته وه، او که نه... خو دَ هغې سره يې ښخي خوند کولو - که څه هم زما دَ ملګري په خيال دا سودا ګرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل ، چې دَ هغې ښائيسته انجلۍ موسکاګانې چې ورسره وَ تلې ، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولې چې دَ ښکليو دَ موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېري موسکاګانې، چې په کاڼو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يَو انسان وم -

له دې ځايه پياده موږ دَ تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ ، يوه غټه خونه وه ، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه ، چې دَ ګائيډ له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو مخته او ورسته په ګده باندې په دې غټې دوکانچې باندې ستيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره ورباندې تر درځن زيات غسل کونکې پراته وې او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدله-

ګائيډ مخته وئيلو چې...

" دغه رنګه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري"

وئيل ، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې دَ وژللو راوژللو او دَ يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

Downloaded from: The Digital Library

*****

دې وخت دَ پولي ټوؤر ګاډی دَ اتا ترک له تاريخي دفتر او استوګن ځای ، ګوا دَ هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي مانۍ په لور روان ؤ، چې ګائيډ وئيلو ...

" دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو ميټرانو خور وور هېواد ټُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلک آباد دي- باني ستر مصطفی کمال اتاترک دَ لومړي جنګِ عظيم ورسته لومړی صدر ؤ - دَ ټُرکي په ټولو حکومتي څانګو کې يې انقلابي بدلون راويستی دی او سېکولر جمهوري نظام يې نور نور ټينګ کړو ... په خاص توګه ، ښځه يې په لومړي ځل دَ نر سره په څنګه دَ درَوله "

ګائيډ لا خبره سمه سر ته نه وه رسَولې ، چې ګاډی يوې توربخونې او غټې مانۍ مخې ته وَدرېدله - دا هغه مانۍ وه، چې اتا ترک په کې په سرکاري توګه استوګنه کوله او اوس دَ ده يادونه تازه کولو دپاره دا مانۍ دَ تاريخي او قامي نخښې په توګه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې يې دوه عسکران دا سې الرټ ولاړ ؤ لکه هغوئ چې له کاڼو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوئ ژوندي کم، مړه بُتان زيات ښکاره کېدو - له دباندې خوا چې دا مانۍ څومره سترګو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده، چې دننه به لانور نور دَ کتو وړ شيان په کې وي ، ځکه خو ګائيډ وئيل ...

" بخښنه غواړم ، موږ دې مانۍ ته بې له انټري پاس نه خو ور دننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - يوه دوې ورځې انتظار ورته په کارېږي "
او بيا يې خپله خبره داسې مختته کش کړه ...

" په ټُرکي کې زموږ (توبه نعوذُ بالله) دوه خدائيان دي .. يَو عظيم خدائی او بل اتاترک ... ولې چې نه خو دَ قرآن شريف آيتونه رد کولی شو او نه دَ اتا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ... "

له دې خبرې څخه دَ هغې ګائيډ دَ خدائی پاک په وړاندې شريک دروَل نه ؤ، بلکې دا يې وئيبيل غوښتلو ، چې دَ جديدې ټُرکي باني اتا ټُرک بنيادي نظريه ،

Downloaded from: The Digital Library

چې دَ سېکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې خوندي شوه بلکې ژوندۍ یې هم وساتله -
یوې بجې خواته ګاډی دَ تاریخي بازار، چې دوئ اوس ورته "ګرېنډ بازار" وائي په لور دَ استنبول په تنګو هوارو ، خو په لوړو ژورو علاقو کې جوړو روډونو باندې روانه وه او ګائیډ وئیلو ...
" دَ حضرت ایوب انصاري مزار ، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که دَ تلو نیت لرئ ، نو خپل نومونه او پتې را وَلیکئ ... ستاسې دَ خوښې په سمه موږ دَ ټوؤر انتظام کولی شو"
او بیا یې ځکه دَ ذکر شوؤ ځایونو پرته ، تر یَو درځن زیات نورو ځایونو دپاره دَ ټوؤر کولو وختونه او دَ خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې ، چې خپل دې ملګري جمعه خان راته وئیل ، چې ...
" غوږ ورته وَنیسه خیالوَرې ته ... څنګه په خوند خوند دَ پیسو خبرې کوي ؟ "
ما هم آسره تاوان وګڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې...
" دلته اتا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکی ته یې نوی ژوند ورکړو ، بلکې هغه کاغذونه دَ دې خلګو کمزوري ګرځېدلې دي، چې دَ اتا تُرک تصویر ورباندې جوړ دی "
زما په دې خبره چې ملګري جمعه خان غاښونه څنګه سپین کړو ، نو هغې ګائیډ هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو ، او وَموسېدله .. اوس به لا موږ بل څه سنجَولو ، چې دا څه رامخته شوه، او وائي...
" تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوؤر باندې هم دَ تلو اراده لرئ"
غرض ... غرض او تش غرض.. یَو وار لا په زړه کې راغلو ، چې په سخته او غوټ ورته یَه کړم... لاکن بیا ګوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې...
" موږ به صلاح وکړو "
او بیا مې په معنې خېزه موسکا کې دَ جمعه په خوا مخ ور واړَولو ...
" زه خو ورسره ځم، وایه ! ستا څه خوښه ده ؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library

دائی چې لا یې هغه رنګه غابنونه سبین نیولي ؤ، راته وای ...
" حریان یم، چې ستا اوس کومه یوه خوښه ده او کومه نه ... چې یَو ځای هسې نامې مخ یا څېره وَوینې.. زړه ورته په لاس کې ږدې "
او ما هم ورسره ګپه خوږه ځکه کړه ، چې خبر وم ، چې یار مو ټوکې کوي -
او بیا چې په خپل حېثیت ځانګړي او تاریخي ګرښۀ بازار ته وردننه کېدو ، نو ګائیډ وئیل ...
" په دې بند غوندې تاریخي بازار کې ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي "
دَ دې بازار دَ دوکانونو دَ ښائیست او جوړښت څخه پرته، په دې مارکېټ کې دَ دوکانونو تر منځه دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چې اوس که داسې مارکېټ زمونږ په هېواد کې جوړ وای، نو تاریخي حېثیت به یې داسې نه وای پاته – ولې چې که رکشې او دَ خرو رېړهیانې په کې نه چلېدې ، نو سائکلونه او دَ لاس رېړهیانې خو به حتماً په کې یوې بلې خواته لېدل کېدې - دلته زیاتر غېرملکیان ؤ ، چې سوداګانې یې په کې کولې - دَ سرو زرو دَ کاروبار ډېر زیات دوکانونه په کې موجود ؤ- دَ دې مارکېټ په سېل کولو کې دا خبرې مې زړه ته بیا بیا راتلې، چې ګنې ...
" تُرکیانو، چې زرهاؤ کلونو دَ مخه کوم کاروبار کړی ؤو هغه دا دی ښکاره دی..
خو یَو مونږ یُو، چې من حېث القوم دَ تېر شوؤ تاریخي مشرانو په قبرونو دَ کاټو دَ ځلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي .... خبرې او تشې خبرې ، چې په کتابونو کې یې دَ تاریخي پېښو په توګه خوندي لرو او بس ... "
په ګرښۀ بازار کې دَ ګرځېدو راګرځېدو او یَو نیم شئی اخیستلو ورسته په ګاډی کې مائېګر خواته خپلو خپلو هوټلانو ته ټوؤرستهان وَرسَول شولو - او یَو ځل بیا زه وم او ملګری جمعه خان او دَ لالېلي دَ بازارونو خوش رنګیانې، چې دَ شپې تر لسو بجو پورې په کې دَ نوید او پروین سره ګرځېدو –
*****

Downloaded from: The Digital Library

دَ شپږم نومبر درسته ورځ یا خو موږ دَ هوټل په خوني کې تېره کړه او یا بیا یو دوکان او بل دوکان دَ شیانو په اخیستو را اخیستو کې ستړي ؤ - نن موږ دواړو دا خبره وَ سنجَوله چې ترکیان دَ پاکستان دَ خلګو سره مینه لري او قدر یې کوي –ګوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه دَ سودا په وخت کوله، نو زموږ دَ ځواب ورسته به یې فقط دومره وئیلو، چې...

" تُرک پاکستاني آګردش" ګوا تُرک او پاکستانیان وروڼه وروڼه یا دوستان دوستان-

او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارګېننګ ډېر زیات کېږي –که څه هم دَ تُرک دَ مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ....

" Don't Buy house , Buy a neighbour "

لاکن له بده مرغه دا خبره ما دَ دوئی په روئیو کې وَنه سنجَوله ... خو په خوُی او بُود بد او رَډ خلګ نه ؤ .. بس په پیسو څه زیات مئین راته وَ برېښېدو –

سبا ته زما او دَ جمعه خان خپلو کورونو ته دَ تلو نیت ؤ - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پیاده وګرځو او دغه رنګه مې وَ هم کړو - نوید او پروین چې دلته یې څو ورځې نورې هم تېرولو اراده درلودله .. هم له موږ سره پوره پوره ملګرتیا وکړه - او بیا چرته چرته نه وګرځېدو - که څه هم کله کله نري څاڅکې دَ باران او یا نری، نری، واوره ورېدله – خو موږ دَ لیونیانو غوندې یوې بلې خواته آواره ګردي کوله او دَ استنبول دَ ساړه موسم خوندونه مو دَ رڼاګانو سره ګنډلي دَ زړونو او رُوحونو دَ سکون سوب ګرځولو – لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې دَ استنبول دَ شپې رڼاګانې دَ یخو هواګانو سره تورو خاموشو تیارو ته ستنېده شروع شوې ، نو موږ هم کرار کرار ستړیا ته غړې هم اچولو ... نو ځکه خو، په ببلا ببلو تنګو او پراخو لارو باندې پیاده دَ لالېلي په لور قدمونه تېز کړي ؤ او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوټل ته وَرسېږو، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوټل ته لا نه ؤ رسېدلي ، چې په لالېلي کې دَ یَو خلاس دوکان مخې ته یوې ولاړې انجلۍ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: ketabton.com

مخته یې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو – مور ورته وَدرېدو او پوښتنه مې ورڅخه وَکړه ...

" خیر خو دی... ولې دې راپسې ژغ وکړو ؟ "

دا خبره څه وه ، چې هغه انجلۍ په خپله ژبه کې ګډه شوه – نه زما سر دَ هغې په خبرو خلاسېدو او نه زما دَ ملګري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ ، چې دا اوس څه وائي او یا څه غواړي ؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروین او نوید هم راوَرسېدو ، او تپوس یې راڅخه وکړو ...

" څه کیسه ده ؟ "

ما ورته وئیل...

" په دې خبره خو مور هم حریان یُو ، چې دا انجلۍ څه راته وئیل غواړي ... ته پوښتنه ورڅخه وکړه "

مګر ناشُوده خبره خو دا وَشوه ، چې اوس دَ هغې انجلۍ بله خوندَکۍ چې له دوکان څخه ورته راوَ تلې وه هم ورسره ولاړه وه ... دَ نوید په خبرو هم نه پوهېدله ... چې څنګه هغه انجلۍ له خپلې خوندّکۍ سره زمور په باب په خپله ژبه کې ګډه شوه ، نو نوید په موسکا کې راته وئیلو ...

" مور ځو هوټل ته... تاسو ورسره جوړ شئ "

او خپله ناوکۍ پروین یې تر لاس وَ نیوله او مخته تېرېدلو په وخت مور ته وائي ...

" دا بلغارین پېغلې دي "

" نو زمور یې څه ... درځه جمعه چې ځو "

دومره وئیلو سم دستي چې ما ګام دَ نوید په لور اوچت کړو ، نو ملګري تر لاس وَ نیولم او راته وائي...

" څه کوې چې ځغلې... څُوري خو دي نه ... ورسره په ګپه کولو به ټکه نه درباندې لوېږي "

Downloaded from: The Digital Library

هو، ده صحیح وئیل ... وَ یې نه خوړم .. خو دَ سترګو په خمار یې داسې په مزه مزه لاهو کړم، چې که هر څو مې ورته سر په انکار کې یوې بلې خواته ښورَولو، لاکن زړه مې ماته ورته منلې وه - هم ځکه خو زما دَ ژبې انکار ... انکار تر ډېره نه شو پاته - او نه مې ملګری جمعه خان ورڅه خلاص کړو - ولې چې په هغو دواړو پېغلو کې یوې زما او بلې زما دَ ملګري شاوخوا داسې په هنر تلکې ودرَولې، چې دَ تېښتې لاره راڅخه ورکه شوه او تر ډېره هانده مو دَ موسم په رحم وکرم ځانوه پرېښَولو –

*****

داسې پېښه په ژوند کې په لومړي ځل راسره شوې وه، چې زه منزل ته دَ رسېدو دَ مخه .. ګوا له نیمې لارې څخه بیرته دَ پاته شوؤ پلونو په نخښو راغبرګ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکړ دَ ټي – بي – ټي کمپنۍ په اوتو بوس کې ناست دَ تهران په لور روان دَ اتهه څلویښت ګنټهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بیا له ایراني ځوانانو او ښځو څخه ډک مخته روان ؤ - ګوره چې څله په اوتوبوس کې له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسې دَ خوشحالۍ سندرې وئیلې او نه هغسې دَ مستۍ اظهار چا کولو - هم ځکه دَ دیغیت له لاسه دَ ګهړۍ ستنې مخته نه تلې - زیاتره وخت په پټو سترګو او خوب کولو په ناکامه هڅو راباندې تېر شو- دې بله ورځ دَ ښې ډېرې بدني او ذهني ستړیا ورسته دَ ایران څنډې ته ورَسېدو ... اوس یَوځل بیا په اوتوبوس کې ناستې ایرانۍ ښځې، چې له استنبول څخه دَ ترکي تر ورستي بارډره پورې په جینز کې برېښېدې بیرته بدلې او په غټو تورو څادرونو کې سر تر پایه پټې ښکاره کېدې –

له کوره چې راتلو، نو دَ هر هېواد په څنډه باندې به مې دَ ګهړۍ ستنې یوه نیمه ګهنټهه شاته کولې ... خو اوس چې مې بیرته په هر بارډر باندې مخ مخته دَ ګهړۍ ستنې څنګه پېچلې لګیا ؤ .. نو ګوره چې زړه مې څله ډُوبېدو ؟ په خپله نه هېرېدونکې ماتې باندې او که دَ تُرکي څخه دَ رابېلېدو له سوبه ؟ داسې نه

Downloaded from: The Digital Library

چې زه یوازې له داسې کېفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې دَ جمعه خان کاکړ بڼه مړَغونې وه ... خبرې یې راسره کولې، خو تندی به یې ګونځې ګونځې ؤ او څُله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدله - بس یَو علي نامې ایراني ځوان ؤ، چې دَ استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړَلو چې خوړلو او ظالم سترِی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لګامه کولې، چې دَ خپل آخوندي نظام په زد کرکه ځرګندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په ښه خوند ویده ؤ، نو دې لېوني او مست علي به را وَژغولو او بیا بیا به یې وئیل...

" انډیا ... مادام مادام .... بیوټي فل ... لټل مني ... نائټ نائټ .... اووووف ډیلیشئیس "

دغه یَو څو دَ انګرېزی توري یې زده کړي ؤ، چې په موږ یې راچسپَولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو څو ځله چې به یې داسې ګردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملګرې به هم له ډېره خشمه ورته دَ هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه ....

"آون ... ایران ... یُو ... آخوند ... هېډ کټ کټ ... اف نو ستاپ "

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څهً بده هم ورباندې وَلګېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او دَ ده هغه یوه ماته ګوډه انګرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدله – په ما دَ هغه تېز ژغ ځکه بد لګېدو، چې زه دَ ده او دَ جمعه په مابېن کې ناست وم - غال مې ورسرنه شو کولی... بس کله کله به مې په لغازي موسکا ښه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې دَ "هېډ کټ کټ اینډ فنش " رنګه توري هم له څُلې وتلو -

*****

په تهران کې مو دَ نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه – مګر دَ بېخي زیاتې ستړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم دَ ډوډی خوړَلو او چائیو څېښلو په نیت دَ ملګرې سره وَوتم او بیا دریم ځل په دې ، چې اوتوبوس دَ اډې په خوا مې مخه کړې وه – له تهران څخه تر زاهدان پورې دَ ۲۴ ګنټهو سفر دَ ۲۴

Downloaded from: The Digital Library

کلونو څخه کم ځکه نه ؤ، چې خوب نه راتلو او تش دَ میلانو ډبرې مې نه یوازې کتلې ، بلکې شمېرلې مې هم - بیا چې څنګه دَ قفس دروازه خلاسه شوه او ما چې څنګه دَ خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو ، نوزړه مې غوښتو ، چې په چیغو چیغو وَژاړم ، مګر ژړلی مې نه شولو ، ګوره، چې څله ؟او په تېره بیا زما شاعر زړه .. نو ځکه دَ دې پېښې اظهار په نظم کې کول راته ضروري شو ... هو ، داسې نه ... چې ...

داسې نه.... چې

له ما مه کوه پوښتنه

ته دَ ځان په پاب هیڅکله

داسې نه چې تر خلې راشي

دَ ځواب دپاره خپله

زما زړګی درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ع)

Downloaded from: The Digital Library

دَ جنت څخه لرې جنت

تاثراتي لنډيز---

"دا خو به وَ منم ، چې سري لنکا دَ سيمې دَ ښائيست په توګه په نړۍ کې ساری نه لري - هم ځکه خو خدائی پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مځکې باندې راکوُز کړو - دَ دې ثبوت ، دَ ده جوړ پنځه فټه ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فټه پلن پَل دی ، چې تر اوسه دلته دآدم پيک نامې غره په څوکه باندې وجود لري - مګر دَ سري لنکنو وَ بُت پرستۍ او تر ټاک اويښتې غرضې ژوند ته چې پام وَکړم، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو خلګ دَ دوئی په رنګ او خوُی څله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زموږ ورَ نيکه ګونو او لومړنئيو انسانانو ژوند کړی دی "

(شوق)

دَ پرونۍ څېرې په لټون

هغه هنداره
زما دَ سوچ هنداره
هغه هنداره
زما دَ خوب هنداره
چې يو څېره يې په ما تل ليدله
داسې څېره
داسې ژوند وزمه څېره

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
دَ تجسس او دَ حسرت منګولې
په مینه مینه لګولې مُدام
په دغه نیت
چې زه یې وَ پېژنم
لا یې دَ خان په باب څه وَ ژغوم
خو ، دَ نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وړه هنداره
زما له لاسو ناڅاپه وَلوېدله
او دَ طلب هغه ماشومه څېره
په سل ټوکرو ځله وَوېښل شوه ،
بس له هغې ورځې تر ننه پورې
زه په لټون دَ هغې ښکلې څېرې
هرې جنۍ ته زړه په لاس کې ږدمه
او لا ، دَ سترګو په کچکول کې ځینې
په ماته ځُله خېرات دَ مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنګ مُونږي ورته
دَ چا په سترګو کې هغه سترګې دي
څوک په تندي
او څوک په زَنه هغه
څوک په شُونډانو
څوک په پوزه هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

(شوق)

دَ بابا آدم علیه السلام دَ پَل دَ نخښې ښکلولو دَ پاره زه، سره دَ درو ملګرو په ۲۳مه جنورۍ ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجې دَ شپې دَ کراچۍ په هوائي ډګر ، په ائیر لنکا (الوتکه) کې کښېنستم او الوتکه په لس منټه بالا دولس بجې والوته - ګوره چې زما دَ ملګرو ، ګوا نصیب ترین ، رضا ترین او جمعه خان کاکړ په مزغو کې څه ؤ ، لاکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کې بند ؤ ... ما فکر کولو ، چې ګوره دا هېواد به څومره شائیسته وي ؟ چې خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه ورباندې کښته کړی ؤ - او دَ لومړي قدم پَل یې په دې خوش بخته مځکه باندې (دَخلګو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بیا دَ دې هېواد دَ علاقائي ښائیست سره سره به یې خلګ څومره ښکلې وي ؟ خو ، بیا چې به مې دَ ائیرلنکا په دې الوتکه کې دې تکو تورو او بې خونده ائیرهوسټسانو ته پام شو ، نو به زړه ماتې غوندې شومه - ولې ، دَ دې هوائي کوربنو پېغلو په څېرو کې راته هیڅ قسم کشش نه ښکاره کېدو ... وایم ، چې دَ تناره دَ لړونې غوندې لغوَړنې څېرې یې که څه هم انساني څېرې وې ، خو انساني سترګې نه پرې خوږېدې .. چرته بیا شاعرانه نظر ؟ خو دَ دې هرڅه پرته به مې هم وَ خپل زړه ته په دې خبره تسلي ورکوله ، چې کېدلی شي ، هلته مېښته خلګ دغه رنګه بې ډؤله نه وي – بس په داسې رنګه سوچونو کې جهاز دَ درو ګنټهو مزل کولو ورسته ، ګوا دَ سري لنکا دَ وخت په سمه څلورنیمې بجې کولمبو ته وَ رسېدو –

دَ کولمبو دَ ائیرپورټ په ودانۍ کې چې څنګه وردننه شولو ، نو څه ګورو ، چې دَ کسټم سړي په پاکستاني مسافرانو باندی داسې شاوخوا راوګرځېدو ، لکه جوړه چې مسافران نه ، بلکې خطرناکو سمګلرانو یې وطن ته پېښه راکړې وي - دَ یوه یوه مسافر سامان یې داسې پلټَلو ، چې که یَو شئی نه هم ؤ په کې .. نو یې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هم دَ ډالرانو ترلاسه کولو پورې به یې مخته نه ابله کولو – دغه رنګه یې موږ یعني څلور ملګرو ... سره دَ نورو پاکستانیانو کم او زیات پنځه ګنټهې دلته وَځنډَولو او دَ سهار نهو بجو خواته یې له خپل غیر قانوني او غیر انساني حصاره چې خوشي کړلو ... نو دَ هر یوه مسافر په تندي دا یَو سوال له ورایه ځلېدو ، چې دي لغوَړنو دا موږ په کومه ګناه کې په ائیرپورټ کې ټوله شپه راګېر کړي ؤ - او هغه هم داسې، چې نه یې په ائیرپورټ کې دَ اوبو څیښلو دپاره څه بندوبست ؤ او نه دَ چائیو - ظلم خو لا دا ، چې که به هر څو موږ ورته دَ یوه ګلاس اوبو دپاره خواست کولو ، نو یوې خواته به یې داسې دیکه کړو ، لکه ښکنځا چې مې ورته کړې وي - خېر ، دَ دي خیرن ائیرپورټ دباندې مې په وَچ حلق دَ یَو ټېکسي ډرائیور سره خبره وکړه، چې ...

"وروره جانه ! موږ نابلده یُو ، دَ یَو ګزارې هوټل ته مې بوځه" دَ وئیل...

" په کولمبو ښار، چې له دي ځایه ورته دَ یوې ګنټهې لاره ده، کې هوټلان ډېر ګران دي – که زما منئ ، نو دلته نیږدې دَ نیګامبو ساحل په یَو ریسټ هاؤس کې استوګنه وکړئ- زیاتره ټوؤرستان دَ نیګامبو دَ سمندري غاړې سره جوړ ریسټ هاؤسونو کې اوسېده خوښَوي – ولې چې دَ خواپاکې علاقې او ځایونو پرته ، له سهاره تر ماښامه پورې بسونه له هغه ځایه کولمبو ته ځي داځي"

موږ څلور واړه ملګرو دَ صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائیور سره جوړه کړه او په نیمه ګنټهه کې یې الپائن نامي وړوکي ریسټ هاؤس ته وَ رسَولو - د شنه سمندر له غاړې سره جوخت دغه ریسټ هاؤس ، دَ یَو بنګالي ځوان مستر مامون ، چې له بجیانو سره خپله هم په کې اوسېدو ملکیت ؤ – ستړي دومره زیات ؤ ، چې دَ چائی غورَپلو سم دستي په پلنګونو وَ غزېدو -

*****

دلته ګرمي دومره زیاته وه، چې ماځیګر خواته دَ لمبېدو ورسته ، چې څنګه له ریسټ هاؤس څخه دباندې راوَوتو ، نو سم دستي مې بیا بدن خولې خولې شو –

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا لا هيڅ خبره نه وه، خو طبعيت مې هغه وخت لا نور خټه شو، چې خپل شاوخوا مې دَ سري لنکا ځاي خلګو ته پام شو - که ښځه وه، او که نر، ځوان ؤ او که زوړ او يا ماشومان، چې په رنګ خو تور ؤ ... چې ؤ، خو دَ جامو په اړه هم ډېر شاته پاتې او سترګو ته سخن سخن ښکاره کېدو - بله خبره دا، چې زياتره خلګ دلته په لوُڅو پښو ګرځېدو - يَو ځای دَ رضا ترين وار نه وَشو او په لغازې خندا کې يې وئيل...

" تر دې خلګو، خو هاغه زموږ دَ سيمې لچيان لا ښائيسته او خواپاکې دي"

نصيب ترين هم خبره ورسره خوږه کړه، وئيل يې ...

"هو .. په لوُڅو پښو خو نه ګرځي"

او دا خبره ما او جمعه خان رَد کولی ځکه نه شوه، چې دَ دې خلګو کړه وړه جامې او دَ ژوند کولو طريقه يا لارليکه يې بېخي زموږ دَ پښتونخوا دَ خواستګرو تورو لچيانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غېر ملکيانو ته به يې په حېرانتيا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئيل .. چې چرته دَ سري لنکنو دا دعوه، چې ګنې ... " په دې هېواد کې دَ تعليم شرح ۸۹ فيصده ده " ... مازې دَ خبرو تر حده خو نه ده؟ ولې چې تعليم سړي ته دَ ژوند طور طريقې ښئيلو سره سره دَ انا پرستۍ، خودارۍ او شخصي تشخص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه يوازې دَ دې ښځو او نريناؤ ناديده سترګو له سوبه ... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم واړه لاکن پاخه خپل يا دَ کرايې کورنه يې درلودلو، خو کوُړۍ کوُړۍ امبارونه يې دَ کورونو مخته پراته ؤ - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائی داسې زرغون او ښائيسته وطن ورکړی ؤ، چې سترګې يې په کتو نه مړېدې – هرلور ته دَ شنو شنو، وړو، غټو بُوټو، چمنيانو او نورو ونو پرته دَ ناريل او رقم رقم ځنګلي ونې دَ کتو وَړ وې - دَ سمندر په غاړه باندې يې بيا بل رنګه خوندونه ؤ - سره سپين ټوؤرستان چې په کې نران او ښځې او ماشومان هم ؤ تر لرې لرې پورې لمبېدو

Downloaded from: The Digital Library

یا ګرځېدو - دَ څه ګرځېدلو ورسته زموږ هم صبر نه وَشو او دَ سمندر ترڅ اوبو ته ورګډ شولو –

*****

نیګامبو یَو وړوکی ځای ځ، ځای په ځای په کې ریسټ هاؤسونه جوړ ځ، چې په کې دَ بېلابېلو هېوادونو څخه راغلي ټوؤرسټان اوسېدو - دلته دَ سبزي مارکېټ پرته دوه درې کتاره دوکانونه هم ځ – چې په کې دَ ضرورت هر شئی، چپ دَ اوړو له پستې ډودۍ پېدا کېدلو - ولې چې دې خلګو له ډبل روټیانو او ساده پخو وریږو سره بوړ خوړلو عادت ځ - په زیاترو چوکونو باندې دلته دَ حضرت مریم بي بي او حضرت عیسی علیه السلام دَ مجسمو پرته، دَ هندوانو بېل بېل بهګوانان، چې رضا ترین ورته پالوانان وئیلو دَ عبادت دپاره ږدل شوي ځ - دَ اسلام په نظریه تړلې خلګ که څه دلته لږ ډېر شته خو دَ مسلمانانو دَ یوه ماجت پرته مې نور تر سترګو نه شو - مسلمانان، چې سپینې خولۍ به یې په سر باندې اېښې وې هم خال خال په دې بیچ ستي نیګامبو کې ښکاره کېدو … لاکن په رنګ او لباس یا په لنګونو دَ هغو نورو تورکیانو ورته ښکاره کېدو - دلته چې کومې دوې ژبې وئیل کېږي، هغه "تامل" او "سنهاله" دي، چې په کې دَ "ډ"، "ړ" او "ګ" توري ډېر زیات استعمالېدو - که څه هم په سري لنکا کې دَ "ګوتم بدها" یا "ماتما بت" منونکو "بُدهمتو" شرح ۲۹ فیصده ده، خو ګوره چې دلته په نیګامبو کې ځ نه او که دَ بدها بُتان یې په چوکونو کې لګول دَ خپل مذهبی پېشوا توعین ګڼلو ؟ وائي .. چې دَ بُدهمتو په چپه په سري لنکا کې ۱۵ فیصده هندومت، ۸ فیصده مسلمانان او ۸ فیصده عیسایان مېښته دي -

*****

دَ مائیګر دَ سېل پرته دَ نیګامبو لومړۍ شپه په دې اړه ډېره په خوند راباندې تېره شو، چې دَ ریسټ هاؤس څخه په څه واټن باندې په یَو پراخ مېدان کې "اوپن ائیر تهېټر" شو وه - ځکه موږ هم ورته پېښه وکړه - مېدان له خلګو ډک ځ - دَ څه هلې ځلې ورسته موږ څلور واړو هم ځایونه پېدا کړو او کښېنستو - دَ

Downloaded from: The Digital Library

پښتني دوکانچې غوندې جوړ ستېج باندې دَ خاکو ، سندرو پرته دَ پېغلو
ډانسونه هم په هره اړه دَ کتو او دَ زړونو دَ خوشحاله ولو وړ ؤ - دَ دې دمامې
څخه موږ دَ سري لنکنو په حقله دا تاثر واخيستو ، چې دا خلګ چې څومره په
ښکاره مړغونې برېښي ، دغه هومره دننه دننه مستي هم لري – او بيا دَ خوند
خبره دا هم وه ، چې دا شو دَ نرانو پرته ښځو هم ورسره په ګډه کتله - او کله کله به
يې دَ يَو مستې سندرې سره ژغونه هم راپورته کړو – دولس بجو خواته چې دا
مېله سرته وَرسېدله ، نو دَ زيات رش له سوبه مې دومره ديکې وَخوړلې ، چې دَ
کوټلو بدنونو سره دَ ريسټ هاؤس په وړو خوُنو کې دَ غوماشو او زړو پنکهو دَ
کړَپي په پرته هم تر سهاره پورې ښه کرار ويده ؤ –
*****
سهار دَ چائيو په غټ مېز زموږ ليدل کتل دَ جان هوګر نامي انګرېز ، چې له لندن
څخه راغلی ؤ او په دې ريسټ هاؤس کې اوسېدو سره وَشو - په يوازې ځان
دومره ديغ شوی ؤ ، چې مازې يې دَ هېلو هائی بهانه غوښتله او بيا که ده دَ خپلو
ملګرو پېغلو ، دَ ده له قوله نن مانښام دَ " آدمز پيک " څخه بيرته راستنېدې ذکر
نه وائی کړی .... نو رضا ترين به ضرور ورته جوړه لاسونه نيولي وای - ولې چې
دا سړی دومره ژغېدو او داسې کړې وړې او ورانې خبرې يې کولې ... لکه جوړه
چې دائی په دريمې نړۍ کې نه بلکې تر اولې نړۍ هم څه مخته جوړې نړۍ دَ خپل
مخته آزادو ځوانانو په محفل کې ناست وي - بله دا ، چې ده بل چا ته دَ خبرې
وار نه ورکولو ... يوازې جان هوګر نه ، بلکې دَ ريسټ هاؤس په پټه او غلا
راغلې بنګاليان ، چې دَ ريسټ هاؤس وَ شاته جوړو شوؤ وړو خونو کې استوګن
ؤ ، هم داسې راباندې بُوښېدلو ، لکه موږ چې انسانان نه ... عجوبې ؤ – اوس
ګوره ، چې څله دې خلګو نه يوازې په درنو سترګو راته کتلو ، بلکې نزدېکت ته
يې هم زړونه تخنېدلو - که څه هم موږ دَ هغوئ په رنګه دَ ختو څخه جوړ انسانان
ؤ -

Downloaded from: The Digital Library

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او دَ کولمبو په لور مو مخه وکړه - دَ بس دا سفر زما دَ ملګرو ، په خاص توګه رضا ترين او جمعه خان دپاره دَ سکون وړ ځکه ؤ ، چې تر نرانو په کې ښځې زياتې وې او هغه هم دومره زياتې چې په يَو بل کې سره چيخلې چيخلې ناستې يا ولاړې وې ... که څه هم هاغه دَ جمعه خان خبره " ټولې تکې تورې دي " ، خو دَ ملګري رضا په قول " دي خو ښځې " ... نو ځکه مو دا سفر له نيګامبو څخه تر کولمبو پورې په خندا او خوشحالۍ تېر شو او نصيب ترين چې دَ جمعه او رضا په خبرو او ټوکو يې خوند اخيستو بيا بيا وئيلو ، چې ...
" دَ پرون درسته سترړيا او دَ ائيرپورټ دَ لغوړنو هغه تنګول يوې خواته ... دا دَ نن دَ زړه له اخلاصه خندا بلې خواته ..."
دَ خندا اصل سوب دا ؤ ، چې يَو خو سره ګرمي وه او بل په دې بس کې راسره څنګ په څنګ په يوه يوه سيټ کې دوې دوې يا درې تورې لچۍ وزمه پېغلې ناستې وې ، چې دَ بدنونو تودښت يې لا نوره سا راتنګه کړې وه او خولې يې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه موږ په درست بس کې دَ هغوئ په نسبت سپين پوسته ؤ ، او څه څه دَ هغوئ په معيار پوره غوندې هم - نو ځکه به يې موږ ته بيا بيا او په نېغه کتلو - زما ملګرو خو به له يوې نيمې په سترګو کې سترګې داسې هم ورکرارې کړې ، چې شا و خواته ولاړو به پرې خندلو او ګوره چې هغو پېغلو ته به يې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به يې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې ښې ډېرې را ايله وې ، خو ګوره ، چې دې زړه مې څله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خېر ، دَ يوې ګنټهې دَ مزل کولو ورسته دَ کولمبو ، چې دَ پاکستان دَ يَو ښار په رنګه ؤ په سخنې خيرنې بس اډې کې کښته شولو-
" دا خو پاکستان دی "
" هو ، هيڅ فرق يې نه شته "

Downloaded from: The Digital Library

دَ نصیب ترین له دغه خبرې سره موږ درې واړه ملګرې ځکه متفق شولو ، چې دَ دې ځای په دوکانونو ، په فُټ پاتهونو او ماتو ماتو روډونو کې هیڅ توپیر راته نه شو ښکاره ... بس که بیا هم زموږ او دَ دې خلکو تر منځه څه توپیر ؤ ، نو هغه دَ رنګت پرته دا... چې دَ جامو په اړه دَ دې ځای ښځې او نران تر ډېره هانده انګرېز وزمه هم ؤ - تر یَو څه وخته پورې په کولمبو کې یَو روډ بل روډ پیاده وګرځېدو ، خو داسې بله عجوبه چې موږ ورته حریان شوي وای مو تر سترګو نه شوه چې دَ ذکر وَړ مې بللی وای - چپ له دې خبرې ، چې موږ یې په سوچ وهلو پارَولي ؤ ... ګوا ، دَ اډې شاوخو او بیا تر لرې لرې پورې دَ روډونو یوې بلې خواته په تړو باندې دَ لاټرۍ ټکټونو دَ خرڅلاؤ کاروبار دومره ګرم ؤ ، چې په کتو ورڅخه دَ دې ځای دَ خلکو دَ معاشي بدحالۍ او لالچ اندازه ښه لګېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

" څوک چې په لاټریانو یا جوارۍ باندې خپل قسمت ګوري ، نو پوهی شه ، چې یا خو یې کار دَ لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې ده "

دَ کولمبو په ګال نامي روډ باندې چې له ټېکسی څخه کښته شولو ، نو نصیب ترین چې ښه ډېر په روسي ریاستونو کې ګرځېدلی ؤ ... یَو دم داسې وَوئیلو ...

" دا روډ او دَ روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیانې ارومرو په روسي ډول جوړې دي "

هو ، دَ ده خبره صحیح وه ، یَو روډ بېخي پراخ او ښائیسته ؤ او بل دَ پنډو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنګ دنګ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترګو ته ډېر ښائیسته ښکاره کېدو .... رضا ترین ، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو ، یَو ځای وَوئیل ، چې ...

" کشکې دا خلګ یې هم هغه رنګه ښائیسته وای

دَ جمعه خان کاکړ هم وار نه وَشو ، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوَغورځوله ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"بس دغه خو بدبختي ده .... چې چرته علاقه ښائيسته ده ، هلته خلک بد رنګه ..
اوس ګوره ، چې په دې کې دَ خدائی پاک څه مصلحت دی ؟ "
او زه چپ په دې وم، چې وږی وم او شاوخوا مې ريسټورينټ لټولو - يَو وخت
چې موږ په دې روډ کې ، چې ورسره ورته تک شين سمندر او صفا سمندري
غاړه وه ... په خوا روان ؤ – نو دَ مسلمانانو يَو ريسټورينټ مې تر سترګو شو -
دَ "حلال" ليکلی توری مې په بورډ باندې ليدلو په وخت ايله له خلې دَ
خوشحالۍ چيغه نه وَوته – او بيا په يو بل پسې څلور واړه ملګرې وردننه شولو
- په دې ريسټورينټ کې دَ سري لنکا دَ ځای خواړو څخه مو لا سم لاسونه نه ؤ
راټول کړي، چې موږ ټوله په خولو کې لانده خيښته شولو – دَ هر يوه ملګري له
خُلې څخه شپېلکيان په دې وتو ، چې ترخو مرچو يې خپل اثر ښکاره کړی ؤ -
دومره ترخه خواړه؟ ... وايم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې – لکه دلته چې دَ
خېټې لوږې په ما او زما په ملګرو باندې وَخوړَلو - زړه مې غوښتو ، چې منډه
کړم او وَدې نيږدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو ،
چې پښتو نيولی وم– خير، چې کله له دې ريسټورينټ څخه ولاړېدو ، نو رضا
ترين چې له خلې فوُفوُفوُ غوندې توري وتلو .... په لغازي خندا کې واي...
"اوس پوهی شوم، چې دَ دې ځای خلک دومره تک تور څله دي ؟"
او بيا په تېزو قدمونو څلور واړه ملګرې دَ سمندر دَ غاړې په لور روان شولو –
دَ کولمبو دَ سمندر دا غاړه، چې څومره ښائيسته وه، دغه هومره خلک وربانديې
کم کم ښکاره کېدو ... او چې خال خال ليدل کېدو ، نو په هغو کې هم زيات دَ
بېلابېلو هېوادونو ټوؤرستان ؤ - دلته دَ سمندر له غاړې سره ورته جوړه ګيرديی
ودانۍ دَ نورو ماډرن طرز جوړو ودانيانو په منځ کې ډېره ښائيسته او په زړه
پورې بربښېدله- دَ تصويرونو اخيستلو او دَ څه نور ګرځلاؤ ورسته يَو ځای
کښېنستو ... دَ نورو ګپو پرته رضا ترين چې دَ اوله يې لا په زړه کې جوړه کړې
وه .. خبره داسې منځ ته واچوله ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" يَه ملګرو ! موږ دلته پيسې دَ څه دپاره ګارَؤ ؟ نه خو دلته دَ کتو دپاره څه شته او نه بل څه ... ولې بنکاک ته دَ يو څو شپو دپاره نه ځو"
ده لا خبره سمه سرته رسَولې نه وه، چې نصيب ترين لکه جوړه چې له هغه سره په صلاح وي ... يَو دم دَ ده خبره داسې په تائيدي انداز کې مخته کش کړه ...
" هو، دائی ربنتيا وائي ... دَ بلې مياشتې تر ۲ تاريخه خو به دلته چمچې وکړو – درځئ چې څو شپې هلته په تهائي لبند کې وکړو - بيا که جېبونو اجازه راکوله، نو به دلته يوه نيمه شپه دَ راغبرګېدو په وخت وکړو"
جمعه خان چپ ؤ، نه يې دَ هغوئ سره " هو " کولو او نه يې زما خبرې ته غوږ نيولو - که څه هم ما ډېر ډېر وَ يارانو ته وَوئيل ، چې ...
" دَ آدمز پيک دَ کتو بغېر دا زموږ راتګ وَ سري لنکا ته بې معنا دی او بيا که تاسو ځئ .. نو لاړ شئ ... زه به دلته پاته شم، ولې چې زه اول هم ورَغلی وم"
لاکن بيا چې کله جمعه خان هم له هغوئ سره په "هو" کې "هو" ورګډَول شروع کړو، نو زه هم چپ پاته شوم او له ملګرو سره مې خوښه کړه - دَ دې سمندر له غاړې سره نيږدې دَ ائيرلنکا مېن آفس ته وره غلو ... بيا څه وخت ورسته دَ ائيرلنکا کنفرم ټکټونه دَ بنکاک دپاره ، چې دَ بل سبا يعنې دَ ۲۷ مې جنورۍ ۱۹۹۴ ع سهار اتهه بجې ورته تګ يقينۍ شوی ؤ ... چرته څخه چې به موږ په ۳ مې فرورۍ بيرته راغبرګېدو ... په لاس کې دَ ائيرلنکا دفتر مخې ته دَ ټېکسي په انتظار ولاړ ؤ –
قضا ماڅپښين دَ کولمبو په بس اډې کې دَ نيګامبو وَ بس ته وختو ... دا بس که څه هم دَ رش له سهارنۍ دلچسپيانو څخه خلاص ؤ ، خو دَ ملګرو ګپه په خپلو کې دومره سره خوږه وه، چې دَ يوې ګنټهې سفر راباندې داسې تېر شو، چې ګرسره ورباندې پوهی نه شوم - په خولو کې لانده خيښته دَ نيګامبو په بس اډې کې کښته شولو او نيږدې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ –هلته مې دَ خپلې خوښې دَ سبزۍ رانيولو پرته څو بندې کوپرې هم واخيستې او دَ ريسټ هاؤس په خوا مخه وکړه - دَ ريسټ هاؤس څخه ښه رالرې په يوه کوڅه کې چې څنګه

Downloaded from: The Digital Library

راوګرځېدو، نو دَ یوه واړه کور مختـه مو یوه تکه توره پېغله چې ښخي نرۍ جامې یې اغوستې وې.. په لمبېدو تر سترګو شوه.. دَ پلاستېک بالټۍ یې څنګ ته پرته وه او ډکې لوټې یې په ځان داسې ژر ژر اچوَلې، لکه په وجود کې چې یې اور بل شوی وي – دا منظر په مورږ کې دَ یوه خوښ شو، خو دَ جمعه خان دَ زړه خبره داسې په څُله باندې راغله ...

" واه ... خو دَ پښتو دَ فلمونو دَ باراني سینونوباړ مي پرې مات شو "

خبره وه هم دغه رنګه ، ګوا دَ هغې توري انجلۍ دَ بدن هر اندام دَ لمدې او نرۍ جامۍ څخه ښکاره کېدو او بیا یې حیاء دومره غورځولې وه، چې مورږ ته یې کله پام شو، نو په وازَکې انداز یې خندلو لا راته ښېل – بیا یَو وخت چې مورږ ښه ډېر مختـه ورڅخه تېر شولو ، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته ګرځېدو له مخه چې مو په ورستي ځل شاته وَکتلو ، نو هغې خپلې خلاسې زُلفې دَ وچوَلو په نیت یوې بلې خوا ته څنډلې لګیا وه او زمورږ په لور یې لا هم هغسې دَ خوړَلو په انداز راکتلو – ګوره، چې اوس دا سپین سترګې وه او که مورږ نادیده ؤ ... یا بیا دلته داسې غوندې حرکتونه کول څه عېب نه ګڼل کېږي -

په ریسټ هاؤس کې جان هوګر ، لکه زمورږ په انتظار کې چې ناست ؤ.. زمورږ په لیدو دَ چمني څخه را ولاړ شو او مورږ ته یې هرکلی په ډېره مینه وَوئیلو - دَ هېلو هائی کولو ورسته زما واړه ملګرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه دَ سره یار هوګر سره دَ مېن هال په صوفه باندې کښېمستم -

" ولې ... هغه ستا دوې ملګرې لا نه دي راغلې ؟"

زما دَ پوښتنې په ځواب کې ده وئیل ...

" یَه ... لا خو نه دي راغلي ... ځکه خو دیغ یم او دا ټوله ورځ مې دلته یوازې تېره کړې ده "

او بیا یې له خپلې خوا راته وئیل، چې ...

" هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملګرې دي – مګر دَ یوې سره مې هم جنسي تړون نه شته .. ولې چې ما ته تش دَ انډین انجلۍ سره سیکس کولو کې خوند راځي "

Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته دَ ټوکو کولو په موډ کې بربښېدو ، نو ځکه مې ورځخه پوښتنه وکړه ...
" انډين انجلۍ څله؟"
ده چې بيا په خندا خندا کومه خبره وکړه ... هغه دلته دَ ليکلو وَړ نه ګڼم .. ولې چې زه نه غواړم، چې خپل لوستونکې جنون ته وَرسَوم – خېر، ما بيرته دَ ده فکر دَ دې خبرې په خوا ورواړَولو ، چې ...
" دَ ده څله دَ انګرېزې انجلۍ سره نه لګېږي - که څه هم موږ اورېدلي دي چې هغوئ ملګري په ډېر اخلاص کوي"
خو ده وئيل...
"هو ، اخلاص يې په خپل ځاى، لاکن جيبونه خو هم خالي کوي"
نو دَ جان هوګر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انګرېزانو او يورپئينو سره بې غرضه دوستياني کوي - دا سې يې نورې خبرې هم وکړې او يَو وخت يې په خبرو خبرو کې دَ خپل مور او پلار
چې تر خپلو دَ بېل شوې ؤ په اړه وئيلو ، چې ...
" مسټر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې دَ سړي ساه تنګېږي . غرض غرض فقط غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انګلېنډ څخه بد کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته ځم راځم"
او دغه رنګه ما او ده په خبرو کې دَ ماځُستن نهه بجاؤ کړې ، چې دَ ډوډۍ دَ مېز په خوا تلو ، نو يې راته وئيل...
"چې زما ملګرې څنګه راشى ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم"
او بيا موږ دَ خپلو نورو درو ملګرو سره په ډوډۍ باندې ورمات شولو -
*****
سړي لنکا ، چې ډېر پخوا دَ برصغير سره تښتې برخه وه ، يَو وخت دَ مست سمندر او بو له وَچې مځکې څخه بېله کړه او اوس دَ بحرِهند او دَ Bay of Bangal په منځ کې ځانته په يَو بېل ټاپو باندې جوړ هېواد دى - رقبه يې په

Downloaded from: The Digital Library

۶۵، ۶۰۲ مربع کلو میټرانو باندې اړه لري - او ۲۰،۱۷ ملیونه ژوندي سرې انسانان په کې اوسېږي - دَ نرانو اوسطاً متوقع دَ ژوندي پاته کېدو عمر ۷۲ کاله او دَ ښځو ۷۸ کاله دی – که څه هم کولمبو دَ سري لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی - دَ کولمبو آبادي ۶۴۳۰۰۰ خلګو باندی اړه لري .. په سري لنکا کې سرکال دَ کښتې درجه حرارت C *16 او دَ لوړې درجه حرارت 27*C ده -

اوس به لا ما " دي مېګزین آف ائیرلنکا " دَ Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات تر لاسه کولو ، چې دَ شپې یولس بجې خواته دباندې په مېن هال کې دَ ښځو ژغ راپورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وګورم، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا دَ ولاړېدو هڅه کوله، چې دروازه وټکېدله ... ور پورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه ګورم ، جان هوګر ولاړ دی او وائي راته ...

" بخښنه غواړم ... ستا دَ خوبې بتۍ مې بله تر سترګو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راځه ، چې له خپلو ملګرو سره دې پېژند ګلوي وکړم "

او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوئ سره ولاړ وم او هوګر وئیلو ...

" دا زما ښې لاس ته اوله پېغله " لنډا " نومېږي او هغه دویمه چې په سُرت ښه چاغه ده .." نکي " ..... ده "

نکي، چې دَ جان هوګر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ...

" هائي "

او دې بلې هم دغه رنګه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وَښئیلو – خبرې دَ پېژندګلوۍ څخه یَو دم دَ " آدمز پیک " پورې وَرسېدې - دوئی وئیلو ...

" موږ وَ دې ساده خلګو ته حریان یُو ، چې دا خبره یې څنګه وَمنله چې دا دَ آدم پَل دی ؟ "

ما پوښتنه وکړه ...

Downloaded from: The Digital Library

" څله... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه ؟"
لنډا ، چې په سترګو کې دَ خبرو کولو خورا غښتلې وه ، زما دَ پوښتنې په ځواب کې وئيلو ...
" زما په خيال دغه رنګه نخښې اکثره په غرونو کې ليدل کېږي او بيا دومره غټې پَل ... اوو مائي ګاډ .. چې اوږدوالی يې پنځه فُټه او څلور انچه او دوه نيم فُټه پلن ؤ ... زړه مې نه مني .. چې دَ انسان دَ پښې پَل دی "
دَ لنډا دَ خبرو مطلب هم دا ؤ ، چې دَ سري لنکا مسلمانان او عيسايان په دې باب چا غولولې دي - ما سر خو ورته پورته کښته وَښورَولو ، لاکن په سوچ کې ورک ځکه شوم ، چې زما دَ معلوماتو په سمون د پښې دَ دې پَل په باب که څه هم دَ سري لنکا او ځينې نورو هېوادونو مسلمانان په دې يقين سره وائي ، چې کله خدائی پاک بابا آدم عليه السلام دَ جنت څخه دَ غره په دغې څُوکه ، چې قريباً ۷۰۰۰ فُټه هسکه ده ، راکښته کړو ، نو ده دَ خپلې غلطۍ دَ بخښنې دَ پاره زرهاؤ کلونه په يوه پښه وَدرېدو ، او په ژړا ژړا يې خدائی ته فريادونه وکړو-
خو خبره شکمنه په دې شي ، چې دِ آدم بابا دا پَل چې Sri Pada هم ورته وئيل کېږي ، دَ بُدهمت مذهب منونکې يې دَ بُدها دَ پښې پَل ګڼي او وائي چې ... کله ماتما بُدها له دې غټې جزيرې څخه وتو ، نو په يوه پښه ولاړ يې دلته رياضت کړې ؤ - نه يوازې دا ، بلکې هندوان بيا دا يقين لري چې دا دَ رام چندر دَ پښې پَل دی - ګوا دَ يَو روايت په سمون ، چې کله رام چندر دَ خپلې اغوا شوې ښځې سيتا ديوي دَ بري کولو په نيت دَ هندوستان څخه سېلون خواته پېښه وکړه ، نو دَ خپل فوځ دَ راهنمائي کولو په نيت يې دا پَل جوړ کړو- نو ځکه درې واړه دَ مختلفو مذهبونو منونکې ، هر کال په جنوري او فروري مياشتو کې آدمز پيک نامې دَ غره څوُکې ته خيږي او زيارت يې کوي -
څوک په حق او څوک ناحقه ؟ خو دَ مسلمانانو دَ دې اسلامي تاريخي روايت څخه هم انکار نه شي کېدلی ... چې ګنې دَحضرت آدم عليه السلام وجود دَ مکه مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې تاکنه يې نه ده شوې) له خاورې څخه ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه یوازې جوړ کړل شوی ؤ – بلکې تر ځلو ښت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ ... او بیا دَ جنت څخه په مځکه راکښته کولو په حقله وئیل کېږي ... چې دائی په سري لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او دَ روایت په سمه دَ آدم بابا قد ۲۰ فُټه ؤ ، نو لازمې خبره ده ، چې دَ پښې پَل به یې هم دَ نن دَ عام سړی دَ پَل څخه بېخي غټ ؤ - مګر دا خبره بېله وه ، چې دې لنډا نامې انګرېزي انجلۍ زړه دَ دې حقیقت دَ منلو څخه ځله منکره ؤ- یَو وار لا زړه ته راغلو ، چې ورته وَوایم ، چې که دَ پخوا زمانې هغه ډائناسور ، دَ یوه وخت خوراک یې دَ یوې اندازې په سمه دَ لس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ ... که دَ ماهرینو په اندازه په ارتقائي عمل کې راتېرېدو ورسته دَ نن دَ وړې چرمشکۍ په جُوثه بدلېدلی شي ، نو بیا دَ دُنیا دَ لومړي انسان دَ پښې پَل به دَ نن دَ انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي- دا خبره ورته دَ کولو وه ، خو وَمې ځکه نه کړه ... چې مباحثه ورڅخه جوړېدلو امکان ؤ او ما نه غوښتلو ، چې دَ شپې په دې نا موذونه وخت باندې ریسټ هاؤس په سر واخلم -

خبر ، لنډه دا ، چې دا ټاپک ځنګه ختم شو ، نو دَ ځینې نورو خبرو ورسته هوګر راته وائي...

" زما اراده ده ، چې دَ دې ټوؤر ورسته دَ ټورِرسټانو ګروپ جوړ کړم او په بس کې په نیمې نړۍ باندې راوګرځم "

په دې خبره کې چې ما هم ځنګه دَ خپلې خوښې اظهار وکړو ، نو لنډا وائي...

" هو ... که ته زموږ سره په دې ټوؤر کې ملګري وکړې ، نو ښه خبره به وي " نیکي هم زما په ګډون کې دلچسپۍ ځرګنده کړه ، ما ورته وئیل ...

" کېدلی شي ... مګر چرته به سره غواړو او بیا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کېږم که ځنګه ؟ "

هوګر زما دَدې خبرې سم دستي تر برېتونو دلاندې وَموسېدو او وائي...

" ستا پته راسره ده ، کله چې هم داسې پروګرام جوړ شي ، نو خط به درته وَلیکم او ټول پروګرام به په کې نوښته کړم

Downloaded from: The Digital Library
Converted online: Aradaunt

ما به لا ورسره خوښوله، چې هوګر بيرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز خبرو ته چمتو شو ...

" لنډا يا نيکي به درسره ملګري وکړي "

ما دَ موسېدلو ورسته په طائرانه نظر يَو ځل لنډا او بيا نيکې ته په دې نيت وکتلو ، چې ګوره دوئی څه ردعمل ښکاره کوي ؟ لاکن دَ دواړو له خوا هيڅ قسم ريسپانس نه راغلو مخې ته - بلکې دَ هوګر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو بده هم ګڼلې وه ، ځکه خو چپ غوندې وې.. ما هوګر ته په شرارتي موسکا کې وئيل ...

" خېر دی.. زه به بې دَ ملګرې درسره ملګری شم ، هغسې هم يوازې يم "

دا خبره چې مې کوله، نو لنډا يَو وار په برګو راته کتلو ورسته په موسکا کې وائي...

" No problem , I will join you "

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمۍ کې نه وم مبتلا شوی دَ هغې په داسې خبرې... خو خبر نه يم، چې بيا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم، نو دَ ځينو ټوکو او شوخيانو سره ګنډلې خبرو پرته شين سترګې لنډا په سترګو سترګو کې ګوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وې ؟ هرڅه هرڅه ، خو زه په دې خبر وم، چې په انګرېزانو کې دوستي او ملګرتيا دَ مشرقي معاشرې په رنګه په يوه معنا کې نه اخيستل کېږي.. نو ځکه دې وخت زما او دَ لنډا سترګو ، ګوره چې په يَو بل کې کوم تړون موندلو ... مينه او که دوستي .. يا هسې ټائم پاسي؟

*****

"شوقه ! لاړې زمونږ له کاره وَوتې"

دا خبره سهار دَ نهو بجو خواته چې مونږ دَ چائيو په مېز راغونډ شوي ؤ ، جمعه خان کاکړ په خندا ځکه وکړه ، چې زه دې وخت دَ جان هوګر، لنډا او نيکي سره

Downloaded from: The Digital Library

په خبرو اخته وم - خبره یې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې دَ ملګري جمعه په خوا مخ واړَولو ...
"یاره ! داسې خبره هم نه ده... مسافران دي او بیا یې زړه راسره غواړي هم"
ما چې ځنګه خبره کوله، نو په سُرت چاغې نیکي پوښتنه وکړه...
" دا روسی ژبه ده چې تاسو یې وایاست ؟"
یَو وار مې لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوایم، چې" هو " لاکن دَ دننه پښتون مې سر راپورته کړو او ورته وئیل مې ...
" یَه.... دا پښتو او افغاني ژبه ده "
زما په دې ځواب لنډا وائی...
" یس یس افغانستان... ډز ډز .. سیول وار"
که څه هم دې دا خبره په خندا کې وکړه ، خو داسې راباندې وَلګېده لکه ټک چې یې راباندې کړی وي ... خو وَ مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندې اوس لړه لړه ګرانه هم ... ولې چې خپل ښائیست یې دَ شنو سترګو په اشارو کې راباندې لوګی کولو له نیت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئیل شروع کړي ؤ ..
رضا محمد ترین چې له ډېره وخته چپ ناست ؤ او سترګې یې په دغو انګلسی پېغلو کې داسې کرارې کړې وې ، چې یوې بلې خواته یې نه کتلو ... هم اوس یو بل سګرېټ ته تیلی پورې کولو ورسته دَ خپلې سینې څخه دَ یو ګڼ لوګي خړُوسکه را یستله او په موسېدلې انداز کې وائي ...
" درځئ چې دَ سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو را څخه هېرېږي"
او بیا له مونږ سره دغه انګرېزان ملګرې هم دَ ریسټ هاؤس څخه دباندې وَوتو ...
مګر زمونږ مخه دَ سمندر دَ غاړې په لور وه او دَ هغوئ قدمونه دَ نیګامبو دَ ګڼې آبادۍ په خوا ...
که څه هم دَ بلې میاشتې په درې تاریخه به دلته دَ دوؤ درو شپو دپاره له بنکاک څخه بیرته راتلو ، خو له دې خوا ، دا زمونږ آخیري ورځ وه - نو ځکه مونږ غوښتلو چې دَ دې بیچ پرته دَ نیګامبو ټولې کوڅې هم کچ کړو او نور نور

Downloaded from: The Digital Library

زړخوشیانې دَ خپلو دیغ شوۀ زړونو دَ سکون دپاره لوګی کړو - یوې بلې خواته آواره ګردي کولو په وخت چې کله مې یَو داسې تور ځوان ته پام شو، چې دَ ناریل دَ بېخې نرۍ او دنګې غوندې ونې وَ رک سر ته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له څُلې څخه وَوته ، چې ګنې...

" وئ خوائیه !دَ ناریل په داسې نرۍ وَنو ، چې دا خلګ خېږي.. نو ماتېږي څله نه ؟"

رضا چې زما وَ څنګ ته روان ؤ، زما په دې خبرې اول وَ خندلو او بیا یې وئیل ...

" دا نو اوس کله خلګ ؤ ... خو ، ټول دَ ونو مړې دي او دَ مړو یا چرُمشکیانو په زور ونې کله هم نه ماتېږي"

دا خبره څه وه، چې موږ ټولو تر ډېره پورې پرې خندلو او په خندا خندا مو له دې ټوکې سره تړلې نورې نورې خبرې دَ سرې لنکنو په باب تر خپلو زیرِبحث راویستې -

دلته چې زموږ له چا سره هم خبره شوې وه، هر یَو په انګرېزۍ یا خو پوهېدو او یا یې ښه په خوند وئیلی شوی- او بله دَ خوند خبره دا هم، چې موږ هم دَ هغوئ په رنګه تر ډېره په لوُڅو پښو وګرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو، نو نه یوازې به یې تر ډېره راته کتلو ، بلکې دَ ځېرې له تاثره به یې له ورایه راته داسې وَبرېښېده ... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې ډېر خوشحاله وي - او دَ خپلوئ په نظر به یې راته کتلو- دَ ماښام ډوډۍ که څه هم موږ دَ شپې دَ لس نیمو بجو خواته وَخوړله ، خو خاص خبره په دې ډوډۍ کې دا وه –چې یَو خو، خواږه جمعه خان او رضا ترین دَ نصیب ترین په کومک تیار کړې ؤ .. او بل جان هوګر ، نیکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانه هم ؤ - رضا او نیکي چې څنګ په څنګ ناست ؤ ، دَ ګپو پرته یې غُوڅې په خپلو کې بیا بیا داسې سره لګولو هم ،،، لکه جوړه چې له پخوا راهسې پاخه او خواږه دوستان یا مائینه او مېړه وي سره - خو غم دا ؤ، چې له دې پرته یې هم په خبرو باندې یَو بل سم نه شو پوهی کولی - ولې چې نیکې په خپل حلق کې په ګرانې انګلسۍ کې ژغبدله او رضا ترین دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ګلابي انګريزۍ سره په پښتو هم ورته ګډ ؤ - دلته يَو وخت چې مورږ ټولو دَ رضا په ګپو خندلو ، نو رضا په خپله مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" يَه ملګرو ! تاسو ولې زما او دَ دې په تعلق او مينه سوځئ ؟"

نصيب ترين ، چې له ډېري خندا يې لاس په خېټه نيولی ؤ .. ورته واي ...

" دا دې خدائی ستا نصيب کړي ... انډيا ته به ورسره ولاړ نه شې"

رضا چې دَ خلې ځخه يې څنګه ..." هو ، ځم ورسره ... ځم ورسره" غوندې توري وَ وتو ، نو ګوره چې لاس يې دَ نيکې په غلط ځای وَ لګېدو او که په اورږه يې دَ رضا لاس اچول خوښ نه شو ، چې يَو دم سنجيده شوه او دَ رضا څنګ يې پرېښولو .. ولاړه شوه او دَ جان هوګر سره کېنې لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کښېنسته - بيا رضا که هر څومره دَ هغې توجه خپل ځان په خوا اړَولو هڅه کوله ، خو نيکې هيځ ريسپانس نه ورکولو ...

" آخر مې سره ياره راځخه خفه کړه"

رضا که څه هم دا خبره په خندا وکړه ، خو نصيب ترين په سنحيدګۍ کې ورته وَوئيلو ...

" رضا بس يې کړه ..داسې نه چی دا خلګ زمورږ په حقله بد تاثر واخلي"

له دې واقعې پسته محفل سنجيده غوندې شو –دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته دَ جان هوګر په خوښه دباندې لان ته وَوتو .. او بيا دَ شپې دولس بجې څنګه بجاؤ شوې ؟... په دې ګرسره نه شولو پوهی -

دَ ۲۷ مې جنورۍ سهار څلور نيمې بجې مامون وَژغوَلو .. دَ چائی څيښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملګرې پاؤکم شپږ بجې په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا روان ؤ - دلته دوې ګنټهې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وَختو ... دَ جهاز په دروازه کې دوؤ ولاړو ائيرهوسټسانو دَ مسافرانو هرکلی په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan ….. Ayubowan"

Downloaded from: The Digital Library

او ډېر ژر بیا موږ تر اوریځو هم ښه بالا دَ تهائي هېوا دَ ځُورو دَ ښار په لور مخه کړې وه ... دا سفر په هره اړه خوندَور ؤ - هو ، سفر به ولې ښه او خوندَور نه وای ، چې یَو ځل بیا دَ " دَ ځُورو دَ ښار " په لور روان وم - نو ځکه مې دَ ګډو وډو خیالاتو په رڼا کې دا نظم ، یَو وخت په ډائرۍ کې نوښته کړو ...
" ستا په لورې در روان یم "

زه هم ستا غوندې انسان یم
ژمی ، دوبی
سپرلی ، منی
په وجود محسوسَومه
او به ځیښمه
ډوډۍ خورمه
او ساه ګانې لوبَومه ،
خو ، که فرق شته ما او تا کې
نو ، هم دومره
فقط دومره
چې ، ته اوسې په خپل ځان کې
دَ شیشې غوندې مکان کې
او ما ستا دَ غم درونډ پېټی
په اوږو باندې اخیستی
ستا په لورې در روان یم
(شوق / کولمبو څخه دَبنکاک په لور په فضائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

هلته لمر دَ شپې راخېږي

تاثراتي لنډيز---

"چرته چې لمر دَ شپې راخېږي ... نو حقه خبره ده ، چې هلته به خلگ دَ ورځې دَ رڼاگانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې دَ کار او زيار څخه به هم تنگ وي - هو ، دا دَ هغې پټايا بيچ خبرې دي ، چې ځان ته دَ شپې دَ ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته دَ ښځو راج دی ... نران شته په کې ، مگر دَ ښځو تر واک دلاندې - دا ښېله خبره ده ، چې ظلم بيرته هم نران ورباندې روا کوي او هغه هم دَ دغو ښځو په خپله خوښه – هم ځکه خو دَ نړۍ دَ هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې دَ سوارليانو دَ پټايا بيچ په لور وي" (شوق)

"دَ سلو يار"
څوک چې گوري راته
وايم ... دا به ته يې
څوک چې خاندي راته
وايم... دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
بس په دغه رنگه
زه په "دا" او "دا" کې

Downloaded from: The Digital Library

پهٔ لټون ستا دَ خبرې
دَ سلو يار شوم
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ بنکاک پهٔ لور پهٔ هوائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

ها غه څه وائی ... " يار دَ يار دَ پاره خوري دَ غوا يه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو دَ يارانو دَ ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او پهٔ ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۴ع ماخپښين يوه بجه پهٔ ائيرلنکا کې دَ " دَ څُورو ښار " يعنې بنکاک پهٔ ائيرپورټ باندې له ملګرو سره ګنډلی کښته شوم .. انټري ويزا لګولو ورسته چې دَ ائيرپورټ څخه د باندې وتو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ او هر يوه پهٔ خپل خپل طرز دَ ائيرپورټ دَ ښائيست پرته دَ دې ځای دَ خلګو او ښائيسته څُوئيونو ستائينې کولې ... او جمعه خان خو لا داسې هم وَ وئيلو ، چې ...
" چرته دَ کولمبو او نيګامبو غوماشې او چرته دا خواپاکي او ښائيست "
ده لا نور وئيلو ، چې نصيب ترين ورته وئيلو ...
" زور خو دا خبره راکوي ، چې بيرته به هم ورځو "
مګر رضا ترين چې دې وخت يې حريان حريان شاوخوا ته کتلو ، خپله خبره داسې وَکړه ...
" غم مه کوئ دا يَو څو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو "
او بيا چې پهٔ ټېکسي کې کښېنستو ، نو مې يارانو ته وئيلو ...
" دَ پيسو سره به خيال کوؤ .. دلته پيسې ډېرې ګارېږي "
دا خبره چې مې کوله، نو ټېکسي دَ ائيرپورټ څخه مېن روډ ته را وتی ؤ – دَ جي- پي – او ائيريا کېنډې ريسټ هاؤس داسې خو دَ اوسېدو وړ نه ؤ ، خو شبه مې پهٔ کې تېره شوه - دَ شپې پهٔ ښار کې ډېر زيات ګرځېدلو او راګرځېدلو ... يو نيم ځای خوراک او څيښاک کولو ورسته چې ريسټ هاؤس ته راغلو ، نو پهٔ ځای دَ آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او دَ نورو ګپو پرته مو دَ سهار د پاره دَ تهائي هېواد دَ تاريخي او زوړ ښار چيانګ مائي ته دَ تلو پروګرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څنګه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو-

سهار ته چې مې سترګې خلاسې شوې ، نو اتهه بجې وې – دَ تیاري کولو او پیاله پیاله چائی څیښلو ورسته دَ بنکاک په ښار کې دَ سېل کولو په نیت ورګډ شولو - که څه هم ماته دَ دې ځای چاپېر نابلده نهٔ ، خو بیا مې هم ښه ډېر خوند ورباندې اخیستلو - له یوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه رنګه موږ په بلا مارکېټونو باندې راوګرځېدو ...

"ډېر ښائیسته او پاسته خلګ دي دا تهائیان"

نصیب ترین چې دا خبره څنګه وکړه ، نو رضا دَ سګرېټ په کش کې واي ...

" هو ... په خاص توګه دغه تهائي پېغلې دوکاندارانې ... چې هر کاروبار په ډېره خندا خوشحالۍ کوي"

دَ هغه په "هر کاروبار" باندې ټولو دَ هغه په لور ور وَکتلو ، خو بیا هم یوه دَ هغه دَ دې خبرې نفي نه وکړه - ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر خوشحاله برېښي ... ګوا له غمه خلاس خلګ او ټوؤرستانو ته احترام لري - نور داسې هیڅ بد نه شته په دې خلګو کې ... بس که یَو ټورسټ یا مشاهده کونکی دغو خلګو ته ګوته نیسي .. نو هغه ده ، دَ دوئی بې لګامه او ناروا عیاشي –

سترې شوی هم ډېر وم په دې سېل کې - خو دَ ټولو ملګرو په خوښه مو دا فېصله وکړو ، چې په سترېا وسا کولو کې دَ وخت ضائع کولو ځای به دا خبره بهتره وي ، چې دَ ماځیګر په ټرېن کې دَ چیانګ مائي په خوا روان شو او درسته شپه په خوب کې تېره کړو... او دغه رنګه مو وکړو - ګوا قضا ماځیګر خواته په ټرېن کې کښېنستو او دَ خپل منزل په لور مې پېښه وکړه - داسې خو دا ټرېن څه خاص نهٔ ، خو دَ صفائي او پراخه پراخې له سوبه یې سړی متاثره کولی شو - او بل دَ ټرېن دا ډبه ، چې موږ څلور ملګري په کې ناست ؤ ... دَ تهائی ښځو څخه دومره ډکه وه ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په ګپو کولو کې کښېوتو – او خبرې مې په خپلو کې سره ایله شوې - دا څه نوې او

Downloaded from: The Digital Library

خاص خبره نه وه - زه ښه خبر وم، چې دلته زیاتره پېغلې دَ سړیانو سره ملګرتیا دپاره مازې بهانې غواړي –
" تر بنکاک خو دا دَ ټرېن سفر یَو په لسه ښه دی
ګوره چې نصیب ترین دا خبره په کومه حواله وکړه و خو رضا ترین چې دَ یَو بې ډؤله غوندې جوړې تهائي پېغلې سره جوخت ناست ؤ ، دَ نصیب ترین خبره داسې مخته تائید کړه ...
" هو، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصیب کېږي ... څنګه کاکړ صاحب .. صحیح وایم که غلط ؟"
او کاکړ صاحب هم ورته وئیل ...
" په خوند کې یې هیڅ شک نه شته ، مګر دې شوق ته ګوره چې په کومه یې روان کړي یُو "
چې خبره تر ما پورې وَ رسېده، نو ورته وئیل ،،،
" چیانګ مائي ښار مې لیدلی نه دی ، خو له خلګو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰ کلن پخوانی جوړ شوی ښار دی (چې دَ ۱۱۰۰ کاله پخواني جوړ دَ بُدها ټېمپلز پرته یې شنې درې دَ کټو وَړ دي) بله دا ، چې دا ښار دَ تهائي لېنډ دویم غټ ښار دی"
ټرېن چې به کله په یَو سټېشن وَ درېدو، نو موږ به هم ورڅخه دَ څو منټو دپاره کښته شولو – دلته مې دا وَ سنجَولو، چې سټېشن غټ ؤو که ووړ ... هر ځای خوش رنګي دَ بنکاک په حال وه - بس که تر منځه یې توپېر ؤ، نو په لباس کې ... ګوا دَ بنکاک په چپه دَ تهائي لېنډ په منځنئیو برخو کې پېنټونه او سکرټونه کم لیدل کېږي - دَ لارې دَ سټېشنانو نومونه مې ځکه په ډائرۍ کې نوښته نه کړو ، چې دَ اشارو په ژبه هغو درو پېغلو، چې درې واړه دَ چیانګ مائي اوسېدونکې وې سره سم نه پوهېدلو ... بس یَو مې دَ صوبه "لامپانګ" ،څه غټ غوندې رېلوې سټېشن ؤ، چې لامپانګ نومېدو دَ "لامپانګ" نامې ښار کې یَو خواته جوړ ؤ .. او بل ، یَو وخت موږ په "لامفون " نامې سټېشن باندې دَ لس منټه دپاره کوُز

Downloaded from: The Digital Library

شولو- او بیا چې څنګه ټرېن دَ چیانګ مائي په لور مزل لنډَولو ، نو هغه درې واړه انجونې، چې دَ یوې نوم Nid ؤ ... نورې نورې رانیږدې کېدې – که څه هم زما سر دَ هغوئ په مطلب خلاس ؤ، چې دا انجونې په موږ باندې ځانونه راناوان کول غواړي – خو، یارانو دَ خلې دَ بازۍ پرته دَ لاسو بازۍ هم پیَئیل کړې وې او ناشُوده دا ، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هیچا باندې هیڅ باک نه درلودلو- هر یَو خپلې مخې ته آزاد ؤ، زه لا ښه وم، یَو دوې ګنټهې خوب مې هم وکړو – خو یارانو دَ دوؤ لمحې دپاره هم سترګې نه کړې پټې – ولې چې هاغه دَ جمعه خان خبره ، چې...

" بیا چې کله کورو ته وَ رسېږو ، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار"

نه یوازې دا دَ جمعه خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملګرو هم دغه رنګه وئیلو - لنډه دا ، چې دا یادګار سفر ،چې په ۷۵۱ کلومیټرانو باندې یې اړه لرله په څورلس ګنټهو کې سرته وَرسَېدو او اتهه بجې سهار مو دَ چیانګ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو –

*****

په هوټل کې دَ څلور ګنټهو دَ خوب او آرام ورسته ، ماښپښین دوؤ بجو خواته په ستهې ټوؤر باندې وَوتو - لومړی موږ Wat Chiang Man ته ورَغلو – چرته چې په کال ۱۲۹۶ کې جوړه شوې دَ بُدها مجسمه نه یوازې دَ نمائش ، بلکې دَ تهائیانو دَ عبادت دپاره ږدل شوې وه - دا ځای بېخې پخوا دَ چیانګ مائي باچا Mengrat دَ استوګنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته دَ بُدها له یَو بُت سره په تختۍ باندې دَ هغه دَ بنیادي نظرئیې اصول په انګلسۍ کې داسې لیک ؤ ...

(ترجمعه) ....." په دُنیا کې (توبه نعوذوبالله) یَو خدائی هم نه شته - بس دَ ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې دَ سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي"

Downloaded from: The Digital Library

دَ دې ورسته موږ درې واړه ملګرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ...
چې دراصل يَو نغم ؤ ، ته ورَغلو – دلته هر ځاى دَ بُدها پخوانىٖ مجسمې پرتې
وې ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو کالو هم څه زيات ؤ .. دَ کتو ورَ ځکه
وې ، چې دغو بُتونو په کړو وړو کې بُدها ته څه څه تهائي وزمه بڼه ورکړل شوې
وه او داسې يې ښکاره کړې ؤ ، لکه هغه چې دَ نيپال په لومبېني نامې ځاى کې نه
بلکې هم په دغه تهائي سيمه کې پېدا شوى وي - او دَ دې ځاى دَ تهائيانو خيال
هم څه دغه رنګه ؤ - هو ، لکه دَ ځينو ماهرينو دَ رائيو له مخه دَ باميان له جوړ
شوي غټ بُت سره دَ بُدها استوګنه تړي - ګوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال
کېده ، چې دَ بُدها منونکې دَ بُدها په اړه صحيح معلونات نه لري او که له خپلو
يې خپلې سيمې سره يې منسوب کول دَ هغه سره دَ زيات عقيدت ښوؤنه کوي ؟
په Wat Suan Dok نامې ټېمپل وزمه ځاى کې جمعه خان کاکړ دَ ۵۰۰ کلنې
پخوانىٖ له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنګ کې ولاړ وئيل يې ...
" خدائى ته وَ ګورئى ... درځئ چې ځو ، داسې نه ... چې دَ بُدها په مذهب ته ور وا
نه وړو "
نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه کړه ...
" موږ خو څه دَ بُدها زيارت ته نه يُو راغلي ، چې له يوه بُت څخه يې
بل بُت ته دربږو "
آخر دَ صلاح مشورې ورسته مې ټکټونه وکړو او دَ Doi Suthep Tour په
وېګن کې کښېنستو ... هلته يې هم لومړى دَ بُدها زيارت راباندې وکړو او بيا يې
سم دستي قامي لرغوني آثار دَ نمائش وَ ځاى ته يُوړو - دلته دَ تهائي خلګو
تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم دَ استعمال شيان دَ ښوؤلو دپاره ايښې ؤ - له
دې پرته دلته دَ لاسې جوړو شيانو پرته دَ " لانا " lanna تهائي آرټ نادرې
نمونې په دې وجه دَ کتو وَړ وې ، چې په هرڅه کې يې دَ مذهب رنګ له ورايه
برېښېدو – دَ چيانګ مائي په يونيورستىٖ ائيريا کې Trible Resaerch
Centre دَ کتو وَړ او په زړه پورې ځاى ځکه ؤ ، چې دلته دَ تهائي قبائلي علاقو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځينې رواجي او په استعمال کې راتلونکي څېزونه دَ نمائش دپاره ږدل شوې ؤ -
غرض دا ، چې تهائي لېنډۀ که څه هم دَ چيني او انډين ژواکونو تر اثر دلاندې
روزل شوی ښکاري ، خو بيا يې هم دَ لباس، استوګنې او دَ ژوند کولو طور
طريقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري - او بله مې دا خبره هم وَسنجَوله
چې تهائي خلګ دَ خپل مذهبي جنون پرته دَ کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم
ساری نه لري - او هيچا ته اجازه نه ورکوي ، چې هغه دي دَ دوئی په جامو ، دَ
ژوند کولو په طريقو او يا دَ بُدها په شان کې ګستاخي وکړي... دلته دَ ښځې او
نر تر منځه دَ ملګرتيا په حقله دَ دواړو خوښې ته اهميت ورکول کېږي –
The Rose of North يعنې دَ چيانګ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه دَ ماښام
خواته دَ سېل او خوند وَړ ځکه دي ، چې هر لور هر اړخيزه رنګينيانې خورې
ورې وي - دَ زړه هر رقم ارمان که څوک وَغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي -
خو څه څه حياء او شرم هم شته ... داسې حال هم نه وي لکه په بنکاک يا پتايا بيچ
کې دَ سپين سترګې تر هانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي ، چې
چيانګ مائي دَ تاريخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم ګڼل کېږي - خو بيا
هم ځای په ځای په کې ترتاک اويښتې ځايونه هم څه کم نه دي ، چې ټوؤرستان
په کې له ځانونو څخه دَ يو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده يې که څه
هم ژر وي ، خو دَ يادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - دَ تودو ماښامونه او
دَ تهائی پېغلو دَ سوداګانو کاروبار شايد چې دَ تهائی هېواد په معاشي
سوکالۍ کې دَ يوې لوې انډسټرۍ مثال لري - او دغه انډسټري تهائي هېواد دَ
مختته وتو هېوادونو سره په څنګ کې که نه هم درَوي ، خو وروسته روان يې
ضرور ساتي - ولې چې دلته دَ ټوؤرستانو جېبونه که لږ ډېر دَ تاريخي ځايونو په
کتو سپکېږي ، نو دَ ښځو دَ لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنګه څنګه چې
ماښام دَ ماخُستن په لور ور روان ؤ، نو دَ بازارونو رش کمېدو او دَ
ډيسکوګانو، بارونو او کلبونو په لور دَ خلګو سېلاب ورماتېدو لګيا ؤ - هرڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هرڅه ... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زيات متاثره کېدم ، نو هغه ؤ دَ تهائيانو خوږه ژبه او بل ته دَ احترام په نظر کتل -

*****

په دې بله ورځ ماځيګر ۵ بجې چې دَ ۱۱۰۰ کلنې دَ بُدها دَ زرې مجسمې په نوم ورجار شوي ښار څخه وتلو دپاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن يَو خو دَ موږ سره ورځې کمې وې او بل ياران هم په ضد ؤ ... بس په هائی وې نمبر ۱۰۲ يعنې دَ لومړې غټې ستهاپ "لامفون" په خوا روان شو - دَ لمر تر پُټېدو پورې سترګې دَ روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غر او سمه او وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې ... خو بيا چې مو څنګه سترګې پُټولې، نو بس دَ "لامفون" په يوه هوټل باندې وَدرېدو - دلته زموږ دَ بس سوارليان چې په کې زياتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاخه ؤ ورباندې مات شولو ... خو ، موږ دلته په وريږو او سبزيانو خوړلو باندې دَ خېټو لوږه مړه کړه - له دې ځايه بنکاک ۵۲۰ کلوميټره په واټن باندې ؤ -

مخته له "لامپانګ" نامي ځای څخه بس په هائی وې نمبر۱ باندې دَ بنکاک په لور مخه وکړه - خوب په بس کې دَ دې هوار روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن څنګه چې په کار ؤ ، هغسې نه شو کېدلی - ګوا حال دا ؤ ، چې نه ويښ وم او نه ويده - آخر چې سهار شو ، نو ۷ بجې خواته موږ دَ بنکاک په يوې بس اډې چې Ekmai Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوُز شولو .. نو له خوبه تيار ځنګېدلو او سترګې مو نه خلاسېدې ، خو دَ پروګرام په سمه مو دَ پټايا بس ستېښن ته ځان وَ رسَولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې څنګه وختو ، نو بيا دومره هم نه شولو خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ موږ ټول ملګري په خپلو سيټونو داسې په خوند ويده شوي ؤ ، چې يَو وخت چا وَښورَولم ، چې ... " مسټر مسټر ... کښته شه .... پټايا بيچ ستې راغله "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

سترګې چې مې څنګه خلاصې کړې، نو دَ سهار نهه بجې وې - ټېکسي مې کرایه کړو او په نیمه ګنټهه کې J.P Inn نامي هوټل ته ورسېدو ، چې دَ سېکنډ بیچ روډ او Soi – 7 په کونج کې جوړ ۀ ته ورَغلو –

*****

دَ ښه ډېر خوب کولو ورسته څلور واړه ملګرو دَ نیږدې سمندر غاړې ، چې ورته پټایا بیچ وئیل کېږي .. په لور مخه وکړو - دا دَ شنه سمندر صفا غاړه له یوه سره تر بله سره پورې دَ بېلابېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو څخه ډکه وه ... هر لور سرې ، شنې ، ژېړې او دَ لرګیانو څخه جوړ سایه وانونه ولاړ برېښي – موږ دَ یوه سایه وان دلاندې کښېنستو او دَ شاوخوا دَ ښائیسته مخلوق په ننداره شولو –

"اوس مې نو زړه ایله ځای ته راغلو ... ګنې دَ بنکاک څخه چې په دې خوا راروان ۀ ، نو ډېر خفه وم .. ما وئیل ، چې ګوره دا شوق مې بیا کوم ځنګل ته بوځی ؟ "

دَ رضا ترین ، چې دې وخت په اوږده چوکې کې غزېدلی ۀ ، دَ دې خبرې په ځواب کې ما ورته وئیل ، چې...

" بې غمه شه .. پټایا بیچ څه معمولي ځای نه دی - دَ دې ځای رونه شپه په دُنیا کې مشهوره ده "

ما به لا مخته خبره وړله، چې نصیب ترین منځ ته راولوېدو او وائي ...

" هون ... ځه ښه وَشو ، چې خوبونه مې په ایډوانس کې ورته کړي دي "

او دې وخت زموږ دَ مخه یوه دَ پاخه عمر ښځه ګوره چې دَ فرانس وه او که روسۍ تېره شوه – زموږ توجه یې خکه دَ ځان په لور واړَوله ، ولې چې تیان یې ښکاره او په خېټه راځېدلو - جمعه خان دَ هغې په لور کتلو ورسته وائي...

"توبه توبه ... څه لوُڅ لغړ خلګ دي... دَ حیا ء دَ نوم شئی لا نه شته په کې"

او بیا په دې ټاپک ښې ډېرې خبرې منځ ته راغلې - بیا چې موږ دَ ماځیګري تک ژېر لمر دَ سمندر اوبوته وَ سپارَلو، نو پورته شولو او دَ علي بابا رېسټورینټ پو لور مې دَ ډوډې خوړَلو دپاره مخه وکړه –

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ "جي - پي اِن هوټل" سره ورته په غټ مېدان کې جوړ ستال وزمه "بارونه" چې تش انجونو په کې کار او روزګار کولو ، که دَ کتو وَړ ؤ ، نو دَ بیچ رود چې ورته فرسټ روډ هم وائي خوش رنګیانې او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناؤې درلودلې – له یوه بار څخه تر بله باره پورې ... دَ "Go Go" څخه تر "ډیسکو" پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وګرځېدو راوګرځېدو -

"دلته خو بې دَ غټې دهندې لکه چې بل هیڅ کار نه کېږي"

دَ جمعه خان دا خبره بې معنا نه وه ، ځکه خو نصیب ترین ورته وئیل ...

"دَ تهائیانو دا بې غېرته او دَ بې حیائۍ انداز مې نه شو خوښ .. او بیا حریان په دې یم ، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي"

ما په طنزیه موسکا کې وئیل ، چې ...

"دغه خو وجه ده ، چې په دې ملک کې امن دی"

او مخته رضا ترین هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...

"هو ، ولې چې خلګ یې په عیاشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان دَ سوچ او فکر کولو موقع لا نه لري"

دغه رنګه موږ دَ لیدو کتو پرته په تهائي خلګو کې دَ خپل خپل نقطه نظر په سمه شپې خواته ستړي او خوبَولي غوندې دَ خپل هوټل په لور روان شولو –

*****

په دې بله ورځ ، ګوا دَ فروري په دویمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال آئي لېنډ ته وَرسېدو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ ، چې په جامو کې نه ځائیدو او هر یوه دَ دې واړه او دې ښائیسته ټاپو په باب دَ خپلو رائیو اظهار په ډېرو درنو ټکو کولو – یوه وئیل ...

"دَ دې جزیرې شین ګشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد کې هم وای"

دویم وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

˝ دومره زيات انګرېزان ...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه موږ چې دې وخت په ته
تهائي لېنډ کې نه.. بلکې دَ انګرېزانو په يَو هېواد کې يُو˝
او سم دستي دريم ملګرې دَ خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو ...
˝ واه ... دومره رنګينې خو ما په ژوند کې چرته نه وه ليدلې ، لکه دا دلته چې يې
وينم˝
او زه چپ ځکه وم ، چې دلته زه په کال ۱۹۹۲ع کې هم راغلى وم او بل دا ، تر
لومړي ځل په دې ورځ خلګ يَو په لسه زيات هم ؤ .. ځکه ورته حيرت وړى وم او
ورته په کتو باندې بوخت وم - زما درې سره ملګرې په خپل خپل ځاى صحيح ؤ
–ولې چې سرو او سپينو ښځو ، چې Bikini او Bra يعنې دوې ګوټې نيکرانو
او بېخې مختصرو سينه پوشونو کې اورونه وره ولو او دَ بدنونو نمائش يې ډېر
په هنري انداز کولو او دَ دې شنه ټاپو په ښائيست کې يې له خپلې خوا
ښکلاګانې ورګډَولې - دلته په دې ورځ دَ لمبېدو او سن بات کولو پرته دَ بيچ
مساج معاملې هم څه زياتې ښکاره کېدې - دَ واټر سکوټر چلولو او دَ واټر بوټ
سره په رسۍ تړلو پېراشوټ کې دَ سمندر بالا الوتلو ورسته موږ هم لمبېدو ته
ملاؤې وَتړلې او بيا رک تر ماځيګره پورې دَ دې ټاپو دَ غاړې په ژېړبخون رېګ
باندې غزېدلې پراته ؤ –بيرته چې دَ پټايا ستې په لور په کوم لانچ کې راتلو ، نو
لانچ بې اندازې زيات دَ ټوؤرسټانو څخه ډک هم ؤ –
بيا هغه رنګه شپه وه او موږ ، چې تر نيمې شپې پورې دَ ښار په روډونو او کوڅو
کې ګرځېدو –
˝ قيامت که راتلو ، نو پئيل به يې له دې ځايه کېږي˝
دَ نصيب ترين دا خبره مې په زړه ځکه وَلګېده ، چې دلته په هر محفل ، هر سټېج
او هره شو کې دَ ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو – خو دَ ښځې
توب څخه دَ ستر او حياء څادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او
دلته ښځې ته دَ ښځې په نظر څله نه کتل کېږي ؟ دَ دې پوښتنې په ځواب کې
دغه لوُڅې او دَ شرم تر وياله ټوپ شوې ښځې وائي .. چې هغوئ دَ نرانو ، که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هم هغه پلار وي، که مېره یا ورور ... په خوښه خو دا هر څه کوي او ټوؤرستانو ته سکون ورپه ګوته کولو کې هغوئ نه دَ هغوئ دَ نرانو خوائش مخې ته بېدل شوی دی - ولې چې دَ دې ښځو په سپکاوي کې دَ هغوئ وَ نرانو ته ښې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوئ باندې ظلمونه روا کوي - ښځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني یې نه یوازې ملګرې ، بلکې دهنده یې ښه روانه وي - په داسې کورنئیو کې چې څه وخت یوه ښځه زَړه شي ، نو هغه یا له کوره وَشړلی شي او یا په کور کې دَ مینځو په رنګه کارونه ورڅخه اخیستل کېږي - هو ، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي .. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې ښځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو ، چې جار شم تر اسلام چې ښځې یې په نرانو باندې دَ ستر او حیاء له لارې درنې کړي دي - زما دَ زړه دغې وینا زما سترګې په دې باندې وَ پارَولې چې هر نر تهائي ته دَ کرکې په نظر وګورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو ، ګنې ښه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما دَ ملګرو هم دغه رنګه احساسات او جذبات ؤ – ځکه خو موږ هرې مېلې یا دمامې ته په کتو نه یوازې دَ حېرت ګوته په غاښ ؤ، بلکې دَ زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندې خبرو او غندلو سړَولو هم -

*****

نن زموږ دلته ورستۍ ورځ وه، سبا ته به دَ خېره کولمبو په لور بیرته ورتګ ؤ – که څه هم طبعیتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې ښه ډېر به ګرځو او داسې یَو ځای به نه پرېږدو ، چې دَ کتو وَړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټېکسي کې ناست دَ پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې ښار کې چې مخته روان ؤ، نو دَ دې ځای دَ خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو ... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو ، چې دَ هر هوټل ، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک تور تور پلاستکان تر سترګو شولو، چې دَ میونسپلټۍ په یَو ټرک کې ناستو ورکرانو

Downloaded from: The Digital Library

ټولوَلو او ټرک ته يې ور اچوَلو - خو عجبه خبره دا وه، چې دَ ځينو پلاسټک کڅوړو چې سرونه يې خلاس ؤ، کې زياتره دَ شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنګه ګډ وډ څېزونه له لرې ښکاره کېدو - نو ځکه خو ډَ داسې کڅوړو په ليدو رضا ترين په مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" لا ګوره چې څومره کنډومز به په ګټرانو کې بهول شوي ؤ ؟"

دَ هغه دَ دې سوال په ځواب کې به لا موږ نورې نورې خبرې ځواب کولې ، چې پټايا پارک ته وَرسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنګ پولونو کې دَ بې شمېره سرو او سپينو خلګو بې باکه لمبېدو له موږ څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې يې موږ هم دَ خپل خپل وَس په سمه برخې وَګرځېدو او لمبېدو ته مو ملاؤې وَ تړلې -

" څه مې وګټو او څه مې وَبائيلو ؟"

احساس يې راته هغه وخت وَشو، چې ورڅخه وَتو - لنډا دا ، چې په دغه ورځ موږ دَ پټايا ستې او ورسره منسوب زياتره مشهوره ځايونه له يو سره تر بله ... داسې وَکچلو، چې په بدنونو کې مې سېک نه شو پاته – ګوا دَ Jamthien Beach له خوش رنګه ځايونو څخه واخلې بيا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پياده وګرځېدو - څه وخت چې دَ هوټل په لور روان ؤ، نو لمر هم پټ شوی ؤ – او مخته ، دَ څه آرام کولو ورسته دَ دې ځای دَ شپې په رڼاګانو کې دَ تېرې شپې په شان يَو ځل بيا برخه ګرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي ؤ –

*****

دَ فروري ۱۹۹۴ع په دريمه نېټه ، په ائيرلنکا کې ناست يَو وار موږ بيا وَ کولمبو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زموږ دَ بېرته غبرګېدو ټکټان په شپږ تاريخه له کولمبو ائيرپورټ څخه ؤ -

" اُووف خدائيه ! درې شپې به دَ غوماشو سره په جنګ څنګه تېروَمه ؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

که څه هم له ځان سره وَبُونېدمه ، خو دې فکر مې په سر کې درد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ ، بلکې هر ملګرى په خپل سيټ کې په پټه خله ناست ګوره چې څه څه سوچونه يې وهلو – او بل زما وَ "آدمز پيک" ته دَ تلو نيمګړى ارمان هم نه شو پوراکېدلى - ولې چې دَ تلو پاره ښې ډېرې شپې ورته په کارېدلې – تر کولمبو پورې دَ جهاز دا سفر په داسې ګډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او يَوځل بيا موږ ځلور واړه ملګري دَ مامون بنګالي په الپائن نامي ريسټ هاؤس کې په ماتو زړونو استوګنه کوله – که دَ رضا ترين ټوکې نه واى ، نو که نور نه ... دَ غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېريا تبې خامخا راوړې واى – او بل ريسټ هاؤس ته مخامخ دَ جوړو وړو کورونو ځينې تورې پېغلې زموږ په بيرته راتګ څه په ځانو باندې هم غلطې شوې وې – ځکه خو يې دَ کتلو او خندلو راخندلو پرته دَ مستيانو ښې ډېرې ښودنې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ ، چې نه مو دَ هغوئ وَ ښورېدلو زړونو ته دَ عمرونو ګروم اچولى شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو ديکه ورکوله - ګواورځ په کولمبو ښار کې او مائيګريان دَ نيګامبو په سمندري غاړو تېرَول اوس زموږ معمول جوړ شوى ؤ –

داسې وړې پېښې خو ډېرې راسره وَشوې ، خو دا يوه پېښه دَ بيانولو وړ ځکه ګڼم ، چې په زړه کې مې نوښته شوى ده – يوه ورځ قضا مائيګرينښ خواته ، چې دَ کولمبو څخه په بس کې دَ نيګامبو او بيا پېدل خپل ريسټ هاؤس ته ورسېدو ، نو څه ګورو چې دَ ريسټ هاؤس مخې ته دُنيا راجمه شوې وه – خدائى حق دى چې په ليدو يې وينه راوچه کړه او قسم قسم ويرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې – او بيا چې ريسټ هاؤس ته ننوتو ، نو پوليس چې په کېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وګرځولو – مخته موږ هم هيڅ خبره نه وکړه او په جمه خلګو کې وَدرېدو او تماشه مې کوله - يَو رنګ مې په څېره تلو او بل راتلو ... ما وئيل ، کېداى شي ، چې پوليسان په موږ پسې راغلې وي - او بيا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا يُو دباندې ولاړ يُو ... که داسې څه خبره واى، نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

مور، سره به یې سپینه کړې وه - دَ تپوس کولو ورسته پته ولګېده، چې دَ پولیس سړي دَ هغو بنګالیانو پسې راغلي دي ، چې دلته دَ خپل هېواد څخه په غلا باندې په سمندري لاره راغلي ؤ - زړه مې لا سم په ځای شوی نه ؤ ، چې پنځه دَ پولیس سړي دَ ریسټ هاؤس دباندې په خندنئیو ځېرو را وَختو - او بل ورسره هیڅوک هم نه ؤ ... نو دَ دې مطلب دا ؤ، چې دَ دې هېواد دغو محافظان هم لکه دَ پاکستاني پولیس عسکروله هغوئ سره خبره خلاسولو دپاره ورته راغلي ؤ - که داسې خبره نه وه، نو هغه بنګالیان به کله هم دَ ریسټ هاؤس دباندې په آزاده نه ګرځېدلو –

په شپږمه فروری کال ۱۹۹۴ع چې سهار اتهه بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتی نه ؤ، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې برابه شپه مې لا دَ زړه په تختیٔ نوښته کړی ؤ ... په خپلې ډائرۍ باندې داسې واړَولو ....

"دَ آدم پَل"

ما غوښتل ، چې ښکلوم به
دَ آدم دَ قدم پَل زه
او یَو دوې سلائي خاوره
به په سترګو لګومه
چې په ژوند مې دَجنت بار
څه پرې مات شي
او زړه ښاد شي
خو، چې څنګه ور روان شوم
نو، دَخپل ړومپي قدمه
رګ تر پَله دَ آدمه
ځای په ځای باندې لېوانو
په جُوثه دَ انسانانو
دومره دومره وَداړلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په ځای دَ سجدې ما
پَل ته پورته کړو لاسونه
او په خپلو پلو راستون شوم
(شوق / نیگامبو ... کولمبو /۱۹۹۴ع)

" څه وجه ده ، چې له کوره وَځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې دَ کور په لور راځمه نو هم خفه نه یم ؟"
دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډائرۍ کې دَ نظم ورسته نوښته کړو او دائرۍ مې بنده ځکه کړه ، چې دَ ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په گوتو نه راغلو .... خو بیا چې کور ته وَرسېدم ، نو نور نور دَ دې خبرې دَ ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې دَ دباندې وتو او دَ بیا وزَر کولو تمې او خواهش مې په زړه کې سر راپورته کړی ؤ - بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ...
گوا کله دَ غم په سرو سکروټو او کله دَ خوشحالۍ په ښېښاکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
تاثراتي لنډیز---

" منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادې پرېښول شي . هلته په نرینهؤ باندې ژوند بار (په معاشي توگه) کم شوی دی ... خو دغې آزادۍ دَ کور تقدس او دَ خوشحالې کورنۍ تصور دَ مخه وړی هم دی - گوا ، نر نه دی نر پاته شوی او ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو دَ رښتې ساتلو ته تیار نه دي او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپېنسي شوی دی ، چې شلېده یې گرسره وخت نه غواړي - او چې چرته دَ ښځې دَ ژوند اختیار دَ سړیانو په لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترگه کتل شوې دي ، بلکې سړیانو هم قدر موندلی دی .... دلته زما دَ خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو دَ ژوند په لوبه کې (دَ تعمیر او ترقۍ په اړه) ماته خوړلی ده – خو
کورونه یې دَ جنت ځخه کم نه دي ... او هیڅ شک نه شته ، چې په دې اړه کریډټ
اسلام ته ځي " (شوق)

" وسوسه "
ما یې زړه ته لاره وکړه
هم یې سترګو کې مېښته شوم
خو ، چې ځنک ته یې ورتلمه
لا به نور نور ورڅکېدمه
چې ناڅاپه مې ورپام شو ،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
او له ډاره دَ مرګي زه
په هیڅ هم نه پُوهېدمه
چې ، په کومه وَ تېښتمه
شاته بند دَ خوُنې ورؤ
دواړه اړخ مې دېوالونه
او همت مې کوی نه شو
دَ "یُوپا" په لورې ځکه
چې یې خُلې کې کوکېدلې
دَ غاښو په ځای سکروټې
او له پوزې یې اورونه
غورځول اژدها غوندې
(شوق / تهیم :- پتایا بیچ - تهائي لېنډ ...۱۹۹۴ع / نظم :- پښین ۱۹۹۵ع)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"ته ما دوست جوړوې"

راسره نيږدې ناستې تورسرې ، چې دَ ډېره وخته يې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار يې دَ وړو سترګو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ايله ، چې دلته دوستانې جوړَول دَ انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم ګڼل کېږي - ما دَ هغې انجلۍ دَ خواست په ځواب کې څه وئيلو دَ مخه سر تر پايه ورته وکتلو –انجلۍ چې جينز پېنټ او سره شرټ کې بده نه ښکاره کېده – ورته په پسخوندي انداز وَموسېدم او په لغازي ډؤل مې ورته وئيل ...

" تهائي او دوستي ؟ناممکن ناممکن ..."

لا به مې نور څه ورته وئيل ، چې هغې زما په سترګو کې سترګې داسې را واچولې، لکه زما په پسخوند چې خشم ورَغلی وي – که څه هم ماته دَ خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورڅخه غوښتله، چې هغې لاس راوَغزَولو او په نره يې راته وئيل ...

"No Money , only friendship "

زه چې دَ دې په لومړۍ غوښتنه باندې لا ست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واره مې دَ خلې څخه وَوتو ...

" واه ... دا نو اوس خبره شوه "

داسې مې ځکه ورته وئيل، چې زما په ذهن کې دَ هغې دَ جسم په اړه هيڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې دَ هسې يَو دوست په نيت دوستۍ ته اوږه کښېښوله - او بيا په دې "لکي بار" کې دَ څه ناستې ورسته ورسره دَ ډيسکو په خوا دَ پتايا ستې په فرسټ روډ ، چې بيچ روډ هم ورته وئيل کېږي باندې روان وم – دې وخت دَ ګهړۍ ستنې دَ شپې دولس بجو څخه اوښتې وې -

ما خوب نه ليدو ، بلکې دا هر څه دَ سترګو وړاندې ؤ – دَ کرسمس دَ رنګارنګ پروګرامونو ليدو او دَ زاړه کال دَ نوې کولو په شوق کې زه نن سهار دَ تهائي ائېر وېز انټرنېشنل په جهاز TG – 58 کې دَ کراچۍ څخه دَ تهائی هېواد دَ "حوُرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار" ته رسېدلې وم ... او بیا دَ یَو ځو ورځو تېرَولو د پاره نېغ له ائیرپورټ څخه دلته پټایا ستې ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنګاپور او له سنګاپور څخه دَ انډونیشیا یوه نیمه نوموړې جزیره (ټاپو) لیدل هم ؤ - لاکن سنګاپور ته دَ ډائریکټ فلائټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنګاک ورته تګ ممکن ؤ - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائي هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو د پاره کنفرم شوې ؤ- نن ګوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه دَ نه غوښتلو پرته هم زه دَ "اېن" ، چې کرسچن وه او له برما څخه یې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لوُر سره دلته راغلې وه ... په انسانیت وزمه دوستې کښېوتم - هغه انجلۍ څه، دَ باد مسته ښځه وه ، چې زه او زما هرڅه یې دَ مخه کړي ؤ - دَ ګرېس ډیسکو څخه دَ راوتلو په وخت مور ِ دا عهد کړی ؤ، چې زمور ِ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - ګوا هغه به ما سړی نه ګڼي او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره دَ ساتلو هڅه کوله -

" سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم – ولې ، زه غواړم، چې زمور ِ دَ کرسمس په خوشحالیانو کې ته ګډون وَکړې – زما مور او وړه لوُر به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي"

او بیا "اېن" دَ خپلې Yah نامې خوندَکې ، چې دَ چیانګ مائی اوسېدونکې وه سره دَ هغې په موټر سائکل یَو خواته مخه وکړه - زه هم خوبَولی غوندې دَ K. K. Inn په خوا روان شوم – په لاره کې مې سوچ کولو ، چې چرته مېړه خو یې مړ نه دی ، چې په کور کې یې دَ موجودګۍ ذکر په خله نه راځي – او بیا ګوره، چې څله کرسمس په خوشحالیانو کې زما ګډون ضروري ګڼي ؟ چرته دَ مېړه دَ لیدو باړ خو راباندې نه ماتوَي ؟ هر څه هرڅه ، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستۍ کولو شرمنده ځکه نه وم ، چې زمور ِ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه ؤ – ولې چې زه خپلې پښتو نیولی وم او دا خپل کست... مګر وېرېدم بیا هم ورڅخه -

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ کرسمس په ورځ دَ سهار تر نهه بجو پورې دَ کې - کې –ان په وړه لابي کې دَ " اېن" چې اصل نوم یې " یوپا کیوسري کران" ؤ ، دَ تریخ انتظار ورسته راولاړ شوم او دې هوټل ته مخامخ .. دَ روډ بلې څۍ ته جوړ الفردوس ریسټورېنټ ته وره غلم - بار والا ته مې دَ چائیو آرډر ورکړو او سترګې مې دباندې په ښکاره روډ دَ اېن لاره څارَلو کې بوختې کړې – یو وخت اشرف الدین لالا چې پښتون ؤ او دَ دې هوټل مالک هم ... دَ چائیو ټرې خپله را اخیستې وه – چې ټرې یې په مېز ایږدله ، نو یې په پښتو کې راته وئیلو ...

" پښتون راته برېښې ... پښتون یې ؟"

ما وئیل ...

"هو ، پښتون یم"

دومره ورته وئیلو ورسته مې دَ هغه له خوا راغزَولی لاس کې لاس ورکولو په وخت به مې لا دا پوښتنه ورځخه کوله چې ... څنګه یې دا اندازه وَلګوله چې زه پښتون یم ؟ خو زما له پوښتنې یې دَ مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چې ...

" ستا دَ مخ کاسې ، سترګو او په خاص توګه چې مې دا ستا برېتونو ته پام شو ، نو ما وئیل ... چې دا ځوان پښتون دی"

بیا یې دَ نامه پوښتنه وکړه ... او ما چې څنګه خپل نوم ورته وَښائیلو ، نو ده څه سوچ کولو ورسته وئیلو ، چې ...

" دا نوم راته څه اوربدلې شانتې ښکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خو نه یې چې ، شلبلی امبل نامي کتاب یې لیکلی دی ؟ "

ډېر حریان شوم او ورته وئیل مې...

" هو.. هو ، زه هغه افضل شوق یم ... لاکن ..."

زما دَ "لاکن" تورې ورسته اشرف الدین خبرې ته نه پرېښولم او راته وئیل یې ... چې" ستا کتاب" ... دا تورې له خلې رایستلو ورسته یې وئیل "یَو منټ" او بیا ولاړ شو

Downloaded from: The Digital Library

اوس به لا ما دَ چائیو کوپ خلې ته وړلو ، چې څه ګورم ..." اېن" دَ روډ په هغه بله څۍ باندې ولاړه ... ماته ګوري او خاندې ... ما ورته په لاس اشاره وَ راتلو وکړه او دا را روانه شوه – په تور شرټ او جینز سکرټ کې په خلاسو ویښتو ډېر ښکلې ښکاره کېده ، چې څنګه را وَرسېده ، نو وائي...

" سوري سوري وَ ځنډ بدم "

او لاس راکولو ورسته په مخامخ چوکۍ کې کښېنسته – مورِ خبرې کولې ، چې اشرف الدین لالا بیرته راغلو او راته وائي...

" دا ګوره ستا کتاب ، چې څه موده مخکې زما ملګرې نسیم الرحمان له پاکستان څخه رالېږلی ؤ"

داسې وئیلو ورسته یې اېن ته وَکتلو او موسکنی غوندې شو ...

" دا څوک ده ؟"

ما وئیل ...

" هسې دوست"

دومره خبره چې مې کوله، نو دائی له اېن سره په تهائي ژبه کې اخته شو –ګوره چې څه یې وئیلو او هغې څه؟ خو بیا چې یې زما کتاب ورته ورکولو ، نو دائی ماته وائي...

" دا ماته تهائي انجلۍ نه ښکاري ، ولې چې ژبه یې سمه نه ده"

اوس اېن دَ کتاب پاڼې اړَولې را اړَولې او اشرف الدین لالا ، چې زما په څنګ کې په چوکۍ کښېنستو راته خپله کیسه پئیل کړه او واي ...

" بېخي پخوا زما پلار دلته راغلی ؤ - اوس مورِ دَ دې هېواد ځاي خلګ یُو .. دا ګوره زما شناختي کارډ ... او مورِ دلته ډېر غټ کاروبار لرو –زما کشر ورور چې زما دَ تهائي مور څخه دی امیر سید نومېږي ... دې وخت دَ پټایا ستهي مئیر دی– زما پښتو سوچه ځکه پاتې ده، چې ما په پاکستان کې دَ خپل پلار دَ وروڼو (اکاګانو) سره ډېر وخت تېر کړی دی – دَ امیر سید هم لږه لږه پښتو زده ده – مګر زما زوئی کریم او لوُر ... هغه ګوره چې په کاؤنټر باندې ولاړ دي ... او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ډېره پښتو يې په دې زده ده، چې زه يې په کال کې يَو يا دوه ځله پاکستان ته ځان سره حتماً وړم"

ده بهلا نور څه وئيل، چې ابن وَ منځ ته راولويده او وئيل يې ...

"ناوخته شو .... درځه چې ځو"

ما ورته وئيل...

"لږ صبر وکړه ... لاړ به شو"

او اشرف الدين لالا ته مې وَوئيل...

"ښه ، نو خبره دې کوله"

دائی وَ موسېدو او دَ ابن په لور يې ورکتلو ورسته وَوئيل ...

" دَ دې تازيله ده ... ورسره لاړ شه .. ما او تا به بيا خبرې کوؤ او بيا زه غواړم ، چې نن دَ ماځېګري دَ چائيو بندوبست درته په کور کې وَکړم.... امير سيد سره به دی هم ليدل کتل وَشي"

دَ هغه دَ تکراري ضد دَ مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدينه څخه اجازه اخيستله –او بيا زه او ابن دَ ريسټورينټ څخه دباندې وَوتو –

يَو وخت ټېکسي دَ يَو وړوکې هټ وزمه کور مخې ته تم شو او موږ دواړه راکښته شولو - يوه وړوکې ماشومه انجلۍ، چې دَ دې کور مخته ولاړه وه ... زموږ په ليدو په منډه منډه راغله ... ابن په ډېره مينه په غوزۍ کې واخيسته او څپ کولو ورسته يې راته وئيل ...

" دا زما لوُر ده"

ما يې په سر لاس تېر کړو او بيا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... يَو وړې خونې ، چې مخته يې وړه شان برانډه په لرکيانو جوړه وه ته وره غلو - دلته خورا ډېرې ښځې هم وې ، څوک ناستې ، څوک ولاړې ... خو زموږ په ورتګ يوې بلې خواته وَ وېښل شوې او موږ څو قدمه مخته تېر شولو - يوه زړه ښځه ، چې ابن ورته ماما يعنې مور وئيله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر يې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې دَ هغې زوئی يا زوم وم او راته په خپله ژبه

Downloaded from: The Digital Library

کې ګډه شوه – په ژبه يې نه پوهېدم، خو په سترګو کې يې څرکېدونکو اوښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بيا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه يې دَماشومې غوندې سر په اوږه ورته کښېښولو او څه وخت ورسته چې يې سر پورته کړو او خواره واره ويښتان يې دَ څېرې څخه په يوه جټهکه چې لرې کړو .. نو څه ګورم سترګې يې دَ اوښکو څخه ډکې وې – مګر زما دَ زړه ساتلو دپاره يې په شونډو مصنوعي خندا راويستله او راته وائي ...

" ته کښېنه ... ولې ولاړ يې ؟ "

زه کښېنستم ، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو ، لکه زه چې دَ اېن دَ کورنۍ غړی وم - غرض دا چې دَ کرسمس کېک ، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې " هېپي کرسمس " ليک ؤ ، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو .. او اېن راته وائي ...

" پليز کاټ يې کړه "

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه ؤ کاټ کړی ، دَ اېن دَ زړه ساتلو دپاره مې چاړه راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله ،، ،نو دَ اېن لاس هم راوَرسېدو او دواړو په ګډه کاټ کړو - ښځو دې وخت په ګډه ، ګوره چې کومې سندرې وئيلې او دلته اېن دَ کيک اول پيس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنګه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم – يَو وخت چې له دې محفله راولاړېدم ، نو دَ اېن لوُر ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او دَ اېن سره دباندې راوَوتم – مور يې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نيږدې سړک پورې راسره راغله – ماته يې ټېکسي وَنيولو او خپله دَ کرسمس خوشحالياني لمانځلو دپاره دَ کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټېکسي کې دَ ښار په لور راروان وم ، نو زړه راته وئيل، چې .. چرته اېن (يوپا) دَ زړه ساتنې په ثواب کې خو مې دَ دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله ؟ چې زما په ورتګ يې دَ کرسمس دَ خوشحاليانو په ځای دَ خندلو ... وَ ژړلو ؟

Downloaded from: The Digital Library

دا هغه سواليه خبره وه ، چې زه يې دَ څواب په لټون کې په لومړي ځل دَ انسانيت په اړه له يَو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجوَلو لکه دا زموږ يعنې دَ انسانانو ترمنځه چې دَ بېلابېلو اصنافو په نامه دَ کرکو وېښ چې نه يوازې ناروا کار بلکې غېر انساني الميه هم وي - ولې ، چرته يَو غرئيز پښتون او هغه هم نر ... او چرته دَ تهائي يا برما دَ سيمې بازاري کس ... او هغه هم ښځه ؟ چې تر منځه يې دَ انسانيت په نوم ملګرتيا تر دې هانده دوام مومي ، چې يَو بل ته دَ کور دَ مقدسه غړې وئيلو په وخت عار نه محسوسوي ..... هو، زه له يَو داسې رېښتونې حقيقت سره په روحاني توګه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل ... ما ځان ته انسان په نره وئيلی ؤ -

*****

ماځيګر دَ خپل قول په سمه زه دَ اشرف الدين لالا سره دَ ده وَغت کور ته وره غلم - په دې بنګله غوندې جوړ غټ او ښائيسته کور ، چې ورسره جوخت يې يَو غټ دَ بوُزو او پُسونو فارم هم درلودلو، کې يوې خواته دَ چادرو دَ بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورڅخه وکړه ...

" پښتانه لکه چې درته راځي ؟"

لالا وئيل ...

"هو، زما دَ کلي خلک ببخې زيات ماته راځي"

دومره وئيلو ورسته خپله مخته وائي...

" موږ که هرڅو اوس تهائيان يُو، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او هڅه دا کوم ، چې زما په کور کې دې پښتو هرکله ژوندۍ وي"

"بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندې"

ما هم ورسره دَ خپلې شېرينې ژبې په حق کې داسې وَ وئيلو او بيا موږ تر دې موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړې -

Downloaded from: The Digital Library

لنډه دا ، چې دَ چائیو ځیښلو په وخت مو تر خپلو دَ ځینو نورو ګپو شپو وهلو ورسته ، چې را ولاړېدم ، نو اشرف الدین لالا راته وائي ...
" لږ صبر وکړه ، چې په یک تاره باندې درته پښتني لاره واؤروم"
او بیا یې نوکر ته ژغ وکړو ...
" هلکه .. هغه زما یک تاره را واخله"
اوس دَ یک تارې په تار چې ده ګوتې وهلې ، نو سترګې یې پټې وې ... لکه جوړه چې چا په زړه باندې ویښتلې وي .. او بیا څه وخت ورسته چې په ګاډي کې کښېښمستو ، نو دائی وائي ...
" درځه چې دَ امیر سید سره دې پېژند ګلوي وکړم "
او ګاډی یې په کوڅو کې یوې بلې خواته سمه کړه ... چې کله په یَو ګېټ ننوتو ، نو یې وئیل ...
" دا دَ امیر سید بنګله ده ... او ورسره ګېراج ، چې په کې تر دوه درځنه زیاتې ګاډیانې ولاړې وې ، دَ عالي شانې بنګلې مخې ته ولاړ نوکر ته یې ژغ کړو ... او په تهائي ژبه کې یې دَ امیر سید پوښتنه ورځخه وکړه، بیا ده بیرته ګاډی راوګرځوله او وائي ...
" امیر سید دباندې وتی دی ... خېر بله ورځ به ورته راشو "
او بیا یې لاره کې راته وئیلو ، چې ...
" امیر سید دَ دې ښار په مړَو خلګو کې یَو دی ، ، ، تېرو ورځو کې یې په ۲۰ ملیون باتهو باندې یوه مځکه خرځه کړې وه"
چې دَ کې –کې –اِن هوټل مخته یې کښته کولم ، نو راته وائي ...
" هر کار یا لانجه چې وي ... نو حکم کوه .. دلته زمونږ هولډ دی"
او بیا مخته تېر شو -
شپه دَ پخوا په شانې په ګرځېدو راګرځېدو راباندې تېره شوه او ډیسکو ټیک ته هم وره غلم - لاکن په ډیسکو مئینه ابن هلته هم نه وه راغلې ...
"خېر ... سبا نهو بجو ته خو راځي"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او دَ خپل هوټل په خوا روان شوم – دَ هوټل په کاؤنټر باندې چې مې دَ خونې چابۍ اخیستله، نو په کاؤنټر ولاړ ځوان راته وئیل ...

" مانښام خواته یوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه "

ما ورځخه پوښتنه وکړه، چې څنګه انجلۍ وه .. مګر زړه ته یې دَ ځبرې کړه وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ .. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځې راځي - دا خوښه راته پته وه، چې دَ اېن سېوا بله څوک کېدای شي ؟ او بیا په خپله خونې کې په پلنګ باندې وَغزېدم – سترګې مې پټې کړې – مګر خوب نه راتلو – که به مې هر څو کوشش وکړو او یَو اړخ بل اړخ به اوښتم ... خو خوب لکه راځخه مرور شوی چې وي ... ګرسره نیږدې نه راتلو - کله یَو سوچ او کله بل سوچ او بیا چې یَو وخت مې په بُدها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو – ګوا یَو خواته دَ دې تهائیانو دَ بُدها سره دَ عقیدې درلودلو دا حال ؤ ، چې په شان کې یې ګستاخي نه یوازې اخلاقي ، بلکې قانوني جرم ګڼل کېږي – او بل خوا ته دَ ده وړې او غټې مجسمې په بارونو، کلبونو او پبونو کې څه ... وایم، چې په هغه هالونو کې هم پرتې دي ، چې چرته دَ ښځو له سرونو ځخه دَ حیاء پړونې اخیستل کېږي ... دا سې څله کېږي ؟

دَ دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئیلو ، چې کېدلی شي ، دا خلګ وَ بُدها ته دَ هغه دَ دې نظرئیې ثبوت ورکول غواړي ، چې ګوندي " بس دغه ژوند دی او دلته چې څه کوې ،،، نو هغه به ربېې " ولې چې دلته دغه یَو کاروبار خوښَول کېږي – شرافت، غېرت ، همت او انسانیت دلته خپلې معناؤې بائیللې او تقاضې بدلې کړې دي – نر په هر حال کې په دلالي حېثیت خوښ دی او ښځه په هرقیمت دَ خپل مخالف سیکس دَ خواهشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي –

که دا سې خبره هم نه ده، نو بیا څله له بُدها سره دَ عقیدت پرته، دَ بُدها دَ مجسمو په وړاندې بې حیائۍ ته جوګه شوي دي ؟ او بیا دَ حېرت خبره لا دا هم ده ، چې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

تهائي قانون او انتظاميه چې ټوؤرستانو څخه دَ بُدها دَ احترام توقع کوي ، مګر په داسې لړلې حال چپ دي ... هو ، شايد په دې چې ... که دوئی پابندي لګوي، نو خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چې په دا رنګه ګډ وډ سوچونو کې يَو وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم – بيا مخته نه وم خبر ... چې زه خپل جنت وزمه کور کې پروت وم او که دَ اژدها په خلې کې ؟

*****

سهار نهه بجې خواته زه او ابن په ټېکسي کې ناست دَ پتايا پارک په لور روان ؤ - دَ ابن سترګې داسې سرې غوندې راته برېښېدې لکه جوړه چې يې ډېر ژړلي وي – مګر مانه غوښتلو ، چې په پرهارونو يې مالګې وَدُوړوَم - بيا څه وخت ورسته دَ ليدلې کتلې پارک غټ سوئمنګ پولونه ؤ او موږ – چې نه يوازې لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا رېګ باندې کښېنستو هم - بس يوه خبره چې ماته به يې زور راکولو .. او يا له پښتو څخه اړَولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ، دَ ابن بدني کړه وړه، چې په سوئمنګ کاسټيوم کې يې دَ کتونکې ايمان خطا کولو .. چې به مې څنګه سترګې ورباندې کرارې کړې ... نو دې به وَخندلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په غلط فهمۍ کې مبتلا کړم - لاکن همت مې بيا هم دَ وئيلو ورته نه شو کولی – ولې ، چې پښتو راته دَلارې خنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه – که څه هم له خپلې خواهغې په خپله مخوصه لهجه کې دَ انګرېزي دا تورې زما تر غوږو بيا بيا تېرَولو ... يعني وئيل به يې ...

"مي لائي يُو ... يُو لائي مي آر اټ ؟"

غرض دا ، چې ماځيګر خواته موږ له دې پارک څخه بيرته دَ پتايا ستي په لور راغلو.او دلته دَ څه ګرځېدو ورسته چې کله دَ لانچونو پلېټ فارم په لور روان ؤ ، نو دَ دې پلېټ فارم سره ورته .. ګوا دَ روډ خواته جوړ دَ بُدها دَ واړه مندر ، چې په کې بُدها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې ځوقسمه نرينه شرمناک نوسونو په ليدو وَچ وَ درېدم ... حريان شوم، چې دا نرينه بلاګيان له بُدها سره څه اړه لري ؟

Downloaded from: The Digital Library

پوښتنه مې له اېن څخه ځکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا اړَولولې وه ... شوق یې په خلې سم نه ورتلو ، وئیل یې ...
" سو سو ... لوګ لوګ "
او بیا هغه وخت زما دَ حېرت انتها نه وه ، چې یَو وخت دَ بُدها وَ مجسمې ته ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او دَ بېل بېل ډوَل جوړو (نوسونو) مخې ته وَدرېدې ... لاسونه یې ورته جوړه وَنیولو او په ډېر احترام ورته تر ډېره سرونه ځنَولې وَ -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه لیدو په سوچونو کې ورک ، چې کله پلېټ فارم باندې مخته روان وم. نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
" دا ما څه وَلیدو او هغه هم دَ بُدها مخته پراته ؟
دې یَو ځل وَ خندلو او بیا یې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمحې ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نو راته وائي ...
" دلته ځینې تهائیان دا یقین لري چې دَ بُدها له دې نوس څخه انسان او انسانیت زېږېدنه کړې ده - ځکه خو یې دَ بُدها مخته ږدي او پوجا یې کوي "
په عقلي دلیل خو یې خبره بده نه وه کړې ، لاکن دَ بُدها په اړه څله ؟ ولې چې دَ بُدها تر زېږېدو دَ مخه خو هم انسانان وَ ... هو ، دا کېدلی شي چې دا خلګ دَ دې عضو احسان من ځکه وي ، چې دَ دې له برکته خو یې معاشي سوکالۍ موندلې ده -
*****
وخت مخ په وړاندې روان وَ .. او آخیر ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما او دَ اېن دپاره دَ خفګان ځکه وه ، چې زه سبا یعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع سنګاپور ته روان وم - او دغه وجه وه ، چې دَ اول سهاره بیا دَ اشرف الدین لالا په ریستورینت کې ناست وَ او ګپې مې لګولې - یَو وخت چې په بله تلو دپاره راولاړ شولو ، نو دَ جېب څخه مې دَ ۵۰۰ باتهه نوټ راویستلو او اېن ته مې

Downloaded from: The Digital Library

وړاندې کړو ... دا سې خو اېن دا نوټ واخیستو .. مګر په لاسو کې یې دَ مروړلو پسته راباندې په ډېره غصه وَغورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئیلو ورسته په تېزو قدمونو له ریستورینټ ځخه وَوته – یَو څو قدمه خو لا زه هم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې ... خو هغه وه، چې تر شا یې نه راته کتلو -

دَ اېن په تلو دَ نن ټول پروګرامونه سره ګډ وډ شولو – نه پوهېدم چې څه وکړم ... دَ دې خفګان راباندې دومره وَ غمبدو ، چې ځان راته ظالم او دَ هغې دَ پاکې رښتې مجرم ښکاره کېدو – ولې چې ما یې په مینه باندې ټوکه کړې وه او قیمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بیا مې دا هم یقین شو ، چې راځي به خامخا .. مګر دَ درستې ورځې دَ انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا ، چې دَ شپې هم ... او په دا سې رنګه تریخ انتظار کې مې سترګې سره وره غلې وې ، چې یَو وخت دَ خونې دروازه په زوره زوره چا په لغتو وَویښتله .. سپک راپورته شوم او یَو دم مې له خلې وَوتو " یا الله خېر " په ساموليې انداز مې ګهړۍ ته وکتلو - دَ شپې څلور بجې وې - زړه مې له ویرې او وسوسې دَ حلق ژبه ښکلول شروع کړو.. خو آخیر پښتون وم ،،، همت او غېرت مې سره یَو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه ؟ حق حریان پاته شوم ... ولې چې اېن مختنه ولاړ ه وه او وړه غوندې په پلاسټک کې بنده ګلدسته یې لاس کې وه او .... سوري سوري وئیلو کې یې ګلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندی تریو کړو او بیرته غبرګ شو او په خپل پلنګ پرېوتم .... هو، شاید دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه ... آخر تر کومه ؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې ... او بیا دا لومړی ځل ؤ ، چې هغې زما په خونې کې قدم ایښی ؤ - او هغه هم په دا سې پاک نیت ... چې نه زه دَ ځان په رنګه وم او نه هغه دَ ځان .... بس دغه یوه خبره به یې بیا بیا په ماته ګوډه انګلسۍ کې کوله چې..

Downloaded from: The Digital Library
(c) website.com: The Digital Library

" ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا ښه زما و هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه يې هيڅ درک نه شته .. خبره نه يم چې مړ شوی دی او که ورک ؟"

او بيا زما ګڼ تصويرونه يې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله دَ يَو ښه دوست په حېثيت خطونه ليکم - او بيا چې يو دوې ګنټې ورسته زه په ټېکسي کې کښېنستم، نو دَ هغې سترګې له اوښکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو يادونه په زړه پاتې شي او په خاص توګه دَ داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (يوپا) چې په تهائي لېنډ غوندې ځای کې هم دَ پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره وَوتله - نو ځکه خو مې دا نظم دَ هغې دَ ياد دَ تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائرۍ ته وَسپارلو ...

" اورونه "

دا چې
ستا په نامه ګُله !
زه ساړه اسوېلي باسم،
نو خو، پوهی شه
چې په ما کې
ستا دَ مينې بل اورونه
لا هغه رنګه بلېږي
لا هغه رنګه تاؤېږي

(شوق / بنکاک.. تهائي لېنډ / ۱۹۹۴ع)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
تاثراتي لنډيز ...

" اسلام او کُفر .. دَ ښکاره تقاضو په اړه تر اوسه لا په انډونيشيا کې دَ يوه بل په ضد .. که ښکاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکې روزي –ګوا دَ زرګونو ټاپوګانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېښته دي ، هلته دَ ژوند کاروبار نه يوازې سوړ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته دَ هندوانو ، عيسايانو يا سېکولر خلګو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې دَ ژوند په رنګه دی بلکې دَ سېلانيانو دَ تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري – مخته به ګورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه دَ انډونيشيا ټاپوګان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم ښکاري داسې لکه اسلام چې څومره په تېزۍ دا ټاپوګان په خپل اثر کې اخيستې ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لګيا دي" (شوق)

" اُوف کولی نه شم"
څه دي وَ خوړم په سترګو
څه دي چُور کړمه په حُسن
څه دي خپل کړم په نازونو
څه دي يُوړم په خبرو ...
بس که پاته دي نور څه لا ،
زما په دې خالي وجود کې
نو هغه دي ستا غمونه
او يا هغه حسرتونه
ارمانونه او يادونه

Downloaded from: The Digital Library

چې هم ستا په ذکر فکر
ما په ځان ځان کې دننه
په مزه چیچې او خوُرې ، خو
زه خوار اُوف کولی نه شم
داسې نه ، چې ستر خالق دې
زما په آه باندې وَ نیسي
(شوق)

په پتایا ستې کې دَ زړه بائیللو ورسته ، زه دَ بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي ائیر ویز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنګاپور ته ژر تر ژره رسېدو په تمه ځکه وم ، چې دَ خپل جوړ کړل شوې پروګرام په سمه ما دَ نورو خلګو سره په ګډه زوړ کال نوی کول غوښتو – ګوانن ۳۱م دسبر ؤ - دَ راتلونکې شپې په یَو منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنګه چې جهاز آسمان خواته پورته شو ، نو ګوره چې زه څله بې غمه غوندې شوم ؟ که څه هم دَ تقدیر په حواله زما دَ رسېدو امکان په سل کې سل نه ؤ او بیا څه وخت چې جهاز دَ سنګاپور په ائیرپورټ کښته شو او انټرې کولو ورسته زه یَو وار بیا دَ نوؤ ولولو سره ملګرې دَ ائیرپورټ دَ رنګینې دُنیا څخه دباندې راوَوتم – په ټېکسي کې کښېنستم او ډرائیور ته مې وَوئیل، چې دَ آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یَو ښه او ارزانه هوټل ته بوځه – ټېکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټېکسي کې چپه چبیا وه- یَو وخت چې خوب وَځنګولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټېکسي ډرائیور باندې ژغ وکړو ...
" په سنګاپور کې ډېره ګراني ده "
ده وئیل...
" هو ، دَ سړي وَس نه په رسېږي "
او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زما په خيال چې ته دَ مخه هم راغلی يې، چې په آرچرډ روډ خبر يې ؟ "
" ته درست پوهی شوی يې .. دا زما دويم ځل دی چې سنګاپور ته راځم "
بيا مې خبره مخته داسې کش کړه ...
" تا ته پته ده ، چې دَ نيو ائير خوشحالياني دَ آرچرډ روډ په کومه علاقه يا ځای کې ښه لمانځل کېږي ؟ "
ده وئيل ...
" نيو ائير ... ته لکه چې نيو ائير لمانځلو ته راغلی يې ؟ "
ما به لا اوس ورته " هو " کولو ، چې ده زما دَ اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته داسې اوږه ورکړه ...
" داسې خو دَ دې آرچرډ روډ په پراخو فُټ پاتهونو باندې زيات رش وي ، خو دَ غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې يې دَ لمانځلو خوند بيا جلا وي - لکه آرچرډ هوټل ، ډائناسټي هوټل ، ماندرين هوټل او دغه رنګه نور نور "
او بيا يې ګاډی بل روډ ته ګرځولو په وخت وئيلو ...
" هوټلان دلته ډېر ګران دي ... ولې تاسو ګيسټ هاؤس کې نه اوسېږئ ؟ چې پُرسکونه هم وي او ارزانه هم "
ده به خبره مخته وړله ، چې ما ورسره خوښه کړه او ورته وئيل مې ...
" مګر دَ آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس... "
" اوکې .... اوکې "
دَ ده له خلې څخه دومره راته وَوتلو ...
پوهی شوم ، چې دا ډرائيور زياتې خبرې نه خوښَوي .. نو ځکه ما هم بله خبره ورسره نه وکړه ...
" انسان هم بلا شئی دی، چې دَ لاسه يې کېږي.. نو دَ سر په مځکې جنتونه جوَوي او چې سستي يې وَنيسي، نو دَ لاس خيرې لا هم نه شي صفا کولی "

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبرې مې ایله مزغو ته نه راغلې ،، بلکې دې وخت دَ روډ دواړو اړخونو ته ولاړ دنگو دنگو بلډنگانو ، چې شیشه او دَ قیمتي کاڼو ټائیلونه په کې بېخي زیات په کار راوړل شوي ؤ ته په کتو زړه دَ سنگاپور په ستائینې مجبوره کړم – یَو وخت ټېکسي دَ لکي گیسټ هاؤس، چې په یوه پراخه کوڅه کې جوړ ؤ مختهٔ وَدرېدو- په گېټ کې ولاړ یَو ځوان ترگاډۍ پورې راغلو او دَ گاډۍ دروازه خلاسولو سم دستي ورسته وائي...

" خونه دي په کار ده ؟ "

ما به لا اوس "هو" ورته کولو ، چې ډرائیور په خپله ژبه کې ورسره گډ شو .. خود لکه چې دَ کرایې پوښتنه یې ورڅخه کوله .. هم ځکه خو دَ هغه ځوان دَ ځواب ورسته ډرائیور راته وائي...

" دا گیسټ هاؤس ښه دی او کرایه یې هم زیاته نه ده ،،، بس فقط ۳۰ ډالره سنگاپورین "

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره وَ مې منلو ځکه چې دَ برابه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لگولو ته په هر قیمت مجبوره کړی وم -

دَ گیسټ هاؤس دا وړه خونه څه خاص نه وه، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنگ وَغزېدم او بیا دومره دَ ځان جهانه بې خبره ویده شوی وم، چې کله مې سترگې بیرته راخلاسې شوې ، نو دَ ماخُستن پاؤ کم لس بجې وې – که مې خېټه خالي نه وای، نو دا هم کېدلی شو، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غُسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راوَوتم .. خو دَ گیسټ هاؤس څخه دَ وتو له مخه مې په لابي کې دَ واړه کاؤنټر شاته ناستې زَړې ښځې څخه دَ آرچر روډ پوښتنه وکړه، نو دَ مور په شان یې په ډېره مینه راته وئیل ...

" داسې وکړه ، چې دباندې وَ وتې ، نو راسته لاس ته به روان شې – بیا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وگرځې ، نو نېغ به آرچر روډ ته وَرسېږې

Downloaded from: The Digital Library

ما هم دغه رنګه وکړو- په کوڅه کې دَ راسته لاس په خوا ورسم شوم – که څه هم دا پراخه کوڅه ویجاړه نه وه .. ښه ډېر سړي او ښځې په کې ګرځېدلې – خو ما ته دَ خپلې ایکړۍ احساس په سر کې نرۍ دړد را اچولی ؤ - ما وئیل..

"کشکې په دې موقعه یَو ملګری راسره وای .. که په خوږو یارانو کې یو هم نه.. بس خو "یوپا" یعني "اپن" راسره وای ، نو نن به مې په نیو ائیر خوندونه اخیستی وای - په داسې ارمان زه دَ چپه لاس په کوڅه وګرځېدم – دا کوڅه دَ خلګو دَ رش په اړه کوڅه نه... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه دَ رڼاګانو په لور وتلې وه - څنګه څنګه چې مخته تلم، ګډې وډې رڼاګانې واضح کېدې – بیا ښه مخته چې دا کوڅه دَ جل بل او بېخي خوش رنګه آرچرډ روډ ته ورګډه شوه، نو لومړی نظر مې دَ روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرین باندې وَلګېدو ... هوټل څه ، یَو محل ؤ ، چې په سرو او شو، او ژېړو رڼاګانو کې کوکېدو او ورسره جوخت یَو بلډنګ، ګوره چې دا دَ دې هوټل برخه ؤ او که ځانته بېل ، چې ورباندې لیک ؤ ... "هېپي نیو ائیر سېریموني پروګرام" - نه یوازې دا، بلکې روډ له یوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لګیا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ، که ډائناسټي هوټل ، لکي پلازه وه ،که پلازه سنګاپوره، یا بیا دنګ دنګ آرچرډ ټاؤرز، هر یَو ځان ځانته دَ کتو او حېرت وَړ ؤ - هر څه هرڅه، مګر دَ سنګاپور پېغلو، چې زیاتره په لانګ سکرټونو کې لیدل کېدې، دَ دې روډ ښائیست لا نور نور زیات کړی ؤ- خېر، یَو ځای مې دَ خېټې لوږه په برګر خوړلو باندې ماته کړه او بیا مخته تېر شوم–

دَ شپې یولس بجې خواته مې تر ډیسکو هال پورې ځان وَرسَولو - په دې ښائیسته او غټ هال کې دَ مابېن ګرځي ډیسکو سټېج شاوخوا واړه مېزونه او چوکیانې لګېدلې وې او ښځې نران، چې جوړه جوړه ؤ ورباندې ناست ؤ - دَ خوند خبره دا وه، چې دَ هر چا په سر باندې دَ کاغدانو جوړه رنګینه خولۍ چې اوږده څوُ که یې دراودله پرته وه – زه چې څنګه په یوې چوکۍ باندې کښېنستم، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېښوله - دَ هوا او ګېس څخه ډکې

Downloaded from: The Digital Library

پوُکنې، چې نه یوازې دَ بالا چهت څخه راځړېدلې ، بلکې په هر مېز باندې هم دوه درې درځنه په سپېنسیانو ترل شوې وې - پُوکنې په هوا کې ولاړې وې – او مخامخ په ستېج باندې په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چیني او سنګاپورین رواجي رنګینې جامې یې په تن وې .. دَ شاپېریانو غوندې په خوږو رقصونو وړاندې کولو کې اخته وې - دَ ډیسکو زیاتره سپیکران چپ ؤ - بس یَو نیم ژغېدو- نه خو زه یوازې دَ خپلې ایکړۍ احساس تنګولم ، بلکې په وار وار دَ ډیسکو دَ روایاتو په سمون انجونو هم زما دَ ایکړوالې غم خوړَلو پوره پوره هڅې کولې – مګر زه وم، چې دَ دې پرته هم دَ چا په تندي خال نه شوم – خو ترکومه؟ آخر یوه جګه نرۍ سنګاپورین پېغله ، چې دَ جامو او ښکاره کړو وړو په اړه ښه هم لګېده ، داسې راڅرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته دَ ولاړېدلو ورته وئیلو .. خو دغومره رانېږدې کېدله – خود ، لکه چې دې هم ملګرۍ نه درلودلو – اوس که یې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو دَ هال دَ نورو خلګو مخته یې خپله ایکړې، (چې دلته په داسې موقعو دَ یَو انجلۍ دپاره دَ بې عزتۍ سوب وي) پُتهولو دپاره له ماسره ناسته وه – پرله پسې یې هڅه کوله چې زما توجه دَ ځان په خوا واړَوي –

خیر، دولس بجو ته لا یَو منټ پاته ؤ ، چې ستېج دَ ډانسرو څخه خالي شو او بیا څو لمحې ورسته دَ بام له خوا یوه ځانګو کرار کرار په کوُزېدو شوه - ځانګو څه وه، تیاره ګلدسته وه- دا غټه او اوږده ګلدسته چې کله دَ ستېج تر فرشه پورې راوَرسېده – نو دَ سپکنډو ستنې هم دولس بجو څخه اویښتې وې – ګلدسته وَښوربېده او دَ اسرافیل تر شپېلۍ په زوره، مګر په اورېدو خوږه نغمه دَ هال په غټو سپیکرانو کې داسې خوره شوه، چې ایله مې دَ غوږونو پرده‌ې وَ نه شلېدلې – او ګلدسته هم په ستېج باندې پانړې پانړې شوه – اوس په ګلونو کې پټه خُوره، چې په سر باندې یې تاج پروت ؤ او ګنړې جامې یې په تن وې - په ستېج ولاړه موسېدله او بیا چې څنګه دې انجلۍ دَ شېمپېن بوتل خلاس کړو، نو دَ ¨ هېپي

Downloaded from: The Digital Library

نیو ائیر ̎ تکراري آوازونه راپورته کېدل پئیل شول - او دلته په مېزونو به خلګو ډکې پُوکنې ،چې له رنګینو کاغدانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلې او هلته دَ ډیسکو غټ سپیکران هم داسې خلاس شو ، لکه جوړه چې قیامت راغلی وي – اوس درست هال دَ خلګو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنګېدو- نه یوازې دا ، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه ښځې او نران دَ مستۍ څخه په ګډا اخته ؤ - زما مخته ناسته انجلۍ هم څه کمه نه وه مسته، چې اوس یې دَ سترګو دَ غال او دَ خلې دَ خبرو سره سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو- مګر زه وم، چې دَ دننه مستۍ مې تر پایه دباندې نه راوَیسته.. بس دَ مستانو په مستۍ مې خوند اخیستلو – او دا مې ګڼلو، چې دَ مغرب په رنګ لړلي سنګاپورین دَ خوشحالۍ اظهار څنګه کوي ؟ او ما دا وَ سنجولو ، چې دا خلګ هم په هیڅ یوه معنا دَ اروپایانو او امریکنو څخه کم په دې نه دي، چې درسته شپه یې په سر اخیستې وه -

*****

دَ نوي کال ۱۹۹۵ع په لومړۍ ورځ ماځیګر خواته دَ ګیسټ هاؤس څخه دباندې وَ وتم او په ټېکسي کې نېغ میلر سټریټ ته وره غلم – هلته مې دَ ̎ ګرې لاین ټوؤرز ̎ دفتر څخه دَ ̎ توُري بیچ ̎ دَ سبل دپاره دَسبا سهار دَ نهه بجو په ̎ فېري ټریپ ̎ کې نوم نوښته کړو او په ۳۲۵ سنګاپورین ډالرانو مې ټکټ تر لاسه کړو - توُري بیچ، چې په انډونیشیا کې دَ ̎ باتام ̎ په وړو جزیرو کې دَ یوه واړه زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده، په دې سبل چې په دوؤ ورځو شپو یې اړه لرله کې دَ هوټل پرته ، خوراک څیښاک او دَ سبل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوې کمپنۍ باندې په یوه ټکټ کې تاوان ؤ – ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې دَ سنګا پور دَ بې ساري پلازو، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پیاده او یا چرته په بسونو او ټېکسیانو کې - غرض دا، چې ایمرالډ هل روډ ، پېراډائز شاپنګ سېنټر هم په ښائیست څه کم نه ؤ - دلته دَ الیکټرانکس سامان پرته بیوټې تهراپي او مېک اپ سېنټرانو زیاتوب دا خبره مزغو ته را واچوله، دَ دې

Downloaded from: The Digital Library

واړه او ښائیسته هېواد دَ ښځو دَ ښائیست رازونه په دې ذکر شوي سپېنټرانو کې مستوره دي - او بیا دَ بیچ روډ ګولډن مائل ټاؤر او پلازه هوټل نامي ودانیانو که دَ حېرت ګوته په غاښ کړی وم، نو هینډرسن روډ ، تهامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته ښکلاګانې او ځانګړې خوش رنګیانې درلودلې - مګر دَ اینسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې دَ انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخیستلو دَ سوبه ځان له حاله وتی وم او څه چې مې دَ سنګاپور دَ شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واره زیات په بوګس سټریټ کې ما په خپلو سترګو ولیدو - دلته په هر دویم قدم مستي وه ، خواني او دَ زړونو راکېږولو دپاره خوش رنګه او خوش ذائقه تلکې دَ ډیسکوګانو ، بارونو ، کلبونو او ځینو نورو نومونو سره ګنډلې دروَل شوې دي - دلته څه وخت تېروَلو ورسته په ټېکسی کې دَ ګیسټ هاؤس په خوا روان شوم – په لاره کې زما دَ یوې پوښتنې په ځواب کې تعلیم یافته ټېکسي ډرائیور وئیلو ...

" سنګاپور، چې تش په ۶۱۲ مربع کلومیټرانو باندې قریباً په ۳۳ لکهو مېښته خلګو پورې اړه لرونکی ووړ ملک او ښار دی ، ته دَ رڼاګانو او دَ رنګونو ښار وئیلو پرته دَ ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئیل کېږي، چې دلته دَ چینیانو پرته، مسلمانانو ، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي سټریټ کې مېښته دي ، هم دَ دې ښار پخواني ځاي خلګ دي - او انډین، چې دلته په برطانیه دورِحکومت کې دَ برصغیر څخه دَ مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنګون روډ ، ګوا لټل انډیا کې اوسېږي – او بیا رېفلس نامي ځایونه او ودانیانې ځکه ډېرې دي، چې " سر سټېمفورډ ریفلس " هغه لومړی انسان ؤ ، چې دا خطه یې دُنیا ته په ګوته کړې وه - او دَ سنګاپور دریاب له خوا یې پېښنه راکړې وه ... چرته چې دَ " ټانګ کانګ " ودانۍ پرته ، دَ دُنیا لومړی دنګ او هسک هوټل " ویسټین سټېمفورډ " هم دَ کتو وړ دی –

Downloaded from: The Digital Library

سهار نهه بجې دَ ټوؤرستانو فېري (کشتۍ یا لانچ) دَ سنګاپور " فنګر پئیر " نامي ساحلي پلېټ فارم څخه یَو خواته په سمندر کې مخه وکړه – دې وخت په کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ ښځې او سړي، چې دَ بېلابېلو هېوادونو سره یې اړه لرله هم ناست ؤ - لکه څنګه چې دَ دوئی په ما کار نه درلودلو، نو دغه رنګه ما هم دَ سمندر دَ څپو ننداري کولو سره سره دَ ډائرۍ په پاڼو څه داسې هم نوښته کولو ...

"دا منم چې دَ نړۍ ځینې هېوادونو خلګو له موږ څخه دَ ژوند لوبه په هره معنا او هر ډګر کې ګټلې ده، خو ناشُوده دا، چې سمندرونه یې هم زموږ تر یوازیني سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا، شنه او مست دي – بد بوی هم نه ورڅخه ولاړېږي لکه زموږ دَ کراچې سره په څنډه موجود سمندر څخه چې راځي... چرته زموږ او دَ دوئی دَ سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ..."

دا فقره مې ګوره چې ځله مخته پوره نه کړه - ډائرۍ مې بنده کړه او دَ مایوسۍ دَ دې احساس غم غلطولو دپاره مې سګریټ ته تیلۍ بله کړه .. بیا مې تر ډېره پورې دَ خلې څخه دَ لوګیانو سبینې لوخړکې وتلې .. زما خیال دا ؤ، چې دا سمندري مزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حریان شوم، چې فېري په پاؤ بالا لس بجې خواته دَ یَو تګې شنې جزیرې (ټاپو) " توُري بیچ " په صفا او غرئیزه غړه باندې وَدرېدو او ژغ وَشو ...

" موږ خپل منزل ته وَرسېدو "

چې دَ کشتۍ څخه وَ بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو، نو زړه ته مې دا خبره راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې دَ " توُري بیچ " په نامه پېژندل کېږي - دَ سنګاپور دَ ښار سره نښتې جزیره خو نه ده؟ بیا مې خپله وئیل، چې یَه که داسې خبره واي، نو په فېري کې به یې ځله دلته راوړلو –

دَ " ګرې لائن " سور سپین ستګر دَ قمیص په جېب برسېره رانښتی دَ انډونیشیا دَ ایمیګرېشن بُوت څخه دَ ګائیډ په مرسته مخته تېرېدو سم دستي دَ نورو ملګرو سره په سپین " بیمو " ګوامني بس کې کښېنستم او دا بیمو مخته روان

(c) ketabton.com: The Digital Library / Downloaded from: The Digital Library

شو – موږ لا خو په سیټونو کې سم کښېناستي نه ؤ، چې مني بس څه نیم درځن هټونو، چې شاوخوا ورباندې وړوکې دېوالونه راچاروتې ؤ ځخه مخ ته وَدرېدو - دې هټونو دَ شنو ګڼو ونو او چمنیانو په منځ کې کټ مټ دَ زیارت، چوتېر یا مرې دَ یَوکلې ننداره وړاندې کوله - که مخامخ یې روډ په هغه بله ځئ باندې دَ لرګي له دړو او بانسونو ځخه جوړ واړه واړه هټونه نه ښکاره کېدلی ...نو ما به یقیناً دا ګڼلی وی، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له موږ ځخه پرته، که نور ژوندي سرې شته، نو هغه به ځناورن وي – هو، که څه هم داسې خبره نه وه، ولې چې موږ دَ اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد اندونیشیا په ۱۷۵۸ ټاپوګانو کې دې وخت دَ "توُري بیچ" په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په مځکه باندې دَ زرګونو ټوؤرسټانو او ښو ډېرو ځاي خلګو، سره دَ سېل په غرض مېښته ؤ – خېر، خپلو خپلو خونو ته تلو دَ مخه ګائیډ موږ ته وئیل..

"په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمني، ګوا غولې کې راغونډ ېږئ ... ولې چې بیا به دباندې په سېل وَځو"

دَ ټوؤرسټانو ځخه ډک "بیموّ"، چې څنګه مخته روان شو، نو ګائیډ چې دَ ډرائیور سره په سیټ کې ناست ؤ، مخ را اړَولو ورسته وئیلو ...

"هېواد اندونیشیا چې په زرګونو ټاپوګانو باندې اړه لري، کې کم او زیات ۱۹ کروړه انسانان مېښته دي – په کوم کې چې ۲۵ فیصده په بالي او جاوا کې اوسېږي... مطلب، دلته داسې واړه ټاپوګان هم شته، چې انسانان یا خو نه شته ورباندې او یا بیا بېخي لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت یې موږ دَ "توُري" نامي سمندري غاړې ته روان یُو کې تر ځاي خلګو دَ نورو هېوادونو ځخه راغلې سېلانیان زیات لیدل کېږي – چې یَو خو دلته لکه تاسو چې یې خپله خپل چاپېریال کې هم وینئ.. دَ قدرتي نندارو سره سره شنېزه زیاته ده او بل دې ټاپو ته دَ سنګاپور له خوا دَ بېلو بېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو راتګ آسانه او وړیا هم پرېوځي"

Downloaded from: The Digital Library

دا خبره سرته رسَولو ورسته گائیډ زموږ پام دَ روډ دواړو څنډو ته اړَولو په وخت وئیل ...

" تاسو ته به هم کېدی شي ، چې په لومړی کتنه کې دا ښکاره هتونه او وړې دَ لرگیانو او بانسونو جوړې ودانیانې دَ کلو کوُډلې ښکاره شوې وي ... مگر رښتیا خبره دا ده ، چې دا هر څه حکومت دَ ټوؤرستانو دَ استوگنې دپاره په داسې ډیزائن ځکه جوړې کړې دي، چې دلته ټوؤرستان دَ آرام سره سره ځانونه دَ ځنگل او دې ځنگلي کلې وال چاپېر برخه وگڼي - هم دغه وجه ده، چې دَ نورو ټاپوگانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ دَ نړۍ دَ توؤرستانو پام دَ خپلو ښائیستونو او زړخوښیانو په لور اړَوي -

بیمو، چې یَو ځای دَ ښې لاس په خوا راگرځېدلو، نو په دې گاډۍ کې ناستو ملگرو کې یَو ځوان دَ گائیډ څخه دَ دې ټاپو دَ شپې دَ ژوند په حقله چې پوښتنه وکړه، نو گائیډ دَ هغه په داسې پوښتنه یو وار وَموسېدو او بیا یې داسې وئیلو ته ملا وَتړله ..

"منم چې دلته دَ "بالي" په ډوَل دَ شپې ژوند تود نه دی ، خو بیا هم دَ ټوؤرستانو دَ سېل او خوند اخیستلو دپاره لږ ډېر "بارونه" ، "اوپن ائیر ریستورنټس ، سره دَ خوارږ ژوند له احساسه پرته یوه ژواکې شو هم اهتمام کړې ده - دلته تر نیمې شپې پورې دَ ټوؤرستانو دپاره خوارږ وېښې - خو هر څه په یوه دائره کې –ولې چې دلته کلیوال ماحول دی..."

او بیا یې خبره مخته داسې کش کړه ..

" او دَ "بالي " په ټاپو کې مسلمانان دَ نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فیصده هندوان اوسېږي – دا به هم وَ وایم، چې دَ بالي څخه پرته سماټرا ، جاوا ، کالي مانټېن، سلواسي او اېریان جایا نامي مشهوره ټاپوگان ، نه یوازې دَ زیاتې آبادۍ په سوب غټ دي.. بلکې کمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري"

دَ ایریان جایا ټاپو په ذکر لا یَو وار زړه راته وئیل ... چې دَ گائیډ څخه پوښتنه وکړم -گوا چرته دا هغه ټاپو خو نه دی، چې تر اوسه ورباندې په ځینې ځنگلي

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو کې زیاتره خلک ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او دَ دې ځای خلک ، که څه هغه ښځې دي او که نران په خپل خپل سر څو څو ودونه کوي – پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلک دَ دُښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره یې ټول عمر خوندي ساتي ، چې دَ هغوئ دَ عقیدې له کبله دَ دُښمن روح بیا دَ دوئي په واک کې دَ همېش دپاره ورځي - خو دَ دې معلوماتو کنفرمېشن مې دَ ګائیډ څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئیل .. چې چرته دَ ده دا خبره شکمنه نه شي، چې وئیلي یې ؤ ، چې...

"ګوندې دَ سهېلي لمرختیځې اېشیا په دې هېواد کې اسلام ببخي په لږه موده کې خور شوی دی"

لنډه دا ، چې څنګه مې دا سوچونه سرته رسَولو ، نو بیمو یعنې وېګن یا مني بس دَ تورُي بیچ هغه ریسارټ ته وَرسېدو ، چې خلک وربانډې سترِیا وساکولو سره سم دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه هم اخلي – او دَ لرې لرې ځایونو څخه ورته راځي -

دَ سمندر دا زرغونه او غرئیزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توګه اروِمرو دَ پښتني ګودر په رنګه وه - دَ نورو سمندرونو دَ پراخو او هوارو غاړو څخه یَو دم سترګو ته بدله او خوندَوره ځکه ایسېدله، ولې چې دلته دَ سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چیني او انډونیشین طرز وړې وړې ودانیانو چې دروازې او برانډې یې دَ سمندر په خوا راخلاسېږي .. نه یوازې دَ ستائینې وَړ وې ، بلکې دَ ساحل ښائیست یې هم سېوا کړی ؤ - دَ ګائیډ له قوله ، دلته یوازې دَ NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او یا بیا دَ مینې په رښتو کې تړلې Couples ... هو ، خبره وه هم دغه رنګه، ولې چې دَ هرې ودانۍ په برانډه کې یا دَ دغو ودانیانو مخته جوړ غټو سوئمنګ پولونو شاوخواته جوړه جوړه خلک لیدل کېدو - او بل .. که یوې خواته دَ غرو زرغونې څوکې په اوبو کې ډننه او ډبانډې ډېرې ښائیسته ښکاره کېدې - نو په ژېړبخون او خواپاکې رېګ برسېره دَ شنو اوبو ښائیست ، هغو خلکو لا نور نور زیات کړی ؤ ، چې یَو بل خواته ګرځېدو او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

یا په رنګینو ټوکرانو باندې پراته ؤ - ځای په ځای دَ لرګیانو او خاشو جوړ ګېږدي سایه وانونه او دَ ځینو درختو لاندې په رسیانو هوډل شوې ځانګوګانو لا ښېلې سترګو ته ښې ښکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وَسنجَوله، چې دَ نورو سمندري غاړو په ډوَل دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک په مستیانو کې بوخت ؤ - دَ دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلګ ستړیا وساکولو ته راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه، چې زما یوازېنی حېثیت تش ماته بد ایسېدو ، نه چې هاغه دَ تهائی لېنډ په رنګه نورو خلګو .. په تېره انجونو ته ... ځکه خو مې جوړه جوړه خلګو ته دَ حسرت په نظر کتلو او دَ یکړۍ احساس راباندې غمېدلو - لاکن ها څه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) ګوا ، کله چې دَ اوبو څخه دَ یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندې وکړو ...

" هېلو مسټر "

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانیږدې کړو او وئیل یې ...

" بخښنه غواړم ... هغسې هم دواړه دَ یوه سایه وان په لور روان یُو .. نو غواړم چې ستا سره څه خبرې وکړم "

"هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً "

او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو – دا سره سپینه ښځه، چې دَ سر په ژېړو و ښتو کې یې څه څه سپین وېښته هم راشنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه ښکاره کېدله ... خو بیا هم په ښکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوُی خصلت درنه مونېدله - ګوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راتپال دَ کڅوړې غوندې خړېخون پرس څخه یې یَو کتاب وزمه شئی راوَیستو او راته وائي ...

" البم دی ... یَو نظر یې وَګوره "

په تګ تګ کې چې مې څنګه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...

" په دې کې چې دَ کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل مخه او شا ته هیڅوک نه لري"

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

˝ ښه ښه لاکن ...

ما به لا خبره مخته کشوله چې هغې بیا وار لاس ته کړو ...

˝دا ماشومان زموږ په فلائي ځانګه کې روزل کېږي˝

˝ چرته او څنګه ؟˝

ما پوښتنه وکړه ...

دې فرنګۍ په مخ را ایله وېښتان په لاس شاته واړَولو او سترګې یې په سترګو کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا وائي ...

˝ دا ګوره ... ډېرو خلګو دَ خپل وَس په سمه ډونېشنز (عطیې) را کړي دي˝

او بیا یې دَ چندې کاپۍ رامخته کړه ... خو ما بیا ورڅخه پوښتنه وکړه ...

˝ تا زما دَ دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته دَ کوم ځای څخه راغلې یې ؟˝

دا چې اوس له ما سره په څنګ څنګ دَ بې سته ګرل فرېنډ غوندې را روانه وه ... دَ موسېدو ورسته وائي...

˝ دَ هرې خبرې ځواب به درکوم .. راځه چې دلته دَ دې سایه وان دلاندې په چوکیانو کښېنو˝

موږ دواړه دَ سایه وان دلاندې پرتو چوکیانو باندې کښېمستو – زه څه غوندې جګ کښېنستم، خو دا څه په خپلې اوږدې ساحلي چوکۍ باندې وَ غزېدله او راته وائي...

˝ زه دَ انګلېنډ څخه راغلې یم˝

˝انګلېنډ ... ؟˝

داسې مې انګلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو ، چې ما خو دا اورېدلي ؤ ، چې انګلېنډ خو ، یَو فلائي مملکت دی او هلته دَ ملک هر غړی په حکمت تاوان وي - ګوا که څوک روزګار نه شي کولی یا یَو څوک دَ معزورۍ له سوبه بله سهارا نه لري .. نو حکومت وظیفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغازي انداز ورته وَ وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" پوهی نه شوم ... مطلب را ته ښائیه "

"چنده ..."

دې به لا مخته څه وئیل، چې وار مې دَ مخه کړو ...

"مطلب دې دَ ډالرانو څخه دی هان ؟"

"هو... هو ، یقیناً "

دې چې څنګه دا تورې له خلې په نره را وَیستلو ، نو زما له خلې ورته وَتو ...

"مګر "

دَ مګر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راوَوتله، چې دَ ډالرانو هیلې یې په خوږې موسکا کې زما زړه ته منګولې راواچَولې ... ګوره ، چې هپناټائز یې کړم که څه غم ؤ ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جېب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما دَ لاسه اخیستلو ، نو په سترګو کې یې نورې نورې ناښکاره خبرې هم داسې په ښخینه هنر وکړې ، چې دَ یَو څو لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا ، چې اوس زه یوازې نه وم- ځکه خو مې پېښې په یَو ځای نه تم کېدې .... کله یَو خوا او کله بل خوا .. رک تر ماښامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره ګنډلی ګرځېدم -

که یوازې وای نو دَ شپې دَ دې ځای ثقافتي شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه وای کتلی – بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - دَ انډونیشیا دَ خلګو دَ ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې دَ انجونو او ځوانانو رواجي رقصونه .. که څه هم ساړه ساړه غوندې ؤ، خو دَ سترګو وړاندې ښه ایسېدو ... او بیا چې دَ دې شو کتلو ورسته په بیمو (مني بس) کې ناست دَ هټونو په خوا راتلو ، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکړه چې نوم یې سارا ؤ .. چې نن سهار له سنګاپوره راتله ، نو یوازې نه وه .. ولې چې په فېرې کې چپ له ما ټول جوړه جوړه ؤ – اوس څله راڅرمه شوې ده؟ چرته ... هو ، یَو دم ډؤل وسوسو په سر واخیستم – که به مې زړه ته هر څو تسلیانې ورکړې، خو دَ مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

Downloaded from: The Digital Library

چاره هم نه وه، ګوا زړه مې هغه وخت بيرته په ځای شو، دَ ربنتيا په مېدان مې
خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه –

*****

دَ سهار ناری کولو ورسته دَ بيمو (مني بس) په ځای، ګائيډ دَ درو بګيانو ،
چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله- زمورِ دَ پوښتنو په ځواب که دهٔ وَوئيل ...
" دَ دې ټاپو سيل نور نور خوندَور کولو دپاره ټوؤرنګ کمپنۍ دَ دې بګيانو
انتظام کړی دی"

دا ډوکرز نامي بګيانې زمورِ دَ بګيانو په ډؤل ځکه نه وې، چې يَو خو يې اربې دَ
ربړو وې او بل ورِې هم – خو په اربو برسېره يې دَ لرګيانو جوړه باډۍ تياره خونه
ښکاره کېده .. چې يَو آس يې مخته ترِلی ؤ – ګوا څلور کسان په کې په کراره
کښېنستی شو – دا بګيانې چې په بېلو لارو دَ دې زرغون ټاپو وَ يوه واړه کلي ته
وَرسېدې، نو دَ دې کلي چاپېر راته عجيبه ځکه نه ايسېدو ، چې زياتره کورونه دَ
لرګيانو او بانسونو څخه داسې جورِ شوې ؤ، لکه زمورِ دَ کلو کوُډلې – او هرې
کوُدلې مخته چرګان ، هېلياني، بُوزې او مېږې ګرځېدلې – بس که زمورِ او دَ
دوئی په منځ کې څه توپير ؤ، نو هغه دَ جامو ؤ.. او بس - ولې چې نزان او ښځې
يې زياتره په لنډ غوندې لنګوټو کې ښکاره کېدو – دَ نرانو قميصونه سپين يا
ژېړ ؤاو دَ ښځو زياتره شنه او ګلداره ... بل که دَ نرانو خولياني په سر وې ، نو
ښځو يې دُسمالونه په سرونو پېچلې ؤ - سارا ، چې دې وخت زما له څنګه ناسته
وه .. تر ډېره پورې پټه خله دَ خپل چاپېر نندارې کوله – او ما هم کار ځکه نه پرې
لرلو، ولې چې په ډائرۍ کې مې دَ دې کلي خاص خاص خبرې نوښته کولې – زه لا
په ډائرۍ ليکلو اخته وم، چې دَ سارا په زړه کې دَ ډالرو لالچ سر راپورته کړو او
مخامخ ناست سپين سرې فېرنګۍ ته ګډه شوه – ګوا هغه پرونۍ برغزو يې ورته
کوله – خو عجبه دا، چې دَ قابو کولو دامونه يې هم هغسې ؤ.. په کومو چې يې زه
تر دې دمه اسير کړی وم – يَو وخت داسې هم راغلو، چې دَ دې په دام کښېوتې
سپين سرې فېرنګۍ دَ ما څخه دَ چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بيا دغه بابک

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زما په خالي چوکۍ باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو ، نو که څه هم دواړه پلار او لوُر ښکاره کېدو – خو دَ ساراحرکتونو او دَ سارا دلچسپيانو داسې څرګندَولو ، لکه جوړه چې دَ مودو مودو ترې سره يَو ځای شوي وي – او بيا چې بابک له خپلې بټوې څخه ډالران ورته وايستلو ، نو دَ سارا څېره او سترګې دَ کتو وَړ وې – ولې چې دَ تازه ګل غوندې غوړېدله– زما دغه شک آخير په يقين هغه وخت بدل شو ، چې دَ ماځېښين خواته يې موږ دَ سمندر په هغه غاړه، له چرته څخه چې به په فېري کې سنګاپور ته تلو .. بيرته کښته کولو ... نو زما دَ مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو – ما لا دَ سارا توجه دَ ځان په خوا را اړَولو دَ پاره تر لاسه وَ نيوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا يې آخر هم راته وَوئيل ...

" ما اوتا ښه وخت تېر کړو .. خوشحاله اوسه "

دلته دَ غرمې دودۍ خوړَلو ورسته، چې په فېري کې دَ سنګاپور په خوا روان شولو ، نو دَ خپل پخواني يار جان هوګر .. هغه وينا ، چې ده تېر کال په نيګامبو کې راته کړې وه .. زما زړه وَ منله ، ګوا ...

" انګرېزه ښځه وفا نه کوي .. تش دوستي کوي او هغه هم دَ ډالرانو دَ ورښولَو دپاره "

دَ ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي ګيسټ هاؤس سنګاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دويمه ورځ بيا زه وم او دَ مونکي ګاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې .. چې په کې په ګرځېدو او ليدو کتو مې دَ ستړيا احساس لا هم مزغو ته نه راغلو - دَ لوي سکاټس روډ ، فار ايسټ پلازه او سکاټس شاپنګ سېنټر ، چې څو اړخېزه دلچسپيانې يې درلودلې .. تر پېښو ايستلو ورسته ماځېښين خواته دَ دې ښار دَ سمندر وَ هغې ښائيسته غاړې ته وره غلم ، له کومه ځايه چې لانچونه او کېبل کارونه تر سېنټوزا سېل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سېنټوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلی وم – دَ ګرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم. چې

Downloaded from: The Digital Library

ماڅُستن زه دَ چائینا ټاؤن دَ ښکلاګانو او رنګارنګ رڼاګانو څخه په ټېکسي کې دَ خپل ګیسټ هاؤس سره جوخت آرچرد روډ کې تېرېدم، نو دَ فېشن شو بورد په لیدو دَ تیکسي څخه کوُز شوم او نېغ دَ ماندرین هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم – ټکټ په لاس کې دَ انګریزي U په طرز جوړ ښائیسته او جل بل سټېج په خوا مې مخه وکړه – دَ دوکانچې شاوخوا په کرسیانو کې خورا ډېر نران او سړي ناست ؤ او هغو ښائیسته سنګاپورین حُورو ته یې کتلو، چې په عجیبه او سترګې خوشحالونکو جامو کې یې دَ خپل ښائیست او دَ بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه ، چې مخکې مې داسې شو نه وه لیدلې – چې څنګه له ماډل له پړدې څخه راښکاره شوه ، نو شاوخوا ناستو خلګو به ورباندې دَ کېمرو سپینې رڼاګانې دَ برېښنا غوندې غورځولې – او ما خپله کېمره ځکه نه را ایستله، چې زما کېمره دَ خلګو دَ غټو او قیمتي کېمرو دَ مخه هیڅ وه – تر دېره پورې په ښکلو څېرو سترګې خوږولو ورسته خوبَولی خوبَولی دَ ګیسټ هاؤس په خو روان شوم –

*****

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرَولو ورسته، په شپږمه جنوری ۱۹۹۵ع دَ ماڅپښین دوې بجې په جهاز کې کښېنستم او بیرته په هغه پخواني لور ورغبرګ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې دَ تهائیانو دَ "کرانګ تهیپ" یعنې دَ حوُرو ښار ته روان وم - او تر لسم تاریخه پورې دَ هغه هېواد دَ ساحلونو څخه دَ خوند او مزې اخیستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زیات وخت دَ ساحلونو په ژېړ رېګ باندې په سن باتهونو کولو کې تېرَوم او هغه ملګری ، چې په هره معنا یې ماسره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې ځل به ور څخه دَ هغې دَ ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور دَ دې خلګو دَ روئیو او فطري خاصو او خامیانو اندازه وَلګېږي -

Downloaded from: The Digital Library

خو ، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنګاک څخه یَو ، ځل بیا چې څنګه پټایا ته وَرسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو ور چپ شوم، چې ما ورباندې دَ خپل ښه بخت له رُویه فرښته موندلې وه ... هو ، دَ یَو داسې دوست په حېث ، چې ما یې په حقله په ډائرۍ کې خورا صفتونه کړی دی او دا مې څرګندَولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخنو ډم اوبو کې هم دَ نرګس دَ ګل په شان ښائیسته ګلونه دَ ژوند دَ زلفو زینت جوړېدلی شي– هم ځکه خو مې یَو بار .. بل بار او دغه رنګه هر هغه ځای وَ لټولو ، چې دا دَ نرګس ګل په کې خپل رنګونه وېښلي ؤ – خو هیچرته چې مې هم نه کړه پېدا ، نو مې دَ هغې تر خوندَکۍ Yah پورې ځان وَ رسَولو- او په ساهکېدلې انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" یوپا چرته ده ... ؟زه یې نن شپه په لټون پسې ستړی شوم "

دَ یوپا دې خوندکۍ په موسکا او په ډېر ویاړ ځواب راکړو ، چې ستا دَ تک په دویمه شپه هغې دَ یَو جرمن چې دې ورته ایلامني وئیلو ... ځوان سره دوستي وکړه – مخته بیا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم ... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه ...

" څه چې خدائی کوي ... ښه کوي "

او بیا دا پاته نورې ورځې شپې څنګه تېرې شوې ؟ دا دَ یَو داسې سوال ؤ ، چې هر شپه به یې دَ محرمیانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به یې زه دَ نوؤ هیلو سره ملګری دَ یو نامعلومه سمت په لور ګامونه اوچتَولو ته پارَولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږی او زه نه یم خبر ، چې دا زه څه لټوم؟ .. دا خبره کېدی شي ، چې زما تر مرګه پورې سر ته وَنه رسېږي ... خو تر خپل وَسه پورې لګیا یم ، چې دَ روح تنده څه نا څه ماته کړم ... هو ، که څه هم رښتیا خبره دا ده ، چې سرابونو غولولی مسافر یم ... او مسلسل غولېږم .... لکه زما دا نظم

" سرابونو غولوَلی مسافر "

څوک چې ستا تپوس له ما وَکړي لالیه !

زه دَ سوچ په توُنده اسپه باندې کښېنم

Downloaded from: The Digital Library

او ګودر ګودر دَ ژوند وَلټومه
خو هیچرته چې تا نه وَوینم ، راشم
او خولې دَ تندي وچې په دُسمال کړم
بیا څوکه غوندې په ماتو ګوډو تورو
وَ هغه سړي ته زه داسې ګویان شم
" ما په سترګو دَ څېرې نه ده لیدلې
ها جنۍ چې زه یې تل خبرې اورم
دَ دفتر دَ ټېلي فون په رسیور کې "
نو زما په دې ځواب هغه مُوسکی شي
څُله کږه کړي او پسخوند کې راته وائي ....
" شوقه یاره ! واقعي چې ته شاعر یې
سرابونو غولوَلی مسافر یې "
(شوق/ بنکاک څخه دَ کراچۍ په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

دَ سپلانی په څیر... خپل ځاني سفري تاثر...

"یَو داسې سوال ، چې زه یې ځواب ته رسول غواړم... هغه شاید چې ما دَ ژوند تر ورستۍ لمحې پورې وَکړوي راوکړوي ، ځکه چې زه خوبونه ربښتیا کول غواړم... هغه خوبونه چې زه یې په ویښو سترګو وینم ... هو ، دَ یَو داسې انسان... ښکلې انسان خوبونه ، چې زه یې دَ رحمان دَ اشرفیت او افضلیت په دعوې کې اغیزل شوې هغه هنداره کې دَ لیدلو متمني یم ، چې ابلیس ته ځکه په ویاړ ښودل شوی وه ، چې هغه یانې دغه لعین ابلیس په کې خپل ځان دَ شېطان په بڼه نه یوازې وَ وینې بلکې خپل ځان دَ دغه اشرف المخلوقات په مقابله کې وړوکی هم وَ سنجوي - هو .. دَ دې غښتلي انسان په زد ، چې نن دَ خپلو ځناوري روئیو په سوب په هر میدان کې دَ شېطان وَ لمسیانو ته نه یوازې ماته ورکوي ، بلکې په غیر ارادي توګه غواړي هم ، چې اوس ابلیس ورته دَ خپل شیطاني فطرت په

Downloaded from: The Digital Library

سمون جوړه هغه هنداره ښکاره کړي ... چې په کې هره ښکاره کېدونکې څېره ښکرَوره برېښي " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

" ما چې کله او چرته هم دَ ځان پېژندګلوي دَ خپل هېواد په نامه کړې ده ،نو ماته دَ کرکې به نظر کتل شوې دي ... بیا که مې هر څو ځان ورته سپینولو دباره دَ پستو او ښائیستو خبرو څخه کار اخیستی دی – لاکن دَ انسان په څیر منل شوی نه یم – ولې چې تر ما دَ مخه زما اکثره هېوادوالو په دباندې نړۍ کې دع خپل کردار څنګه څنګه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم دَ هغوئی په وختې ګټه ، خو دَ قام او هېواد په تاوان تمامې شوې دي - نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم پوښتنه کوي .. نو زه بیرته په هاغه کس باندې خبره پربږدم ، " ګوا وایه ! ستا په خیال زه څوک او دَ کوم هېواد غړی کېدلی شم؟ " مخته بیا دَ ده خوښه ، ما څوک او څه ګڼي ؟ " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

" هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتی وتی یا تښتېدلی یم ... نو زه بې پښتو شوی ځکه نه یم ، چې دَ پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې دَ یَو سیال پښتون په حېث دَ هر مثبت نړئیز او آفاقي ژوند څخه ساهګانې مستعار کولو له هڅې سره سره دَ مینې ، سوکالۍ انساني روئیې او سوچونه خپلولو هلې ځلې هم کړي دی او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دې هر اړخیزه کلیوال او غرئیز پښتون ته په فکري توګه نه یوازې سوال کړي دي ، بلکې دغه سوال مې دَ هغوئ دَ سترګو دَ خلاسَولو له یوازینې ځواب سره په دې منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما دَ دغې بې سواده او ساده ... لاکن همتګري پښتون قام دَ بقاء ژوند تش او تش دَ نړۍ په سر له آفاقي ادراکي شعور خپلولو سره سم دَ وخت له ستنو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې دَ هغوئ دَ متهو په زور کې " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

Downloaded from: The Digital Library

" ژوند "
بند کړه کتاب... که معنا غواړې دَ ژوند
په توکل سفر ته ملا وَتړه
شه مخامخ دَ موسمونو سره
کائینات وَڅېړه په خپلو سترګو
او په رنګونو کې ځان وَرنګوه
بیا مې یقین دی ، چې دَ غرو لمنې
ساحل ، ګودر او دَ اوبو شنې چینې
غټې ، وړې او زرغونې جزیرې
سوئمنګ پوُلونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه رُوح کړي تړۍ دومره
چې دي دَ وَچ حلق تر دُرشله زړګی
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته دَ تږو آرزوګانو کاروان
چې مزلونه لنډَوې همېشه
خو ، تر مرامه نه رسېږې کله
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ کوئټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library